

GOPACK
PAKIRNI STROJI
TEL. 065 31 766

Do konca tedna bo prevladovalo suho in vsak dan toplejše vreme.

P. PERC

SVOBODNJAK ZA OSAMOSVOJITEV — Slovensko osamosvojitveno vino se bo imenovalo Svobodnjak in bo prišlo iz kleti našega dolenskega vinogradnika Franca Martinčiča iz Šmalčje vasi pri Šentjerneju. S chardonnayem pozne zrelosti, za katerega je letos med dolenskimi vinogradniki prejel naslov šampion dolenskih vin, bo ta priznani vinogradnik in trsničar napolnil 2500 butelj, s katerimi bomo Slovenci 26. junija lahko nazdravili osamosvojitvi. (Foto: J. Pavlin)

Najmočnejša pred razkrojem

Kaj pomeni biti častnik oziroma oficir Jugoslovanske ljudske armade? Kakšen je njegov psihološki, osebnostni, vedenjski portret? Katere vrednote najbolj cenijo, pred katerimi moralnimi dilemami se je znašel v teh viharjih časov? To je samo del vprašanj, ki si jih zastavlja ne samo slovenska in hrvaška javnost ter za te zadeve pristojne službe ogroženih republik, ampak tudi generalni štab.

Na nekaj od tega je mogoče odgovoriti. Za vse oficirje tega sveta je mogoče reči, da so ljudje brez pravega otroštva. Večina jih s 14 leti odide v kadetnico, zapustijo jo pri 22 ali 23 letih. V letih, ko se oblikuje njihova osebnost, ko se poslovo od otroštva, so v specifični, od civilnega življenja dokaj oddaljeni ustanovi. Odraščanje spremlja osemletno pridobivanje predvsem vojaških znanj, nad vojaškim in splošnim delom pouka nenehno bdi (tako je bilo vse doslej) politična indoktrinacija. Država, domovina, bratstvo in enotnost, jugoslovanstvo, vloga

JLA, socializem, vse do nedavnega tudi Tito in Partija.

Nekaj od te ideološke nadgradnje (podobno je tudi v drugih armadah) se oprime tudi najbolj samostojno razmišljujoči vojakov. Konec koncev vojak oziroma oficir mora imeti zvezdo vodnico oziroma moralne temelje za početje, ki se v končni situaciji konča z njegovo smrtjo ali smrtno nasprotnika. Če moralne podlage ni, ne moremo govoriti o, recimo, državnem vojaku, ampak o plačancu iz tujske legije.

Katastrofa nastopi, če se sesujejo zidaki, na katerih temelji moralna moč armade. Ravno to se je zgodilo v Jugoslaviji. Kaj je ostalo od domovine, bratstva in enotnosti, jugoslovanstva in socializma itd.? Častniški zbor JLA razkroja še ni prebolel, moralno identiteto in temelje skuša njegov vrh obnoviti z dokumenti, kot je še vedno ali celo vsak dan bolj veljavno navdilo politične uprave. Slednje skuša

(neposredno) zgraditi unitarno Jugoslavijo in socializem, posredno pa rešiti JLA oziroma ji dati pooblastila in moč, kakršnih ni imela še nikoli.

Tak poskus obnove moralne identitete morda res ustreza častnikom, ki se Jugoslavije na dosedanj ali še trši način prijemljejo kot pijanec plota, vsaj pothtem pa jo zavrača manjšinski del oficirjev, ki ne pristajajo na Jugoslavijo kot Srboslavijo, ali pa Jugoslavije sploh ne vidijo več, kar je za prenekaterega zelo boleče.

Jugoslovanska ljudska armada se bo torej razkrojila, ker ni več ideje, ki bi jo držala skupaj. Ta misel je zapisana v času, ko smo priče in žrtve največje demonstracije njene fizične moči v zgodovini. Vendar tankovskih gosenic pač ne moreš pognati v imenu gesla, da so nekatera ljudstva, ki naj bi jih varoval, izvoljena, druga pa ne. Predvsem pa ta armada vsaj do pred kratkim ni bila vzgajana, da se bo morda morala boriti zoper lastna ljudstva. To generalno načelo ne morejo prebristati niti sedanji hitri politični tečaji med oficirskim zborom, hkrati pa omenjeno nevzdržno neskladje najbolje piše psihološki, osebnostni in predvsem vedenjski portret današnjega častnika JLA.

M. BAUER

Scenarij grozljivke po belokranjsko?

Sindikat opozarja na zstrašujoč položaj

ČRNomeelj — Zaradi vse slabšega gospodarskega in socialnega položaja delavcev je območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov za Belo krajino pripravila okroglo mizo o tej problematiki. Po podatkih in ocenah predstavnikov sindikata, skupščin občin, izvršnih svetov, poslanskih klubov in delegatov v republiški skupščini iz obeh belokranjskih občin so razmere v deželi ob Kolpi kritične, podobne scenariju za grozljivko.

V Beli krajini prevladujejo tekstilna in elektro-kovinska industrija ter premogovništvo, ki so v republiki v najtežjem položaju. Posledice so torej razumljive: letos grozi že 15 do 20 odst. padec proizvodnje, povečuje se brezposelnost, ki se približuje 10 odst. Sedaj je prijavljenih več kot 800 iskalcev zaposlitve, krepko čez tisoč pa je presežkov v podjetjih. Stečajev sicer še ni bilo, vendar so se jim podjetja izognila zgolj zaradi reorganizacij, moratorija na stečaje, finančnih injekcij, ki podaljšujejo agonijo organizacij, ali zaradi zavestne odločitve po nižjih plačah. Prav prejemki belokranjskih delavcev so med najnižjimi v Sloveniji, saj za petino zaostajajo za republiškim povprečjem, dve povprečni belokranjski plači pa ne zadostata za preživetje 4-članske družine.

Očitno pa ne bo dovolj le stokati in opozarjati na vse to, ampak bo treba tudi kaj ukreniti. Toda čigava naloga je to, ali skupščini občin, izvršnih svetov, sindikata, klubov poslancev ali republiških poslancev, so se spraševali prisotni. Resnica je namreč, da je v Beli krajini premalo strokovnjakov, in v tistih, ki so še, v minulih letih zatrli vso samoiniciativnost. Republiška poslanca sta priznala, da po formalni poti lahko v republiški skupščini storita kaj malo za Belo krajino, zato sta se odločila za neformalno pot. Upata na pomoč Belokranjcev v Ljubljani, ki imajo veliko politično in gospodarsko moč. Pri Belokranjcih, ki ostajajo ob Kolpi, pa se bo med drugim moral spremeniti tudi način mišljenja, ki je še precej zaostal.

M. BEZEK-JAKŠE

DOPOLNJENA

ZAŠČITA

OB NESREČI V NEK

KRŠKO — Nedavno se je sestala delovna skupina za načrtovanje zaščite in reševanja v primeru izrednega dogodka v krški nuklearni, ki jo sestavljajo predstavniki slovenske civilne zaščite, uprave za jedrsko varnost, ljubljanskega Inštituta Jožef Stefan, hrvaških ministrstev za obrambo in energetiko, Inštituta za medicinske raziskave iz Zagreba ter civilne zaščite posavskih občin in Nuklearne elektrarne Krško. Skupina je sprejela program dopolnitve načrtov za elektrarno samo, nakar bodo izvedene tudi potrebne dopolnitve načrtov v občinah Krško, Brežice in Sevnica ter v Republikah Sloveniji in Hrvaški. Določila je tudi roke za pripravo štabne vaje »Posavje 92«, s katero bodo preverili stopnjo pripravljenosti načrtov ter usposobljenost za ukrepanje v primeru izrednega dogodka v NE Krško. Sama vaja bo predvidoma septembra prihodnje leto, na njej pa bodo kot opazovalci sodelovali tudi strokovnjaki dunajske Mednarodne agencije za jedrsko energijo.

T. JAKŠE

Prebrodili najhujšo krizo?

Iskra Hipot Šentjernej po lanskem izgubi letos posluje pozitivno — Reorganizacija v teku

ŠENTJERNEJ — Šentjernejska Iskra Hipot se kljub dobrim proizvodnim programom že dlje časa otepa z velikimi težavami. Lansko leto so celo zaključili z 21,4 milijona dinarjev izgube, letos pa ta sedemstotilanski kolektiv iz meseca v mesec izboljšuje razmere v podjetju.

V Hipotu so lani sicer uresničili proizvodne načrte, tako količinsko kot vrednostno. Predvsem v drugem polletju so imeli kljub zmanjšanju jugoslovanskega in klirinskega trga celo več naročil, kot so jim jih omogočale izpolniti proizvodne zmogljivosti. Poglavitni razlog, da se to ni odrazilo v ekonomskih rezultatih podjetja, je bil zamrznjen tečaj. Na trgu s trdno valuto je Hipot lani namreč prodal kar 80 odstotkov vse proizvodnje in dvakrat več, kot je uvozil, kar se je ob močno precenjenem dinarju seveda moralo odraziti na stanju podjetja. Hipot ni imel dovolj dohodka za kritje vseh stroškov poslovanja, zaradi pomanjkanja lastnih sredstev pa so imeli tudi stalne velike težave z likvidnostjo in blokiranim ziro računom. Nekajkrat so le na račun odloga plačila prispevkov za las ušli začetku stečajnega postopka.

V znamenju likvidnostnih problemov in blokirane ziro računa je poslovanje Iskre Hipot Šentjernej tudi le-

tos, vendar so v prvem tromesečju dosegli pozitiven rezultat. Za drugo tromesečje predvidevajo, da bodo še uspešnejši. V Hipotu uresničujejo tudi lani izdelan program sanacije in prestrukturiranja podjetja, katerega predračunska vrednost je ocenjena na dobrih 51 milijonov din. Za dokapitalizacijo so iz republiških virov letos dobili 2,4 milijona din, odobren jim je tudi dolgoročni investicijski kredit v znesku 5,4 milijona din za program senzor tlaka, za dokapitalizacijo ostalih programov se še dogovarjajo.

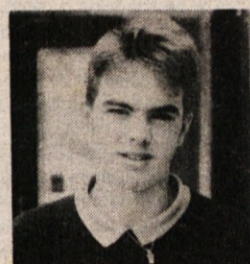
V teku je tudi postopek za ustrezno organiziranost podjetja. Načrtujejo podjetje s štirimi družbami z omejeno odgovornostjo, vsaka bo zaokroževala enega od proizvodnih programov. Uresničitev programov prestrukturiranja in reorganizacije pa je povezana tudi z usreznimi kadrovskimi okrepitvami na posameznih delovnih področjih v Hipotu. Novomeška vlada podpira prizadevanja Iskre Hipot za normalno in učinkovito poslovanje, za katerega ima pogoje. Ocenila pa je, da sanacija ne bo lahka, saj podjetje z nizkimi plačami dolgoročno ne bo moglo zagotavljati socialnega miru in motiviranosti zaposlenih, kar pa sta bistvena pogoja za normalno poslovanje.

Z. L. D.

Naša anketa

Je bil konflikt potreben?

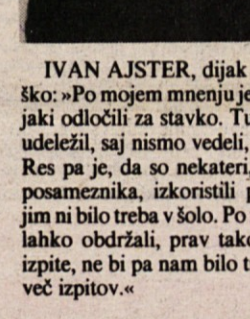
Nekaj večjih slovenskih mest je dneve sredi maja kazalo žalostno podobo, čeprav je bilo na ulicah mladosti, kot že dolgo ne. Mladost, »ki nam bo na stara leta dajala kruh«, je namreč pognala na ulice stavkar nemoč doseči razumen odgovor o zaključnih izpiti v oblasti po normalnih, utečenih poteh. Letošnji četrtošolci bi naj namreč bili prva generacija »usmerjenecov«, dolžna v krpanju šolskega sistema opraviti zaključne izpite, takoj zatem pa vsi tisti, ki so se odločili za nadaljevanje študija na fakulteti, še sprejemne oz. diferencialne izpite. Ali bodo maturanti — ime se je obdržalo, čeprav je bila dobra stara matura ukinjena — dolžni opravljati zaključni izpit ali ne, še v začetku tega šolskega leta ni bilo prav jasno. In so se šli dijaki na koncu na ulice pogajat za odlog zaključnih izpitov letos in za ureditev situacije za tretje letnike, ki naj bi 1. septembra imeli v rokah kataloge znanj za zaključne izpite. V tistih dneh je bilo v javnosti slišati tudi mnogo komentarjev, da se mladi samo branijo dela in obveznosti. Problem pa je, česa se učiti in ne, ali se učiti, trdijo mladi. Zakaj izpiti, ki jih fakulteta ne prizna in upošteva? Konflikt med stroko in oblastjo na eni in dijaki na drugi strani se je po nekaj dneh praznih klopi četrtošolcev in tretješolcev le končal z dogovorom o letos okrnjenih zaključnih izpiti, nad katerimi bo bdela nevtralna komisija. Je bil konflikt res potreben, se stvari res ne dajo več urejati po pameti in normalnih poteh?

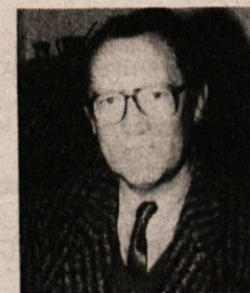
RENATA OKORN, komercialni tehnik v Blagovnici Mercator — Jelka v Ribnici: »Minister Vencelj preveč vztraja na svojih stališčih. Vsak naj malo popusti, pa se bo uredilo, da bo prav. Srednješolci imajo v svojih zahtevah gotovo vsaj deloma prav. Raznih izpitov je res preveč in nepotrebnih naj bi se odpovedali. Ne gre pa tudi povsem omalovaževati znanja profesorjev, doktorjev znanosti in drugih. Če bi imeli otroci najbolj prav, šol sploh ne bi bilo treba.«

BARBARA VEC, dijakinja 4. letnika naravoslovno-matematične smeri SŠTUD Kočevje: »Žalostno je, da moramo stavkati, a so nas razmere prisilile v to. Izkoriščajo nas za dogovarjanja med univerzo in šolskim ministrstvom. Eni so za zaključni izpit, drugi ga ne priznajo; eni so za prestatitev izpitnih rokov, drugi jih določajo po svoje. Nesoglasij je še več. Najhuje pa je, da do zadnjega nismo vedeli, katere izpite bomo opravljali. S stavko smo v danih razmerah dosegli največ, kar je bilo možno.«

IVAN AJSTER, dijak Srednje šole Krško: »Po mojem mnenju je prav, da so se dijaki odločili za stavko. Tudi sam sem se je udeležil, saj nismo vedeli, kdaj bodo izpiti. Res pa je, da so nekateri, pač odvisno od posameznika, izkoristili protest, samo da jim ni bilo treba v šolo. Po mojem bi maturo lahko obdržali, prav tako tudi sprejemne izpite, ne bi pa nam bilo treba naložiti preveč izpitov.«

ANTON VRTAČIČ, avtomehanič iz Otočca: »V družini, kjer otroci prevzamejo komando in hočejo sami odločiti o tem, kaj bodo delali in kdaj bodo kaj delali, hitro pride do nereda. Tako je tudi v družbi. Človek je po naravi bolj nagnjen k slabemu kot k dobremu in bi seveda vse opravil po liniji najmanjšega odpora, če ne bi imeli trdnih zakonov in postav, ki pa morajo veljati enako za vse. S tega vidika gledam na stavke dijakov. Če bo družba popustila, bodo kmalu tu nove zahteve.«

KRISTINA STARE, učenka 2. razreda črnomajške srednje šole iz Sečiča: »Po eni strani se strinjam s stavkajočimi srednješolci, saj vprašanje izpitov ni bilo rešeno. Po drugi strani pa so se nekoliko pozno spomnili opozorila na te probleme. Konec šolskega leta je tukaj in ob vrnitvi v razrede bodo sledile šolske naloge, spraševanje, zaključevanje ocen. Tisti, ki so bili že prej pridni, so tudi stavko izkoristili za učenje, bolj lenim pa so bile to le počitnice.«

MARJANA SMREKAR, knjižničarka v metliški osnovni šoli: »Sem za zaključne izpite, vendar le pod pogojem, da imajo potem vsi enake možnosti za študij. Tudi za diferencialne izpite sem, če se učenci preusmerijo. Sem pa proti temu, da bi bili diferencialni ali sprejemni izpiti na fakultetah le nekaj dni po zaključnih izpiti v srednji šoli. Prav dam srednješolcem, da so opozorili na te probleme, ki bi morali biti rešeni že v začetku šolskega leta.«

Tanki so smrt za gospodarstvo

Tanki na jugoslovanskih ulicah že povzročajo težave našim izvoznikom — Adrio Caravan poleg jugoslovanskih zdrav tepe še zalivska kriza

NOVO MESTO — Med novomeškimi gospodarskimi bolniki se že dlje časa omenja tudi tovarna počitniških prikolic Adria Caravan. Kot velikega izvoznika jo tepejo vse znane neprijetnosti. Sedaj, ko bi lahko s prodajo viška deviz na trgu le nekaj pridobili, morajo v Adriji razmišljati o povečanem uvozu, kajti dobava na domačem trgu šepa in vse več je nedokončane proizvodnje, kar povečuje končne stroške. Cene domačih dobaviteljev tudi zelo hitro naraščajo.

Pozimi je za krmilo Adrie Caravan stopil direktor Andreas Poschacher, prej direktor Adria France, in pripravil dokaj radikalen sanacijski program, ki naj bi ga v letošnjem letu postopno uresničili. Na vprašanje, kako poteka

udejanje plana, je g. Poschacher med drugim odgovoril: »V planu ima poglavitno mesto tudi zmanjšanje števila zaposlenih, kar pa je težko izvesti, ker jugoslovanski sistem tega ne dovoljuje tako enostavno, zato je zmanjševanje potekalo precej bolj počasi, kot smo planirali na začetku. Stroški za zaposlene so za Adrio še vedno veliko breme, odtod tudi likvidnostni problemi, na finančne pomoči v obliki ugodnih kreditov ali direktne pomoči pa na žalost tudi ne moremo računati, saj kolikor vemo, ni denarja na razpolago ne v bankah ne v državni blagajni. Kreditov si v Jugoslaviji Adria tudi ne more privoščiti, saj so obresti take, da bi spravile na tla tudi kapitalno močnejše podjetje, kot je Adria. Edino upanje so za nas torej krediti, ki bi jih dobili od zunaj. To pa je sedaj, glede na trenutno politične razmere, tudi težko. Ker živim v tujini, sem seznanjen s pisanjem tujega časopisa o Jugoslaviji in po ekonomski plati so to hude bolečine.«

Po besedah direktorja Adrie Caravan je pred kratkim Adrio prizadelo tudi neobjektivno pisanje v osrednjem slovenskem časopisu, kjer je bila že v

naslovu špekulacija o stečaju. Pravi, da je tako pisanje med tujimi partnerji zelo odmevno, kar slabša ugled firme v tujini, saj se kmalu po objavi oglašijo telefoni. Partnerje zanima, kaj je res in kaj ne. Poleg tega svoje napravijo tudi govorice o skorajšnji državljanski vojni v Jugoslaviji. Tudi za tujca je investicija v počitniško prikolico velika odločitev. Če vlada v deželi proizvajalki kaos, nastane lahko problem z rezervnimi deli, tega pa se vsak pameten kupec raje izogne. Še sreča, da poteka precejšen del nabave in prodaje preko podjetij v tujini in da so razmere v Sloveniji kolikor toliko normalne. Bile, bi lahko rekli, kajti kakšno gospodarsko škodo so povzročili nedavni izleti tankov po slovenskih ulicah, še ni moč napovedati.

»Neradi slišimo besedo stečaj, tudi v špekulativnem smislu. Prizadevamo si dobiti pomoč od zunaj, saj znamka Adria še nekaj pomeni. Imamo seveda veliko takih problemov kot domala vsa jugoslovanska podjetja, tem pa moramo pristiti še težave branje v evropskem in svetovnem merilu. Povzročila jih je zalivska kriza, ki je zamajala letošnjo turistično sezono in tudi našo

● Adria Caravan ima danes zaposlenih 1850 delavcev, torej 150 manj kot pred začetkom sanacije. Večina delavcev je do sedaj odšla po naravni poti, prek upokojitve ali s prezaposlitvijo v Revov. Proizvodnja, če odmislimo nekatere težave z dobavo delov, teče po planu, v letošnji sezoni pa je bilo izvoženih že 9.500 prikolic.

prodajno sezono, ki traja od februarja do junija. Edino pozitivno je bilo letos nemško tržišče, čemur je verjetno botrovala priključitev vzhodne Nemčije. Nekoliko boljše od prodaje prikolic je prodaja avtomoblov, a vendar ne tako, kot smo pričakovali,« pravi direktor gospod Andreas Poschacher.

T. JAKŠE

Liubliansko pismo

S težko culo odhajamo v Evropo

Vse hujsa stiska

LJUBLJANA — Iztekajo se zadnji tedni pred razglasitvijo, uveljavitvijo suverene, samostojne države Slovenije. Napočil je skrajni čas, da se vprašamo, v kakšnih razmerah, s kakšno materialno podlago in politično močjo trkamo na vrata Evrope.

Kriza je vsak dan hujsa, ljudje vse slabše živimo. Zajamčeni osebni dohodek zaposlenih je bil zamrznjen od septembra 1990 do aprila 1991 — kljub 104-odstotni inflaciji v letu 1990. Čeprav imamo zakon, ki zagotavlja valorizacijo pokojnin, ga ne uresničujemo; »poračune« pokojnin za nazaj izplačuje SPIZ neredno ali pa se sprašuje, če jih sploh naj. Podjetja v likvidnostnih težavah ne izplačujejo osebnih dohodkov, večina drugih krši kolektivne pogodbe — vendar za vse to ni hče ne odgovarja.

Vsak mesec se v Sloveniji pojavi novih 4000 brezposelnih. Vsak tretji delavec v gospodarstvu dela v podjetju z izgubo ali v taksem, ki je pred stečajem. Ogroženi so sistemi zdravstva, šolstva, socialne varnosti zaposlenih. Povrh vsega postajamo naglo starajoča se družba. Naglo se spreminja tudi sorazmerje med številom aktivnega prebivalstva in prebivalstva, ki si ne more z lastnim delom prislužiti svoje socialne var-

nosti. Že tretjini mladih iskalcev zaposlitve uspe najti le pripravništvo, ne redne zaposlitve. Imamo že 403 tisoč upokoencev. Če se bodo uresničile napovedi vlade, se lahko zgodi, da bomo ob koncu 1992. leta imeli 130 do 200 tisoč brezposelnih delavcev. Kakšna revščina in socialna stiska Slovencev bo takrat nastala, ni treba posebej razlagati.

Odveč je tudi pripovedovati, da je za delavce »lastninjenje« le pravljica za lahko noč. Le kako naj spet kupujejo svojo lastnino, ko pa imajo prazne žepe! Večino zaposlenih zato manj skrbi pravičnost; pripravljeni so se celo odreči lastnini, če bo njeni novi lastnik resnično zagotavljal večjo uspešnost proizvodnih sredstev in s tem večji zaslužek.

Iz dnevnega časopisa je razvidno, da se nekateri politični veljaki že zavedajo kritičnosti razmer (seveda iz drugih razlogov — osip članstva, volivcev in ogroženost njihovih sedanjih položajev) in iščejo novo identiteto svojih strank. Agresivni antikomunizem, ki so ga preživljali zadnji dve leti, ni bil v slovenskem prostoru utemeljen in ni prinesel nič dobrega.

Demos in njegova vlada ljudem, njihovi volji, pameti, ustvarjalnosti in pridnosti očitno povsem ne zapuša, saj se vse več »njihovih zadev« dogaja za zaprtimi vrati. Kako naj drugače razumemo intenzivno centralizacijo uprave in družbenih dejavnosti, zahteve po odpravi družbene lastnine in veljave delavcev v procesih odločanja, favoriziranje lastnikov kapitala nad lastniki dela v delovnih procesih in političnih strank nasproti posamezniku v volilnih postopkih (kandidiranje) in v procesih odločanja (poslanski klub), poskuse obvladovanja informacijskih medijev, sodstva in gospodarstva, pa vse do omejevanja pravic posameznika (ugovor vesti, na primer), obvladovanja šol ipd.

VINKO BLATNIK

Črnomaljski Zeleni opozarjajo, da je lokacija klavnice neprimerna — Nasprotujejo adaptaciji — Glavno besedo naj ima stroka pa tudi občani

ČRNOMELJ — Že kar nekako v navadno je prišlo, da se v obliki pingponga na sejah zborov črnomaljske občinske skupščine pojavljata tukajšnja klavnica in njena obnova. Medtem ko Zeleni iz Črnomlja sanaciji klavnice ostro nasprotujejo, pa v kmetijski zadruzi zagotavljajo, da je modernizacija primerna in nujna. Na zadnji seji so imeli zopet besedo zeleni, ki opozarjajo, da so stališča strokovnjakov o adaptaciji klavnice negativna, prav tako mnenje Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine iz Novega mesta. Mnenje vseh je, da dosedanja lokacija klavnice ni primerna zaradi bližine mestnega jedra, stanovanjskih hiš ter trenutno najpomembnejšega kulturnega spomenika, cerkve sv. Duha.

Po navedbah zelenih je v novem programu klavnice predlagana celo razširjena dejavnost, predelava mesa in proizvodnja mesnih izdelkov, kar pomeni miniranje brega Lahinje na že tako utesnjenem prostoru, ki ga ima investitor na razpolago. Veterinarski inšpektor je celo poudaril, da na tako majhnem prostoru ne bo moč zgraditi vseh objektov, ki jih določa pravilnik o klavnih objektih. »Poudarjeno je bilo

tudi, naj bi klavnica obsegala več hlevov za bolne in zdrave živali, za kar na tej lokaciji ni prostora. Teoretično je morda mogoče, praktično pa zelo težko zagotoviti varstvo reke na tako utesnjeni lokaciji,« so menili zeleni ter dodali, da je na vse to opozoril tudi predstavnik Urbanističnega inštituta Slovenije ter dodal, da sedanja lokacija po njihovem mnenju glede na vse zakonske zahteve ne omogoča izvedbe.

Zato zeleni iz Črnomlja menijo, da je program sanacije oz. obnove klavnice sicer lahko ekološko in ekonomsko sprejemljiv, vendar ne tam, kjer je sedaj, kajti sporna je predvsem lokacija klavnice, ki je krajinsko in kulturno neustrezna. Zahtevajo tudi, da sedanjo klavnico zaprejo, pri tem pa se sklicujejo na odločbo Uprave inšpekcijskih služb Novo mesto. Občini so naložili, naj prouči možnost, da klavne storitve za črnomaljsko občino opravljajo v Metliki. Hkrati naj občina prouči tudi možnost gradnje klavnice na sprejemljivejši lokaciji zunaj mesta. Občinski strokovni organ pa naj strokovno presodi, ali je smiselno pripravljati lokacijsko in drugo dokumentacijo za klavnico, kajti lahko se zgodi, da bodo ključna soglasja negativna. Sicer pa naj o lokaciji zelenih v mestnem jedru po mnenju zelenih odločajo stroka, meščani in vsi tisti, ki jim mesto nekaj pomeni, ne pa posamezni predstavniki strank in investitor.

M. BEZEK-JAKŠE

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Ocenjevanje vin

4. nadaljevanje

V prejšnji številki sem opisoval nevarnost na objektivno oceno vina, če so le-ta razstavili degustatorji brez pravilne razvrstitve.

2. Stimulans napaka. — Ako pokuševalec opazi, da mu natakajo vino iz lepo opremljene buteljke, zamašane s plutastim zamaškom, bo nehote ocenjeval vino z večjim spoštovanjem kot pa vino, ki se natakalo iz navadne steklenice s kronsko zaponko. Težko pa je organizatorjem vinskega pijačnega, posebno če je mednarodna, zagotoviti vse vinske vzorce v enakih steklenicah, saj prihajajo vina iz celega sveta. Vemo, koliko različnih vinskih steklenic pozna svetovni trg. Poskrbljeno je vedno, da je steklenica, predno jo prinesejo v degustacijski prostor, skrbno zavita v krpo, odstranjena je tudi okrasna kapica z vratu steklenice, da ne bi odkrivala lastnika vina. Kljub tej previdnosti pa je nemogoče skriti pred degustatorji ustje steklenice, ki kaže, ali je bila steklenica zaprta s plutastim ali kronskim zamaškom. Zato svetujemo vsem vinogradnikom, ki pošiljajo vina na ocenjevanje, naj bodo ta vedno v buteljkah, posebno če so res visoke kakovosti.

3. Logična napaka. — Posebno pri ocenjevanju belih vin nas lahko videnje vina zapelje. Ob višji barvi, kot je običajna, bo pokuševalec takoj pomislil, da je vino oksidirano, da začneja »dvigati« barvo, in se pripravlja na nižjo oceno. Predno se steklenica začne natakati, se mora obvezno pojaviti na tabli podatek o letniku. Z leti, posebno, če so že častitljiva, pri belih vinih barva potemni. Zato mora vino po vidnem

vtisu še povonjati. Ako smo ob višji barvi zaznali z nosom žlahtni buke, potem je takšna barvna niansa normalna.

4. Obzirnost. — Če degustator ve, čigavo je vino, ga bo iz obzirnosti prizanesljiveje ocenil. Zato je anonimnost obvezna.

5. Centralna tendenca. — Utrujenosti degustatorji dajejo ob pokušnjah z veliko vzorci ponavadi srednje ocene, ki bistveno ne odstopajo niti navzdol niti navzgor. Pri preobremenjenosti degustatorji zgubljajo vero v svoje sposobnosti. Ne želijo se blamirati pred organizatorjem ocenjevanja, ker ima le-ta podpisane ocenjevalne listke in lahko naknadno preverja, kako je kdo ocenjeval. Društva vinogradnikov morajo poskrbeti, da degustatorji niso preobremenjeni. Dnevna norma na regijskih ocenjevanjih ne bi smela preseči 100 vzorcev. Novi mednarodni pravilnik, ki je v pripravi, predlaga znižanje dnevne norme od 60 do 40 vzorcev. Seveda je pristojbina za vzorec, ki ga pošljejo na mednarodno ocenjevanje, toliko večja, da se lahko krijejo stroški. Ostali pogoji, ki morajo biti zagotovljeni za objektivno ocenjevanje, zadevajo prostor, kozarce, psihično ter fizično zdravje pokuševalcev, število članov komisije... Prostor, kjer je pokušnja, mora biti nevtralen osvetljen, pri na mizi bele ali nevtralne barve. Vsak ropot in druge slisne motnje vplivajo negativno na zbranstvo degustatorjev. Kozarci morajo biti iz tankega, kristalnega prozornega stekla in obvezno pečljati.

Da pa bi bili degustatorji psihično in fizično v ustrezni kondiciji, v prostem času ne smejo pretiravati v hrani ali drugih užžitkih, skratka, priporočljiva je vzdržnost. (Konec) mag. JULIJ NEMANIC

VRAČANJE ZEMLJIŠČ

KOČEVJE — Na razne načine je občinska skupščina Kočevje obvestila občane, ki jim je na kakršenkoli način bilo odvzeto kmetijsko ali gozdno zemljišče, naj odzveje prijavo. Doslej je prišlo na občinsko skupščino skupno 187 vlog, naj bi odvzeta zemljišča vrnila. Vendar do sprejema zakonodaje o tem vračanju, imenovanja komisij za reševanje vlog, strokovnih ugotovitev itd. ni možno.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Ta ponedeljek so se prvič na stojnicah pojavile prve češnje hrustavke z Gorjskih brd. Po ceni 80 dinarjev so šle kar dobro v promet. Tudi vrtno jagode so se ta ponedeljek že pojavile v prodaji. Cena 100 dinarjev je še visoka. Na stojnicah so prodajali še: paradižnik po 50 din, kumare po 40 din, solato po 40 din, krompir po 30 din, jajca po 2,5 din, lonček smetane je bil 60 din, skuta 30 din. Oglasili smo se tudi v zaprtem kiosku Kmetijske zadruge Krka. V ponedeljek so bile naslednje cene (Delandinijeve cene v oklepaju): pomaranče 24 din (35), limone 38 din (30), paradižnik 60 din (50), kivi 136 din (100), cvetača 67 din (60), kumare 38 din (40), mladi krompir 33 din (30), fižol 34 din. Pri Delandiniju se dobi ananas po 90 din, hruške po 30 din, čebula po 40 din, grozdje iz Čila po 130 din, lubenice po 80 din.

Sejmišča

• **SEJMIŠČE V ŠENTJERNEJU** — V soboto je bilo napredaj kar 338 pujskov, starih od 8 do 14 tednov, težkih od 12 do 35 kg. Po ceni do 50 din za kilogram žive teže je bilo prodanih 64. Pujskov, starejših od 3 mesece ali težjih od 50 kg, je bilo po ceni 30 din za kg napredaj 49, prodan pa le eden. Od osmih krav so bile po ceni do 25 din za kg žive teže prodane tri, od 30 konjev pa je bil prodan le eden, in sicer za zakol po ceni 30 din za kg žive teže. Na sejmišču je bilo privedenih tudi pet zrebret. Prodani sta bili dve zrebreti po ceni do 40 din za kg žive teže za zakol.

• **SEJMIŠČE V BREŽICAH** — Na sobotnem sejmu so imeli napredaj 235 prašičev, starih do 3 mesece, in 43 starejših. Mlajši, katerih so prodali 97, so bili po 50 din kilogram žive teže. Starejši, od katerih jih je menjalo lastnika 15, so veljali 30 do 35 din kilo žive teže.

Kmetijski nasveti

Silirni dodatki rešujejo

Nenavadno dolgotrajno deževno in hladno vreme — v prvih treh tednih maja je padlo več dežja kot kdajkoli doslej v zadnjih 40 letih — je časovno odrinilo in otežilo kisanje krme, tako da je treba večkrat na pomoč k silirnim dodatkom. Kaj priporoča stroka in kaj se ta čas dobi na tržišču, povzemamo iz informacije kmetijskega inštituta.

Ce se da krma osušiti vsaj na 30 do 35 odstotkov suhe snovi, silirni dodatki niso potrebni, v nobenem primeru pa ne morejo nadomestiti pravilnega postopka pri siliranju, predvsem pa ne temeljitega tlačenja silirne mase. Dodatki lahko nadomestijo le premajhno sušino ali zavro delovanje neželenih maslenokislinskih bakterij, s tem da spodbujajo mlecnokislinske. Po moči delovanja jih razdelimo v tri temeljne skupine, delimo pa jih lahko tudi po drugih merilih.

Med živinorejem dostopne najmočnejše dodatke prištevamo mravljinčno kislino, ki je na trgu napredaj (Chemo Ljubljana) po 40 din kilogram, za tonno silažo pa je potrebujemo 3 do 4 kg. Pred uporabo jo je treba razredčiti z vodo v razmerju 1:4, uporabnik pa mora pred njo zaščititi roke in oči. Podoben (protiklostridijski) učinek ima tudi pripravek ensimax, ki ga je

• **ZOPER PREGREVANJE SILAŽE** — Ob slabih vremenskih razmerah se silaža pogosto začne segrevati. Tovrstno propadanje silaže lahko preprečimo ali zavremo z dodatkom mold-zap, ki vsebuje propionat in zavira razvoj kvasovk ter plesni. Za tonno silažo ga potrebujemo 4 kg, prodaja pa ga Salus Ljubljana po 146 din kilogram.

potrebno uporabiti prav toliko kot mravljinčne kisline, je pa nekaj dražji. Prodajajo ga v Ljubljanskih mlekarh.

Med dodatke s srednje močnim delovanjem prištevamo tiste, ki v silirno maso vnašajo mlecnokislinske bakterije. Tak je pioneer 1188, ki ga ima napredaj ABC Pomurka (verjetno pa še kdo) po 114 din in ki ga za tonno silažo potrebujemo 0,5 kg. Se manj — le 10 g — je za tonno silažo potrebna nega pripravka sil-all, ki pa stane kar 1.356 din kilogram, prodaja pa ga Salus Ljubljana.

Inž. M. L.

Nove priložnosti za kmete

Dopolnilne dejavnosti kot eden pomembnih virov zaslužka v demografsko ogroženem Pokolpju

ČRNOMELJ — Več kot 60 odst. površine deset kilometrov širokega pasu ob Kolpi v črnomaljski občini je opredeljeno kot območje z omejenimi dejavnostmi kmetovanja, bodisi da za kmetovanje niso primerna tla, da so majhne posesti ali pa da prebivalce pe-

• **Pomembni dopolnilni dejavnosti na kmetiji** pa sta lahko tudi domača in umetna obrt, katerih izdelki so bili doslej omejeni predvsem na lokalni trg. Poleg izdelovanja drobnih etnoloških predmetov, kot so pisane, prtički in podobno, je na tem področju najbolj zanimivo povezovanje domače hrane in domače obrti. Z izdelki, predvsem z naravno hrano v naravnih embalažah, bi Belokranjci zagotovo lahko prodali tudi na širši trg.

stijo problemi, značilni za demografsko ogrožena območja. Tako je večina kmetij na tem območju pred enakimi težavami, med katerimi so predvsem nizka stopnja tržne usmerjenosti kmetijstva, veliko mešanih kmetij in omejeno število delovnih mest v nekmetijski dejavnosti. Po mnenju avtorjev programa razvoja Pokolpja v črnomaljski občini je ena najbolj realnih možnosti za rešitev teh problemov uvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Tovrstne dejavnosti bi namreč omogočale, da bi bilo na kmetijah zaposlenih več ljudi, ki bi imeli zagotovljen tudi stalen dodatni vir dohodka. S tem bi poleg pridelave hrane odprli kmetijstvu tudi priložnost za nove dejavnosti, kot je na primer domača predelava kmetijskih pridelkov. Potrebno pa bo sistematično uvajanje dopolnilnih dejavnosti, in sicer na takšen način, da se lahko oblikujejo in razvijajo nove, male proizvodne enote.

V Pokolpju je že nekaj nosilcev dopolnilnih dejavnosti. Največ jih je us-

• **Kdor ima strgano sleme, prosi vedno za lepo vreme.**

• **Prav me ima rad tisti, ki me hrani. (Angleški pregovor)**

• **Bodimo med seboj samo Slovenci. (Oman)**

• **Majhne ribe — dobre ribe. (Zidovski pregovor)**

merjenih v turizmu na kmetiji z dodatno ponudbo doma pridelane hrane. Nekateri ponujajo specialitete, kot so lešniki z medom, domača viljamovka, stekleničeno domače vino. Nekaj se jih ukvarja s pridelavo vrtnih brez uporabe umetnih gnojil in škropiv. Seveda pa so to le začetki in ponudbo bo potrebno razširiti ter povezati med seboj.

M. B.-J.

Čudežni titavin

Češkoslovaško foliar-no gnojilo na osnovi titana veliko obeta

Na trgu foliarnih gnojil, to je gnojil, ki učinkujejo prek listov rastlin, se je pojavila novost po imenu titavin. Prihaja z Vzhoda, kar je malce nenavadno ob našem vsesplošnem nekritičnem navdušenju nad dosežki zahodnega sveta. Češkoslovaški strokovnjaki so namreč iznašli in preizkusili foliarno gnojilo na osnovi kemične prvine titana, ki v rastlini pospešuje tvorbo listnega zelenila — klorofila in s tem spodbuja njeno sposobnost za fotosintezo. To se končno odrazi v pospešeni rasti in v večjem pridelku.

Titavin so preizkušali na čeških in slovaških kmetijskih inštitutih in povsod prišli do presenetljivo spodbudnih rezultatov. Gnojilo je ugodno učinkovalo na vse rastline, na ene bolj, druge manj. Kot zanimiv primer naj navedemo, da je štirikratna uporaba po enega litra titavina na hektar vinograda povečala pridelok burgundca kar za 17 odstotkov, vsebnost sladkorja v moštvu pa je bila za dobrih 8 odstotkov večja. Pri drugih kulturnih rastlinah z uporabo titavina sicer niso dosegli tako spektakularnih povečanj, so se pa nanj vse odzvale z živahnostjo rasti in večjimi pridelki.

Titavin izdeluje tovarna Toroza iz Tišnova, pri nas pa jo zastopa zasebna zagrebška firma SYWA. Čeprav so češkoslovaški poizkusi in rezultati strokovno nesporni, naši strokovnjaki priporočajo, naj bi novost preizkusili tudi v naših razmerah. Dodajajo še, da je obetavna zlasti za sladkorno peso, pri kateri smo s pridelki že nekaj časa v slepi ulici in bi dodatna spodbuda v obliki foliarnega dognjevanja prišla še kako prav. (Sodobno kmetijstvo) — n

Zajec ni kunec

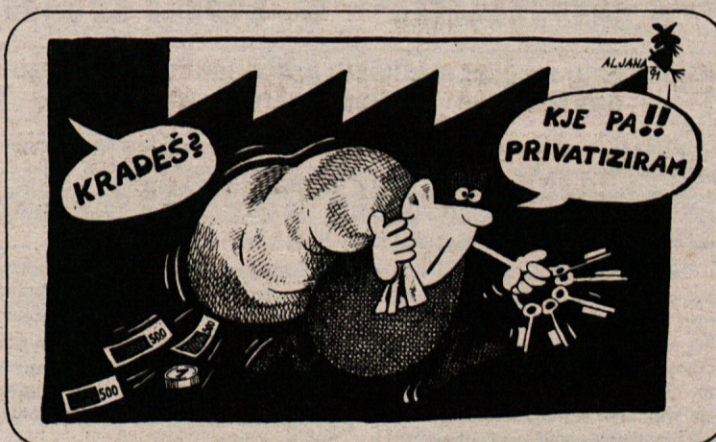
Zajec in kunec sta bila že tolikokrat napačno označena, celo v tisku, da je vredno zastaviti strokovno besedo. To sta namreč dva različna živalska rodova, tako različna, da se med seboj niti ne plodita, kot se na primer na zunaj mnogi bolj različni konji in oseli. Prvi je poljski zajec (*Lepus europeus*), drugi pa domači kunec, v rimskih časih udomačen divji kunec (*Oryctolagus cuniculus*), ki ponekod živi tudi v divjini in se od poljskega zajca zelo razlikuje.

Nemški zoolog Nachstheim velja za največjega poznavalca treh dveh živalskih rodov in navaja naslednje bistvene razlike. Divji kunec živi v podzemnih rovih in v kolonijah, medtem ko se poljski zajec zadržuje na poljih in v gozdovih ter ni družaben. Samica divjega kunca skoti od 4 do 12 mladičev 5- do 7-krat na leto, mladiči pa so goli in slepi ter se zadržujejo v gnezdu. Samica poljskega zajca ima le 1 do 4 mladiče 2- do 4-krat na leto; mladiči so pokriti z dlako, vidijo in se ne držijo gnezda. Torej je divji kunec neprimerno bolj ploden in ob prekomernem razmnoževanju za naravo nevaren, kar dokazuje hiperprodukcija divjih kuncev v Avstraliji, ki so povzročili, kot je znano, pravo opustošenje dežele.

Izjemno bogata plodnost je spodbudila že Rimljane, da so se lotili udomačevanja divjih kuncev in s tem postavili prve temelje donosni živinorejski panogi, ki daje okusno, lahko prebavljivo meso brez holesterola. Izredno velika pasemsko razvejnost pa omogoča rejo še za druge potrebe, zlasti za krzno, kar dokazujejo tudi pasemska imena, kot so velika činčila, mali srebrec, angorski kunec, kuna kunec ipd. Skratka, dovolj razlogov, da tako koristno žival imenujemo s pravim imenom.

— n

SLOVENIJA!

Dlje od Evrope

LJUBLJANA — Ne pritožujejo se zastoj kmetije zaradi škarij cen, ki jim neusmiljeno režejo dohodek — pa če imajo še toliko poslancev v republiškem parlamentu. Po podatkih Kmetijskega inštituta Slovenije so se pridelovalni stroški krompirja povečali od lani do letos kar za 68 odstotkov; to je precej več, kot je znašala inflacija, ki je bila v istem primerjalnem obdobju 52-odstotna. Na to je vplivala predvsem cena mineralnega gnojila, ki se je zvečala kar za dvakrat, za sto odstotkov pa so se podražila zaščitna

sredstva. Vreča mineralnega gnojila je zdaj pravo premoženje, saj stane že skoraj pol tisočaka. Kako se bo to ne-sorazmerje odrazilo na zmanjšani stopnji intenzivnosti kmetijstva, si lahko mislimo. Že doslej smo bili na repu evropskih dežel po porabi mineralnih gnojil in najmanjših pridelkih na enoto površine, po tem pa bomo od Evrope še dlje. Ne pomaga ne narodna zavednost ne politična demagogija, ki ji kmetje tako radi nasledajo, pomagala pa bi bolj uspešna splošna gospodarska politika, predvsem pa v prihodnosti uprto mukotrpno in očem velike politike skrito strokovno delo, ki bi strukturne probleme kmetijstva hitreje odpravljalo.

— n

gospodinjstvi kotiček

Konzerviranje z vročino

Za gospodinjstva je na splošno najpomembnejše konzerviranje sadja in zelenjave. Ekonomično pa je le tedaj, če se živila kupijo po ugodnih cenah, če imamo svoje pridelke ali če sami nabereimo razne gozdne sadeže. Pri vseh vrstah konzerviranja je zelo važen pogoj čistoča. Pomembna je čistoča prostora, posode in vseh pripomočkov ter čistoča osebe. Živila, ki jih bomo konzervirali, morajo biti prvovrstna, zdrava in zrela. Ne pozabimo pa tudi na shrambe in police v njih. Razkužimo jih z beljenjem, police pa ooperemo z vročo vodo in detergentom. Shramba naj bo temna in temperatura v njej ne sme presegati 12°C. Shranke držimo eno leto, to je do novih pridelkov, ker po tem času njihova prehrabna vrednost močno upade.

V domačem gospodinjstvu je še vedno najboljši način konzerviranja pasterizacija, ker ohrani sadju in zelenjavi najbolj naraven okus. Čas segrevanja pod 100°C je razmeroma kratek in se zato ohrani tudi večina vitaminov. S surovim živim napolnjene kozarce, ki so na patentno zapiranje, zložimo v poseben lonec. Ta naj se dobro zapira in ima vdelen toplomer. Pomagamo pa si tudi z navadnim loncem. Na dno

damo leseno rešetko, da nam kozarci ne popokajo. Vode natočimo le toliko, da sega do višine mase, ki je v kozarcu, in lonec pokrijemo. Del tekočine se spremeni v vodno paro, ki izpodirva zrak iz kozarca. Ko pa se kozarec z vsebino vred ohladi, se vodna para spet zgosti v vodo in zračni pritisk v kozarcu pada. Tako nastane brezračni prostor. Pasteriziramo pa lahko tudi v pečici.

Suhe zaprte kozarce postavimo na kovinsko rešetko ali v primerno nizko posodo, v katero natočimo 3 cm vode. Pečico segrevamo le na spodnjem delu. Ko se začne v kozarčkih dvigati mehurčki, temperaturo znižamo in tako pustimo še 50—60 minut, kar je odvisno od števila in velikosti kozarcev ter vsebine. Po pasterizaciji kozarce zložimo na vlažno tkanino in dobro pokrijemo z odejo, da ne počijo. Tako jih pustimo čez noč, da se dobro ohladi, in nato prenesemo v shrambo. Sadju in zelenjavi, ki ga pasteriziramo, ni potrebno vedno dodajati sladkorja ali soli zaradi obstojnosti. S tem načinom konzerviranja pripravljamo dietne shranke. (Dolje prihodnjic)

HELENA MRZLIKAR

Še vedno stotnija odklonjenih

V vrtcih je še premalo prostora

Naslednji razpis za posojila iz razvojnega sklada bo čez kakšen mesec. V občinskem proračunu je za to rezerviranih 10 milijonov dinarjev, od katerih naj bi del spet namenili za regresiranje obrestne mere za bančne kredite. Z bankami in zavarovalnicami, ki delujejo v Novem mestu, pa se dogovarjajo za

pa prosili še pripravljajo. Zanimanja za posojilo iz razvojnega sklada je skratka kar precej, predloženi programi pa dokazujejo, da ljudem ne manjka idej, s čim bi se lahko preživljali.

Vse, ki se zanimajo za razvojno posojilo, v sekretariatu za družbeni razvoj opozarjajo tudi na možnost pridobitve republiških sredstev. Na natečaj sklada republiških sredstev za odprtje tisoč novih delovnih mest se je tako prijavilo 35 interesentov za 107 novih delovnih mest. V primeru pozitivnih rešitev zahtevkov bi republika za ta nova delovna mesta v občini prispevala 6,42 milijona dinarjev nepovratnih sredstev. Poleg tega republiški proračun predvideva podpora še raznim drugim programom, na primer na demografsko ogroženih ob-

NOVO MESTO — Tudi v novo-
meški občini se povečuje število brez-
poselnih. Javna dela sicer niso rešitev,
lahko pa določeno čas vsaj nekoliko bla-
žijo težave. Prvi program javnih del, s
katerim bodo Novomeščani konkurirali
za sredstva na razpisu republiškega
sekretariata za delo, je že narejen.

Program, ki bi jih bilo smotno izpeljati v obliki javnih del, je zbrala posebna projektna skupina občinskega izvršnega sveta. Komunala je prijavila program sanacije črnih odlagališč odpadkov in program ureditve odjemnih mest za komunalne odpadke. Krajevna skupnost Žužemberk je pridvela za javnimi deli poskrbeti za vzdrževanje in urejanje javnih površin v Žužemberku in na Dvoru, pospravitvi črna odlagališča in zasipati vodovodni kanal Lipje-Lašče. Občinski sekretariat za občino upravo je ponudil program urejanja romskega naselja Žabjek. Novomeški vrtni so po sistemu javnih del predlagali izvedbo potrebnih večjih vzdrževalnih del na stavbah, igriščih, igralnih napravah in inventarju, pa tudi občasno nadzorstvo objektov in igrišč, ki predvsem v popoldanskem času utrpijo nemalo škode od obstojnih mladolentikov. Dom starejših občanov je predlagal, naj bi na ta način nudili pomoč starejšim in onemogli občanom, ki živijo doma. Center za socialno delo pa je predlagal program organiziranega preživljanja prostega časa otrok med počitnicami in program organiziranega dela z otroki in mladostniki z vedenjskimi odkloni. Vse skupaj predstavlja delo za 200 ljudi v času enega meseca, ki pa bi bilo seveda razporejeno na daljši čas. Proračun

Drugačno plačevanje in višje cene v vrtcu

METLIKA — Tukajšnji otroški vrtec je sporočil metliškim samostojnim obrtnikom in podjetnikom, ki imajo otroke v vzgojnovarstveni organizaciji sklep, ki ga je sprejel občinski izvršni svet, da bodo od 1. maja plačevali polno ceno vzgoje in oskrbe oz. 50 odst. ekonomske cene. O tem je razpravljal tudi izvršilni odbor metliške obrtnice zbornice ter sprejel sklep, da se s sklepom IS ne strinja, in poudaril, da je za verodostojne podatke o plačah obrtnikov pristojna Uprava za družbene prihodke. Hkrati so obrtniki prosili izvršni svet, naj o vseh ukrepih, ki se nanašajo na problematiko obnitišnja, najprej obvesti obrtno zbornico in od nje zahteva mnenje. Izvršni svet je prisluhnil protestu obrtnikov, vendar sklepa o plačevanju vrtca ni spremenil. Dodal je le, da pr obrtniki ne bo osnova za določanje višine plačil v vrtcu plača, pač pa celotni dohodek oz. gmotno stanje. Vendar bodo kljub temu v sodelovanju z obrtno zbornico obravnavali vsak primer posebej in tam, kjer gre zares za ogroženost obrtnikov, to pri višini plačila v vrtcu tudi upoštevali.

Khrasti so v izvršnem svetu sprejeli nove cene v VVO, ki bodo višje za 10 odst., a ne od 1. maja, kot so predlagali v vrtcu, ampak od 1. junija. Tako bo najvišja cena, ki jo bodo plačevali starši za jasi 1.939 din, za vrtce pa 1.499,3 din. S 1. majem pa se bo povečal prispevek tistih staršev, ki ne plačujejo polne ekonomske cene, in sicer za 1 odst.

M.-B.-J.

Z novo tehnologijo Tob ostaja v boju za tuji trg — Grenke izkušnje z Rusi — Odsotnost z dela je breme

NOVO MESTO — Te dni opravljajo v Tovarni obutve Novo mesto še zadnje instalacije na nemškem stroju Desma za brizganje poliuretanskih podplatov. Ko bo proizvodnja stekla, bo lahko stroj, ki mu lahko streže en sam delavec, dnevno vbrizgal 1.300 parov podplatov. Takrat bo zares uresničena naložba, na katero so se pripravljali v zadnjem letu in pol. Ta pomembna pridobitev za tovarno je stala okroglih milijon mark, naložba pa bo rentabilna kakrat, ko se bo izkazalo, da je proizvodnja čevljev glede na število zaposlenih konkurenčna tudi na zunanem trgu.

Da bo temu res tako, bo treba v Tovarni obutve storiti še marsikaj. Ta sorazmerno mlad in pretežno ženski kolektiv ima trenutno kar 21 delavk na porodniških dopustih, znan pa je tudi po visokih bolniških odsotnostih, tako da je od 287 zaposlenih dnevno tako ali drugače v popreju odsotnih kar 54, ta številka pa da vsekakor misliti.

Za letošnjo sezono do jeseni imajo dela dovolj. Interesentov iz tujine je dovolj, nikakor pa se nočejo vezati le na enega partnerja, kar bi se lahko izkazalo

TUDI OPTIMIZEM V ŠOLSTVU

METLIKA — V času, ko je z vseh strani slišati tarnanje in kritike na razmere v šolstvu, je bilo prav prijetno na dnevu odprtih vrat metliške osnovne šole, kjer so deževali predvsem pohvale. Učenci so pokazali, kaj vse zmorejo in kot je po uariel ravnatelj Jože Mozetič, je Metlika res lahko ponosna na svoj mladi rod, v katerem je veliko ustvarjalnosti, zagnanosti in želje po

odkrivanju novega. Poudaril je, da želijo spremeniti tradicionalno šolo in ustvariti takšno, ki bo prijazna za otroke in njihove starše. Pohvalil je občinsko politiko, ki daje prednost izobraževanju. Na prireditvi so podelili tudi številna priznanja, ki so jih metliški učenci dosegli na različnih tekmovaljih vse do republike. Breme skoraj vseh tekmovalj so nosile predvsem tri učenke, Helena Črnugelj, Mirjana Malič in Mojca Kostelec. Slednja velja tudi za najuspešnejšo učenko na metliški osnovni šoli.

METLIKA — V času, ko je z ene strani slišati tarnanje in kritike na razmere v šolstvu, je bilo prav nasprotno na drugo stran. Na prijetno na dnevno odprti vrat metliške osnovne šole, kjer so deževali predvsem pohvale. Učenci so pokazali, kaj vse zmorejo in kot je pokazal ravnatelj Jože Mozetič, je Metlika res lahko ponosna na svoj mladi rod, v katerem je veliko ustvarjalnosti, zagnanosti in želje po odkrivanju novega. Poudaril je, da želijo spremeniti tradicionalno šolo v ustvaritveno takšno, ki bo prijazna za otroke in njihove starše. Pohvalil je občinsko politiko, ki daje prednost oblikovanju. Na prireditvi so podelili tudi številna priznanja, ki so jih metliški učenci dosegli na različnih tekmovalnih vseh do republike. Brez pomej, skoraj vseh tekmovalnih so osvojili predvsem tri učence, Helena Črnogelj, Mirjana Malič in Mojca Kostelec. Slednja velja tudi za našo uspešnejšo učenko na metliški osnovni šoli.

NOVO MESTO — Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine je v torek, 28. maja, popoldne pripravila v novomeškem Domu kulture medobčinsko revijo otroških in mladinskih pevskih zborov, na katero se je uvrstilo deset zborov z občinskih pevskih prireditev. To so otroški zbori Črna maljske glasbene šole, osnovnih šol iz Senčnega trupa, Novega mesta (bršljske), grške in osnovne šole Katje Rupene), Vinice — Semeča in Trebnjane, mladinski zbor pa iz OŠ Grm v Novem mestu in OŠ Trebnje ter mlajši mladinski in mešan mladinski novomeške glasbene šole.

NOVO MESTO — V razstavnih galerijh lokala Pri slonu bodo danes, 30. maja, ob 18. uri predstavili knjižni prvenec nove meškega pisatelja Damijana Šinigoja »Vojake streljajo, mar ne?«.

Čne bolniške

ostaja v boju za tuji trg —
Odsotnost z dela je breme

za usodno. Imajo namreč grenko izkušnjo z ruskim trgov, za katerega so izdali 30 tisoč prvorov čevljev, pa jih sedaj ne morejo povrniti. Za ta trg imajo pogodbo še za 45 tisoč parov, vendar so sedaj previdni in čakajo s proizvodnjo. Zaradi izpada ruskega plačila grozi ne likvidnost in obkolpitje tudi izpuha

V Tوب-u se zavedajo, da jih le visoke kvaliteta in tehnologija lahko obdržita na tujem trgu, kamor izvažajo kar 8 odstotkov svojih izdelkov, zato so s svojimi partnerji tudi podpisali pogodbo, ki jim zagotavlja, da bodo dobavljeni materiali ustrezali najvišjim evropskim normam.

T. J.

Kljub temu se glas metliških krščanskih demokratov sliši — V pripravi srečanje predsednikov slovenske in hrvaške vlade — Tudi dve okrogli mizi

METLIKA — V metliški občini je bila stranka Slovenski krščanski demokraci ustanovljena šele avgusta lani, torej po volitvah, zato tudi nima voljenih predstavnikov v občinski družbenopolitični zbor, in tudi ne dobiva dotacij iz občinskega proračuna. To pa ne pomeni, da je v občinskem parlamentu ni prav nič slišati, kot koalicia pa sodeluje tudi s SKZ-Ljudsko stranko.

»Stroške nam je doslej uspelo kriti z denarjem, ki smo ga dobili od republiškega odbora SKD, sponzorjev, članarin, na pomoč pa so nam priskočili tudi črnomaljski krščanski demokrati ter metliška SKZ-Ljudska stranka, za kar smo jim zelo hvaležni,« pove predsednik metliškega občinskega odbora SKD dr. Anton Šuklje. V Metliki načrtujejo, da bodo kmalu ustanovili tudi mlade krščanske demokratke ter s tem povečali število članov, ki je sedaj po Šukljetovih besedah manjše, kot so pričakovali.

»Res pa je, da nismo pripravili nikakrš-

ne akcije za pridobivanje članstva, ker se zavedamo, da je to svobodna volja posameznika. Razveseljivo je kljub vsemu, da so se včlanili predvsem mlajši ljudje. Naj pa še dodam, da s članstvom v naši stranki ni izključeno tudi članstvo v SKZ-Ljudski stranki,« pravi dr. Šuklje.

A black and white portrait of a man with dark, wavy hair, looking slightly to the right. He is wearing a dark jacket over a light-colored shirt. The background is dark and out of focus.

METLIKA — Med pobrateni mesti, avstrijsko Wagno, italijanski Ronkami in Metliko, poteka že vrsto počitniška izmenjava otrok. Vsako leto gosti otroke iz ostalih dveh mest eden od krajev, tokrat pa so na vrsto Ronke. Deset metliških otrok v starosti od 9 do 14 let bo skupaj s pobrateni preživel prijetne počitnice v Italiji od 16. do 26. julija.

PRED STARTOM — Dolgo pričakovani start stroja za vbrizgavanje poliuretanskih podplatov v Tovarni obutve Novo mesto je na vidiku. Tuji kupci že čakajo na prve pošiljke čevljev, ki so uspešno prestali vse preizkusne teste. Direktor Remzo Skenderovič in vodja finančne službe Peter Kostrevc razkazujeta gostom nemobno pridobitev. (Foto: T. Jakšec)

v tokratni parlament

ih krščanskih demokratov sliši — V pripravi srečanje nske in hrvaške vlade — Tudi dve okrogli mizi

ila stranka Slovenski krščanski demoj-
je pot volivah, zato tudi nima voljenih
itični zbor, in tudi ne dobiva podatkov iz
i, da je v občinskem parlamentu ni prav
s SKZ-Ljudsko stranko.

ne akcije za pridobivanje članstva, ker
se zavedamo, da je to svobodna volja
posameznika. Razveseljivo je kljub
vsemu, da so se včlanili predvsem mlajši
ljudje. Naj pa še dodam, da s članstvom
v naši stranki ni izključeno tudi članstvo
v SKZ-Ljudski stranki,« pravi dr.
Šuklje.

Program Metličanov se ne razlikuje
od znanih usmeritev krščanskih demo-
kratov, predvsem pa jim gre za suverev-
no Slovenijo, družino kot temelj družbe
ter za razvijanje socialne politike. »Naše
delo sloni na krščanskih in obče civili-
zacijskih normah, pripravljeni pa smo
sodelovati z vsemi strankami, ki imajo
podobna načela, ne glede na ideološko

- Ena od nalog metliških krščanskih demokratov je tudi organizacija poli-

dr. Anton Šuklje

NOVO MESTO — V sredo, 22. maja, je bila na Temeljnem sodišču v Novem mestu obravnava za začetek postopka prisilne poravnave v Novotek-sovem podjetju Tkanina. Sodni senat pod predsedstvom sodnika Antona Panjana je na podlagi strokovnega mnenja, ki ga je podal Tone Golobič, sprejel predlog v postopek in razpisal prvi narok za 18. september letos. Za upravitelja prisilne poravnave je sodišče določilo Cirila Jarnoviča.

Letošnjo drugo številko Najče so sicer izdali aprila, ki smo ga že malce pozabili, vendar je zmeraj čas, da vzamemo v roke tako dobre časopise. Izdaja ga novomeška osnovna šola Grm, povejmo za tiste, ki so pozabili. Sestavlja ga več urednikov, ki bržkone včasih povprašajo za nasvet Branka Šusterja in Sonjo Simčič, mentorja. Urednica vseh urednic in urednikov Najče je Tamara Gogič, »dežurni krivec« pa je Marjana Stern kot odgovorna urednica. Tokratna Najča dreza v tako pretegljivo temo, kot je šola v soboto, poleg tega pa vam mimogrede prišepne, da je valentinov praznik zaljubljenih. Iz časopisa boste zvedeli precej o Danetu Zajcu. Uredniki in pisci so se razpisali tudi o »živem« gledališču, lutkariji, filmih in okroglih mizah. Najbolje bo, da Najčo kar preberete.

V soboto, 1. junija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živil:

- v **Novem mestu**: Market na Ragovski
- v **Šentjernej**: Samopostrežba Mercator
- v **Dolenjskih Toplicah**: prodajalna Vrelec
- v **Žužemberku**: Market Dolenjka
- v **Straži**: Samopostrežba KZ
- v **nedejo** bosta od 8. do 11. ure odprti v **Novem mestu** prodajalna KZ Glavni trg 4, v **Črnomlju** Samopostrežba Pod lipo.

POMARANČE — Skrbna gospodinja je svojo družino razveselila s 7 kilogrami pomaranč. Po 20 din kolik jih je kupila v hladilnici na Cikavi. Vselej nad vitamini je bilo kratkotrajno, vsaj dva kilograma pomaranč je bilo gnilih. Zadeva je spejla na zelo zvito, hladilnica je odprta samo do 14. ure. Stranko, ki je kupila mačke v žakljahu, do naslednjega dne običajno mine najhuša jeza.

TOŽBA — Odvetnik Anton Šporar je v imenu KZ krka, tozdr Brazda, na novo meškem sodišču vložil tožbo zoper 29 šentjernejskih kmetov, ki so aprila in maja v maniri kmečkega punta zorali in posejali s koruzo zadrženo zemljo, nekda njihovo gmajno. Kot vzrok za tožbo je navedeno motenje posesti. Kmalu bomo torej videli, ali pravna država deluje ali ne.

BUDNOST — Ob nedavnih zaostritvah JLA so Novomeščani pokazali velike obveščevalne sposobnosti. Ne da bi jih kdo čisto silil, so slovenskim oblastem prijavljali dobesedno vsak korak milem nam armade. Zadevo so šle tako daleč, da so spremljali celo manevriranje vojaških oficirskih upokojencev. Iz ene kavarne v drugo.

Ena gospa je rekla, da je v nedeljo toča prizanesla Trški gori. Ne vse, ali zaradi pritrkavanja ali navzočnosti premiera Lojzeta Peterleta. Možna je tudi kombinacija obojega.

V času od 14. do 21. maja so v novo-
meški porodnišnični rodile: Nada Hočevar
iz Dobruške vasi — Tadeja, Ana Bogovič
iz Velike vasi — Nežo, Milena Iskra iz
Dol. Ajdovca — Jaka, Martina Mežan iz
Belšinje vasi — Majo, Irena Gazdovc
Gorenje vasi — Matejo, Sonja Pekoli iz
Martinje vasi — Matjaža, Marica Peretič
Crvič iz Ozlja — Maria, Brigita Čučnik iz
Orehovca — Saša, Ana Hrovatič iz Kor-
roške vasi — Damjana, Marica Tomec iz
Hrasta pri Vinici — Marka in Jožeta
Ksenija Logar iz Metlike — Marka, Mar-
jana Radovič iz Sečje se — Katarina,
Mirjam Žibert z Bučke — Vesno, Zlata
Erpič iz Sred. Lanknic — Grega, Slađana
Raškovič iz Črnomlja — Katarino, Jožica
Kos iz Dol. Straže — Denisa, Anica
Tkalec-Virant iz Krškega — Žana, Vera
milo Zupan z Bučke — Tadeja, Biserka
Matjaž iz Metlike — Danijelo, Majda
Florjancič iz Dobruške vasi — Ines, Ve-
ronika Plut iz Draščev — Žiga, Nada
Marn z Jezera — Petra, Vesna Ilinak
Luže — Jasmino, Danka Spasojevič iz
Črnomlja — dečka, Marija Matoh iz Mi-
ne Peči — dečka, Lidija Žalec iz Črnomlja
— Davida, Vesna Ilinak z Luže
Jasmino.

IZ NOVEGA MESTA: Mirjana
drinič z Drske 41 — Valentino, Helena
Turk, Slavka Gruma 58 — Simon
Čestitamo.

KAŽE, DA BO JUNIJA NA PARTI
ZANSKEM TRGU veliko praznovanje
ko se bo vrtil vol, ki ga je obljubil podariti
Metličancom Jože Matkovič-Sturm. Jože
sicer živi in dela v Ljubljani v Inštitutu Jo-
žefa Štefana, je pa Metličan, ki se je
Rajmerjevem bifeju zakel brezplačno
spejci lastnega vola, če se bo Slovenija na
odceplila od že krepko razmajane Jugosla-
vije.

NEKAJ OTROK, udeležencev Vinsovigredi, je bilo prepričanih, da se sprebrajo po metliških trgih sam anglečke. Pa ni šlo za čudež, ne, le zasebnik Jule Brinc si je nataknil na glavo svetleči se obroček. In njim je hotel verjetno prepričati metliške davkarjo, kako so tukajšnji zasebniki domala svetniki, davčni uslužbenci pa vedno, da se dajo takšne reči enostavno kupiti, če človek samo stopi čez našo severno mejo. Brincu torej pravična odmera klijavreoli ne uide.

GOSTIŠĆE VESELICA, kjer klanjajo s svojimi konji najemnik Bojan Valencija, postaja raj za radijske delavce. Z Veselice je šlo v eter že kar nekaj neposrednih radijskih oddaj, med njimi tudi kmetijskih oddaj. Daja Radijski valovi s kmetij. Urednik Radijskega programa kmetijskih oddaj, ki ga vodi Ivo Ručan je povabil pred mikrofonom kmetijske strokovnjake, a tudi navadne kmete, da so si lajšali duše z izpovedovanjem svojih tegob in težav, za katere so bili v oblast, kot vemo, gluha in slepa. Med tehničnimi pogovori je bilo slišati tudi pesništvo in igranje. Oktet Vitis je zaigral pesem o vinu in sodih, zato ni nič čudnega, če so tudi govornec raztegnila usta od ušesa do ušesa.

ČAS NEUSMILJENO MELJE
GODKE in ljudi in verjeti je, da ne bo
 kal tistih, ki bi morali poskrbeti za me-
 ko in podzemeljsko kopalnico. Obe
 namreč vse prej kot v zavidanja vredni
 stanju, sonce je toplo, rešitev pa ni
 Občini so zasebniki, ki se ponujajo, su-
 ljivi, saj človek nikoli ne ve, kakšnega u-
 ta, kdo skriva, v rokavu.

OBRTNIKI — Rednim črnomaljskim obrtnikom je dovolj mlačnega odnosa, ki ga imajo odgovorni v črnomaljski občini do popoldanskih obrtnikov in podjetnikov, do vseh tistih »dvoživk« torej, ki sedijo na dveh stolčkih. Enega imajo v službi, drugega doma. Zahtevajo, naj v Črnomlju prepovedo popoldansko obrt, kajti rednim obrtnikom je že začelo primanjkovati dela. Če jih ne bo nihče uslišal, so zagrozili s stavko. Počakajmo!

KIOSK — Očitno se je splašalo čakati lastnika kioska za prodajo jedi in pijače na črnomaljski avtobusni postaji, ki bo kaj kmalu lahko nudil svoje usluge. Šolniki so ob tem pripomnili: »Koliko besed za kiosk in proti njemu je bilo izrečeno v občinski vladi in skupščini, pa se je na koncu vse skupaj obrnilo v prid graditelja. Kaj, če bi tudi o šolstvu malo več čvekali, morda bi čez leta le dočakali, da bi se kaj obrnilo tudi v naš pridl«.

LIPE — Ali se bo predlog učiteljev »prijel« ali ne, se ne ve, vse pa kaže, da se je uspelo prijeti trem lipam, ki so jih ob 50-letnici OF pred »belo hišo« posadili predstavniki Socialistične stranke. Upajmo, da bodo imele večjo srečo, kot so jih imele pred časom bele breze, zasajene na istem mestu, ki so jih vozniki povozili po dolgem in počez. Sicer bodo morali v Črnomlju pripraviti raziskovalno nalogo o tem, katero drevo se v mestu sploh še obnese.

Drobne iz Kočevja

ELEKTRIKA CRKAVALA — V torek zvečer, prav med poročili, je nekajkrat zmanjkalo elektrike. Direktor Elektra nam je pojasnil, da je do tega prišlo zaradi okvare na daljnovodu med Novim mestom in Kočevjem pri Starem Logu. Okvaro so dokončno odpravili naslednji dan.

TEHNOHIŠA — Minuli petek je v Uloški ulici odprl Stane Stanišič novo trgovino »Tehnohiša«, v kateri prodaja belo tehniko, televizorje, glasbene stolpe in razno drugo blago za osebno nego, rekreacijo in prosti čas.

KDO BO PRODAJAL DRVA? — Kočevje je mesto sredi gozdov, drv pa ni nič ne prodaja. Zato se ljudje znajdejo tako, da kupijo goli in posekano drevje, nakar vse to žagajo in cepijo v Kočevju, zganjajo hrup, zasmajajo mesto (žagajo z motornimi žagami) itd. Zato je SDZ predlagala, naj bi odprli zasebno podjetje, ki bi oskrbovalo meščane s kurjavo, predvsem drvmi, še razlaganimi, lahko pa tudi z žeznanimi.

ONESAŽENA RINŽA — Kdo onesnažuje Rinžo, kateri predpisi so s tem kršeni in kakšni kaznovani ukrepi so bili podzeti oz. izrečeni? Odgovore na ta vprašanja zahteva SDZ in dodaja: če ni bilo nič storjenega, je treba suspendirati odgovorne, ki niso ukreпали.

Ribniški zobotrebci

ŠE TRIJE KIOSKI — Ob ljubljanski cesti, za bivšo Delavsko univerzo (zdaj tu video Riba), je prostor, na katerem je predvidena postavitev treh kioskov. En prostor je že oddan, in sicer Nadi Fajdiga za okrepčevalnico, dva prostora pa sta še na razpolago.

BRUNARICA ZA SADJA — Na Trgu Veljka Vlahovića v Ribnici je trgovsko podjetje Mercator-Jelka postavilo brunarico, v kateri prodajajo sadje in zelenjavo pa tudi drugo.

PREKOPANA CESTA — Poročali smo že o prekopenih cestah in ulicah po Ribnici, tudi tistih, ki so bile pred kratkim asfaltirane. Zdaj smo zvedeli še za prekopano cesto pri vrtcu. Naročilnice za zalitje z asfaltom so že izdane in baje izvajalci čakajo le še na lepo vreme.

BPT V STEČAJ — Podjetje BPT iz Tržiča gre v stečaj in z njim tudi obrat v Loškem potoku. Stečajni upravitelj je že izbral. Še vedno pa ni znano, če bo stečajni upravitelj skušal ohraniti proizvodnjo in donosnih obratov, med katere sodi tudi obrat v Loškem potoku.

Trebanjske iveri

STOP — Nekateri Romi z območja Trebnjega so menda včasih igrivi in postavijo na cesti povprek svoj avtomobil. Ko prispe kak voznik in se zaradi »zaprt« ceste hoče nočest ustavi, ga romski mladenci odločno poprosijo za bencin. Zaradi spleta okoliščin jim prestrašeni vozniki običajno gorivo natočijo. Da Romi v bodoče ne bi bili zaskrbljeni, kdaj se jim bo avtomobil nenadno ustavil in bodo primorani strahovati druge voznike, obstaja več rešitev. Za začetek lahko namenijo za bencin denar, ki ga porabijo za dolgotrajno radijsko čestitanje sorodstvu.

VREME IN POLITIKA — Trebanjska občinska skupščina nedavno ni zasedala zaradi nesklepnosti zbora krajevnih skupnosti. Kmetje, da se zaradi sončnega vremena kmotvalci niso hoteli iti politike. V primeru, da domneva drži, bi se za drugo dalo rešiti. Pred sklicem skupščine bi organizirali procesijo za dež. Če bi uspeli, bi bili izvoljeni odborniki potem prisiljeni oditi v parlament.

OPOMIN — Trebanjski Rdeči križ prek odvnetnika opominjajo iz Studia D, naj še vendar plača svojo noveletno čestitko, s katero se je po radijskih valovih zalagal članom za delo. Toda RK ima črne na belem, da je čestitko plačal. Najbolj bi bilo, da bi obe strani složno pogledala, kaj se je zataknilo v omenjenem projektu. Drugače bo obveljalo, da kadar govore advokati, radijska muza molči.

ŠOLA, ODPRI SE!

ČRNOMELJ — V tukajšnji osnovni šoli v Loki pripravljajo učitelji in učenci dana odprta dneva šole, ki so jo poimenovali »Šola, odprti se!« Kaj so se naučili, kako se učijo in da to počnejo z veseljem, da torej znajo in zmorejo vse, če le hočejo, bodo pokazali v soboto, 1. junija, od 8. ure do 10.30 ter v sredo, 5. junija, ob 15.30.

BODO SKUPŠČINSKE SEJE POPOLDNE?

ČRNOMELJ — Ker so seje zborov tukajšnje občinske skupščine dolge, zadnje čase pa imajo tudi probleme s sklepčnostjo predvsem zbora združenega dela, je predsedstvo skupščine občine sklenilo, da bo imelo svoje seje ob 18. uri, prav tako pa je dalo pobudo skupščini, da bi bile tudi skupščinske seje v popoldanskem oz. večernem času. Med drugim tudi zato, ker nekatera podjetja od skupščine še vedno zahtevajo povrnitev stroškov za svoje delegate za izgubo delovnega časa z vsemi prispevki vred. O tej pobudi bodo do naslednjega zasedanja skupščine sicer razpravljali vsi poslanski klubi, vendar so že takoj iz Socialistične stranke pripomnili, da bo, če pride do uresničitve te pobude, to zelo vplivalo na delo skupščine, vprašanje pa je, ali v pozitivnem ali v negativnem smislu. Ker pa smo vsi hoteli imeti demokracijo, bi se takrat morali zavedati, da demokracija tudi nekaj stane, so še poudarili socialisti.

O UREJANJU PROSTORA V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — Danes, torej 30. maja, bo ob 19. uri v sejni sobi tukajšnje občinske skupščine javna obravnava treh dokumentov za urejanje prostora v Črnomlju. Beseda bo tekla o zazidalnem načrtu za avtobusno postajo v mestu, o spremembi in dopolnitvi prostorskega dela srednjeročnega plana občine za obdobje 1986—1990 za lokacijo bencinske črpalke v Črnomlju ter o zasnovi lokacije kioskov v Črnomlju. Vabljeni!

To ni pot sprave

KOČEVJE — V četrtek so v Kočevju predstavili novo revijo »Zelena veja«, katere izdajo je denarno podprl Demos. Zanimivo je, da na predstavitvi revije ni bilo predstavnikov levih strank. Le dan kasneje pa je bila tudi v Kočevju predstavitev knjige o 9. partizanski brigadi — Kočevski. Tokrat na predstavitvi ni bilo predstavnikov strank Demosa.

Ni mi znano, ali predstavniki Demosa niso vabili predstavnikov levih strank ali pa, če so jih vabili, se ti predstavitev niso udeležili. Isto, a obratno velja za predstavitev knjige o 9. brigadi. Povsem jasno pa je, da velika nesloga ne pelje k sožitju in k skupnemu razpadanju za boljše življenje na Kočevskem. Prej v medsebojne politične boje, ki ne prinašajo posebne koristi, medsebojna naganja, sovraštvo itd., kar vse pelje prej v medsebojna obračunavanja kot k spravi in složnemu delu za napredek občine, Slovenije, in vseh njenih prebivalcev.

J. PRIMC

PANTARJEVA — PREDSEDNICA

KOČEVJE — Na komaj sklepčni seji zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje so med dvema kandidatkama že v prvem krogu izvolili za novo predsednico tega zbora Majo Pantar. Dobila je vseh 13 glasov. Maja Pantar se je rodila leta 1950, po poklicu je kemijski tehnik, zaposlena pa je v Melaminu v Kočevju.

Črnomaljske šole na robu preživetja

Velike gmotne težave

VINICA — Aktivni ravnatelj črnomaljskih osnovnih šol je pretekli teden na sestanku v Vinici med drugim ugotovil, da tukajšnje šole v takšnih pogojih in s takšnimi težavami, kot jih imajo sedaj, ne morejo nemoteno opravljati svojega poslanstva. Ob tem ne želijo dramatizirati razmer, radi pa bi, da se sliši tudi njihov glas.

Dotacije, ki jih dobijo iz občinskega proračuna, so po mnenju ravnateljev premajhne za preživetje, saj samo v prvih štirih letošnjih mesecih manjka enomesečna dotacija. Zato ostaneta le dve možnosti: ali še znižati plače (sindikat zahteva celo povišanje prejemkov) ali krčiti programe, kar pa pomeni, da ne bodo mogli izvajati niti slovenskega nacionalnega programa. Tako ne bi bilo nič več podaljšanje bivanja, bilo bi manj krožkov, naravoslovnih in kulturnih dejavnosti, več odločkov v popoldanskem času, starši pa bi morali primakniti več denarja za interese dejavnosti, prehrano, izlete, prevoze. Velik problem je že

• Med ponedeljkovo vseslovensko stavko osnovnošolskih učiteljev so predstavniki črnomaljskih šolnikov, ravnatelj ter zunanji član izvršnega sveta za družbene dejavnosti na občinskem izvršnem svetu poročali o razmerah v šolstvu. Od IS so zvedeli, da trenutno ni možnosti za izboljšanje razmer v šolstvu, šolnikom pa je bilo naloženo, naj pripravijo celovito analizo položaja v šolstvu, s katero bo šel občinski IS do republiških ministrov in vlade. Bili so enotni, da šolskih programov ni moč več krčiti, saj bi bil s tem ogrožen nacionalni program, staršev pa tudi ne morejo več obremenjevati.

investicijsko vzdrževanje matičnih šolskih poslopij, kaj šele podružnic, kjer so daleč od tega, da bi vzgajali otroke za 21. stoletje. Glede na vse to bi po mnenju ravnateljev v črnomaljski občini lahko oblikovali zgolj »belokranjski nacionalni program«.

M. B.-J.

Nesklepčni o nesklepnosti

Krivi gostobesedni politiki ali lepo vreme?

KOČEVJE — Pred skupno sejo zborov občinske skupščine 22. maja se je ločeno sestel zbor združenega dela, da bi izvolil novega predsednika zbora, kar mu zaradi nesklepnosti ni uspelo opraviti, in razpravljati o »specifični problematiki zbora združenega dela«. Pod streho jim je uspelo spraviti le drugo točko dnevnega reda.

V razpravi je bilo poudarjeno, da prihaja na seje skupščine in zborov vedno manj delegatov, »ker nekateri na sejah veliko govorijo in malo ali nič povedo«. Med resnelnimi predlogi za izboljšanje naj omenim dva: Zbor združenega dela naj bi imel čimveč ločenih sej, saj je v manjši skupini razprava bolj sproščena, krajša in bolj ustvarjalna; politiki pa naj spet na svoji ločeni seji govorijo sami sebi po mili volji, medbovska komisija pa bo nato morebitne

Zopet udarilo po žepih staršev

Zaradi pomanjkanja denarja za otroško varstvo v Črnomlju ne morejo uresničevati republiškega sporazuma — Predrag in prepoceni vrtec

ČRNOMELJ — Prispevki staršev za otroke v vrtcu so odvisni od njihovih plač, ki realno padajo, stroški v vrtcu pa se zaradi inflacije povečujejo. Razliko naj bi sicer krili iz občinskega proračuna, a kaj, ko v črnomaljskem primanjkuje kar 60 odst. sredstev za otroško varstvo, če bi upoštevali sporazum o socialno-varstvenih pravicah, v katerem je med drugim določeno, naj ne bi starši plačevali za vrtec več kot 35 odst. od prihodkov na družinskega člana.

V tukajšnjem izvršnem svetu torej ugotavljajo, da denarja nimajo, zato so predlagali, naj obveznosti za subvencije prevzame republika, če pa tega ne zmore storiti, naj vsaj občinam proste roke, da bodo pri plačevanju vrtecev bolj obremenile starše. Iz črnomaljskega izvršnega sveta so na republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo poslali tudi predlog, da v sporazumu spremenijo določila o najvišjih prispevkih staršev. Vendar so dobili odgovor, da v prehodnem obdobju teh določil ne nameravajo spreminjati, a so iz Črnomlja zopet podrezali na republiko, češ kaj naj storijo v prehodnem obdobju, ko je

vendar jasno, da ni denarja. Odgovora še ni, po mnenju izvršnega sveta pa vse kaže, da druge rešitve ne bo, kot da bodo večji del bremena nosili starši. Kajti tudi rebalansa proračuna ne bo pred senjo, a bržkone tudi takrat ne bo znašal dobrih 50 odst., kolikor manjka za otroško varstvo. Zato so sedaj staršem napisali na položnice le akontacijo po sporazumu, a dodali sporočilo, da bo potrebno doplačilo.

Ob tem pa tudi v črnomaljski VVO »Oton Župančič« z enotami v Loki, na

Čardaku in v Semiču niso ostali križem rok, saj so že sprejeli vrsto varčevalnih ukrepov. Čeprav jim po normativih manjkajo 4 varuhinje in 2 vzgojiteljici, so dve varuhinji odpustili, ukinili pa tudi delovna mesta vodje enot s posebnimi pooblastili. Vsa knjigovodska dela, ki niso povezana z računalniško obdelavo, so prenesli v VVO, plačo pa zmanjšali za 10 odst.

Kljub vsemu bodo tudi jeseni vse enote črnomaljske VVO polne, v Semiču bodo morali celo zavrniti 30 predšolskih otrok. Čeprav je veliko staršev na čakanju, ni osipa, kar po mnenju vodje VVO Dragice Valenčič dokazuje, da je vrtec za starše še vedno poceni. Žal pa mnogi nimajo več niti toliko denarja, da bi poravnali stroške za varstvo in vzgojo svojih otrok.

M. BEZEK-JAKŠE

Proračun še ni pod streho

Odlok o začasnem finansiranju podaljšan do sprejema občinskega proračuna

KOČEVJE — Na sklicani skupni seji zborov občinske skupščine Kočevje 22. maja spet, tokrat že tretjič zapored, niso sprejeli odloka o proračunu občine za letošnje. Zato so podaljšali in spremenili sedanjí odlok, ki določa, da mesečni izdatki iz proračuna za posamezne dejavnosti lahko znašajo dvanajstino lanskega letnih izdatkov. To velja do sprejema proračuna za letošnje.

Zapletlo se je že takoj na začetku seje, ko zbor krajevnih skupnosti ni bil sklepčen, pa tudi ostala dva zbora sta bila komaj sklepčna. Potem je predstavnik šolstva podal dopolnilo k proračunu, naj bi za potrebe šolstva namenili 11 milijonov dinarjev več, kot je predlagano, kar je tudi dobro utemeljil, in predlagal, naj bi manjkajoči denar vzeli delno iz postavke za komunalno dejavnost in še kje. V razpravi je bilo nato v načelu že dogovorjeno, da se amandma sprejme, nato, da se sprejme le deloma (povišanje šolstvu za 7 milijonov dinarjev, za preostale 4 milijone pa naj bi osnovna šola skrbila svoj program), končno

pa je bilo sklenjeno, da se proračun ne sprejme.

Nadalje sta oba sklepna zbora sprejela še odlok o uvedbi agromelioracijskega postopka na območju Črne potoka in Smuke, odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje jugovzhodnega dela mesta Kočevje, odločbo o razglasitvi gozdov s posebnim namenom (gozdnih rezervatov) itd.

J. P.

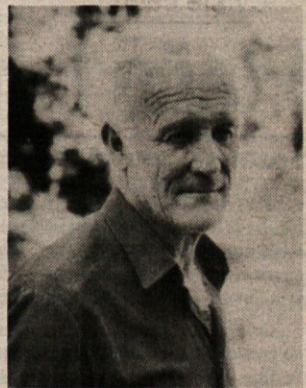
Plugi se več ne lomijo

Agromelioracije na 600 ha zemljišč

TREBNJE — Potem ko so ob koncu letošnjega januarja začeli izboljševati zemljišča na širšem območju naselja Roje, Trebanjski Vrh, Velika in Mala Loka, Podboršt, Martinja vas in Mrzla luža, so večino dela zdaj že opravili. Tako so praktično že izkopali kamenje in odstranili grmovje na vseh 602 predvidenih hektarjih. Poleg tega so marsikje urezali tudi poljske poti, očistili pa so tudi nekaj odločnih jarkov na močvirnatih travnikih.

Večino stroškov dela bo pokrila trebanjska kmetijska zadruga z republiškim sredstvi za agromelioracije, kmetje bodo plačali samo petino cene strojne ure, ki znaša od 495 do 594 din. Poleg te delitve so se pogodili še za to, da zadruga razdeli kmetom po 300 kg umetnega gnojila na hektar površine, da bi čimprej usposobili tla za normalen pridelek.

Delo na terenu se je letos zaradi slabega vremena nekoliko zavleklo. Terenski del opravil je, gledano v celoti, stekel z malce zamude. Po besedah Janeza Resmana, ki je sodeloval v agromelioraciji od začetne do končne etape, namreč repu-

Matija Gerdin

bliški sekretariat za kmetijstvo ni pravočasno nakazal v Trebnje denarja za kritje stroškov agromelioracije na omenjenem območju.

Glede na nekatere razgovore so kmetje zadovoljni tako z zamisljo za izboljševanje zemljišč kot tudi z opravljenim delom vseh 6 strojnikov. »Prej smo lomili pluga na njih, kvarile so se kosilnice, zdaj pa teh nadlog ne bo,« pravi veselo Matija Gerdin, predsednik melioracijskega odbora v Razborah. V tem kraju so izboljšali blizu 40 hektarov njiv in travnikov.

Zaradi preverjene koristnosti odstranjevanja kamna bo trebanjska kmetijska zadruga predvidoma že jeseni začela novo tovrstno akcijo na 565 hektarjih zemljišč na območju Jelševca.

L. M.

Krško vztraja na zahtevah v zvezi z NEK

Čimprej jasno stališče slovenske vlade

KRŠKO — Delegati občinske skupščine so se v marcu sprejeli 13 sklepov in zahtev v zvezi z nuklearko in jih naslovili na pristojne republiške organe. Med drugim so sklenili, da je treba zahtevati takojšnjo ustavitev elektrarne, če krška skupščina ne sprejme odloka o širitvi sedanjega začasnega skladišča pri NEK.

Zahtevali so tudi ureditev trajne odškodnine za uporabo stavbnega zemljišča, zakonsko jamstvo o zgraditvi trajnega odlagališča NSRAO do leta 1995, takojšnjo in zakonsko rešitev pravične rente za Posavje, oblikovanje jasnih stališč republiške vlade do NEK, izpolnitev vseh pogojev za varno obratovanje elektrarne ter zakonsko določitev programa in financiranja njenega zapiranja in dekomisije. Trajno odlagališče naj bi bilo rešeno izven Slovenije, problematiko NEK pa obravnavali samo na Sekretariatu za energijo, ki bi bil stalen naslov za te zadeve.

Krčani so se pred nadaljevanjem javne razprave o širitvi skladišča NSRAO želeli od slovenske vlade zagotoviti, da bo njihove zahteve obravnavala in upoštevala. Imenovali so posebno komisijo, ki skrbi za stalne stike in pogajanja z republiško vlado. Ker se po preteku 60-dnevnega mirovanja javne razprave niso dobili odgovorov, so se 10. maja sestali z dr. Leom Šešerkom in dr. Mihom Tomšičem. Dogovorili so se, da bodo pristojni upravni organi v štirih dneh pripravili osnutek odgovorov in stališče do krških zahtev.

Na ponovnem sestanku pri dr. Šešerku 16. maja so žal morali ugotoviti, da so republiški organi naredili zelo malo od postavljenih nalog. Republiška vlada naj bi v desetih dneh posebej obravnavala problematiko NEK, vendar je po zadnjih razmerah v republiki ostalo le malo možnosti za uresničitev tega dogovora. Krčani kljub temu vztrajajo, da bodo odločali o širitvi začasnega skladišča radioaktivnih odpadkov pri NEK sprejemali šele potem, ko bodo republiški organi izpolnili njihove zahteve.

B. D.-G.

VOJAKI SO DOMA

SEVNICA — Pretekli ponedeljek so na izredni seji sevnškega izvršnega sveta, zaprti za novinarje in javnost, določili objekte posebnega pomena za obrambo in zaščito. Zvedeli smo, da so se trije vojak iz sevnške občine, ki jim je rok službe v JLA potekel 15. maja, končno le vrnili domov. Vsem rezervistom pa velja navodilo, da naj se odzivajo izključno na pozive občinskega upravnega organa za ljudsko obrambo, pripadnikom narodne zaščite pa pošiljajo pozive krajevne skupnosti. Pa še informacija, da v učnem centru za usposabljanje pripadnikov slovenske teritorialne obrambe v Pekrah ni nobene sevnšćane, medtem ko so v mari-borski vojašnici vojvode Mišića štirje vojaki iz sevnške občine.

Plače lahko še precej zdrknejo

Sezonski značaj proizvodnje v M-Kopitarni — Zаметki blagovne znamke Clogs

SEVNICA — V sevnškem Mercatorju — Kopitarni, d.o.o., so že lani zaradi izgube iz leta 1989, velikih zalog, ki so v veliki meri posledica vse večjega zapiranja jugoslovanskega tržišča, a tudi premalo domiselnega trženja zaostriili odgovornost in disciplino zaposlenih na vseh ravneh, hkrati pa začeli temeljito proučevati, kje so še njihove notranje rezerve.

Zavoljo okrnjene plačilne zmožnosti so prešli na planiranje nabave in proizvodnje z materiali, ki so že na zalogi. Zaloge jim je uspelo močno zmanjšati. Bolj zavzeto so se lotili tudi izterjave ob uporabi vseh pravnih možnosti, a še zmeraj so morali lani, kot pravi vodja finančno-računovodskega sektorja Brigita Košmerl, odpisati kar za 21,3 milijona dinarjev terjatve. Naj spomnimo, da je Kopitarni uspelo v celoti pokriti 12,1 milijona dinarjev izgube iz leta 1989.

Pomemben ukrep, ki je obrodil sadove, je nedvomno ta, da so načrtovalje proizvodnje postavili v tesno odvisnost od plana prodaje oziroma od razpoložljivega denarja za nabavo. Uvedli so sezonsko prerazporeditev delovnega časa z delavnicam 6 ur izven sezone in 8 ur v sezoni oz. čakanje na delo doma, če ni naročil. Z znižanjem proizvodnih časov oz. približevanjem postavljenih normativov zahodnoevropskim so povečali storilnost.

Direktorica Kopitarne Marinka Pučelj-Arandjelović opozarja na dejstvo,

V Termah kmalu nov bazen

Odslej 5500 m² površin s termalno vodo

ČATEŽ OBSAVI — V Termah Čatež so na začetku leta podpisali pogodbo za 29-milijonsko naložbo, s katero so se lotili izgradnje novega bazena, sanacije štirih že obstoječih, filtriranja, sanacije podzemnih napeljav in zunanje ureditve kopališča. Čeprav je bilo v minulih dneh okrog bazenov še pravo gradbišče, v Termah računajo, da se bodo dela končala še pred glavno turistično sezono.

Novi bazen bo kopalcem prinesel 1700 kvadratov vodnih površin, ki bodo za spremembo nepravilnih oblik in jih bodo popostrili tobogan, slapovi in druga bazenska tehnika, ki bo pobrala kar tretjino vrednosti naložbe. Terme bodo poslej razpolagale z več kot 5 tisoč kvadratnimi metri zunanjih površin s termalno vodo. Morda se bo to komu zdelo veliko, toda treba je vedeti, da se v Čateških Toplicah ob ugodnem poletnem vremenu gnete tudi čez 10.000 obiskovalcev dnevno.

Ker so lansko leto končno dobili ureditveni načrt Term in hkrati tudi potrdilo Geološkega zavoda, da je na Čatežu mogoče izkoristiti več kot 300 litrov termalne vode na sekundo, in ne samo 220 kot doslej, so se pogumno lotili nadaljnjega razvoja. Vlagali bodo v mokrsko golf igrišče, izgradnjo športno rekreacijskega centra, v turistično naselje in nove hotelske zmožljivosti višje kategorije. Še v tem letu naj bi se lotili izgradnje športne dvorane s tremi igrišči za tenis in s centrom za body building, ki bo povezana s 1000 kvadratnimi metri novih notranjih in še z enako površino zunanjih bazenov. Ti bazeni in športna dvorana bodo odprti celo sezono, zato si ob relativni bližini Zagreba od njih veliko obetajo.

B. D.-G.

V »Vinu« odprli novo polnilnico

Jupi, cockta in schweppes odslej tudi pri nas v polietilenski embalaži

BREŽICE — Sredi maja so v podjetju »Vino Bizeljsko — Brežice« poskusno pognali novo polnilno linijo brezalkoholnih pijač, ki jim omogoča, da jupi, cockta, fit — limonado in proizvode schweppes polnijo v polietilensko embalažo, za začetek v 1,5-litrsko in pozneje v politrsko. Polnilnico, v katero je podjetje vložilo 37 milijonov dinarjev, je v ponedeljek slovesno odprl minister Izidor Rejc.

Denar za naložbo so črpali iz tekočih sredstev, ki jih uporabljajo. Zaenkrat so pridobili le 3 milijone od Posavske banke in 1,5 milijona dinarjev od Zavarovalnice Triglav, medtem ko so jim zaradi razmer v državi od vseh dogovorov o sovlaganju firme Schweppes ostali samo teoretični napotki. Ravno tako še vedno zamažajo čakajo na republiška sredstva za intervencije gospodarstvu,

za kmetijstvo in za demografsko ogrožena območja.

Nova linija zmoro napolniti 5 tisoč 1,5-litrskih steklenic na uro, vendar trenutno še ne deluje s polno zmogljivostjo. Glavni direktor podjetja Karel Recer je z veseljem povedal, da je povpraševanje po novih proizvodih zdaj večje od ponudbe. Že v času poskusnega obratovanja so prve pošiljke pijač poslali na makedonsko in hrvaško tržišče. Poleg tega se podjetju obetajo še izredne izvozne možnosti na vzhodna tržišča, ki se še vedno srečuje s pomanjkanjem pijač v sodobni nepovratni embalaži.

»V nove naložbe in proizvodne programe nas silijo potrebe tržišča in zaposlitve tehnoloških presežkov. Nova polnilnica ne bo zagotovila samo več dela ob polnilni liniji, temveč tudi v skladišču, transportu in v prodaji. Ker je

edina polnilnica v Beogradu pred letom dni odpovedala, so blagovne znamke naših brezalkoholnih pijač ostale brez polnjenja v nepovratno embalažo. Ta ima nedvomno številne prednosti pred povratno, čeprav je za zdaj precej draga. Tudi pri grobem ravnanju z njo ne prihaja do poškodb, po uporabi se zavrže

• Polnilna linija je italijanska in tudi steklenice uvažajo iz Italije, kar jim povzroča precej prevoznih stroškov. Kljub temu pa so dosegli tako ugodno ceno, da je njihova pijača v novih polietilenskih steklenicah kar za četrtino cenejša od pijače beogradskega proizvajalca.

in je prijazna za okolje. V bodočnosti je možna tudi predelava odpadnih steklenic, že zdaj pa se lahko uniči brez škodljivih plinov, za razliko od PVC embalaže,« je o prednostih steklenic spregovoril direktor Recer.

B. DUŠIČ-GORNIK

V KRŠKEM AKCIJA ZBIRANJA OBLAČIL

KRŠKO — Danes med 15. in 17. uro bo po krajevnih organizacijah Rdečega križa potekala zbiralna akcija uporabnih oblačil, obutve, posteljnine in pohištva. Občinski odbor prosi za čimveč otroške obutve in oblačil ter tudi igrače, saj je mnogo otrok, ki so zanje prikrajšani. Vsi, ki želijo darovati, lahko blago oddajo na zbirnih mestih: pri OŠ »Jurij Dalmatin« in pri cvetličarni Kerin v Krškem, pri osnovnih šolah v Leskovcu, Velikem Podlogu in Kostanjevici na Krki, pri osnovni šoli in na Trgu rudarjev na Senovem ter pri kinodvorani in na Dorcu v Brestanici.

Staršem bo vrnila vložen denar

V prodajalni Pika

SEVNICA — Eno leto po doseženem srednji ekonomski šoli Marjana Senica ni dobila službe, in tako je sklenila, da se s pomočjo staršev dokončno postavi na svoje noge, se pravi, da odpre svoj lokal. Odločila se je za prodajalno s tekstilom.

Že ob odprtju prodajalne Pika v bivši poslovni Integral v najozjem poslovno-trgovskem središču Sevnice oktobra lani se je zavedala, da je Sevnica vendarle premajhna za specializirano trgovino zgolj s tekstilom, zato je dopolnila po-

Marjana Senica

nudbo še z obutvijo. Sprva so bili to izključno italijanski čevlji, ki pa so postali za naš žep le predragi. Zato se je Marjana povezala z nekaterimi zasebnimi slovenskimi čevljarji, ki tudi izdelujejo kakovostno usnjeno obutve.

Seveda se pozna tudi v Piki upadanje standarda oz. manjša kupna moč ljudi. Dosti jih pride zgolj iz radovednosti in kar nekaj takšnih obiskovalcev, ki so bolj vzdihovali za zanje trenutno nedosegljivimi dobrinami, smo srečali tudi med našim krajšim obiskom v Piki. »Veliko kupcev pride tudi iz Radeč. Krškega, precej jih je iz Trebnjega in Novega mesta. Slednji so se oglašili sprva mimogrede, slučajno in so se že vrnili. Prijetno mi je, ko slišim, da je Pika po njihovem mnenju ena najbolj urejenih trgovin v Posavju s kakovostnim blagom, pravi 22-letna Marjana Senica. Z veseljem je v prodajalni, ki jo navdaja z zadovoljstvom, hkrati pa se zaveda, da, kljub temu da ima pomočnico, se sama z večjo zavzetostjo bori za svoje kupce, saj le na ta način staršem lahko redno vrača začetni kapital, vložen v prodajalno. Na tem svetu ni pač nič podarjenega!

P. P.

PLESNI VEČER V BREŽICAH

BREŽICE — Plesni studio Krško prireja jutri ob 18. uri v prosvetnem domu Brežice plesno prireditev, na kateri bodo sodelovali regijski prvaki med osnovnošolci in plesne skupine Mojce Horvat z evropskimi in svetovnimi prvaki.

OB OTVORITVI — Slovesnosti ob otvoritvi nove polnilnice brezalkoholnih pijač je prisostvoval tudi slovenski minister za industrijo Izidor Rejc (drugi z leve), ki je prerezal trak, nazdravil novi pridobitvi podjetja Vino in si nato v spremstvu ostalih gostov še ogledal novo polnilno linijo. (Foto: B. D.J.G.)

Z izsiljevanjem dosegli dogovor

Občinski IS Dolenjevaščanov prisluhnili šele po drugi blokadi deponije

DOLENJA VAS PRI KRŠKEM — Krajani Dolenje vasi, ki so že 9. maja blokirali sanitarno deponijo v neposredni bližini svojih domačij, vse do 17. maja niso dočakali primerne odziva Kostaka, upravljalca deponije, niti občinskega izvršnega sveta. Ker pogoji, ki so jih postavili ob odločitvi za deponijo, še po desetletju niso izpolnjeni, so 20. maja ponovno preprečili dovoz smeti.

Tokrat se je vztrajnost vaščanov obrestovala, saj se je naslednji dan organizacijski odbor za blokado sanitarne deponije končno sestel z izvršnim svetom in s Kostakom. Dogovorili so se, da se blokada konča takoj, ko Kostak prične postavljati žično ograjo okrog čela deponije v dolžini 1.300 metrov. Vaščane Nika Bogoviča, Borisa Rodmana in Jožeta Stibriča so imenovali v komisijo, ki bo opozarjala na nepravilnosti pri odlaganju smeti ter imela vpogled v evidenčne knjige deratizacij in v evidenco vsebine priplavljenih odpadkov. Če do začetka jeseni ne bo pridoblje-

Jože Stibrič

na nova lokacija za sanitarno deponijo, se mora obvezno zasaditi zelena zavesa v smeri proti vasi Sp. Stari grad. Odpadke je treba prekrivati sproti in pridobljene površine takoj rekultivirati. Sklenili so, da deponije po zapolnitvi ne bodo več širili, temveč jo bodo takoj sanirali, zaprli in dejavnost preselili na novo lokacijo.

Krajani Dolenje vasi so s tem dogovorom sicer napravili korak naprej, kar pa še ni odpravilo nakopičenih težav, zato so sprejeli še več drugih sklepov. Tako naj bi že na naslednji seji občinske skupščine slišali odgovor na protestno pismo svojega delegata Jožeta Stibriča. Zaradi ukinitve železniškega prehoda

• Sanitarno deponijo v Sp. Starem gradu so krajani že v preteklem tednu spet odprli, in sicer takoj, ko so delavci krškega Kostaka ob njej začeli postavljati 1.300 metrov dolgo žično ograjo. »Upamo, da se bo iz tega primera kdo kaj naučil, saj je jasno, da bi lahko le z malo več posluha preprečili že prvo blokado. Želimo si, da nam po odgovore in pravico ne bo treba več hoditi pred sanitarno deponijo. Ali res moramo vsak napredek izsiliti?« se sprašuje Jože Stibrič, predsednik odbora za blokado.

naj bi takoj uredili avtobusni prevoz osnovnošolcev skozi naselje Sp. Stari grad. Prav tako naj bi se v letošnjem letu izdelali projekt za izgradnjo pločnikov in podhoda pod železniško progo ter pospešili čiščenje potoka, gradnjo vodnega zbiralnika in asfaltiranje krajevnih cest. Izvršni svet bo vplival na Center za socialno delo, ki naj se ob vsaki naselitvi Romov prej posvetuje s krajani, pospešil bo sanacijo gramoznic, posredoval pri inšpektoratu zaradi črnega izkopa gramozu v bližini vasi in dosegel, da bodo krajani, ki so že plačali kabelski sistem, priključke dobili še letos. Krajevna skupnost bo v skupščini postavila tudi zahtevo po črtanju programa gradnje sadovnjakov v Črni mlaki.

B. DUŠIČ-GORNIK

• Ženska je brez odgovora samo, če je brez jezika.

• Žaba bo skakala v močvirje, četudi bi jo postavili na prestol.

• Šola ni podjetje, ki streže po naročilu. (Zakrajšek)

ur, to pa lahko pomeni tudi za 16 odstotkov manjše plače!

P. PERC

Bogdan Lisec

Krške novice

IZGNANCI — Prihodnjo nedeljo bodo na gradu v Brestanici slavili 50-letnico izgnanstva in 50-letnico ustanovitve osvobodilne fronte slovenskega naroda. Obeležili bodo torej dva zgodovinska dogodka, za katera bi smeli reči, da danes spet postajata aktualna. Na žalost se zgodovina ponavlja, vsaj za slovenski narod, ki bi spet potreboval kako osvobodilno fronto. Glede izgnancev pa tole. Bati se je, da bo udeležba na srečanju izredno velika, saj zadnje čase vsi delimo usodo izgnanstva. Vsaj del Jugoslavije si za to zelo močno prizadeva.

V PRAVIH ROKAH — Ker se hrvaška in slovenska vlada ne moreta dokončno odločiti, kakšna bo usoda krške nuklearkne, so zadevo v svoje roke menda vzeli srbski častniki. Brez velikega razmišljanja, ali naj elektrarno zaprejo do leta 1995, takoj ali sploh nikoli, so se odločili, da Krčane za vedno rešijo nadležnega kavičnega jajca. Napovedali so napad na tajniški objekt, a za zdaj se ne ve, kako naj bi ga izvedli. Še najbolj konkretni so bili anonimneži iz Črne gore, piloti — kamikaze, ki so zagrozili z napadom in pri tem niso pozabili pojasniti, da »so kamikaze samoubojce«. S tem so očitno nakazali, da se za njih vse znanje konča na srbski meji. Odprto ostaja samo še vprašanje, s katere strani.

ODPUŠČENI — Na žalost ne moremo kaj dosti narediti v zvezi z odpuščanjem delavcev krške občinske uprave. Bralka se namreč pritožuje, da so tam odpuščali 14 ljudi, nato pa so zaposlili 16 novih. Je že tako, da se tudi pri nas vlade menjajo in hočejo postaviti svoje ljudi na prava mesta. Če bo tako še naprej, lahko pravi, da bodo vsi delavci, ki so ostali brez dela, počakajo do naslednjih volitev. Nova vlada bo spet njihova priložnost.

Sevniški paberki

MRK — Pretekli teden je Posavec vzmirljavo toča in pogosto brnenje jekle nih ptičev na nebu, za krajši čas pa še električni mrk. Moramo pa takoj priznati, da mrk ni presenetil zbranih na posvetu občinskih gasilskih zvez Posavja in UNZ Krško v sevnškem gasilskem domu. Za to imajo približno enake zasluge gasilci in gostilničar Niko Frič. Tako je vsaj za kaj časa prenehala resnobna razprava o tem, kako Posavec ne bodo pristajali na kakšne vrha vsiljene reorganizacije gasilstva, ki bi zamorile možnost in ustvarjalno spodbudo na terenu, ali pa Posavecem obpeljala poklicno gasilsko enoto drugam. Je pa vprašanje, če si ne bodo gospodje in Ljubljani omislili kakšno zvijačo, ali pa jim omehečali bojevitve Posavce, ali pa jim enostavno zaprli proračunske pipe. Potem stanje v resnici takšno, kot ga je posrebeno komentiral Stane Zlobko, bivši rebrski župan, češ: kolega mi je zadnje rebrski da nima nobenih težav s proračunom, ker ne kaplja, niti ne curja.

PLUS — Lastnik nove sevnške picerije Plus se je prejšnjo nedeljo znova rodil. Na dvojnem ovinku pri Impolji je s steno od zletel v Savo, se rešil objema hladne reke in splaval na breg. Zmrcvarjenega stojadla na so izveliki iz Save sevnški gasilci. Zbogobodo verjetno začeli v picerijo dreti obiskovalci, ki jih zaradi lastnika Meketa kot zaradi pic ali piva, saj se že sprašujejo, nima kakšne čudežne moči, da jo je tako poceni odnesel in bi morebiti lahko to plus energijo malo seval po obiskovalcih lokala. Za srečo seve!

BIFEJI — Sevnška vlada ima veliko razumevanje za malo gospodarstvo in tudi odpiranje raznih bifejev in kafičev. Direktor sevnškega Gostinskega podjetja Kristijan Janc ml. se zoper nezdravo konkurenco bori zama, podobno kot don Kihot z mlini na veter.

Naši pevci iz Argentine

Slovenski pevski zbor Gallus iz Buenos Airesa bo v nedeljo pel na novomeškem Kapitlju

NOVO MESTO — Novomeškimi in drugim dolenskim ljubiteljem zborovskega prepevanja se obeta konec tega tedna v Novem mestu zanimiv, privlačen, kvaliteten ter vse pozornosti in spoštovanja vreden kulturni dogodek, ki pa bo tudi domoljubno obarvan. V goste namreč prihaja slovenski pevski zbor Gallus iz Buenos Airesa v Argentini, in sicer v okviru štiritedenske koncertne turnee po Sloveniji, ki jo je ob svoji 100-letnici organizirala Glasbena matica ob pomoči republiškega kulturnega ministrstva in številnih sponzorjev, med njimi tudi Skupščine občine Novo mesto. Koncert bo v nedeljo, 2. junija, ob 20. uri v kapiteljski cerkvi (cerkvi sv. Nikolaja).

Zbor Gallus se bo pod vodstvom dirigentke Anke Savelli-Gaser predstavil s koncertnim programom, ki obsega šestnajst zborovskih skladb, izveden pa bo v dveh delih. Obiskovalci bodo na začetku prisluhnili trem Gallusovim pesmim, nakar se bodo zvrstile skladbe še drugih slovenskih skladateljev, in to v obeh koncertnih delih, le da bo zbor izvedel še po eno čilsko, perujsko in argentinsko. Po naslovih pesmi sodeč (npr. Bodi zdrava, domovina, Zemlja govori, Slovenija v svetu), bo to koncert, ki bo rodoljubno nagovarjal obiskovalce.

Zdaj pa še nekaj besed o zboru, ki ga bomo prvič videli prepevati na naših, slovenskih tleh. Ustanovili so ga, ko se je glavnina slovenskih političnih emigrantov, ki so prišli iz italijanskih in avstrijskih begunskih taborišč, naselila v Argentini. Do končno se je konstituiral septembra 1948, ko si je nadel ime Gallus. S tem imenom, ki ga dežela dotlej skoroda ni poznala, je zbor želel opozoriti na delo in poreklo našega velikega mojstra renesančne glasbe. Že od samega začetka je zbor uvrščal v svoje sporede njegove motete,

madrigale in maše. Sprva je bilo zborovo delovanje omejeno na sodelovanje na cerkvenih in drugih bolj lokalnih prireditvah, potem pa so si gallusovci utrlj pot v argentinsko okolje in seznanjali domačine z njim skoraj neznano glasbeno kulturo Slovencev. Ob petletnici zbora so jih proglasili za »pojočo slovensko diplomacijo«.

Z vstopom v argentinsko zborovsko življenje se je umetniška pot Gallusa strmo dvigala, hkrati pa se je večalo število njegovih nastopov. Redno je koncertiral v ciklih zborovske glasbe, ki jih je organiziralo argentinsko državno ministrstvo za kulturo in druge ustanove v Buenos Airesu, sodeloval na koncertih pod naslovom Narodi pojo in nastopil z Državnim simfoničnim orkestrom pri izvedbi Schonbergovega dela Preživeli iz Varšave ter Haydnovih in Mozartovih maš pod taktirko rojaka Draga Marija Šijanica. Na tekmovanju, ki ga je leta 1957 priredil buenosaireski Collegium Musicum, se je uvrstil med tri finaliste. Za pomembno postajo njegovega delovanja šteje koncert v Cordobi, ki ga je poslušala malone vsa argentinska vlada s predsednikom Frondizjem na čelu.

Sadovi več kot 40-letnega dela zbora, ki ga je polnih 36 let vodil ustanovitelj dr. Julij Savelli, oče sedanje dirigentke, so neprecenljivi. Sestavlja jih več kot 100 samostojnih koncertov in še najmanj toliko drugih nastopov, tudi na radiu in televiziji, deset izdanih gramofonskih plošč pa številne diplome in medalje, vse do priznanj kritike.

Nedeljskega koncerta v kapiteljski cerkvi Novomeščani in drugi Dolenci torej ne bodo obiskali zgolj zato, da bi s prisrčnim ploskanjem izrekli dobrodošlico našim rojakom iz Argentine, ampak tudi, da bi uživali ob njihovem prepevanju. I. ZORAN

Strah pred tanki odpovedal pevski festival v Celju

CELJE — 19. mednarodni mladinski pevski festival, ki bi se moral začeti jutri, 31. maja, v Celju, je odpovedan oziroma prestavljen za leto dni, na 28. maj 1992. Sklep o tem so organizatorji sprejeli v začetku tega tedna, potem ko so začeli domači in tuji zbori, prijavljeni za tekmovanje, preklicovati udeležbo. Od 33 takih zborov jih je prijave umaknilo toliko, da tekmovanja ne bi mogli izpeljati po zamisli, pa tudi ne izvesti vseh načrtovanih manifestacij.

Odpovedi zborov so začele množično prihajati po znanih mariborskih dogodkih, ko so tako doma kot v tujini ocenili, da ne kaže tvegati poti v kraje, kjer po ulicah brnijo tanki. Zbori iz tujine pa so udeležbo na festivalu umaknili še pred temi dogodki oz. še preden so se začele razmere zaostrovati tudi v Sloveniji.

Celjanom je seveda žal, da so morali odpovedati tako pomemben mednarodni kulturni dogodek, in to celo prvič v zgodovini festivala. Gotovo pa je žal tudi mešanemu pevskemu zboru novomeške glasbene šole, ki se je pod vodstvom zborovodkinje Jožice Bradač temeljito pripravljala, da se na tem festivalu — kot prvi tekmujoči zbor vseh časov na Dolenskem — pomeri z domačo in tujino mladinsko pevsko konkurenco. Prišla je višja sila in treba bo pač počakati leto dni. Na prireditve v samostojni, suvereni Sloveniji. I. ZORAN

NA REVIJI PRVIČ PEL OTROŠKI ZBOR

SEVNICA — Na občinski pevski reviji, ki jo je v petek, 24. maja, pripravila sevnška ZKO v kulturni dvorani domačega gasilskega društva, se je prvič predstavil otroški zbor v okviru sevnške osnovne šole delujoče glasbene šole, ki ga vodi Betka Cimperšek-Zupančič. Nastopili pa so še: oktet Boštjanjski fantje (z novim basistom, Emilom Lenarčičem iz Celja), ter mešani pevski zbori Jutranjka, Lisca in PD Primož Trubar iz Loke pri Zidanem mestu. Loški zbor spet vodi Tatjana Gorišek-Balog, zbor Lisca pa je prevzel Stane Peček z Mirne.

Mole zaključil: »Prijatelj me je opozoril, da je v mojih slikah vidna precej izrazita melanholična nota. Najbrž bo držalo...« I. ZORAN

ZDRAVICA ZA PESNIKA — V ponedeljek, 27. maja, so v avli upravne stavbe Krke v Ločni odprli 14. Dolenski knjižni sej, ki predstavlja slovensko knjižno bero od lanskega maja — kar 1.600 novih knjig. Otvoritveni večer je bil posvečen novomeškemu pesniku Severinu Šaliju, letošnjemu 80-letniku. Pesmi iz njegove najnovejše pesniške zbirke Pesnik na večerni poti, ki je istega dne izšla pri Dolenski založbi, je recitiral igralec Boris Kralj, o Šalijevi poeziji je spregovoril prof. Janez Mežan, glasbenik Silvester Mihelčič pa je prireditev obogatil z izvajanjem lastnih skladb. Boris Kralj je Šalijevemu jubileju na čast recitiral Litapojevo Zdravico. (Več na kulturni strani). Na posnetku (od desne): Boris Kralj in Severin Šali, prijatelja iz let, ko je Kralj v Novem mestu nosil vojaško suknjo. (I. Zoran, foto: J. Pavlin)

Kultura raste in pade z amaterizmom

Moč amaterske kulture v novomeški občini je razvidna iz podatkov, po katerih deluje v okviru Zveze kulturnih organizacij okoli 2.000 ljudi — Več posluha

NOVO MESTO — Na nedavni okrogli mizi, ki jo je občinski minister za družbene dejavnosti Danijel Brezovar sklical z namenom, da bi oblast in kultura ponovno vzpostavili stike, pretrgane z razpustitvijo sveta za kulturo, in tako odpravili že zelo moteče stanje brez medsebojnega dogovarjanja, je beseda tekla tudi o amaterski kulturni dejavnosti v novomeški občini.

Ta dejavnost, ki jo povezuje na občinski ravni delujoča Zveza kulturnih organizacij, se je še posebej počutila prepuščena sama sebi, saj se je znašla v nekakšni sferi nikogaršnjih interesov in se spraševala, ali morebiti kdo ne dela z njo takih računov, da bi jo na lep način odpravil ali pa zreduciral na minimum. Ker je odrinjenost na skrajni rob zanimanja le za spoznanje boljše kot smrt, je Zveza kulturnih organizacij seveda morala povzdigniti glas in opozoriti oblast, da mora pokazati več posluha za to dejavnost, ne pa se do nje obnašati kot

OTVORITEV Z MILANOM RIJAVCEM — V Lamutovem likovnem salonu v Kostonjcevi je bil minuli petek dvojni kulturni dogodek. Prvi je bil namenjen otvoritvi pregledne razstave del akademkega slikarja Milana Rijavca, predstavnika prve povojne generacije slovenskih likovnih umetnikov. O umetnikovem delu je govoril umetnostni zgodovinar in kritik Janez Mesesnel. Drugi kulturni dogodek pa je bil koncert, ki sta ga na umetnikovo željo pripravila harfistka Ruda Ravnik-Kostjeka in oboist Božo Rogelja (na sliki v pogovoru s slikarjem Rijavcem). Razstava, ki si jo je že ob otvoritvi ogledalo precej ljubiteljev umetnosti, bo odprta vsak dan med 8. in 18. uro vse do 17. junija. (Foto: J. Pavlin)

Večer osmih solo pevcev

V Trebnjem nastopili učenci Srednje glasbene in baletne šole iz Ljubljane iz razreda Marka Bajuka

TREBNJE — Solopjevski koncerti so za Dolensko redkost. Glasbena šola Trebnje je v sredo, 22. maja, omogočila poslušalcem večer s solo pevci Srednje glasbene in baletne šole iz Ljubljane. Koncert je bil v stari osnovni šoli. Peli so: Jelka Zupančič, Anja Stefan, Andraž Hauptman, Matjaž Robavs, Ana Mohorič, Maja Velkavrh, Andreja Mohorič in njihov učitelj, prof. Marko Bajuk. Predstavili so dela J. S. Bacha, G. F.

NOCOJ V »KRKI« LITERARNI VEČER PRIMORSKIH PISCEV

NOVO MESTO — Študijska knjižnica Mirana Jarca pripravlja za danes, v četrtek, 30. maja, literarni večer primorskih pesnikov in pisateljev. Prireditve bo ob 19. uri v avli upravne stavbe Krke, kjer poteka 14. Dolenski knjižni sejem. Nastopili bodo naslednji pesniki in pisatelji: Rafko Dolhar, Aleksij Pregarc, Maja Razboršek, Vladimir Sav, Zora Tavčar, Franca Tomšič in Marjan Tomšič. Knjižnica vljudno vabi Novomeščane in obiskovalce od drugod, da se udeležijo prireditve v čim večjem številu.

Händla, W. A. Mozarta, A. Stradelle, G. Paisiella, R. Schumann, J. Brahmsa, H. Volariča, A. Försterja, A. Lajovca in C. Preglja. Pevce sta spremljala pianista Andraž Hauptman in Tomaž Petrač.

Bil je zanimiv in prijeten večer, ki bo poslušalcem prav gotovo ostal še dolgo v spominu. Srečali smo se z mladimi talenti in oblikujočimi se umetniki. Za nekatere bi z gotovostjo trdili, da to že so in da bomo o njih nedvomno še slišali. Ob tehtno izbranem programu, sproščenem muziciranju in izdelani interpretaciji so navdušili občinstvo. Njihov učitelj je mladi profesor solo petja Marcos Bajuk, ki ga je pred tremi leti pot pripeljal iz Argentine najprej v ljubljansko Opero in nato na Srednjo glasbeno in baletno šolo. Nastop je pokazal, da je Srednja glasbena šola z njim dobila odličnega glasbenega pedagoga. T. M.

14. knjižni sejem odprt

Gost otvoritvenega večera je bil Severin Šali

NOVO MESTO — V avli Krkine upravne stavbe v Ločni se je v ponedeljek, 27. maja, začel 14. Dolenski knjižni sejem. Na prodajni razstavi, ki jo je pripravila knjigarna novomeške Mladinske knjige, je okoli 1.600 naslovov knjig, ki so jih slovenske založbe in samozaložniki izdali od lanskega maja. Poseben pomen ima Dolenska založba in na njem so tudi njene štiri zadnje novitve: pesniška zbirka Severina Šalija — Pesnik na večerni poti, pravilice Ivana Sivca — Dober dan, palčki (ilustracije Dunja Kofler), zbirka pesmi za otroke Vesne Pečavar — Zlati grad in knjiga Karla Bačerja — Iz dolenske preteklosti.

Gost otvoritvenega večera je bil pesnik Severin Šali. O njegovem življenju in poeziji je govoril prof. Janez Mežan, ravnatelj Študijske knjižnice Mirana Jarca, pesmi iz Šalijeve najnovejše zbirke pa je ob glasbeni spremljavi Silvestra Mihelčiča recitiral igralec Boris Kralj. Novomeška študijska knjižnica je pripravila razstavo pesniškega, prevajalskega in uredniškega dela Severina Šalija, in sicer v počastitev njegove 80-letnice, ki jo bo pesnik praznoval jeseni. I. Z.

kultura in izobraževanje

Pesem je stvar daru in znanja

Na rob srečanju literatov začetnikov

NOVO MESTO — Območnega srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov za Dolensko, ki je bilo v petek, 24. maja, v glasbeni sobi novomeškega Doma kulture, se je udeležilo osem avtorjev ali polovica vseh, ki so poslali svoje literarne prispevke na natečaj. Prireditve se je začela tako, da se je vsak od navzočih literatov začetnikov, zbranih za nekakšno okroglo mizo, predstavil z branjem nekaj svojih pesmi. Po takšni predstavitvi sta o poslanih prispevkih za letošnje srečanje vsak svoje mnenje povedala člana žirije, prof. Janez Mežan, ravnatelj Študijske knjižnice Mirana Jarca, in Dragica Breskvar, strokovna sodelavka Zveze kulturnih organizacij Slovenije.

Iz njunega mnenja je moč povzeti, da prispevkom še veliko manjka in da pesmi, ki jih je bilo poslanih največ, še nimajo vse tistega, kar je značilno za poezijo. Jezik kot sredstvo, s katerim se izraža poezija, je ohlapen, neizbran, besedje vrženo na papir brez mere in občutka, oblika in vsebina se nemalokrat razhajata. Vse to so grehi, in še vrsto drugih bi mogli navesti, tudi takih, ki kar štrlijo iz proizvodov literarnih začetnikov. Člana žirije sta izpostavljala predvsem slabosti njihovih pisanja, hote pa ne omenjala tistega, kar je v pesmih začetnikov dobra.

Vsekakor pa bo moral vsak od letos sodelujočih še trdo delati, veliko brati in se učiti, če bo hotel, da se mu bodo zapisale res dobre, prave pesmi. Seveda brez daru, ki je prirojen in se ga ne da ne kupiti ne drugače pridobiti, ne bo pesmi ne pesnikov. Pravi pesnik se rodi, ne pa naredi. Zato so tudi takšna srečanja, kot je bilo to v Novem mestu, namenjena v prvi vrsti temu, da se navzoči pogovorijo o problemih in zankah pisanja, o ustvarjalnem aktu, ne pa o tem, kako postane pesnik. Nekdo, ki nima glasu ne posluha, ne bo nikoli pevec, pa naj pride v šolo k še tako slovitim mojstrom. I. Z.

Dvanajst zborov

Na občinski pevski reviji

DOBOVA — V petek je Zveza kulturnih organizacij Brežice skupaj z dobroskopskim prosvetnim društvom priredila občinsko revijo odraslih pevskih zborov brežičke občine. Na reviji se je predstavilo 13 skupin, od katerih se bodo tri najboljše uvrstile na posavsko pevsko revijo, ki bo 31. maja v Krškem. Pod vodstvom Vinka Žerjava so zapeli pevci moškega pevskega zbora »Kozjanski odred« Sromlje, moškega pevskega zbora iz Stare vasi na Bizeljškem in še pevke ženskega pevskega zbora prosvetnega društva »Orlica« iz Pišec. Nastopil je tudi oktet tega prosvetnega društva, ki ga vodi Jurica Grakalič. Zborovodja Franc Baškovič je dirigiral moškima pevskega zboroma Društva upokojencev Brežice in Krške vasi, medtem ko sta moška pevska zbor iz Kapel in Artič zapela pod vodstvom Miha Halerja. Elizabeta in Dragutin Kržanič sta prispevala k uspešnemu nastopu ženskega in mešanega pevskega zbora PD Bratje Milavci iz Brežic, predstavili pa so se še: lovski pevski zbor iz Globokca z zborovodjem Francem Kenejem, moški zbor iz Cerkelj ob Krki, ki ga vodi Marjetka Podgoršek, in mešani pevski zbor iz Dobove z zborovodjem Darkom Kaplanom.

BLIŽA SE 22. PEVSKI TABOR

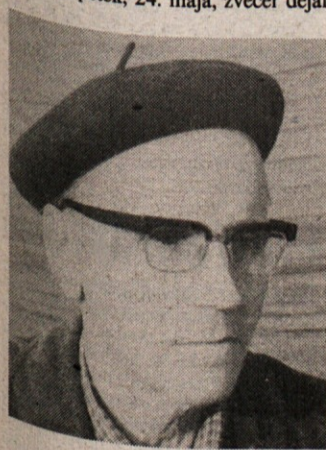
ŠENTVID PRI STIČNI — Za nastop na 22. taboru slovenskih pevskih zborov, ki bo 23. junija v tem kraju, se je prijavilo okoli 200 zborov s približno 6.000 pevci, ker pa se rok za prijave izteka šele jutri, pričakujejo še večje udeležbo. Slavnostna govornika naj bi bila slovenski minister za kulturo dr. Andrej Capuder, ki ga bodo prosili, da bi že v soboto, 22. junija, navedoril zamejske zore, in član predsedstva Jugoslavije dr. Janez Drnovšek, ki naj bi pevcem in ostalim govoril na osrednji prireditvi v nedeljo, 23. junija. Eden od dirigentov na skupnem nastopu bo Igor Teršar iz Trebnjega.

Poetične slike z melanholično noto

V Dolenski galeriji odprli pregledno slikarsko razstavo Izidorja Moleta — Slike zbrane od vsepovsod — Na otvoritvi recital poezije Franceta Režuna

NOVO MESTO — V Dolenski galeriji se s pregledno razstavo svojih del predstavlja akademski slikar in restavrador Izidor Molet iz Brezovice pri Ljubljani. V letih 1951 — 1954 je bil profesor risanja in ročnih del na novomeškem učiteljskem, na drugih šolah pa sta takrat poučevala akademski slikarja Vladimir Lamut in Bogdan Borčič. Leta 1953 so vsi trije razstavljali v Križatiji: Lamut kot glavni, več kot deset let mlajša Borčič in Molet pa kot ustvarjalca, ki »še nista stopila pred slovensko občinstvo« in »še nastopata tvegano pot umetnikov«, kakor je v katalog zapisal Stefan Eržen. Po tistem Molet v Novem mestu ni več razstavljaj, je pa bilo več postavitev Lamutove umetnosti in dvakrat tudi Borčičeve.

Da si obiskovalci lahko zdaj ogledajo Moletova dela v Novem mestu, gre za sluga Dolenskemu muzeju, ki s to razstavo nekako poravnava skupen novomeški dolg od tega slikarja. »Malo časa je živel in delal v Novem mestu, vendar dovolj dolgo, da je to bivanje pustilo v slikarju neizbrisno sled, po drugi strani pa je tudi slikar zapustil mestu nekaj sebe,« je na otvoritveni slovesnosti Moletove razstave v Dolenski galeriji v petek, 24. maja, zvečer dejal

Izidor Molet

ravnatelj Dolenskega muzeja Bojan Božič. Ob tem je poudaril, da je »predstaviti ustvarjalno delo avtorjev, ki so povezani z Novim mestom, ena izmed programskih stalnic Dolenskega muzeja«.

Razstava obsega 80 likovnih stvaritev Izidorja Moleta. V veliki dvorani so

NOVI PREVODI NOVOMEŠKE PREVAJALKE

Pesnica in prevajalka Jadranka Matič-Zupančič, ki je zaposlena v Študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu, marljivo prevaja slovensko poezijo v hrvaščino. V zadnji številki zagrebške revije za književnost, Republike, je objavljenih kar 25 pesmi slovenskega pesnika Borisa A. Novaka v njenem prevodu, od tega večina iz Novakove zbirke Vrtinar tišine.

Policijski sindikat zahteva povečanje plač

Poziv odgovornim

Z nezadovoljstvom smo sprejeli informacije o predlogu izvršnega sveta skupščine republike Slovenije za uvedbo moratorija na izvajanje spremembe Zakona o delavcih v državnih organih in Zakona o funkcionarjih, ki bi delavcem v družbeni upravi povečala osebne dohodke. Več kot pol leta so že nespremenjeni, kar ob rasti življenjskih stroškov pomeni občuten padec njihove realne vrednosti. Pričakovali smo povečanje ne le zaradi rasti življenjskih stroškov, temveč tudi zaradi uskladitve z osebnimi dohodki v slovenskem gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih, nenazadnje pa tudi zaradi poštenega plačila za opravljeno delo.

Odlučitve zborov skupščine, resda še ne dokončna, da predlagani moratorij sprejmejo in zadržijo osebne dohodke na dosedanjih ravni, ne razumemo, se z njo ne strinjamo in je tudi v sedanjih težkih političnih in gospodarskih razmerah ne moremo sprejeti. Zahtevati od snailke, da čisti mesec dni za zajamčeni osebni dohodek, ali od miličnika, da za bruto osnovo 9.804 din pri rednem delu izpostavlja svoje življenje in se je 24 ur dnevno dolžan in pripravljen odzvati zahtevam in plačilo za delo. Ob tem si delavci v državni upravi, če niso v prostem času ravno znanstveniki ali umetniki, ne smejo izboljševati življenjskega standarda s »popoldanskim« delom. Zato bomo vztrajali, da smo za pošteno delo tudi ustrezno plačani.

POZIVAMO:

— skupščinske poslance, da predlaganega moratorija ne sprejmejo in delavcem državne uprave omogočijo dostojno življenje z ustreznimi osebnimi dohodki,

— izvršni svet skupščine Republike Slovenije, da umakne svoj predlog o moratoriju na osebne dohodke, in

— sindikate v Sloveniji, delavce v državnih organih in funkcionarje v pravosodju, da se naši zahtevi javno pridružijo.

SEKRETAR ROŠ
DRAGO ŠČERNJAVIČ

PREDSEDNIK PSS
ZDRAVKO MELANŠEK

Arondacija in neobdelane njive

Odprti vprašanji: Ali upravičen odvzem? — Kako bi reagiralo članstvo ZK?

Ali so delavci družbenega kmetijskega sektorja res življenjsko odvisni od posesti arondiranih zemljišč? Morda je bila arondacija zemljišč v letih 1958 — 1965 opravičljiva s strokovnega in ekonomskega vidika. Toda že v letu 1964 in 1965 se je izkazalo, da zadruga ni bila sposobna obvladati poleg lastnih, z arondacijo pridobljenih zemljišč še pripojeno celotno družbeno kmetijstvo po razpadu KGPK Novo mesto. Gozdarstvo se je organiziralo v GG, kmetijstvo pa je bilo pripojeno KZ Novo mesto. Leta 1965 je zadruga že prič-

Uspešna šranga

Še druga plat o neizprosnih fantih v Lukovku

Presenetil nas je prispevek v Dolenjskem listu z naslovom »Neizprosnih fantov«, saj je poln laži, s katerimi nas sramoti F. Z. Tega ne moremo dopustiti. Res je prišel 11. maja v Lukovko po nevesto ženin iz Bele krajine, lukovski fantje pa smo mu pripravili šrango, ki jo je želel tudi sam. Že prej smo se dogovorili, da bo za nevesto odšel 13 tisočakov.

Seveda smo kot ponavadi v začetku postavili za nevesto visoko ceno, 100 tisočakov. Ženin in muzikant sta se na prisrčen način trudila, da bi jo znižala. Ko smo prišli do dogovorne cene in ženin hotel dati denar, je nevestina priča zgrabila za vrat enega od naših fantov. Prijatelj mu je pomagal, pri tem pa priči res poškodoval srajco. Ženin je nato plačal 12.500 din, petstotaka ga je za dober odnos odšel vodja šrangar. Ne vemo, od kod F. Z. podatek, da nam je ženin plačal 20 tisočakov. Poleg smo denar nevesti darilo, za katerega smo denar prispevali sami, in ne ženin. Ko je bila pot svatovo odprta, niso odšli veseli, a tudi ne politično z vinom iz naših kozarcev, kot očita F. Z.

Svatom iz Bele krajine nimamo kaj očitati, saj so za vse neljube dogodke krivi nevestini domaći. Za ceno šrangar, neukrotljiv jezik ženinove tašče, ki je že veliko prej sramotila lukovski fante, češ da nismo sposobni na šrangi iztržiti niti dinarja. Želimo, da na prihodnjih šrangah ni novinarjev, kakršna je F. Z., ki iz prave kmečke šrangar naredi vaški pretep.

LUKOVŠKI FANTJE

Št. 22 (2180) 30. maja 1991

Izvajanje S. Mihelčiča me je ganilo

Navdušen nad nastopom

V ponedeljek, 20. maja, sem v viteški dvorani ljubljanskih Krizank prisotvoval harmoničnemu koncertu, ki ga je v okviru tedna koncertov, posvečenih glasbeni mladini Slovenije, izvajal belokranjski umetnik in glasbeni pedagog Silvester Mihelčič iz Črnomlja. Izvajal je belokranjsko in prekmursko suito. Suiiti obsegata koncertne priredbe štirinajstih zbranih belokranjskih ljudskih plesov in pesmi ter ravno tako prirejenih trinajst prekmurskih ljudskih plesov in pesmi. Izročilo ljudskega blaga je tako s priredbami iztrgal pozabi in prenesel na koncertni oder.

Izvajanje Silvestra Mihelčiča me je ganilo. Čeprav sem samo ljubitelj glasbe v splošnem pomenu, so me zvoki elektronske harmonike spontano popeljali v svet belokranjske in prekmurske idilike. Čutili je bilo utip ljudstva in prirode, ki sta si kljub geografski oddaljenosti blizu. Čeprav mi je Bela krajina bližja od prostranih prekmurskih ravnin, sem skozi melodije potoval po obeh slovenskih deželah. Umetnik, ki se je tokrat ustavljal v Ljubljani, je s priredbo izvirne ljudske glasbe prikazal kulturo naših prednikov, prizadevanje ljudstva na obrobjih slovenske domovine, ki izraža boj za obstanek, ljubezen do človeka in narave ter želje po napredku. Umetnik je izvajal koncert v obsemu zveste glasbene mladine. Na oderu sem opazil majhno elektronsko opremo, ki me je spominjala na računalniški komplet. Pa vendar je bila v ospredju harmonika, katero je obvladovala izkušena roka glasbenika Silvestra. Morda je stoterokrat pritisnil na raznobarne gumbke ob strani klaviature, preko katerih je pričaral čudovite zvoke piščalk, tamburic in drugih ljudskih instrumentov, ki so ob elektronski spremljavi sestavljali celoto. Bilo je res čudovito.

KOSTJA VIRANT
Ljubljana

- *Vladati pomeni predvidevati. (Francoski pregovor)*
- *Vladati pomeni delati ljudi nezadovoljne. (France)*
- *Izrazi otroku spoštovanje in izražal bo spoštovanje. (Rodezijski pregovor)*

- *Ni mogoče sprejeti trditve, da poraz realnega socializma lahko domesti le kapitalistični model organiziranja gospodarstva. (Iz zadnje papeževe okrožnice)*

la zmanjševati število zaposlenih v primarni kmetijski proizvodnji — tudi sam sem eden izmed tistih, katerih delo je postalo nepotrebno — kar bi bilo seveda opravičljivo, če ne bi bilo to dejanje posledica zmanjševanja obsega primarne kmetijske proizvodnje. Zaradi tega zmanjševanja je bilo vedno več praznih državnih hlevov, prodanih zemljišč, opuščenih nasadov in celo obratov. Dopisovanje med razlaščenimi lastniki zemljišč iz Otočca in KZ Novo mesto na primer podpira ravno to trditev.

Kot kažejo ti dopisi, so bivši lastniki še vedno budno spremljali, kako se izvajajo leporečne besede o upravičenosti arondacije. Razlaščenci so na primer zahtevali septembra 1970. leta od KZ Krka Novo mesto, naj jim vrne obdelovalno zemljo. V letu 1965 smo bili prisiljeni za minimalno ceno odstopiti parcelo na Otočcu, ker je bilo to potrebno v širšem družbenem interesu, kot so tedaj argumentirali odvzem zemlje. Arondirane površine ste obdelali in izkoristili samo prvo leto. Tri leta sploh niste obdelovali oziroma o agrotehničnih metodah, ki jih navaja akt o upravičenosti arondaciji, ne more biti govora. Letos pa ste dali zemljo celo v najem, kar torej pomeni fevdalni odnos, piše v enem od zahtevkov v omenjenem dopisovanju.

Na pričujoči dopis je zadruga pripravila odgovor, iz katerega je razvidno, da je bila malodane prisiljena zahtevati od občinskih služb, da so izvedle prisilen odvzem zemljišč na Otočcu. Dopisa zadruge nimam, vendar je vsebina razvidna iz odgovora razlaščencev na ta »manjkajoči« zadrugi dopis.

Razlaščenci so zadrugi junija 1971. leta namreč pisali, da so iz odgovora Ivanki Rataj dobili odgovor tudi vsi ostali podpisniki vloge, ki so z arondacijo izgubili zemljišča. »Dovoljujemo si vas opozoriti, da je v tem primeru skrajno neodgovorno, da se izgovarjate na ZK in občinsko skupščino, ker sta vam zemljo preskrbela, da jo tudi redno obdelujete in da bo družba imela od tega samo koristi... Prepričani smo, da tu člani občinskih organov ne bi s tako vneto zagovarjali vaše zahteve po arondaciji, če bi vedeli, da boste tako hitro obrnili svoj hrbet in s tem zlorabili zaupanje članstva ZK in občinskih organov.« Poleg tega so razlaščenci v odgovoru očitali zadrugi, da zemljišče ne izkorišča oziroma ne obdeluje sama.

Kako je z rentabilnostjo, ekonomičnostjo in produktivnostjo proizvodnje v

Nad šolstvo so se zgrnili črni oblaki

Upam si trditi, da je srednje šolstvo ta čas najbolj podcenjevana dejavnost v Sloveniji, pozabljena od oblasti in boga — V ljudi sta se zalezla apatičnost in strah — Obljube so se razblinile kot megla

Čas neusmiljeno teče, v šolstvu pa se problemi kar kopicijo in včasih imam občutek, da nas bo vse skupaj preplavilo. Dejstvo, da nihče ni mogel po naravni poti pripeljati učencev nazaj v šolske klopi, nas bi moralo vse skupaj dokončno strestiti. Situacijo bi mirne duše lahko opisali kot izredne razmere. Krivca pa ne smemo iskati le na strani šol in učiteljev in ne bi smeli verjeti raznim pozivom, naj družba zaščiti dijakke pred šikaniranjem in manipulacijami učiteljev. Če so takšni primeri, jih je treba obelodaniti in ustrezno ukrepati, ne pa delati krivičnih posplošitev.

Naši mediji so slovensko občestvo prepričali, da se je po dvodnevi stavki stanje v šolstvu uredilo. Naj mi kdo pojasni, kako naj preživimo z borimi 552.000 dinarji dohodka za 41 zaposlenih, kar znese v bruto povprečju 13.463 din. Je v tej masi zagotovljen

Tokratni gost: Andrej Rot

Župan vabi na razgovor št. 2 (Dol. Toplice)

Krščanski demokrati Novega mesta izpolnjujejo obljubo, ki so jo dali na svoji letni konferenci v začetku tega leta. Takrat so namreč sklenili, da bodo na Dolenjsko vabili znane in pomembne Slovence. Za kraj svojih srečanj so izbrali Dolenjske Toplice, kjer je za te priliko nastopil prostor odstopilo tamkajšnje Zdravilišče. Na prvem večeru »Župan vabi na razgovor...« se je predsednik novomeške občine Marjan Dvornik pogovarjal z dr. Janezom Grilom. Beseda je tekla o medijih. Ta tema se ne nadaljevala tudi na drugem tovrstnem pogovoru v četrtek, 30. 5., ob 20. uri, ko bo v Dolenjskih Toplicah gost mag. Andrej Rot, v zadnjem času velikokrat omenjena osebnost. Beseda bo tekla o novem slovenskem časopisu »Slovenec« in slovenski diaspori. Verjetno ne bo odveč četrtkovemu gostu na pogovoru v Dol. Toplicah nameniti nekaj besed.

Mag. Andrej Rot je drugi sin slovenskih staršev, ki so morali leta 1945 po zmagi komunizma zapustiti domovino, ker so se znašli v nasprotnem svetovno-nazorskem taboru na novo urejene Jugoslavije. Po končani srednji šoli je študiral filozofijo in pedagogiko in po diplomi opravil magistrerij iz filozofije. Je poročen in oče petih otrok. Žena je profesorica, vendar se je že v Argentini odločila, da zavoljo vzgoje otrok pusti službo ravnateljice na šoli in se posveti

družbeni režiji v občini, ne nameravam dokazovati v tem članku. Bral sem vse članke o zapletu v Šentjerneju. K vsakemu od teh bi lahko pripisali, kako bi to rešil Kardelj. Ko se je belokranjski kmet Kardelju pritožil, da mu njegovi ljudje krajejo češnje, je Kardelj odvrnil: »Pa bi češnje sam dal, potem ti jih ne bi kradli!« Mislim, da bi ta zaplet lahko razrešili po tem receptu, posebno še, ker so kmetje lomili veje na češnjah, ki so bile nekoč njihove.

JOŽE BEG
Starine 1
Otočec ob Krki

- *Akterji bratomornega boja bodo pomrli nepomirjeni. (F. Cerar)*
- *Kdor dela zlo, je bolj vreden sočutja kot obsodbe, saj je zlo v mojih očeh neke vrste bolezen. (F. Cerar)*

Dolenjske zidanice niso vikendi

Davki povzročili burjo v kozarcu vina — Smo za čisto vino, ne za šmarnico

Ko sem pred kratkim v »Dolenjcu« prebral, kaj je bilo napisanega in povedanega glede obdavčenja dolenjskih zidanic in vikendov, sem takoj občutil, da nam namesto pravega vina natakajo navadno šmarnico. V srcu me je stisnilo, ker se davkarja tako grdo obnaša do vikendarskih vinogradnikov; njihove zidanice meče v isti koš s pravimi vikendi in jim odredi plačevanje občinskega davka na premoženje.

Res je, da so vsi ljudje alergični na davke, če pa od davkov znorijo kot vinogradniki, potem mora občinska oblast resno razmisliti in preklicati takšne hude davke, kajti zdravstveni fondi finančno ne prenesejo takšne masovne norije. Pa še sramoto si delajo z davki na ponos in simbol Dolenjske — zidanico, za lepše pa jo preimenujejo in prostor za počitek in rekreacijo. Nobenega razumevanja torej od tega, da vikendarski vinogradniki v potu svojega obraza skrbno obdelujejo trdo vinogradniško zemljo in z velikim trudom vzgajajo vinsko trtico samo zato, da se včasih malo poveselejo ob kozarčku-svoje prstne vinske kapljice. Pa še to edino veselje jim zdaj pokvari davek in lahko se zgodi, da bodo množično začeli sekati

tudi regres, odpravnine za tiste, ki odhajajo v pokoj, jubilejne nagrade?

Konec maja še ne vemo, kaj bodo prinesli prenovljeni predmetniki, če bodo sploh sprejeti, koliko učiteljev bo ostalo na cesti. Kaj jim bomo dali za odhodnico? 24 osebnih dohodkov, kot so si jih delili v razpadajočih SIS-ih in še marsikje? Vlada bi se morala resno lotiti analize plač v vseh družbenih dejavnostih in stvari vsaj ublažiti. Že dolgo nazaj smo slišali, da je to prehodno obdobje. Kaj pa naj rečemo tisti, ki smo že skoraj 30 let v prehodnem obdobju? Naj tožimo državo, da nas je v vseh teh letih strahotno ogoljufala? Kdor se je s srcem posvetil učiteljskemu poklicu, se ni imel časa ubadati z vprašanjem, kako bi uspešno izgrajeval inflacijo ali si kako drugače kopicil materialne dobrine. Koliko učiteljev si bo s svojimi prihranki lahko odkupilo študentska leta, da bi

samo družini. Do vrnitve v Slovenijo je mag. Rot služboval kot profesor na argentinski srednji šoli. S »slovensko pomladjo« se je tudi Rotovim ponudila priložnost za vrnitev v domovino, kjer je že zorela ideja o oživitvi časopisa »Slovenec«. Gonilna sila, ki je idejo spremenila v projekt, je bil koroški Slovenec Hanzi Tomažič. Ta je mesto glavnega in odgovornega urednika novega časopisa ponudil mag. Rotu. Tako je vrnitev Rotovih, ki je v njih dela že dolgo, dobila tudi konkretno vsebino. Mag. Rot je v nekaj razgovorih že tudi opredelil uredniško politiko časopisa, ki ga bo vodil. Po mnenju mag. Rota bo »Slovenec« časopis vseh Slovencev, ki bo daleč od skrajne kritike in minljivega navdušenja. S strpnim gledanjem na slovenski prostor in mesto Slovencev v sodobnem svetu želi novi slovenski časopis prinesiti novo kvaliteto v naš medijski prostor. »Slovenec« ne bo časopis samo enega dela slovenske družbe in bo daleč od govorice, da bo strankarski časopis. S svojim objektivnim pisanjem se bo opredeljeval za človeka — posameznika, slovenstvo in krščanski etos.

V Dolenjskih Toplicah se v četrtek torej obeta predstavitev novega slovenskega časopisa, kar je že samo po sebi zanimivo in obiska vreden medijski dogodek. Večer pa ne bo imel samo govornega dela, saj so organizatorji kot uvod v večer pripravili tudi glasbeno točko. Na večer so povabili novomeškega kitarista Dušana Pavleniča, ki bo pripravil krajši nastop.

J. KRAMAR

OTVORITEV TEHNOHIŠE — V Uskoški ulici v Kočevju so pred kratkim odprli novo zasebno podjetje Tehnohiša, last Staneta Stanišiča. (Na fotografiji: Z otvoritve). Čeprav je družbenih in zasebnih podjetij, ki prodajajo belo tehniko, televizorje in podobno robo v Kočevju in bližnji okolici že nekaj, so kupci po nekaj dneh skoraj popolnoma izpraznili novo trgovino. (Foto: Primc)

grozdje in vino ter še kaj drugega, potrebnega v vinogradu. Da ne bo pomote: pri tem opisu nisem mislil na tiste stare kmečke zidanice, narejene iz kamna, apna in peska, ali na lesene hrame, ki so se že kar izgubili med novozgrajenimi vikendarskimi zidanicami.

Še nekaj! Vinogradniki so organizirani v občinskih ali krajevnih društvih, ki delujejo kot nekakšen vinogradniški »lobi« in si prek občinskih skupščin v odlokih o davkih zagotovijo kar vredne olajšave pri odmeri davkov, saj je med vinogradniki mnogo odbornikov, občinskih referentov in šefov, pa še kateri župan je zraven. Kaže, da je v Trebnjem takšnemu lobiju spodletelo, zato tolikšna jeza. Tista salomonska rešitev je pa res prava: kdor ima čez 1.000 trt, je za 40 m² zidanice oproščen davka! Povsod obdavičujejo bolj tistega, ki več ima, tam pa obratno. No, to ni nič proti temu, kako so si metliški vinogradniki »zrihtali« olajšave, da za zidanice plačajo več kakor trikrat manj davka kot vikendarji za svoje vikende. O tem pa drugič bolj resno.

Pa brez zamere! Povedali ste in napisali, pa sem vam odgovoril. Inž. IGOR JUGOVIČ

javnosti do šolske problematike veliko doprinešajo tudi novinarji z raznimi podtkanji in komentarji, na primer: učenci stavkajo, ker so jim učitelji dali dober vzgled, ali: cinizem brez primere, da učitelji grozijo učenecem zaradi bojkota pouka, ko pa so učenci morali prisilno ostati doma ob njihovi stavki. Izraz »prisilno« je rahlo za lase privlečen, ali ne? Pa priljubljena publika Jasne Tepine, kako bo šola boljša, ko bodo učitelji nehali iskati neznanje, in še bi se našle podobne cvetke.

V teh hudih časih bi si želeli vsaj korektnega poročanja brez navijaških strasti.

Ravnateljica:
prof. GABRIJELA
VIDIČ-MIHELČIČ

KNJIŽNICO V MIKLOVO HIŠO

RIBNICA — Vesna Postrak, ki vodi ribniško knjižnico, je povedala, da si prizadevajo ribniško knjižnico še letos preseliti iz doma JLA v prenovljeno Miklovo hišo, kjer je zanj rezervirano prvo nadstropje. Knjižnica potrebuje za selitev palice za knjige in dve mizi, kar bo veljalo okoli 500.000 din. Imajo le 200.000 din, ki jih je prispevala krajevna skupnost Ribnica. Za pomoč so zaprosili obrtnike in ostale KS v občini, računajo pa tudi na pomoč iz občinskega proračuna. Na eni zadnjih sej je bilo namreč sklenjeno, da bodo političnim strankam odvzeli del predvidene dotacije in tako privarčevani denar namenili za potrebe osnovne šole v Sodražici in za društva, na ta del pa lahko računa tudi knjižnica.

KDAJ SELITEV KNJIŽNICE?

RIBNICA — Kot se v Sloveniji po napovedani razdružitvi ne bo nič zgodilo, tako se ni tudi po otvoritvi Miklove hiše, prenovljenega ribniškega kulturnega hrama. Na otvoritvi je bila skoraj vsa slovenska kulturna smetana, kaj res pretresljivega pa se kasneje ni zgodilo. Načrtovano je, da se bo sel preselila tudi ribniška knjižnica, ki zdaj gostuje v domu JLA. To naj bi se zgodilo do konca leta, če bo denar za to.

M. G-č

Petstokrat je igral na ohceti

Muzikant in humorist

DEBENC — Milanu Kučanu, ki je tako kot precej drugih obiskovalcev in obiskovalk plesal na letošnjem zdaj sicer že nekoliko odmaknjem debenskem prvomajskem srečanju, je namignil, kdaj naj spet sede, pravzaprav Franc Vegel. Veglov »Ansambel Franca Vegela« je namreč igral in je pri tem tudi zajeel sapo s premori za počitek, v katerem plesalci seveda sedejo.

V glasbeniškem življenju Franca Vegla, ki je doma iz Sel pri Dobovi, se zdijo zanimivi začetki, in to zaradi množine nastopov. Čez petstokrat je namreč igral na ohceti. To je bila generalna za veselice in manjše glasbene turneje, na katere se je podal tisti hip, ko je v začetku sedemdesetih let optimistično stopil v družbo »Optimistov«. Od tega ansambla je šel v »Objem«, potlej pa so ga razburkani glasbeni in veselišni tokovi vrgli k »Brodnikom«.

Franč Vegel, ki je letos že tretjič igral za 1. maj na Debencu, zdaj v glavnem samo organizira nastope, »išče posele«, kot pravi. Tako delo je prevzel za svoj sestav in za Šentjernejski ansambel Toneta Dovžana. Da je igral, preden se je lotil bolj organizacijskih glasbeniških nastopov, pa ne more zatajiti, saj včasih še poprime za instrument, tako kot kak zidarski mojster tu in tam še vzame v roke kelo.

M. LUZAR

Franc Vegel

Nikamor brez narodne noše

STRAŽA — Turistično društvo v tem kraju je zadnja leta najbolj delavno v novomeški občini. Kar precej zaslug za to ima tudi 80-letna Angelca Bartolj, ki je na sobotni skupščini za svoje delo prejela pisno priznanje Dolenjske turistične zveze. Kljub letom je v njej še veliko veselja in poskočnosti. »Dokler bo v moji moči, bom hodila na prireditve v narodni noši. Sedaj me spremljata že dve pravnukinji, pred 30-letji pa sem bila v Straži edina, ki sem imela slovensko nošo. Nekdaj je bilo veselo, da je kaj. Na lojterski voz smo se naložili in se, oblečeni v noše, odpeljali povsod tja, kjer je bilo kaj bolj slovenskega. Na birne, sveta obhajila pa tudi nobene kmečke občeti v Ljubljani nismo spustili,« pripoveduje Angelca in prav nič se ji ne pozna, da je na Novoletovih žagi opravljala najtežja dela.

Prvo nošo ji je sešila domačinka Polda Derganc, potem pa v Straži dolgo let ni bilo šivilje, ki bi se lotila tako zahtevnega dela. Šele Anica

ANICA IN ANGELCA — Zasluzni za razvoj turizma v straškem koncu Dolenjske.

Tisovec se je s to nalogo turističnega društva pred petimi leti odločila, da zase naredi nošo. Razdrla je staro avbo, ostala pa je že nekako šlo. Že prva ji je uspela in potem jih je spravila skupaj še trideset. »Najtežje je za blago in okraske. Vse moram uvažati iz Nemčije,« pove Anica, ki je danes eden od stebrov prireditve Straška jesen, ki bi brez njenih noš izgubila kar precej svoje privlačnosti. V nošah je oblečenih precej mladih pa tudi odraslih, kar je porok, da turistična dejavnost v tem kraju ne bo hitro zamrla.

J. P.

SIVI PANTERJI — Srednja t.i. Linhartova dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani je bila ob 1. kongresu stranke Sivih panterjev, upokojencev Slovenije, dobro izpolnjena. Poleg 252 delegatov je bilo na kongresu še toliko članov stranke, tudi iz Posavja in Dolenjske. (Foto: P. P.)

Tretjina že na robu preživetja

S prvega kongresa stranke Sivih panterjev — upokojencev Slovenije

LJUBLJANA — Ni v bojevitosti narašča sivi panterjev, da se brez borbe, z repom med nogami umaknejo tistemu, ki jih ogroža, in nekaj nature te živalske vrste Panthera Grisea, ki je zaščitni znak in ime, januarja lani v Mariboru ustanovljene stranke Sivih panterji, so pokazali že marca letos, ko so demonstrativno zapustili koalicijo Demos, ker so njegovi poslanci podprli vladni predlog za zakonsko zamrzitev usklajevanja pokojnin. To odločitev ožjega vodstva stranke s 3.050 člani so Sivi panterji soglasno potrdili na svojem prvem kongresu 21. maja v Cankarjevem domu v Ljubljani. Med 252 delegatov ni bilo niti enega, ki bi se vzdržal ali celo nasprotoval takšni odločitvi.

Spomniti kaže, da je tedaj vodstvo Sivih panterjev poslancem Demosa strank in slovenske vlade izročilo tudi pisni protest s statističnimi izračuni v dokaz, da starostne pokojnine ne presegajo 85 odstotkov povprečne mesečne plače, kot je trdila vlada, a ni vse to prav nič zaleglo, da ne bi v slovenskem parlamentu po kratkem postopku izglasovali začasne zamrzitve usklajevanja pokojnin. Z demonstrativnim takojšnjim izstopom iz koalicije Demos so Sivi panterji glasno zarenčali v svarilo vladajočim politikom, da jim upokojencev ne bo uspelo zlahka živih odreti. Stranka Sivih panterjev je tudi na svojem prvem kongresu poudarila spoznanje, da mora prevzeti usodo v svoje roke. Za zaščito življenjskih interesov in ustavnih pravic 400-tisoččlanske armade slovenskih starostnih, invalidskih ter družinskih upokojencev bodo skuša-

li z združenimi silami in poenotenimi cilji na prihodnjih volitvah izvoliti čim več svojih poslancev v parlament.

Sivi panterji menijo, da ni v političnem interesu najmočnejših slovenskih strank na oblasti niti najmočnejše opozicijske stranke, da bi se namreč tretja generacija upokojencev združila in organizirano delovala v srednjem, politično nevtralnem prostoru, kjer bi se borila predvsem za zaščito svojih pravic, ki jim pripadajo na podlagi minulega dela in ustave. Oboji, vladajoče in opozicijske stranke, se gotovo zavedajo, kako močno volilno pest in politični vpliv bi dosegli samoznačeno združenje upokojencev. Vse pa kaže, da se žal tega še vse premalo zaveda večina vsak dan bolj obubožanih starostnikov, ki so jim politične igrice tuje. To pa seveda s pridom izkoriščajo tisti, ki jim diši predvsem oblast.

● Slovenski upokojenci se očitno ne morejo opreti na domnevne prijatelje in simpatizerje v vladi in parlamentu, saj ugotavljajo, da so oblastniki hitro pozabili na predvolilne obljube in se zdaj raje izgovarjajo na sistemske spodrsiljave zadnjih 45 let, tarnajo o nelikvidnem gospodarstvu, bolj malo pa se ukvarjajo s tem, kako gospodarstvo omogočiti »dihati«, niti ne naredijo kaj dosti za postavitev ustreznih, politično uravnoveženih, socialno in gospodarsko zdravih temeljev za našo prihodnost. Stranka Sivih panterjev meni, da bi bilo za doseg ciljev vseh slovenskih upokojen-

V GIMNAZIJI PREVEČ, V STROJNIŠTVU PREMALO

ČRNOMELJ — Za prvi razred črnomaljske gimnazije se je doslej prijavilo 74 učencev, zato so iz Črnomoja poslali na republiški sekretariat za šolstvo, da bi jim odobrili tri oddelke prvih razredov, saj imajo dovolj kadra in prostorov. Vendar njihove prošnje doslej ni obravnaval še nihče. Žal se jim zdi namreč, da bi moralo 14 sposobnih otrok iskati prostor v drugih šolah. Bolj žalostno pa je zanimanje za strojništvo, kar je razumljivo, saj ni kadrovskega študija in delovnih mest, težave pa so tudi s proizvodnim delom. Tako bo letos le po en nov oddenek 4. in 2. stopnje strojništva. Sicer pa v črnomaljski šoli opozarjajo tudi na neurejene razmere v srednjem šolstvu, med drugim na to, da se celo preimenovali ne morejo.

1. Od vlade in ministrstva za zdravstvo zahtevamo, naj ne zavajata javnosti in naj prebivalce Slovenije in skupščino Republike Slovenije jasno obvestita, da se s sredstvi, ki jih sedaj namenjamo zdravstvu, bistveno znižujeta obseg pravic in raven zdravstvenega varstva. Kljub varčevalnim ukrepom primamljajta nikakor ne bo mogoče nadoknaditi. Poudarjamo, da mora vlada za tako okrnitev pravic dobiti privoljenje republiške skupščine.

2. Varčevalni ukrepi, ki prizadevajo tiste pravice delavca v zdravstvenih zavodih, ki so rezultat stoletnega socialnega boja, povzročajo nezadovoljstvo med zdravstvenim osebjem in s tem zmanjšujejo motivacijo za delo. To vpliva na nižjo raven zdravstvenega varstva. Zato zahtevamo, da varčevalni ukrepi teh pravic ne omejujejo. Zlasti se ne smejo zmanjšati dodatki za nočno, izmensko in praznično delo.

3. Zasebno delo v zdravstvu, ki ga uvaja novi zakon, lahko pomeni za bolnika prijaznejše zdravstvo, ne more pa biti bistveno cenejše od javnega zdravstva. Z v zakonu opredeljeno rešitvijo, to je ali zasebno delo ali javna služba, je zasebno delo praktično onemogočeno. Zato menimo, da je tako opredeljeno zasebno delo le metanje peska v oči, saj

5. Dežurstvo je najcenejši in najbolj kakovosten način zagotavljanja neprekinjenega zdravstvenega varstva. To je trajna oblika razporeditve delovnega časa, ki terja navzočnost na delovnem mestu neodvisno od naše volje in pri-

REKREATIVNI POHOD INVALIDOV

Izvršni odbor Društva invalidov občine Novo mesto vabi vse svoje člane, njihove sorodnike, znanke, prijatelje ter ostale meščane, krajanke in občane na rekreativni pohod ob prazniku društva, ki bo v soboto, 22. 6. 1991, v krajevni skupnosti Sentjerne.

Prevoz udeležencev bo organiziran, za prehrano je poskrbljeno. Po pohodu bo kulturna prireditev, za zabavo pa bo poskrbel ansambel Franca Ocvirka.

Prijave sprejemajo v društveni pisarni vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 11. ure do 15. 6. 1991. Vabljeni!

DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV

LJUBLJANA — Za danes dopoldne so tu sklicali ustanovno skupščino Demokratične stranke upokojencev Slovenije. Kot navaja iniciativni odbor, ki sklicuje ta uvodni zbor, je cilj stranke zaščititi in uveljavljati življenjske interese upokojencev v Sloveniji. Tako bo med drugim naredila vse možne korake, da bi upokojenci imeli v prihodnje pravice, ki so jim pripadale pred lanskim 27. novembrom. Stranka zagovarja brezplačno zdravstveno zavarovanje vseh socialno ogroženih skupin prebivalstva.

skih organizacij in strank najbolje, ako bi povsem opustili strankarske težnje, ki jih ločujejo, in se združili v močno upokojensko nadstrankarsko gibanje. Združenih več kot 400.000 upokojencev bi boleče stopilo na rep vsem, ki kratijo njihovo človeško dostojanstvo in ogrožajo celo preživetje po dolgi letih trdega dela in zasluženih pokojnin.

Sivi panterji so že februarja letos na republiškem ustavnem sodišču vložili predlog za uvedbo postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti zakona o dohodnini, češ da ujava dvojno obdavčevanje upokojencev z učinkom za nazaj. Pretekli mesec pa je stranka vložila še zahtevek za presojo ustavnosti sprememb pokojninskega zakona, ki tudi učinkuje za nazaj in preprečuje povišanje pokojnin za 8,2 odstotka.

Na kongresu Sivih panterjev v Ljubljani je mag. Cene Matičič kar nekajkrat požel aplavz, ko je s primerjavami in številkami nazorno opisoval ekonomski položaj slovenskih upokojencev, ki sploh ni takšen, kot ga skuša prikazati slovenska vlada, saj že več kot tretjina (137.000!) vseh upokojencev živi na spodnji meji preživetja. Tudi zato so Sivi panterji pripravili svoj model povsem novega pokojninskega sistema, ki naj bi temeljil na generacijskem in kapitalističnem skladu. Prej ko slej pa se bodo upokojenci odločno uprli določbam novega pokojninskega zakona, če bi kratil njihove pravice.

PAVEL PERC

Smo tudi pred zdravniško stavko?

Fides, sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, ki združuje 700 članov, je sprejel naslednje sporočilo za javnost, ki ga objavljamo

pravljenosti. To bistveno vpliva na kakovost delovnih in življenjskih razmer. Onemogočena nam je pravica do normalnega dnevnega in tedenskega počitka, ki jo opredeljuje zakon. To nezadržno izčrpuje naše delovne zmožnosti in siromaši kakovost našega življenja. Zato zahtevamo, da se dežurstvo pravično plača in da se dohodek šteje v pokojninsko osnovo. Čas, prebit v dežurstvu, se mora šteti v pokojninsko dobo. Predlagamo, naj se za celovito proučitev dežuranja kot oblike zagotavljanja neprekinjenega zdravstvenega varstva ustanovi republiška komisija, v kateri bodo predstavniki SDZ, zdravniške zbornice, FIDES, zdravstvenega ministrstva, SPJZ in strokovnjaki medicine dela.

6. Pogajanja o kolektivni pogodbi za področje zdravstva se morajo začeti najkasneje do 31. maja 1991. Če naše zahteve ne bodo sprejete, rok je en mesec, bo FIDES organiziral stavko slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov. Stavka bo v prvem obdobju zajela le tiste naše dejavnosti, ki neposredno ne prizadevajo bolnikov in njihovega zdravstvenega stanja, so pa povezane z delovanjem države. Pričetek stavke bo sporočen pravočasno, trajala bo do izpolnitve naših zahtev. Vse slovenske zdravnike in zobozdravnike pozivamo, naj se nam pridružijo v naših zahtevah.

Dr. ANDREJ ŠIKOVEC
predsednik izvršnega odbora FIDES

KNJIGA O DEVETI BRIGADI — Komandant 9. brigade Alojz Bele-Tičko (stoji) se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali pri pisanju in financiranju knjige o tej brigadi. (Foto: Primc)

Bojna pot 9. brigade

Knjigo o tej brigadi napisal Velimir Kraševac

KOČEVJE — Predstavitve knjige o 9. slovenski narodnoosvobodilni brigadi-Kočevski sta organizirala 24. maja v Kočevju odbor te brigade in Zveza borcev občine Kočevje. Udeležilo se je več narodnih herojev, generalov, borcev te brigade, predstavniki občin in organizacij ZZB sosednjih slovenskih in hrvaških občin, drugih partizanskih enot, podjetij in drugi. Najprej je vsem zaželel dobrodoščilo v partizanskem Kočevju, kjer ima 9. brigada domicil, predsednik OO ZZB NOV Kočevje Nace Karničnik.

Komandant te brigade Alojz Bele-Tičko je pozdravil udeležence, se zahvalil vsem, ki so največ pripomogli k izidu te knjige (predvsem opernemu pevcu Ladku Korošcu) ter poudaril, da bi danes nekateri radi izbrisali vse, kar je povezano z OF in NOV. Dodal je, da je bila deveta brigada ustanovljena prav v Kočevju (14. novembra 1943) po kapitulaciji Italije, in sicer iz Zapadnodolenjskega oddreda. Samo knjigo je nato predstavil domačin Peter Šobar. Nato so spregovorili predstavniki raznih partizanskih enot, zgodovinarji, avtor knjige Velimir Kraševac-Igor, predsednik občinske skupščine Kočevje Miha Petrovič, operni pevec Ladko Korošec, predstavniki kočevskih podjetij in nekaterih političnih organizacij pa tudi predsednik ZZB NOV hrvaške občine Vrbovsko—Rački, ki je med drugim dejal, da sta prav 9. in 10. bri-

»ČETNIKI« SADILI KONOPLJO

KOČEVJE — Komaj je minuli teden četniški vodja Vojislav Šešelj po sredstvih obveščanja sporočil, da ima četo četnikov tudi v Sloveniji, že so prišla na kočevsko postajo milice prva obvestila o kosmatih četnikih, ki se zbirajo na območju Svetlega oz. Mrzlega potoka. O tem smo povprašali komandirja Postaje milice Kočevje, ki pa je bil bolj redkobeseden. Zatrnil je le, da četnikov gotovo ni bilo, so pa res tam odkrili štiri ljudi. Po Kočevju in okolici pa ljudje že nasploš govorijo, da četnikov res ni bilo, so pa štiri mladi in kosmati kočevski fantje tam sadili indijsko konopljo. Imeli pa so avto karlovske registracije.

Budnim krajanom, ki so sumljive ljudi-tujce takoj prijavili, velja le pohvala. Seveda pa bi bilo treba biti pri bradatih in kosmatih neznancih nekoliko bolj previden. Vsak bradac še ni četnik. Upoštevati moramo, da je bradatih pol slovenskih umetnikov in tudi toliko ali še več članov slovenske vlade.

P-c

● Kdor lagati ne zna, naj se med lovce ne poda.

Na obzorju Obzorje

METLIKA — Za letošnje novo leto so kot trio Obzorje zopet igrali skupaj fantje, ki so se z dvema muzikantom pred časom zabavali ljudi kot ansambel Kolpa-san. Predvsem ljubezen do glasbe je sicer samouke Jožeta Nemanica, študenta agronomije z Božakovca (harmonika, klaviature), Tineta Malešiča iz Železnikov, mehanika v metliškem Novoteku, in Janeza Pezdircarja iz Slamne vasi, prav tako mehanika v Novoteku (oba kitara, vokal), vodila, da so ponovno prišli za instrumente.

V teh precej hladnih mesecih so igrali predvsem na plesih in občetih, kjer ni dovolj le igrati in peti, ampak je potrebno tudi drugače zabavati goste. Na občetih pa so svatovski sprevede spremljali tudi s

harmoniko, kontrabasom in akustično kitaro. »Sedaj, ko se odpira sezona veselja, nam igranja zagotovo ne bo zmanjkalo. Res, da je v Beli krajini kar nekaj ansamblov, toda glede na to, da ljudje kljub krizi še vedno radi zaplešejo ob živi glasbi, bo gotovo dovolj dela za vse,« pravijo fantje, ki se zavedajo, da je njihovo poslušalstvo precej pisano obarvano, zato igrajo različno glasbo od narodno-zabavne, zabavne do evergreenov. Od ansambla Kolpa-san so »podedovali« tudi nekaj lastnih skladb, za katere je besedilo napisala znana slovenska avtorica besedil, Črnomaljška Fani Požek, uglasbili pa so jih sami. »Upamo, da bomo tokrat ostali skupaj več let, tako bomo imeli dovolj časa za še kakšno novo skladbo, najbrž pa se bomo tudi kadrovske okrepili,« načrtujejo fantje iz tria Obzorje.

M. B.-J.

● Če imata dva človeka vedno enako mnenja, je eden od njiju odveč. (Churchill)

USKLAJEVALEC OPOZARJA

OSILNICA — Usklajevalec urenskevanja dogovora o varstvu Kolpskega doline dr. Stanko Nikolić opozarja, da tako imenovanih »Deset zapovedi«, ki so jih sprejeli in podpisale dogovornice občinjske skupščine Kočevje, Delnice in Čabar, niso vedno spoštovane. Tako neki zasebnik gradi na Čabranski majhno električno centralo, za kar bo uporabil večji del ali vso vodo iz Čabranke. Tega pa omenjeni dogovor ne dovoljuje.

Za gradnjo si ni pridobil nobenega soglasja, ne na hrvaški ne na slovenski strani. Na Čabranski sta bili že prej zgrajeni še dve taki centrali, in sicer na hrvaški strani, obe brez soglasij. Na pritokih Čabranke (Črni potok in Belica) pa še dve na slovenski strani in z ustreznimi soglasji. Zda načrtuje gradnjo še na pritoku v Mirtovičih Emil Štimec.

Varstveniki okolja pa postavljajo ostre pogoje.

Predstavili »Zelena vejo«

Revija bo obravnavala razvojna vprašanja

KOČEVJE — Minuli četrtek je Stane Mlakar, glavni in odgovorni urednik revije »Zelena veja«, na razgovoru v sejni sobi občinske skupščine predstavil to revijo novinarjem in predstavnikom javnega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja v občini. Posebe- no je poudaril, da je revija nadstrankarska, čeprav je prvo številko finansiral domači Demos, in da bo obravnavala razvojna vprašanja Kočevske.

Urednik in ostali udeleženci so nato opozarjali, kako je Kočevska v povojnem obdobju gospodarsko, kulturno in splošno nazadovala, kako se to nazadovanje nadaljuje tudi v zadnjih letih. Pada tudi število rojstev in število zaposlenih, narašča brezposelnost itd. Za sodelavce revije žele pridobiti vse, ki imajo zamisli, kako mladim zagotoviti delo, kako spremeniti način razmišljanja prebivalstva in kako zagotoviti vsestranski razvoj Kočevske.

V razpravi je bilo še posebno opozorjeno, da je Kočevska najredkeje naseljena občina v Sloveniji, se pravi, da je na razpolago po-

sameznikom ali družinam največ zemlje, hkrati pa imajo prebivalci ob hiši le nekaj arov vrtniča, čeprav bi lahko vsak imel tudi po več hektarov zemlje, ki bi jo obdeloval. Izraženih je bilo več predlogov ali celo zahtev, naj bi tako imenovano družbeno oz. nikogaršnje zemljo razdelili ljudem, ki bi jo obdelovali. To je le eden izmed predlogov za razvoj Kočevske. Opozorjeno pa je bilo tudi, da premalo ovrednotijo les, divjačino itd. Opozorjeno pa je bilo tudi, da premalo ovrednotijo ribe, divjačino itd. Že v sosednji ribniški občini, na primer, kubik lesa predelajo v razne končne izdelke in tako iztržijo zanj kar 6-krat več kot tako kot pri suhih lesu. Tudi uplenjeno v kočevski občini. Namesto da divjad prodajo drugim, namesto da jo predelajo doma. Kolpska dolina je bila včasih sadovnjak za Kočevje, zdaj to ni več. Mnogo vasi je praznih ali le še životari itd.

Cena revije je 50 din. Izšla bo 3- do 4-krat na leto. Za njeno financiranje bodo zaprosili še podjetja in zasebnike. Tiskajo jo v zasebni tiskarni na Vrhniki.

J. PRIMC

NA PREDSTAVITVI »ZELENE VEJE« — Novo kočevsko revijo »Zelena veja« je na razgovoru z najboljšimi zainteresiranimi za razvoj Kočevske predstavil njen urednik Stane Mlakar (na čelu mize). Na fotografiji: z razgovora in predstavitve nove revije. (Foto: Primc)

Z nostalgijo in zaupanjem spet v Novolesu

Le redko se zgodi, da nekdo, ki je odšel z vodilnega položaja v nekem podjetju, in to celo na visoke republiške funkcije, pride nazaj v podjetje, ko je le to v težavah. Toda Jože Knez, pred leti direktor takrat še uspešnega podjetja Novoles, se je sedaj, ko se je znašlo v hudih težavah, le vrnil. Tako je bila želja delavcev in Jože Knez jim je, čeprav je imel druge načrte, priskočil na pomoč kot predsednik sanacijskega odbora. Ta naj bi poiskal možnosti, da bi se dolenjski lesni gigant spet postavil na noge. Jože Knez pravi, da se je vrnil zato, ker verjame v podjetje, ki ga je nekoč vodil, in je nanj čustveno še vedno navezan, zato bi rad ljudem vliil optimizma in novega poleta. Seveda pa je za kaj takega potrebna tudi resna analiza dosedanjega razvoja, da bi videli, kje in kdaj je šlo kaj narobe.

Ce bi analizirali dosedanje poslovanje Novolesa, kako daleč nazaj bi morali poseči, da bi našli vzroke za sedanjo težko situacijo?

Začelo se je z napačno investicijsko odločitvijo, ko so šli v širitev lesne industrije, namesto da bi zadrževali denar kot obratna sredstva. Tega sedaj ne govorim kot general po bitki, ampak sem povedal tudi takrat, pa me niso poslušali. Tako sta nastali dve lakirnici, likvidirana je bila tovarna keramičnih ploščic na Račjem selu itd. Po mojem je lep čas ni več pogojev, da se lesna industrija v Sloveniji širi v količino, ampak le kvaliteto.

Druge, po mojem napačne odločitve je bila kooperacija na širokih frontah znotraj Novolesa. Ta kooperacija je bila taka, da so združili začetni del ploskovne tehnologije na Račjem selu, od nje pa so postale odvisne tri tovarne: Bor v Krškem, bivši Opremales in Tovarna stilskega pohištva. Enako je bila dislocirana industrija okroglih obdelovancev v Kostanjevico, od nje pa sta postala odvisna Tovarna drobnega pohištva in Dvor. Ta odvisnost je bila tehnološka, posledice pa so bile nespoštovanje rokov in kvaliteten standardov na kar velike finalne tovarne enostavno niso producirale ne količine ne kvalitete. Pred tem so bile same vase zaprte, vse, od začeta do kraja, so izdelale same, in če so ga kaj polomile, so to tudi same to trpele.

Delitev dela in specializacijo smo svoj čas močno zagovarjali. Tudi danes se še uveljavlja. Je mar lesna industrija kaj posebnega?

Sama po sebi je taka delitev dela mogoče pravilna, samo mi nismo bili za to sposobni. Naš sistem za tako vrsto kooperacije ni bil usposobljen. Gre namreč tudi za vprašanje mo-

či. Vsak se je za svojim plotom obnašal samoupravljalno in si prisvajal pravico, da odloča o svojem času, ne o skupnem času, o svoji kvaliteti in ne o zahtevani kvaliteti. To je bila druga velika napaka.

Sta to hoteli rešiti obe reorganizaciji?

Tretja napaka sta bili obe veliki reorganizaciji. Prva je hotela posnemati sistem divizij, vendar ta funkcionira na liniji vodenja v močno koncentriranih podjetjih, kar Novoles ni bil. Poleg tega je bila reorganizacija nelogična, zbrala je na eni strani skupaj tisoč ljudi, preostali tisoč pa porazdelila na pet, šest obratov. Lan-ka reorganizacija je razbila sistem v samostojna podjetja, pri tem pa ta niso imela nobenih posebnih pogojev za samostojno življenje, razen da so pridobila pravico do trženja, pravico do lastnega finančnega poslovanja itd. Bistvo pri tem pa je, da si prilagojen tržni razmeram, da se znaš v tržnih razmerah znajti, teh znanj in pogojev pa samostojna podjetja niso imela. Ni pa bil to glavni problem njihove onesposobitve. Glavni problem je bil v tem, da so se popolnoma razbile funkcije starega glavnega podjetja, se pravi matice podjetja, in danes ta matica nima ne finančne funkcije ne tehnične funkcije, s pravi tega, kar naj bi uravnaval delala. Ostala je neka kvazi pravica do lastnine, kar pa je premalo legitimno za nek produkcijski sistem.

Se tu začenjajo zastoji in nerentabilnost?

Za produkcijo, ki živi v svetu kooperacije, so pomembni čas, količina dobave, kvaliteta in tudi cena. Če to ne funkcionira - in znanost je, da na japonskem funkcionira to na dve uri, pa ne znotraj tovarne, ampak na trgu, tukaj pa celo znotraj tovarne ni funkcioniralo tisto kar američanci imenujejo just in time, torej v pravem trenutku - ne more biti velike produkcije, tudi če je velika produktivnost, ker jo kasnitev v lastnem tehnološkem postopku ali v tehnološkem postopku kooperantov enostavno zmedejo. Tako se lahko velika količina robe premika in ljudje izgubijo več časa na čakanju, popraviljanju, prilagajanju kot pa na čisti produkciji. Tako je velika fabrika stolov izdelala lani in predlani manj, kot smo naredili v mojem času, ko smo bili pol toliko opremljeni.

Vse te poteke poslov in dogajanj v proizvodnji morajo urejati podjetniške funkcije in urejajo jih lahko samo z močjo. S tehnološko močjo, ne z močjo nad človekom. In na žalost se mora ta tehnologija človeka pač prilagoditi, sicer proizvodnja ni produktivna. Lahko se dogovorimo, da bomo delali petintrideset ur, samo v teh petintridesetih urah bomo morali bolj produktivno delati.

Kar precej bistvenih notranjih vzrokov za težave je bilo že naštetih. Novinarji smo bili vajeni, da se je do sedaj še najbolj poudarjalo zunanje, objektivne vzroke za težave. Koliko so bili ti odločilni?

No, to je nekaj stvari, ki so rušile Novoles, jasno pa je, da je tukaj še državna politika do izvoza. Poudarjam, da so objektivni razvojni pravili samo države, ki so bile izvozno ekspanzivne. To so Nemčija, Japonska, Tajvan, Koreja in spisek je končan. Na njem ni Francije, Amerike niti Velike Britanije. Tu je vsa karakterska politika. Ta mala država Jugoslavija ali še manjša država Slovenija ni izvozno dovolj ekspanzivna in nima nobenih sredstev za razvoj. Čim manjša enota je, več mora izvažati. Markovič pa je uporabil izvoz in tečaj za stabilizacijo cen, se pravi, da je uničil izvozno gospodarstvo, kar je bila cena za pol leta do devet mesecev miru. Pa tudi prej ta država ni imela nikoli odprte roke za izvoz.

Ob tej črni sliki pa morate vendarle verjeti v nekaj, na čemer je vredno graditi, sicer bi bila vaša sedanja naloga brezupna?

Kljub temu je firma ostala z nekaterimi lastnostmi, s katerimi se da graditi nov Novoles. Ostali so ljudje, ki so priučeni, in to je veliko bogastvo. Ima še vedno ime na trgu Amerike, Evrope, Jugoslavije, ker ima proizvodnje, ki so znane. Danes nas oblegajo zaradi nekaterih proizvodov tovarne, ki je že v stečaju, ker ta proizvod slovenske industrije enostavno na trgu manjka, in če ga ne bomo še naprej nudili, ga bodo morali razviti drugje. Imamo tudi nekaj infrastrukture, čeprav drage, skratka, obstajajo elementi, iz katerih se da ponovno sestaviti podjetje. Na žalost se to ne da sestaviti brez začasne redukcije ljudi.

Je v družbi sicer dovolj optimizma in pripravljenosti za take posege?

Mislím, da prihajamo v čas, ko bodo iskani ljudje, ki bodo znali sanirati, ne pa proizvajati. Vprašanje optimizma pa je povezano z vprašanjem optimizma v družbi nasploh. Ta naša slovenska družba ni optimistična. Ankete kažejo, da smo Slovenci zelo pesimistična družba, kar pa je po mojem neupravičeno. V tujini tudi slabše opremljene tovarne producirajo, delajo in izvažajo. Slovenci radi obsojamo malo počez in nam se je zdaj pod častjo ukvarjati z lesom, drugič s tekstilom, tretjič spet z nečim drugim in hočemo samo zadnji krik mode. Samo v proiz-

vodnji ni zadnjega krika mode. Je roba, ki je iskana, in roba, ki je nihče ne išče. Obstala bo proizvodnja, ki bo koristna, in v tem trenutku je lesna industrija za bivanje, za pohištvo, vse, kar les predstavlja, še vedno potrebna. Res je, da se mora spreminjati, toda ne skozi menjavo izdelka, ampak od znotraj, skozi organiziranost, boljšo produktivnost in kvaliteto. Ta družba je, nemesto da bi razvijala to filozofijo, na vsake toliko časa nekatere veje enostavno črtala. Zdaj se moramo zavedati, da to proizvodnjo imamo, imamo kapacitete, ljudi, ki to znajo delati, imamo surovino. To je prva osnova za optimizem.

Ali nismo tega že večkrat slišali, pa je veliko lepih načrtov ostalo napol izpolnjenih?

Ko se začne neka brezizhodnost in noben projekt ne kaže več rentabilne slike, potem se polasti ljudi malodušje. Nedavno tega so mi na banki pokazali cel kup Novolesovih elaboratov, češ saj jih je bilo dovolj, samo nobeden ni prav zaživel. Vidite, to pa je vprašanje organiziranosti. Če ljudje izgubijo voljo, in to na širšem področju, potem je produktivnost nižja in iskanje poti težje. Zanimivo je sedaj, da se zunanji obrati, ki so bolj odvisni sami od sebe, hitreje prilagajajo krizi. Treba je poudariti, da Novoles ni ves v stečaju. Od dvanajstih proizvodnih enot so največ štiri v resnem položaju, ostale smo spustili na trg. Gole in boste se se uspešne prilagodile temu trgu. Te smo dali v drugi režim.

Imate pripravljene različne načine reševanja glede na položaj v posameznih podjetjih?

V Novolesu imamo dva načina sanacijskih ukrepov. Običajnega, to je za tih osem podjetij, ki jih saniramo sami z izostrenimi ukrepi, ter centralne obrate, ki jih saniramo z zelo ostrimi, tudi radikalnimi ukrepi in temeljito naštudiranimi projekti. Vse zdravilo za malodušje vidimo v delu, in kdor ne čuti tako, naj gre drugam.

Kakšen je pravzaprav vaš sedanji položaj v Novolesu, kakšna je naloga in sestava sanacijskega odbora?

Sedaj sem predsednik odbora za sanacijo, kateremu so dali vsi kompetentni organi tega sistema zadostno pooblastilo, da vodi sanacijo. Člani odbora so še Marjan Šonc, Tone Klasič, Karl Morec in Andrej Cetinski. Odbor ni

operativni organ, ampak le nadomestilo upravnih struktur, ki zaradi reorganizacije niso več kompetentne. Zadeva je namreč v tem, da so vsa podjetja, ki so se rodila iz tega Novolesa, formirana kot kapitaliska podjetja s kapitalsko upravljalno strukturo, na krovnem podjetju pa je družbenoekonomska struktura z delavskim svetom, ki ga sestavljajo predstavniki ti- stega, kar je v tem Novolesu neprofesionalnega ostalo. Reorganizacija je bila torej slaba tudi v tem, ker ni bila izpeljana do konca, saj bi moralo celo podjetje dobiti kapitalsko strukturo in se tudi ustrezno olastniti. Sedaj imamo delavski svet, ki preko kapitala, kar ni njegova domena, komandira kapitalne družbe. Zato smo mi izbrali to formo, v kateri smo zbrali profesionalno moč, da lahko prinese prave odločitve, jih po potrebi posreduje klasičnim samoupravnim organom, predvsem pa na probleme reagira profesionalno. Znotraj te profesionalne strukture nekateri tudi operativno delajo na programih sanacije, vendar ne vsi. Nekateri so v odboru predvsem zato, ker določena področja, recimo finančna, tehnološka, ekonomska, dobro poznajo in so zanje specialisti. To je smisel, kajti operativna struktura bo direktor s šefi projektov (sanacija je razdeljena v tri podprojekte), projekte pa izvršujejo kot nosilci direktorji posameznih firm. V enem mesecu bomo morali rekonstruirati sedaj razpadlo infrastrukturo družbe in v tem času imamo največjo oporo v direktorjih posameznih firm, saj se na njihovo informatiko lahko najbolje zanesemo. Odbor ima seveda nalogo oblikovati tudi vodilno ekipo.

Kako dolgo bo deloval sanacijski odbor in kaj je s tričlansko ekipo, ki jo je Novoles dodelil novomeški izvršni svet?

Glede ekipe, ki jo je postavil novomeški izvršni svet, ne morem kaj dosti reči. Če bi ta ekipa ocenila, da lahko z mano dela, bi mi to dala vedeti. Jaz sem to ponudbo dal, vendar nisem dobil odgovora. Jasno pa je, da ne more delati ekipa, ki med seboj ni uravnavana. Rok za delo sanacijskega odbora je postavljen do konca prihodnjega leta. Ko bomo kapitalizirali podjetje z vsemi vrstami kapitalizacije, bo postala moč centralizirana v skupščini celote in v upravnem odboru celote, ta odbor pa bo postal takrat odvečen.

T. JAKŠE

Dolenjski Kelti v Benetkah

Pod naslovom Kelti — prvotna Evropa so ob koncu marca v beneški palači Grassi v prisotnosti širokega kroga evropskih strokovnih sodalcev in italijanskega političnega življenja odprli eno največjih razstav o Keltih, ki so bile doslej pripravljene. Narod, ki je buril domišljijo in povzročal skrb in strah že Rimljanom in Grkom, je s pomočjo arheološkega poznavanja materialnih ostankov njihove kulture in interpretacije obsežnih literarnih podatkov antičnih piscev ponovno zaživel.

Z imenom Kelti so Grki označili narod, ki je sredi prvega tisočletja pred našim štetjem živel v zahodni in centralni Evropi. Med rimskimi zgodovinarji se je uporabljalo zanje ime Celtae, Julij Cezar, rimski vojskovođa in državnik, ki je Keltje premagal in njihovo deželo pripojil rimski državi, pa jih je imenoval Galli, deželo pa Galija.

Kelti so se iz svojega matičnega področja ob zgornjem toku rek Rhone, Rena in Donave s stalnim bojevanjem in preseljevanjem ter združevanjem različnih plemen od 5. do 3. stol. pr. n. š. razširili skoraj po vsej Evropi, zasedli so severno Italijo, oblegali Rim, v 4. stoletju pr. n. š. so napadli Makedonijo in Grčijo ter preko Trakije prodrli tudi v Malo Azijo. V zahodni Evropi so zasedli celotno današnjo Francijo, velik del Iberskega polotoka in južni del Vel. Britanije. Po porazu pri Delfih, kjer so jih leta 279 pr. n. š., odbile združene grške vojske, so se stalno naselili na Balkanskem polotoku, predsem ob Donavi, Savi in Moravi. Tu so zasnovali plemensko zvezo Skordiskov, v našem predalpskem prostoru pa zvezo Tavriskov. Samostojno so živeli zadnja tri stoletja pr. n. š. vse do osvajalnih pohodov in zavzetja s strani rimskih legij ob koncu zadnjega stoletja pr. n. š.

Predstavo o Keltih, kakršna je živela med Rimljani, nam lepo ilustrira zapis zgodovinarja Polibija (2. stol. pr. n. š.) »Stanovali so (Kelti) v neutrujenih vaseh, v hišah brez notranje opreme. Spali so na slam, jedli v glavnem meso in se razen z vojskovanjem in poljedelstvom niso ukvarjali z ničemer. Njihovo življenje je bilo zelo preprosto. Drugih spoznanj in tehničnih spretnosti niso obvladali. Premoženje sta jim predstavljala živina in zlato, saj so samo to lahko ob vsakem času vzeli s seboj in se preselili drugam.«

Marsikaj od tega lahko potrdimo tudi z arheološkimi najdbami, obenem pa lahko trdimo, da so bili Kelti dosti več kot le poljedelci in vojščaki. Njihove utrdbe, »oppida« imenovane, iz časov, ko so zaključili preseljevanje (Manching ob zgornji Donavi, Heuneburg), pričajo o večjih tesarjih in gradbenikih, bili pa so tudi izvršni poznavalci tehnologije železarstva, poznali so talilne peči in znali ulivati, obvladali so struženje, keramične posode so pričeli izdelovati na lončarskem vretenu, bili so izjemni zlatarji, ki so s filigranskimi podrobnostmi izdelovali nakit. Presenetljiv in občudovanja vreden je njihov smisel za lepoto, estetiko in oblikovanje. Arheološke najdbe, ki izvirajo večinoma iz grobov, nam kažejo izjemen smisel za monumentalnost, ki so ga izražali tako pri krasitvi orožja kot pri posodah in nakitu, tako v železu kot v bronu, srebru, zlatu in steklu.

Kot vojščaki so bili vztrajni in pogumni bojevniki in so s svojo telesno pojavo, oborožitvijo in huronskim vpitjem v boju vliivali strah svojim nasprotnikom. Glavno njihovo orožje je bil meč, v začetku kratek in pripraven za borbo »prsa ob prsa«, kasneje pa dolg in širok, prirejen za močne udarce s konja. V standardno oborožitve je sodila še sulica, redkeje lok s puščicami, in prača, branili pa so se z lesenimi, navadno s kožami prevlečenimi ščiti, ki so imeli na sredini pritrjene železne grbe. Za zaščito glave so imeli čelade, nekateri pa so nosili tudi oklepe iz trdega usnja ali debelih tkanin.

Prireditelji razstave o narodu s tako burno zgodovino in tako razvejeno tvornostjo so bili brez dvoma pred velikimi preizkušnjami, saj zbrati in na enem mestu predstaviti Keltje od najzgodnejših stopenj njihovega razvoja do zatona njihove kulture ni bila preprosta naloga.

To jim je uspelo ob izdatni finančni pomoči konzerna FIAT, ki je tudi lastnik palače Grassi, častnega odbora, v katerem so bili poleg italijanskega predsednika ambasadorji evropskih držav in Italiji, predvsem pa strokovnega organizacijskega in znanstvenega odbora, v katerem so bila velika imena evropske, predvsem keltske arheologije. Na razstavi, ki bo trajala do začetka decembra, je predstavljenih okoli 2200 arheoloških najdb iz vseh obdobij razvoja

latenske kulture. Prispevale so jih ustanove iz 24 držav, med njimi tudi Slovenije in Jugoslavije. Izmed naših ustanov so sodelovali Narodni muzej iz Ljubljane, Pokrajinski muzej iz Celja, Posavski muzej iz Brežic, Dolenjski muzej in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta, najdbe iz Mihovega pa je prispeval Naravoslovni muzej z Dunaja. Koordinacijo za Slovenijo je opravil arheolog Inštituta za arheologijo SAZU prof. Dragan Božič, ki je prispeval tudi članek o Tavriskih. Največ predmetov je iz Dobove in Brežic, sledijo pa jim najdbe iz Dolenjske: čeladi tipa Novo mesto z Mihovega in Vinjega Vrha, znamenite najdbe iz Mokronoga, pas sklepanec iz Valične vasi, keramičen kantharos iz Kandije ter komplet orožja iz groba 37 iz Verduna pri Stopičah, poleg tega pa še komplet orožja iz Idrje pri Bači, meč z Vrhnike in Slatine v Rožni dolini. Rečemo lahko, da je naš prostor sorazmerno dobro zastopan.

Ob razstavi je izšel obsežen katalog v italijanščini in angleščini (800 strani, 55000 Lit) s 140 strokovnimi članki in katalogom razstavljenih predmetov. Ob vstopnici (10000 Lit) prejme vsak obiskovalec kratek vodnik po razstavi, poleg razglednic in plakatov pa so obiskovalcem na voljo tudi različni spominki s keltsko motiviko. Zelo zanimiva popostritev razstave, ki si jo po zadnjih podatkih ogleda okoli 3000 obiskovalcev dnevno, pa so videofilmi z izčrpanimi razlagami o Keltih. Ob tako obsežnem delu se je prirediteljem prikradlo seveda tudi nekaj napak in pomanjkljivosti, vendar jih dejstvo, da se lahko na enem mestu seznanimo z dediščino Keltov iz vse Evrope, odtehta.

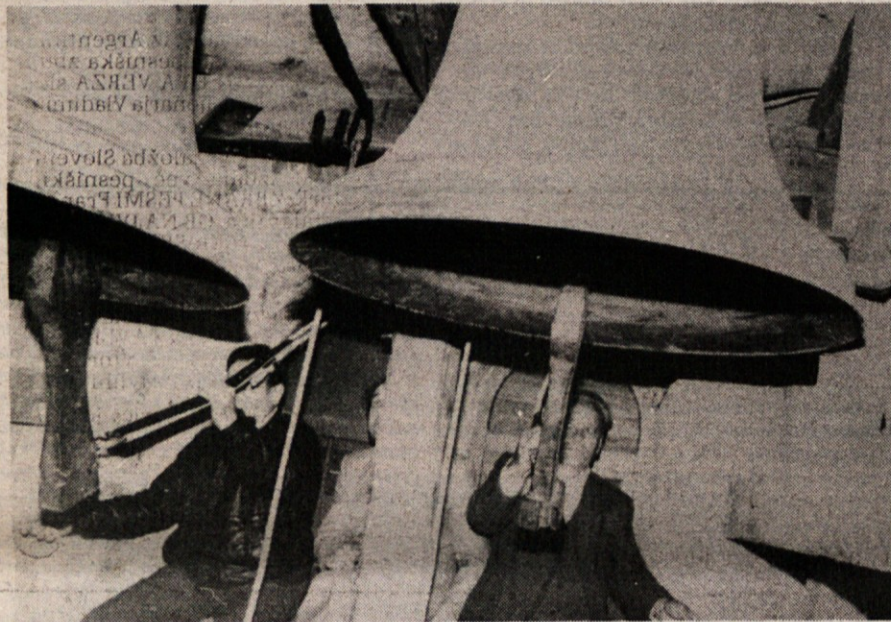
DANILO BREŠČAK

Lepo mi poje trškogorski zvon

»Če bi imel harmoniko ali orglice, bi igral nanje, ker pa jih nimam, potrkavam.« Tako je nekoč sedaj enainosemdesletni Franc Nose iz Rumanje vasi razložil neki uradni osebi svoje veselje do zvonov. Bilo je to v časih, ki jim sedaj radi rečemo svinčeni. In nekatere uradne osebe so bile takrat zelo alergične na zvonjenje, kaj šele potrkavanje. Obstajali so tudi odloki o tem, kdaj in koliko časa je v določeni cerkvi dovoljeno zvoniti. Zvonar se je moral tega držati tako rekoč do sekunde, saj so se našli tudi taki, ki so njegovo zvonjenje spremljali z natančnimi urami v rokah. Bil je to čas, ko so bili zvonovi v preganstvu. Vprašanje je, ali so se tisti, ki so jih preganjali, zavedali, da so s tem zabadali trn tudi v slovensko narodno dušo, ki je glas zvona ljubila prav tako kot ubrano ljudsko petje ali melodijo harmonike.

Kdaj se je glas zvona spet prebil iz svinčenih oblakov, bi težko rekli. Verjetno se je to zgodilo postopoma, kot se je topla tudi splošna politična atmosfera v Sloveniji. Z glasovi zvonov so stopili iz ozadja tudi tisti, ki jih ustvarjajo: zvonarji številnih župnijskih in podružničnih cerkva širom po domovini. Počasi so se pričeli organizirati in zbirati, primerjati svoje znanje med sabo. Našli so se tudi raziskovalci ljudskih navad in popisovalci ljudskega blaga, ki so s

Srečanje pritrkovalcev na Trški gori so pričeli domačini z najstarejšim pritrkovalcem v fari, Ivanom Goričarjem, na čelu.

Samorodni vojščak Danilo Zelen

50 letnico boja treh pripadnikov organizacije TIGR (Trst, Istra, Gorica, Reka) so praznovali 12. maja letos v Ribnici. Svečanosti so organizirali Slovenska skupnost iz Trsta, primorski Demos in domačini. Kot so bili različni organizatorji, tako so bile na svečanosti izrečene tudi različne besede o istem dogodku in o istih zadevah. Tokrat smo izbrali nekaj misli štirih govornikov, ki se razlikujejo med seboj, še posebno pa se razlikujejo od dosedanjih uradnih pričevanj o tem boju. Nekatere misli pa so še posebno aktualne v sedanjem trenutku, ko se Slovenija skuša osamosvojiti, vzeti svojo usodo v svoje roke.

STANE NOSAN, predsednik zgodovinske komisije pri OO ZZB NOV Ribnica: ... Ne bomo prosili ne Avstrije in ne Italije, naj sprejmejo Slovenijo za svojo pravico... Tigrovcu so nudili odpor fašizmu v Italiji in Avstriji. Vendar boja tigrovcev v Mali gori ne moremo imeti za začetek NOB ampak, le za poslednji udarec fašizmu tej organizaciji... Tigrovcu so se priključili partizanom... Za sedanje stanje ni kriva NOB, ampak kasnejše napake... Ustanovitve OF ni velika prevara... Ljudje s krvavimi rokami nimajo pravice ocenjevati TIGR-a in osvobodilnega boja...

FRANC LOVŠIN, predstavnik SKD Ribnica in republiški poslanec: ... Usoda se je žalostno igrala s Slovenci. Prvi so se uprli okupatorju tigrovci, in če ne bi bilo OF, bi le organizacija TIGR vodila odpor... Ne zagovarjam domobranstva, vendar menim, da bi bili v primeru enotnega odpora vsi (Slovenci) uničeni. Prav zato, ker je del Slovencev sodeloval z okupatorjem, ni prišlo do splošnega poboja. Zavržena stran je torej omilila ostrino ukrepov okupatorja... Zakopljimo bojne sekire in strnišne vrste... Mlade generacije ne čutijo vsega tega, ampak zahtevajo le, da se Slovenija gospodarsko in politično osvobodi, da bodo imeli kruh, svobodo in mir.

ALOJZ REBULA, pisatelj iz Trsta: Razmišljal sem, kakšen neki je bil Danilo Zelen, tisti mladi Kraševac iz Senožeč, v katerem je fašizem dobil nasprotnika, kakršnega Italija menda ni imela. Kakšen je bil tisti legendarni ilegalce, nepomirljivi in neulovljivi voditelj Tigra, tisti slovenski Črto-

tem našli hvaležno temo za obdelavo. Nastale so prve študije o številnih melodijah, ki so jih iz svojih zvonov izvajali pritrkovalci.

Ze peto leto potekajo tudi organizirana srečanja slovenskih pritrkovalcev. Najprej se na šestih pokrajinskih srečanjih pomerijo med seboj, po tri ekipe s teh srečanj pa gredo naprej na vseslovensko srečanje. To bo letos 15. septembra v Dolenjskih Toplicah. Srečanja organizira pritrkovalski krožek slovenskih bogoslovcev iz Ljubljane, vodi pa ga Matjaž Ambrožič, ki bo tudi diplomiral iz zvonoslovja.

Minulo nedeljo je bil dolenjski pritrkovalski praznik na Trški gori. Bilo je to ob zaključku majskih šmarnic, ko se tudi ponavadi zbere pri romarski Marijini cerkvi nekaj več domačinov. Srečanje dolenjskih pritrkovalcev je dalo popoldnevu poseben zven, prijazni gostitelji, domačini iz šentpeterske fare, pa so se izkazali tudi z domačo hrano in pijačo. Pokusil ju je tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ki ga je pesem zvonov nepričakovano zvalila z uradnega srečanja na Otočcu.

Pitrkovalsko srečanje ni tekmovanje. Tone Metelko, bogoslovec, doma z Rake, ki je skrbel za to, da je vse skupaj urejeno potekalo, pravi, da bi bilo posamezne ekipe zelo težko ocenjevati, saj ima vsaka svojski način dela. Tudi sam se je že od mladega rad povzpел v domači zvonik, kjer sta skupaj z očetom izvajala iz zvonov najlepše tone, zato dobro ve, kaj je klenkanje. Na Trški gori je zbral na listi kar osemnajst

Oseminosemdesletni Jože Drganc iz Zaloge (levo) in enainosemdesletni Franc Nose iz Rumanje vasi sta skupaj odklenkala že marsikatero melodijo.

ekip in vsaka je dobila na voljo pet minut, da je pokazala najboljše iz svojega repertoarja. Prvi so se po strmih stopnicah povzpeli k zvonovom šentpeterski domačini z najstarejšim klenkarjem v fari, upokojenim mizarjem Ivanom Goričarjem na čelu. Znameniti Slovenski klenkar Viktor Mesojednik, ki sam pritrkuje kar na štiri zvonovih, je bil tudi na Trški gori. Seveda ne smemo pozabiti tudi oseminosemdesletnega zvonarja Jožeta Drganca iz Zaloge, ki se je skupaj s sinom tudi splezal do trškogorskih zvonov, pa njegovega dolgoletnega kolega iz Rumanje vasi, Franca Nošeta, ki je nastopal v ekipi Dolenjskih Toplic. Se bi lahko naštevati ekipe in številne možake in fante, ki jim je veliko do tega, da mili glas domačih zvonov ljudem ne bi ušel iz spomina, toda preveč jih je. Omenimo torej le, da je tekmovanje kot osemnajsta zaključila ekipa iz Šentpetra, toda tokrat mlada, tista, ki bo še klenkala, ko sapa starejšim ne bo več dala, da bi se vzpenjali v zvonike.

Ko smo že omenjali zvonarje, bi bilo napak, če ne bi spregovorili nekaj besed tudi o zvonovih. Ti so imeli v burni zgodovini slovenskega naroda kaj zanimivo usodo. Žal je stare skoraj praviloma odnesla vihra prve svetovne vojne. Tako je bilo tudi z bronastimi, lepo ugašenimi trškogorskimi zvonovi, užitimi pred 1760. letom. Nadomestili so jih z jeklenimi, od katerih je sedaj večji v farni cerkvi, manjša dva pa v zvoniku na Tolstem vrhu. Leta 1925 so namreč obesili v zvonik sedanje bronaste, ulite v Mariboru. Težki so 865, 515, 256 in 194 kg. Trški gori jih je na smrtni postelji daroval kandijski trgovec Jožef Košček. Viri pravijo, da jim je bil za botra bajnofški graščak Robert Germ, skupaj s soprogo, ne povedo pa, ali je imel darovalec kdaj priložnost slišati njih pesem.

TONE JAKŠE

DOBRO JE VEDETI

Pomladna osvežitev telesa

Politične razmere pri nas so grozne in še vreme je tako, kot da bi se ravnalo po njih. Po njem pač ni videti, da smo sredi pomladi oz. pred začetkom poletja, počitnic, dopustov, ki jih bo verjetno mnogo več ljudi kot v preteklosti, zaradi razmer in zaradi finančnih zagat, namesto ob morju preživelo kar doma. Vse to pa ni razlog, da bi ljudje pozabili nase, se v vsakdanjih stiskah zanemarili, kar na koncu tesnobo in slabo razpoloženje le še poveča. Storitve torej nekaj zase, svetuje lastnica novomeškega Beauty free centra visažistka Patricia Gerbec, ki je pripravljena tudi odgovoriti na morebitna vprašanja, ki bi se pojavila ob prebiranju nasvetov.

»Po vremenu res ni videti, a tu je pomlad, čas, ko se vse generalno pospravlja, stanovanje, garderoba in na telo v nobenem primeru ne bi smeli pozabiti,« pravi Patricia Gerbec. Kritična mesta, po zimi potrebna posebne skrbi, so: stopala, kolena, komolci, dlani in seveda obraz, ki je najbolj izpostavljen vsem vremenskim vplivom. Koža tudi na ostalih delih telesa, na bokih, stegnih, zadnjici, ramenih, dojkah, je ravno tako potrebna prezračevanja in obnove. Strokovnjaki(nje) pravijo, da je treba narediti dober peeling (izraz je že tako udomačen, da lahko uporabimo kar »piling«) za telo.

Piling krema je krema za luščenje zgornje plasti postaranih, odmrlih celic na koži. Stusiramo se s toplo vodo, na vlažno kožo potem nanesemo piling kremo in z nežnimi krožnimi gibi odluščimo, kar je na koži »zastarelega«. Potem se spet speremo z mlačno vodo. Gerbčeva pravi, da je zelo priporočljivo tudi »knjapanje«, nekajkratna menjava tople in mrzle vode. Postopek čiščenja naj bi zaključili z mrzlo vodo. Ko telo posušimo z brisačo (odveč je grobo drgnjenje), je koža že gladka in voljna, tudi na komolcih, kolenih in podplatih, kjer ni več potrebno kakšno strganje. Po tem čiščenju je treba kožo namazati s kvalitetnim losionom ali mlekom za telo, nikakor pa ne z oljem, recimo popularnim mandljevim, ker zamaši pore in koži ne pusti dihati.

Telo bo videti dosti lepše, če istočasno s pilingom odstranimo tudi dlake z nog in pod pazduhe; tiste, ki si lahko in si bodo privoščile super bikini, pa se morajo zavedati, da ni lepo, če iz hlačk lezejo dlake ven in jih je torej treba primerno »urediti«. Gerbčeva seveda odsvetuje brijanje dlak, saj potem zrastejo trde koccine, pa še nevarnost je, da se urežemo in okužimo. Boljši je nakup dobre depilacijske kreme. Pri nor-

Patricia Gerbec

malni poraščenosti zadostuje uporaba enkrat mesečno. Ko se čevlji zamenjajo s sandali, je treba urediti tudi nohte na nogah. Urejeni so kratki in ovalno pristrizeni, lepo je, če so naličkani, barva se mora seveda ujemati z lakom na rokah.

Če že ne hodimo redno h kozmetičarki, jo je spomladi nujno treba obiskati, da bo naredila »generalko« na obrazu. To pomeni dobro čiščenje kože, pospešitev krvnega obtoka, ureditev obrvi, lahko tudi barvanje trepalnic in po potrebi dekoloriranje brčic. Kozmetičarka bo svetovala tudi dobro kremo za obraz, ki sploh ni nujno tista, ki nam je najbolj ustrezala pozimi. Dobra kozmetičarka bo pokazala tudi nove trende v ličenju oz. svetovala osebni make up. K pomladni »generalki« na telesu sodi še frizura, ki jo je dobro spremeniti ali vsaj osvežiti.

Nasvet tedna

• **Kako roke ohraniti voljne in gladke?** Dlani operemo v topli vodi, v katero smo kamilice, nekaj kapljic limoninega soka, nato vzamemo fino mastno kremo za roke, jo na debelo nanesemo nanje, natakemo volnene rokavice in prespimo v njih. Neprijetno? Gerbčeva zagotavlja, da bodo dlani zjutraj gladke kot dojenčkova ritka.

• **Kako porjaveti brez sončenja, ki se ga mnogi upravičeno vse bolj bojimo?** Nič lažjega, svetovna kozmetika je naredila na tem področju revolucijo in na tržišče poslala bio kremo za pigmentacijo, ovceno za grand prixom. S kremo, ki se dobi tudi v centru naše današnje svetovalke, enakomerno namažemo celo telo in v nekaj urah phytosomi (rastlinski telesca) v kremi potegnejo pigment iz kože na njeno površino. To pomeni, da se zvečer namažemo, zjutraj pa zbudiš porjaveli. Kot »morska barva«, tudi ta časoma blede, za stalno porjavost zadostuje, da se namažemo enkrat mesečno. In če bomo vendar še šli na dopust k morju? Obvezno pokvarjenih prvik nekaj dni ne bo več, saj bomo imeli s pomočjo te kreme podlago in se bomo izognili opeklinam, namresto krem z visokim zaščitnim faktorjem bo večinoma zadostovalo le še olje za sončenje. Z.L.-D.

svobodni evropski civilizosti. Kratko rečeno jim je šlo prvenstveno za narod, ne za ideologijo. In kaj je ta ideologija rodila od Ohotskega do Jadranskega morja, na to lahko gledajo zvezde z neba, s posebnim pogledom na neki strašni gozdni kompleks v naši bližini...

Naj pride tudi s tržaške strani, z gmajne njihovih bratov in ljubezni, v ognju Bidovca, Marušiča, Miloša, Valenčiča, pozdrav, granje pozdrav, z obljubo zvestobe temu, za kar so se žrtvovali.

Naj živi Slovenija! TOMAŽ PAVŠIČ, republiški poslanec iz Idrije in član primorskega Demosa: Prišli smo iz tistega dela nekoč izmučene slovenske zemlje, ki je za razliko od večinske stare Slovenije, tako kot Koroska, delila usodo tujine, ne samo tujine, temveč tudi nesrečo enega največjih sovražnikov človeštva — raznarodovalnega fašizma.

... Glavni namen našega prihoda je, da ob 50. obletnici boja na Mali gori ovrednotimo pred Slovenci in vsem svetom svobodoljubna dejanja in žrtvovanja tigrovcev, sicer neštevila, a pomembne in časovno prve borbene skupine evropskega antifašističnega in narodnoosvobodilnega gibanja. Dolga leta je bil prispevek tigrovcev zamočevan ali krivično prikazovan. Ta njihov prispevek Sloveniji in Evropi, ki smo ga Primorci... vedno znali ceniti...

Tigrovstvo kot plemeniti vzor za osvobodilni boj ima na Primorskem nedvomno tudi globok čustveni pomen za razplamtlost partizanskega osvobodilnega gibanja. Med Danilom Zelenom in Jankom Premrlom, od ljudstva postavljenim Voj-

kom, ne vidim kake velike razlike, pač pa mnogo skupnih potez, ki oba junaka povezujejo. A Vojku je bila po smrti naklonjena svetinja narodnega heroja, medtem ko Danilu, pa tudi njegovim tovaršem, ki so se bili pregodaj zapisali žrtvovanju za svobodo, niso privoščili te uradne, a gotovo zaslužene časti. Je že tako, da se marsikdaj prvenstvo spremeni v neke vrste krivdo...

DRUGAČNA PRIMORSKA

... Res pa je, da so zgodovinske razmere nekoliko predrugačile in preoblikovale nas, Primorce, da smo zelo občutljivi za narodne zadeve. Zato nas včasih kdo ne more razumeti. Bili smo tudi prizadeti, da se je po tej vojni v šoli malo govorilo, recimo o Bazovici, o letih med vojnama, o TIGR-u, pač pa so morali učenci in dijaki natančno zvedeti vse o trboveljskih stankah, kar je sicer potrebno, pa podrobnosti o kakih fočanskih predpisih in strankah v stari Jugoslaviji, kot rečeno pa v šolski zgodovini niso skoraj nič zvedel o domačih junakih, ki so bili v gluhih letih pred vojno skoraj edini evropski uporniki proti fašizmu! Zato je na Primorskem marsikaj bilo malo drugače. Primorskemu človeku se lahko zgodi... da z enako globokim doživljanjem isti dan prisostvuje novi maši in partizanskemu šodu. S tem pa ne rečem, da se ne znamo tudi skregati, če je treba; da ne znamo postaviti ostrih in nasprotnih trditve, saj nismo imeli le mehkega in milega Gregorčiča, ampak tudi ostrega in premočnega Mahniča, pa tudi dobrodušnega in šegavega Vodopivca, če se zaradi ilustrativnosti ustavim le pri treh duhovnih gos-

podih... Vsekakor pa je bil samorodni vojščak Danilo Zelen takšna osebnost, ki nas tudi pedeset let po junaški smrti še vedno združuje, privlači in nam je lahko za zgled in dokaz moškosti in nemeravosti našega naroda med Alpami, Jadrom in Panonijo...

... nastanek ilegalne organizacije TIGR je treba iskati v zavesti mlade generacije, ki je ob nastopu fašizma spoznala, da za boj proti raznarodovanju ne zadostujejo tradicionalne demokratične metode... Odlučili so se za boj tedaj, ko je bilo popolnoma jasno, da fašizem ne bo sprejel lojalnih demokratičnih zahtev in načinov... S svojim časom bomo iskali vsako bilko rešitve, zato je razumljivo, da so našli stik s komunisti, ki so jih fašisti iz oblasti enako preganjali kot tigrovce... vendar pri OF in partizanskih poveljstvih niso dobili pravih mernih vodilnih položajev. Njihov izvirni greh je bilo njihovo prvenstvo.

... Leta 1918 pride Italija in postopno se začne raznarodovanje in preganjanje. Mentaliteta in razpoloženje v časopisju liberalne in pozneje fašistične Italije sta čudno podobna. In tudi sedanja demokratična Italija je včasih gluha za pravico Beneške Slovenije...

Če bi danes nenaodoma prišel odkod Danilo Zelen, bi bil morda nekoliko vesel, nekoliko pa tudi razočaran. Pa pustimo. Če sprejemamo življenjsko sporočilo tega narodnega borca in njegovih sodelavcev, potem bomo vedno znali prav razumeti nepopustljivo bomo, kadar bo šlo za človeške in naravne pravice našega naroda. In samo žal nam je, da si Bush in De Michelis drznejo omejevati naše narodnostne pravice. Viki Blažič je nekoč pravi naš veliki zmoti Zahoda, a uporabil je pravi besedo. Rešili smo se in rešujemo se v Zahoda, a izdal nas je Zahod.

Slovenci smo na prelomni zgodovinski točki, ko se moramo z vsemi svojimi silami, predvsem s silami duha in srca, postaviti po robu tistim, ki nam vlivajo malodušje in bi nas radi zbrisali, če ne takoj in surovo, pa v daljni prihodnosti in na zvo mehak način. Zdaj, ko smo že tik pred ciljem in ko je največje delo osamosvojitve že za nami. Potrebno nam je nekaj TIGROVSTVA, tudi nekaj iz preteklosti tigrovske smelosti, preveč je bilo v njegovi črednega ovčjega blejanja... Danilo in njegovi grovci so dokazali, da Slovenci nismo pohlevni ovce, in da se v narodu ob najtežji uri najdejo ljudje, ki jih odlikujeta možatost in popolna zvestoba idealom. Tigrovci so bili najtrdnjši člen v verigi slovenskega preživetja, ki drži od Karantanecv prek Trubarja in Slomška, Levstika in Cankarja, Gregorčiča in Kosovele v naš čas, ko štejemo vedne in dneve do vidnejše izpolnitve naše že izbovane osamosvojitve. Za to, samostojno Slovenijo je pred petimi desetletji daroval svojo kri naš ropak Danilo Zelen. Večna mu slava!

JOŽE PRIMC

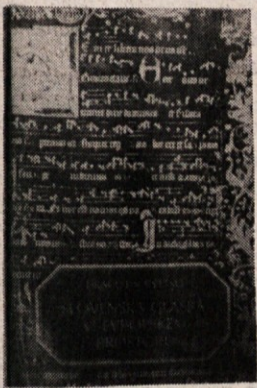

Na fotografiji sta tigrovca Vlastja Simončič (levi z očali) in Alojz Zidar, ki sta 12. maja letos položila venec na spominsko obeležje, posvečeno boju tigrovcev z italijanskimi karabinjerji 13. maja 1941, v katerem je padel tigrovec Danilo Zelen. (Foto: Drago Mohar)

oluzoria

SLOVENSKA GLASBA

Ob nedavnem praznovanju 400-letnice smrti skladatelja Jakoba Gallusa Petelina se je slišalo in bralo, da je tudi slovenska glasba toliko stara, in še to je nekaterim nedopusten pomik v preteklost, saj slovensko glasbo datirajo šele v prosvetljenstvo. Naš znani muzikolog in pisec številnih knjig o glasbi dr. Dragotin Cvetko se ne strinja s takimi pogledi. Slovenska glasba je starejša, njene začetke najdemo že v obdobju kristijanizacije Slovencev, torej v 8. in 9. stoletju, ko so se Slovenci

vkjučili v zahodnoevropski kulturni in civilizacijski krog. Podatki za starejšo glasbo na naših tleh so sicer zelo skromni in pomanjkljivi, vendar je mogoče dokumentirano govoriti o plodnih stikih ljudske glasbe z glasbo evropskega Zahoda (kirielejsoni), kar je vplivalo na razvoj slovenske srednjeveške cerkvene pesmi in na razvoj slovenske glasbe sploh vse do njene zavestne nacionalne usmeritve in potrditve.

O kontinuiteti slovenske glasbe skozi stoletja kot delu slovenske in evropske umetnostne preteklosti piše Cvetko v svojem najnovejšem delu Slovenska glasba v evropskem prostoru, ki je pred kratkim izšlo pri Slovenski matici. Pri pisanju tega pregleda se je opiral na svoja dosedanja dela, nekatera dejstva in sodbe pa je podvrnil ponovni presoji in jih revidiral ter dopolnil, kjer se je to pokazalo za potrebno. V knjigi je zarisal razvojni pot slovenske glasbe od poznega srednjega veka prek reformacije do baroka in klasicizma, njeno osamosvajanje v romantiki, prehod v moderno in povojno obdobje. V razvoju odkriva zanimive odnose med univezalnim in nacionalnim načelom.

Besedilo, ki je opremljeno z dokumentarnim slikovnim gradivom, je dodan obsežen povzetek v angleškem jeziku, kar je s stališča slovenskega potrjevanja v svetu pomembno, saj pregleda slovenske glasbe v tujem jeziku še nimamo.

M. MARKELJ

HVALA ZA UDARCE

»Življenje, hvala! Daješ nam milosti pozabe / in nas učiš držati uzde in krmila, / ko skozi ognje in vihere do varljive vabe / drvimo v čudni smisel: ožgat v vulkanu krila.« S temi uvodnimi verzji (iz pesmi Ruskomu pesniku Jakovu Andrejevu) se začenja najnovejša pesniška berivo Lojzeta Krakarja, zbirka Hvala ti, življenje, ki je pred nekaj dnevi izšla pri Državni založbi Slovenije. Knjigo sestavlja 47 pesmi, razvrščenih v šest ciklov, od katerih vsaka po svoje raz-

ločno zarisuje pesnikov duhovni obraz v naš, sedanji čas. Ni »ena sama oda življenju«, na kar od daleč navaja njen naslov, ampak le zbirka ube-sednih najrazličnejših spoznanj o življenju, zavutih v

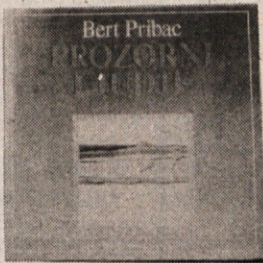
omot krakarjanskega samosarkazma in samoironije, ki ju pesnik sam izpostavlja v post scriptum k naslovu prvega cikla (ta je enak naslovu zbirke). Pod P. S. namreč pravi, da je hvala vsaj tega, kdaj in kje je treba nastaviti desno ter kdaj in kje levo lice. Življenju torej, ki ne pestuje in ne boža, ki pa človeka hkrati tudi nauči, kako preživeti. Zlasti še, kadar ga zanaša v vse mogoče stvari in položaje, do njihovih skrajnih meja in robov. A zanaša ga kar naprej, da se tudi kar naprej znajdeva v ključnih situacijah, išče svoje pluse in minuse ter sproti ugotavlja, da je vse to eno samo sifozstvo. Vedno je izkatapultiran na začetek, iskanje pa je neizmerna sla, zato kar naprej »vali svojo skalo navkreber« in upa (kajti »up je kruh živih«), da se je bo nekoč razbremenil, se sam odloži. Ostaja torej nenehno razpet med upom in obupom, kar nadalje pomeni tudi med nomadstvom in domom, norostjo in modrostjo. Vse to ostaja in se nikoli ne zruši in ne razsli. Zdjaj pa smo tako rekoč že pri samem bistvu, ko lahko zapišemo, da se iz takšnih spoznanj napaja Krakarjeva poezija tako rekoč že vseskozi. Iz po-

sebne človeške stiske, ki ji ostaja pesnik Krakar zvest od zbirke do zbirke.

I. ZORAN

PROZORNI LJUDJE

Bert Pribac ni povsem neznan pesniško ime, ki bi se ob sapah slovenske pomladi pojavilo izpod zaledenele emigracijske gore, kot so se nekateri drugi pesniki, za katerih imena in pesmi se v domovini ni smelo in se ni vedelo. Pribac

je drugačen. S prvimi pesniškimi poskusi se je uveljavil v Mladih potih kot nadobuden poet, ki bi se morda normalno vključil v svojo pesniško generacijo, ko bi ga življenjska usoda še kot mladeniča ne pogrnala v tujino. Pobegnil je iz rodnega zaselka Sergaši nad Izolo v Avstralijo in bil zaradi tega dejanja precej časa odrezan od domovine. Zunaj je ustvarjal naprej in izdal dve zbirki, ena naj bi bila celo prva slovenska tiskana knjiga v Avstraliji. Čez čas se je ponovno pojavil tudi na straneh nekaterih tukajšnjih revij in publikacij, vendar kljub temu lahko rečemo, da se je kot pesnik vrnil v matični literarni prostor šele zdaj, in sicer z obsežno knjigo pesmi, lahko bi rekli kar antologijo, ki je pod naslovom Prozorni ljudje izšla pri Mladinski knjigi v zbirki Nova slovenska knjiga.

Knjiga prinaša izbor iz tridesetletnega Pribacevega pesniškega ustvarjanja, opravil pa ga je Tone Kuntner. Pesmi so razporejene v več ciklov, ki so urejeni tako, da prikažejo

motivno in sploh razsežnost Pribaceve poezije, ki najmočnejše zaznamuje eros, ahas-verstvo in bogoiskanje. V izrazu ni preveč samosvoj, če seveda nista dandanes že samosvoja lepa slovenščina in jasnost povedanega.

M. MARKELJ

PARTIZANI IN AGENTI

Pri ugledni newyorški založbi Columbia University Press, ki je izdala že več knjig, pomembnih za slovensko zgodovino, je v začetku lanskega leta izšlo delo »Socialni revolucionarji in tajni agenti: koroški slovenski partizani in britanska tajna služba« izpod peresa ameriškega zgodovinarja Thomasa Barkerja, strokovnjaka za evropsko zgodovino novega veka, poznavalca razmer na Koroškem med zadnjo vojno in koroških Slovencev sploh (slovenska manjšina na Koroškem je bila tema njegove doktorske disertacije). Po zaslugi Mladinske knjige smo pred kratkim dobili slovenski prevod te nedvomno zanimive knjige, ki obravnava dogodke med 2. svetovno vojno na južnem Koroškem, kjer so se tamkajšnji Slovenci kot edini avstrijski državljani aktivno borili proti nacizmu.

Za slovenske bralce je Barkerjeva knjiga ta čas dodatno zanimiva, saj poleg ostalega analizira tudi še vedno vročo in zgodovinsko še ne povsem obdelano temo dogodka na Koroškem ob koncu vojne in z njimi povezano partizansko maščevanje, se pravi poboj vrtnjenih domobrancev, ustašev, četnikov in drugih ter ravnanje z nemškoroškimi civilisti. Avtor zavrača tezo, da naj bi pri repatriaciji vseh, ki so se prebili na Koroško k britanskim enotam, šlo za mešetarjenje in nehumano zamenjavo množice ljudi za umik Jugoslovanske armade iz Koroške. V ozadju tega dejanja so bili vojaško strateški razlogi in nevarnost spopada z Jugoslovansko armado.

Slovenska izdaja je dopolnjena z dodatnim dokumen-

tarnim gradivom, po katerem je še posebej zanimivo listati, saj podaja poglede in ocene zavezniških agentov o sloven-

ski partizanski vojski ter o razmerah pri nas. Marsikaj napisanega je laskavo za nas, nekaj pa je tudi neprijetnih ocen. Vsekakor je pogled z očmi drugih koristen in tudi poučen.

M. MARKELJ

KNJIŽNI TELEGRAMI

— Esei dr. Zdenka Roterja, ki jih je pisal za Naše razglede, so izšli v knjigi UTRINKI.

— V Knjižnici FSPN je izšla knjiga Mace Joganove MAJHEN KORAK NA DOLGI POTI, ki govori o razmerju med spoloma.

— Preko Luže, iz Argentine, je k nam prišla pesniška zbirka TISOC IN DVA VERZA slovenskega misijonarja Vladimirja Kosa.

— Državna založba Slovenije je izdala več pesniških zbirk: ZBRANE PESMI Francea Balantiča, OB NAJVIŠJI URI Jaše Zlobca in SEDIM OB ROBU DEŽEVNE KAPLJE Janka Ferka.

— Magnolija je izdala knjigo Bogdana Novaka PAVLIHOVE FRACE, v kateri je avtor popisal »žaganje« pri Pavlihi.

— ZKO Nova Gorica je izdal novo monografijo slovenskega kiparja Negovana Nemca.

— Pri Artesu so izdali knjigo Andreja Medveda POETIKE OSEMDESETIH LET V SLIKARSTVU IN KIPARSTVU.

Vojake streljajo, mar ne?

Jugoslovanska ljudska armada se vse bolj pogreza v blato, ki čudno zaudarja po vonjavah, znanih iz južnoameriških političnih razmer. Marsikdo se začuden sprašuje, kako je mogoče, da se vojska, o kateri so mislili samo najlepše, ki imeli za svojo, za branilko domovine pred zunanjim sovražnikom, do svojega ljudstva pa prijazno in sodelujočo, zdaj vse bolj grobo izkazuje kot sila z očitnimi apetiti po politični moči, ki jih razkazuje tudi s tanki in oklepnimi transporterji na ulicah nekaterih jugoslovanskih mest, po mariborskih dogodkih pa že tudi na slovenskih ulicah. Nenavadno je tudi, da v vojski skrivnostno umirajo mladi fantje in se na njihove domove vračajo zapečatenene krste. Mnogi pa se temu ne čudijo in jih ravnanje armade ne preseneča, saj so na lastni koži že prej skusili njeno prikrito naravo. Eden takih je 26-letni Novomeščan Damijan Šinigoj, ki je t dni pri zasebnem založniku Petru Amalietiju iz Ljubljane izdal svoj knjižni prvenec, roman Vojake ubijajo, mar ne? Roman sicer govori o izmišljenem junaku in ima izmišljeno zgodbo, vendar je zrasel iz resničnih doživetij in izkustev, ki so presenetljiva, boleča in vznemirljiva, kot je bila mučna tudi pot rokopa in pisateljeve mize do tiskarskega stroja. Damijan Šinigoj je za Dolenjski list rad povedal nekaj več o svojem delu in izkušnjah.

• Damijan Šinigoj, pisatelj — to je vsekar presenečenje. To namreč ni ime, ki bi ga lahko poprej zasledili na straneh literarnih revij. Celo na straneh novomeškega gimnazijskega lista Stezice, kjer so se pojavili vsi novomeški gimnazijci, ki so se poskusili z literaturo, ga ni. Kako to?

»Z literaturo se v gimnazijskih letih še nisem dosti ukvarjal, čeravno prav v ta čas sodojmo prvi literarni poskusi. Napisal sem svoje prve krajše prozne stvari, vendar pa nisem imel poguma, da bi se z njimi pokazal v javnosti, zato tudi nisem ničesar objavil ne v Stezicah in ne kje drugje. Poleg tega so Stezice takrat tako in tako zgolj žvižgali. Ukvarjanje z literaturo sem ohranil zase in za nekaj svojih prijateljev, ki so edini vedeli, da pišem. Sem pa že takrat veliko bral. Posebej so se mi prikljubili sodobnejši pisatelji, od domačih Vitomil Zupan in

Tone Svetina, od tujih pa ameriška pisatelja Stephen King in Robert Ludlum.«

• Zakaj ste pravzaprav pisali, če je vse ostajalo zaprto v predalih? Kaj vas je motivno privlačilo?

»V sebi sem čutil, čisto preprosto povedano, željo po pisanju, po tem, da opišem življenje svojega okolja, svoje generacije. In tako sem pisal, kar pač sem. Načel sem več tekstov, ki naj bi bili v končni obliki obsežnejši, vendar sem pri vsakem odnehal, ko sem prišel do neke točke, preko katere nekako nisem mogel naprej.«

• Pisatelj bolki kot pesnik potrebuje življenjskih izkustev, da se lahko loti pisanja obsežnejšega teksta. Vas je odločilno zaznamovalo obdobje služenja vojaškega roka v JLA. Kaj se je z vami takrat dogajalo?

»V vojski sem doživel zares težke življenjske izkušnje. Obnašal sem se kot Slovenec, v vojski pa so to vzeli kot protidržavno početje in me označili za nacionalista. Zaradi tega so me maltretirali, zasliševali po 18 ur, mi grozili z zapornim. Za svoj rojstni dan sem tudi zares odesedel 7 dni v vojaškem zaporu, in to zaradi nekaj političnih vicev in nekoliko bolj svobodnega izražanja.«

• Kako so vedeli za vaše pogovore? Je bil med vojaki kdo, ki je vlekel na ušesa in nosil na komando vaše pogovore?

»Vsem pogovorom so prisluškovali prek skritih mikrofонов in vse tudi snemali. Še več, odpirali so tudi zasebna pisma. Iskali so kaj vem kakšno zaroto. Nekega Hrvača so hoteli zašiti in so tudi mene silili, da bi bil provokator in bi snemal, kaj bo rekel. Vendar na to nisem pristal. Ponujali so mi celo službo v vojaški obveščevalni. Ko sem bil z vojaščino na koncu, so mi dali na voljo, ali bom sodeloval z njimi ali pa bodo postopek, ki je tekel proti nekemu drugemu vojaku, razširili tudi proti meni. Na videz sem pristal, se »razdžulil«, kot se temu reče, potem pa ušel domov, namesto da bi se šel provokatorja. V Novem mestu so zahtevali, da grem nazaj. Rekel sem, da nočem in da ne bom sodeloval z njimi. Nekaj časa so me še klicali in poskušali vplivati name, da bi delal zanje, a sem jim dal jasno vedeti, da iz tega ne bo nič. Zdjaj imam imam nekaj več miru.«

• So bile izkušnje iz kovačnice bratstva in enotnosti, kot se v JLA radi imenujejo, tiista spodbuda, ki vas je gnala, da ste ponovno prišli za pisateljsko pero?

»Tisti čas, ko sem prišel iz vojske, se o vsem, kar sem doživel, ni smelo govoriti. JLA in vse okrog nje je bilo tabu. A doživela in sploh položaj mladih v vojski mi je kar naprej hodil po glavi. Ogorčen sem bil nad maltretiranjem mladih ljudi, nad nemoralnim početjem nekaterih krogov v vojski. Vendar na pisanje o tem nisem pomislil, dokler ni prišlo do znanega tragičnega primera z vojakom Plutom. Fant je pobegnil iz JLA, se nekaj časa skrival, nato pa so ga v spopadu ubili. Nikoli niso razjasnili, zakaj je Plut pravzaprav pobegnil, kaj vse je doživljal v vojski, da se je odločil za takšno ravnanje. Ko so ubili Pluta, sem sedel za mizo in začel pisati. Odločil sem se, da bom napisal knjigo o pobegli vojaku in da bom vsaj v zgodbi poiskal razlog, zakaj je pobegnil. Ni mi bilo težko, lastne izkušnje so mi pomagale, saj sem dobro vedel, kako deluje mašinerija zasliševanja, šikaniranja in trpinčenja. Te izkušnje sem uporabil pri spletnju zgodbe, kako vojaka sprovcirajo, mu grozijo in ga tako pravzaprav prisilijo v pobeg.«

• Vam je šlo pisanje hitro od rok? Ga je morda zaviralo najbrž neogibno podoživljanje lastnih neprijetnih doživetij?

»Pisal sem kake štiri mesece, in to nepretrgoma. Dobesedno letelo je iz mene. Ko sem kasneje bral napisano, skoraj nisem mogel verjeti, da sem vse to napisal jaz sam. Bil sem v nekakšnem pisateljskem zamaknjenju. Osamim sem se, nisem hodil ven, samo pisal sem in živel za pisanje. Zneslo mi je 360 strani rokopa, ki sem ga potem še malo obrusil in oblikoval, vendar je v glavnem ostal tak, kot je bil napisan.«

• Ko ste roman napisali, ste ga seveda želeli objaviti. Kako je bilo z iskanjem založnika glede na to, da ste se s svojim pisanjem lotili teme, ki je bila takrat, leta 1986, še tabujška?

»Hudo se je zatikalo. Tema romana je očitno odvrčala založnike. Najprej sem se istega leta, ko je bil rokopis končan, poslal roman na natečaj Prešernove družbe. Dobil sem dobro oceno, a kaj pomaga, ko so se knjige ustrašili. Rekli so mi, da si kot založnik zbirke za naročnike ne morejo privoščiti, da bi jim prepovedali razpečevanje katere od knjig. Tisti čas prepoved še ni

bila reklama, kot se je dogajalo le nekaj let kasneje. Zadeva je bila takrat prevojača. V založbi so bili pripravljeni počakati, da se bodo razmere spremenile, meni pa ni bilo do čakanja. Rokopis sem poslal še na druge založbe, odgovor pa je bil povsod enak: roman je v redu, je berljiv, vendar ni za današnji čas.«

• Kaj pa revije in časopisi? V nekaterih publikacijah, še posebej v Mladini se je odprl prostor za take stvari.

»Tudi tam se poskusil. Z Davidom Tasičem, ki je tistikrat še delal pri Mladini, sva prijatelja in vzel je rokopis. Vse je kazalo, da bo kot podlistek izhajal v Mladini. Toda tistikrat se je že dogajalo veliko stvari, povezanih z JLA. Mladino so obtoževali napadov na JLA, tekel je proces proti vojaku Bogataju — to je bil prvi tak proces, ki je prišel v javnost, ker JLA ni več mogla skrivati svojih početij — stekel je tudi proces proti četverici. Vse to je odlagalo tiskanje mojega romana, saj je bilo vročega in aktualnega tako preveč. Povezal sem se tudi s Teleskom. Tu je kazalo najbolje. Tekst je bil že postavljen in posnet na film, a glej, Telesk je nehal izhajati. Tako je šel po zlu vsak poskus, da bi rokopis kako izdal. Izgubil sem voljo, rokopis sem vrnil v kot in opustil ves up. Odpovedal sem se pisateljevanju. Vsega sem imel do vrha glave. Rekel sem si, da pač ne bom nikoli pisatelj. Najbolj me je motilo dejstvo, da so mojo nesrečno knjigo vsi po vrsti hvalili, objavili pa mi je niso hoteli. Po šestih letih takega zavračanja človek začne dvomiti vase.«

• In potem preobrat?

»Skoraj sem že pozabil na svojo neobjavljeno knjigo, ko me je januarja letos poklical zasebni založnik Amalietti iz Ljubljane. Nekje je dobil moj rokopis, ga prebral in me poklical, če bi ga hotel objaviti pri njem. Seveda sem pristal. Knjiga je šla hitro v tisk in ta mesec so bili prvi izdodki že natisnjeni, knjiga pa je doživela že tudi prvo predstavitev v Ljubljani.«

• Kot pisatelj se zavzimate za berljivo in širokemu krogu dostopno pisanje z jasno sporočilnostjo. Kaj javnosti sporoča vaša knjiga?

»Knjigo sem napisal predvsem zato, da bi opozoril mlado generacijo na stvari, ki se ti lahko v vojski zgodijo, da bi bili na zadeve pripravljeni, da jih ne bi zadelo kot strela z jasne-ga, kot je mene. Hotel sem načeti tabu temo, jo odpreti za javnost. Danes knjiga ni več to, kar je bila, tabujev v zvezi z JLA ni več, zato je knjiga bolj opomin, kaj enoumje prinaša s sabo. Tudi v bodoči slovenski vojski naj bi z vojniki ravnali drugače, da ne bo kdaj kdo napisal podobne knjige o slovenski vojski. Prav vesel bi bil, če take knjige ne bi bilo.«

M. MARKELJ

Tragedija v Mucovem hrastju

Iz mladosti ima Nežka na Novo mesto čisto poseben spomin. Prikljiče ji zgodnje pomladno jutro kmalu po prvi svetovni vojni in njivo, na kateri poganja močna vola. Vola so-peta in puhata oblake pare v hladen jutranji zrak. Težko se naprezala, saj je plug za njima globoko zasajen v brazdo. Nežkin oče Janez ga krepko drži za ročaje in skrbi, da je rez, ki jo dela, ravna in da se brazda lepo plega. Neda-leč stran se pot strmo spušča na most čez Krko. Na oni strani se kot lastovičja gnezda obešajo na skale ganki novomeškega Brega, nad njimi pa kraljuje, mogočni orel - zvonik kapieljske cerkve. Po poti se ženske iz okoliških vasi odpravljajo na mestni trg. Ozirajo se po oračih in se posmehujejo. Čudno jim je videti možakarja za plugom v belih spodnjicah, poganjačico pa v belem spodnjem krilu. Kar nekaj glasnih opazk s strani ostrih ženskih jezikov sta morala prestiskati, kajti kaj so Kranjce vedele, da sta se z volovsko vprego že ob dveh zjutraj odpravila od doma v Bušnji vasi, da sta se do šeste ure pricijazila na tetino njivo v Kandiji. Bila sta pač opravljena v nošo, ki je bila v Beli krajini tiste čase običajna. Nežka v belo krilo iz posebnega blaga, oče pa v hlače iz debelejšega hodnega platna. Takrat se je še tako nosilo, potem pa je nošnja pričela iz vsakdanjika izginjati. Njiva, kjer sta z očetom orala, je bila prav tam, kjer danes stoji grmska osnovna šola.

Nežka je danes Neža, stara šestinosemdeset let. Spet se srečuje z Novim mestom, saj živi tukaj že deset let. Kar nekaj njenih otrok je veza-no nanj. Ko je bila še Nežka, se je pisala Krašovec. Devet otrok je bilo v družini. Med prvo svetovno vojno je bilo doma pusto in žalostno. Očeta in dva starejša brata so poklinali pod orožje. Mlajši so morali skupaj z materjo krep-ko poprijeti za delo. Ko se je cela družina zbra-la h kosilu, je mati po molitvi s pogledom objela preostanek družine in s tresočim glasom zahli-pala: »Bog ohrani naše moške.« Ob skrbi, kaj je z njimi, je družino minil tek.

Naključja v življenju pišejo čudne zgodbe. Z Nežinim je povezana tragična nasreča dveh se-ster, ki se je zgodila v Mucovem hrastju pri Lokvici. Nekega vročega julijskega dne leta 1928 sta se tja odpravili sestrji Marička in Neža. Prva je bila poročena s sosedom Janezom Ško-

fom v Dragomlji vasi in je imela z njim tri otro-ke. Najstarejši, Micki, je bilo šest let, Ivanu tri, najmlajši, Karlinci, pa komaj nekaj več kot le-to. Njena sestra Nežka Krstinc je bila še nepo-ročena. Bila je huda suša, nikjer nič vode, le v jami sredi Mucovega hrastja se je dalo še priti do nje. In tja sta se sestrji odpravili s perilom. Oprali sta že, ko si je šla Marička še noge umiti. Spodrsnilo ji je in padla je v vodo. Sestra ji je podala roko, da bi jo potegnila ven, takrat pa je zdrsnilo še njej in obe sta si zaman prizadevali izkupati se iz vode in blata. Njuna borba za živ-ljenje se je kmalu končala in tišina je zavladala v Mucovem hrastju.

Težko je reči, kako so otroci došli nenadno zgubo matere. Starejša dva sta jo verjetno naj-bolj pogrešala, najmlajša jo je najbolj potrebo-vala. Nežka se še sedaj spominja, da je Micka očeta nagovarjala: »Pojdimo iskat drugo ma-mo.« In dobili so jo. To je bila ona, Krašovec Nežka. Že avgusta istega leta je postala Škofo-va mati. Skrbela je za tri pastorki, možu Jane-za pa je rodila še devet otrok. Trije so že v zgodnji mladosti umrli, tako da jih je vsega skupaj spravila h kruhu devet.

»Nobene razlike med otroki nisem nikoli de-lala. Vse sem imela enako rada in oni mene. Zgodil se, da se pastorki prve spominjajo na moj god ali rojstni dan kot pa tisti, ki sem jih jaz ro-dila,« se pošali Škofova mama.

Na življenje pri hčerki Stanki v Šmihelu pri Novem mestu se je kar navadila in le še za večje praznike jo odpeljejo v njeno Belo krajino, da se zopet naučijo domačega zraka in duha. No, tistega vzdušja, kakršno je bilo takrat, ko je bi-la ona mlada, ni več. Nežka se spominja, kako so včasih doma predli. To delo je imela najraje. Od jutra do večera je sedela pri kolovratu in napredla tudi po dve vreteni na dan. Predli so lan in konopljo, potem pa so predivo ponavadi oddali Tončku na Suhorju, da jim je stkal plat-no za domače potrebe. »Bile so to rjuhe, da so te pošteno ogulile, in srajce, ki so te kar same praskale,« se pošali Neža. Imeli pa so doma tu-di ovce, od katerih so dobili volno. Iz nje so spletli nežnejša oblačila.

Marsikaj ve Škofova Neža še povedati o star-rih časih, opraviilih in navadah v Beli krajini njene mladosti. Življenjska izkušnja, ki jo je rada navajala svojim hčerkam, je bila: »Nikoli se ne poroči z vdovcem!« Pa ne misli tako res-no. Potihoma je ponosna, da je spravila h kru-hu toliko otrok, in posebej na to, da jo pastorki prav tako ali celo bolj spoštujejo kot njeni lastni otroci.

T. JAKŠE

Čudovita roža pod Gorjanci

Pred dnevi je odcvetela pontska azaleja, lepa rastlina in izjemna botanična redkost, ki so jo doslej v Sloveniji našli samo na štirih ra-stiščih, in sicer med Brusnicami in Gabrjem pod Gorjanci, pri Boštanju in Topolovcu ter na Vrhku pri Mokronogu. Odkritje pontske azale-je (Rhododendron luteum Sweet, Rh. flavum, Azalea pontica) leta 1952 na Tasišču med Brusnicami in Gabrjem je bilo zlasti v strokov-nih krogih prvovrstna senzacija. Do takrat je bil ta rumeni sleč pri nas neznana rastlina. Brez dvoma gre za veliko botanično redkost in po-sebnost. Kaže pa, da so to »gabrsko rožo« ali »podgorsko rožo«, kot ji pravijo v teh krajih, ljudje v tem delu Podgorja že dalj časa poznali, seveda pa niso mogli vedeti, da gre za tako po-sebnost in redkost.

DOMA JE OB ČRNEM MORJU

Leta 1952 jo je v gozdu nad cesto med Brus-nicami in Gabrjem odkril znani slovenski hor-tikulturni strokovnjak in poznejši direktor ar-boreta v Volčjem Potoku inž. Miha Ogorevc in o tem najprej poročal v takratni reviji Tovariš, dve leti zatem pa še bolj obširno in strokovno v reviji Proteus. Rumeni sleč je lepa grmovnica, ki je doma, kot pove že njeno ime - pontska azale-ja, ob Črnem morju, zlasti v Pontskem gorov-ju in na zahodnem delu Kavkaza, kjer raste do 2500 m visoko v gorah. Zraste do dva metra vi-soko, cveti maja zlato rumeno in zelo bogato; zlato rumeni cvetovi, ki močno in prijetno diš-jo, stoje na eno do dva cm dolgih, žlezasto dlaka-vih pecljih. Cvetovi se odpro maja pred olistan-jem. Podgorska pontska azaleja raste povsem divje na nekaj manj kot hektar veliki površini na zahodnem pobočju griča Strmca tik nad ce-

sto, ki pelje od Brusnic proti Gabrju, in to na nadmorski višini okoli 260 m na zakisanih tleh v družbi jesenskega vresa, borovnice in kosta-nja. Rastišče je precej strmo in, kot rečeno, obrnjeno proti zahodu. Najpogostejše azaleja cveti v prvi polovici maja, ponekod raste kot gosto grmovje, ki spominja že kar na primor-sko makijo, drugod spet kot prelepi osamljeni grmiči. Očitno azaleja potrebuje veliko svetlo-be, saj je bila po pripovedovanju lastnice tega rastišča do leta 1943 precej neznatnejša in manj opazna, njena rast pa bolj zanikna, po-tem pa so posekali košate kostonje, kar je oči-tno močno okrepilo njeno vitalnost. Tudi na se-vernih strani griča, kjer je manj svetlobe in kjer so ekološke razmere spremenjene v škodo aza-leje, ne raste več.

IZ GRAJSKIH VRTOV ALI IZ PRED LEDENIH DOB?

Že od odkritja pontske azaleje ali rumenega sleča pod Gorjanci se strokovnjaki sprašujejo, kako je rastlina prišla v ta skriti kraj. V začetku je inž. Ogorevc mislil, da se je zasajala iz ne-kdanih grajskih vrtov, kjer so po njegovem imeli to eksotično grmovnico. Vendar je že ob prvem poročanju v Tovarišu leta 1952 Ogorevc v isti sapi zapisal: »Možna pa je tudi razlaga, da je že od nekdaj rasla pri nas in se kot nekakšen relikv ohranila do danes.« In prav k temu, da je namreč pontska azaleja pod Gorjanci avtohto-na rastlina, se nagibajo tudi kasnejši razisko-valci. Takšno domnevo so utrdile tudi nove najdbe rumenega sleča pri Boštanju in Mokro-nogu. Ekološke in floristične razmere so na vseh rastiščih zelo podobne. E. Mayer, ki se je tudi ukvarjal s to posebnostjo, odločno zago-varja samoniklost rumenega sleča v Sloveniji in meni, da se je v naših krajih ohranil kot ostanek terciarne flore. Po Tonetu Wrabru pa

za samoniklost govorijo še odmaknjenost na-hajališč od človeških bivališč, veliko število primerkov različne starosti in dobra kaljivost semen. Ogorevc in Mayer sta prepričana, da gre za ostanek predledenodobnega, to je ter-ciarnega rastlinstva. Takšno mnenje, piše Wraber, podpira spoznanje, da so nahajališča rumenega sleča na ozemlju, ki ni bilo nikoli pokrito z ledom. Na tem ozemlju danes uspeva gozdne združbe zelo značilne floristične se-stave, v katerih je tudi precej po času nastanka verjetno še terciarnih rastlin. Takšne so na primer tevje, spomladanska torilnica, kranjska bunika, evropska gomoljčica, vimček in Bla-gayev volčin, ki so bodisi čisto evropske bodisi zaradi sorodstva zelo verjetno (vzhodno) azijs-ke. Te zadnje ali pa njihovi predniki so zaradi geološke zgodovine in ekoloških lastnosti mo-rale priti v Evropo še pred ledenimi dobami ali pa vsaj v kateri od prvih medledenih dob (inter-glacialov). Pontska azaleja je razširjena na Kavkazu, v precejšnjem delu Male Azije, v Po-lesju v Ukrajini in v Volhlinji v Beli Rusiji, naj-bolj zahodno nahajališče pa je v jugovzhodni Poljski. Poleg teh so torej znana le še štiri naha-jališča rumenega sleča na Dolenjskem ter kot en sam grm na avstrijskem Koroškem. Zani-mivo je, da je bil biolog Andrej Hudoklin z no-vomeškega Zavoda za varstvo narave in kul-turne dediščine na sledi še petemu rastišču pontske azaleje pri nas. Po več obvestilih naj bi ta rastlina rasla tudi nad Gabrjem. Na kraju, ki so ga neodvisno drug od drugega opisali trije

domačini, žal azaleje ni več našel. Tudi žena lastnika tega zemljišča je takoj potrdila, da je prej na parceli večkrat videla »tisto zaščiten-o rožo, ki raste tudi pri Brusnicah«, gospodar pa je na Hudoklinova vprašanja vztrajno ponu-vljal, da o tem nič ne ve in da niti ne ve, kakšna naj bi ta »gabrsko roža« sploh bila. Kako je iz-ginilo to rastišče? Morda so ga iztrebili pri izse-kavanju gozdnega roba, lahko so gabrsko aza-leje izkopal ali kako drugače uničili ljudje. Razmišljajo, da bi v primeru nadaljnjih potrdi-tev na tem mestu simbolično zasadili grmiček z bližnjega rastišča pri Brusnicah in ga primerno označili. Poleg tega ne kaže odnehati z iska-njem rastišča nad Gabrjem, saj imajo menda domačini »na zalogi« še nekaj mest, kjer naj bi rasla ta skrivnostna podgorska roža. Vsekakor bi bilo odkritje novega rastišča še en dokaz več za njeno samoniklost v naših krajih.

ZAVAROVANA Z ZAKONOM

Pontska azaleja oziroma rumeni sleč je za-varovan z republiškim zakonom iz leta 1976, že leta 1966 pa je novomeška občina izdala od-ločbo, s katero je rastišče pontske azaleje pri Brusnicah proglašeno za gozd s posebnim po-menom, kjer je prepovedano sekanje dreve, obsekovanje vej, kakršnokoli streljanje ter nubiranje gozdnih zadržev in zdravilnih zelisk. Žal takrat lastnik ni pristal na zamenjavo te gozdne parcele, niti na odkup. Vsekakor bi bilo dragoceno rastišče najboljše zaščiteno in varo-vano, če bi bilo last Gozdnega gospodarstva. Seveda je za tako dokončno ureditev tega vprašanja še čas in, upamo, tudi volja. V zadnjih le-tih so namreč, zlasti v času cvetenja, na rastišču opazili tudi znake ogrožanja rastline: trganje cvetov, lomljenje vej in podobna obsojana vredna dejanja. Take »ljubitelje« je seveda tre-ba ponovno opozoriti, da zakon, ki ščiti po-ntsko azalejo, predvideva tudi kazni za njeno kršitev, poleg tega pa ni odveč tudi opozorilo, da se rumeni sleč, tako kot vsaka naravna vr-sta, nekad prime ob presajanju v vrtove. Pa tudi sicer je najlepši v svojem naravnem okolju. Le-tos je v času cvetenja in opojnega dehtenja ra-stišče te »podgorske rože« očitno obiskalo pre-cej ljudi, kar je videti po uhojeni stezi, vendar ni bilo opaziti trganja cvetov in lomljenja vej. To-rej lahko sklepamo, da prihajajo na rastišče res pravi ljubitelji narave in da se krepita zavest in občutek, da je pontska azaleja pod Gorjanci nekaj lepega in dragocenega in da je najlepša in najbolj dragocena prav tam, kjer raste že to-liko tisočletij. Brž ko bodo zbrali potrebna sredstva, bo novomeški Zavod za varstvo na-ravne in kulturne dediščine to rastišče pontske azaleje označil in zavaroval ter uredil dostop do njega.

TRDINOV TOLAŽNIK

Ker je rumeni sleč v teh podgorskih krajih gotovo že dolgo poznan, se Ogorevc čudi, da ni rastlina izzvala nobene pozornosti pri tamkaš-njem učiteljstvu, saj so jo svojčas uporabljali tudi za kršitev pri procesijah in ob drugih pri-ložnostih. Vendar to nikakor ne pomeni, da je nenavadne in prelepe rože ni nihče opazil. Še več, pri ljubitelju Gorjancev in Podgorja, zve-davem in pozornem opazovalcu Janezu Trdinu, ki je nič kolikokrat prehodil vse te kraje, nale-timo v njegovih Bajkah in povestih o Gorjancih kar nekajkrat na nenavadno rožo čudežne mo-či, ki jo imenuje prelepa cvetlica tolažnik. Pro-va tolažnik bi kaj lahko bila podgorska pontska azaleja. V bajski Cvetnici Trdina piše: »...Blago-va si ga tistemu, ki dobi po sreči ali naključju kak cvet teh plemenitih rožic. Ako se ženi, naj ga dene svoji nevesti v venec in živel bo z njo v krščanski spravi in ljubezni do groba. Že eno samo peresce utolaži zakonsko združbo, ako se položi razprtima zakoncema pod gljavje. Kdor nosi tak cvet s seboj, ne obhaja ga nobena jezu in nobena žalost, ne premaga ga noben sovrat-nik, ne predere nobena krogla.« V Povodnem možu je to rožo prestavil pod Rumanjo vas. To-kole piše: »...V razpoklini pisane skale pod Rumanjo vasjo je vzrasla iz trdega kamna pre-žlahna zel tolažnik. Kdor jo poduha, se znebijo vsake žalosti in skrbi in pozabi vsako nesrečo in gorje.« V Kresni noči pa: »...V njem (v gor-janskem skalovju) je bila zrasla iz trdega kam-na prelepa cvetlica tolažnik, ki je šepetala s tenkim, prijetnim glaskom: Kdor me podiši, se iznebi vseh skrbi, vse žalosti.«

Miha Ogorevc, ki je pontsko azalejo pod Gorjanci odkril, je o tem zapisal: »Naj je prišla pontska azaleja pod Gorjance na ta ali oni način, za nas je brez dvoma interesantno odkritje, ki ga je treba zaščititi in čuvati... Do sedaj smo hodili gledati na Gorjance lepi čevljevci, čudo-viti delo prirode. Toda čevljevci ima skromno, vendar skladne barve, barva pontske azaleje je zelo kričeča in opazljiva, kar stopnjuje ne-varnost ropanja. Če boš kdaj srečal ti dve ras-tlini, pozdravi spoštljivo njuno cvetje in pusti jo, da v miru živita in izpolnjujeta nalogo, ki jima jo je namenila priroda.«

A. BARTEL

Mlin se vrti, kaj storiti?

S tare mlino, ki meljejo s kamni, bi danes nemara lahko hitro prešli. Če jih je bilo vča-sih veliko, jih je do danes odpravil spremenjeni način življenja. Večinoma so jih zamenjali valjni mlini, na splošno pa je takih in drugač-nih dosti manj kot nekoč.

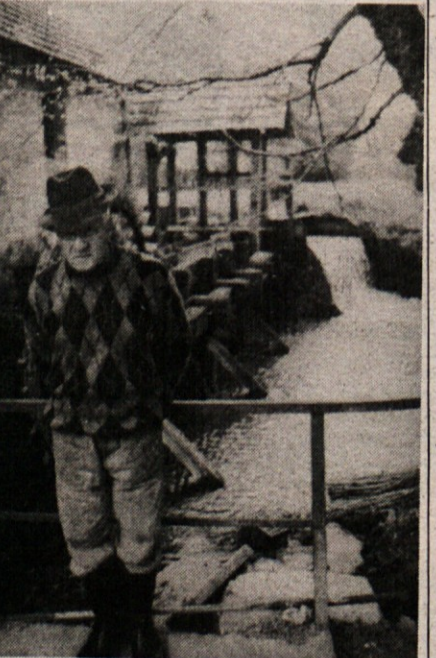
Feliks Kregelj iz Roženberka, zaselka ob »meji« med trebanjsko in sevnjsko občino, se ima mlin na kamen. Poleg tega, da je mlin red-kost zaradi kamnov, je tudi eden redkih, ki so sploh še ostali ob Kostanjeviškem potoku do danes. Feliks je všeč, da je mlin kljuboval vsem neviham in naraslim vodam in vojnam. Ker je v njem preživel večino življenja, je raz-umljivo, da pravi: »Pod kamnom sem rojen. Ker sem v mlino rojen, naj bo tak, kot je bil pred sto leti ali najbrž celo pred tristo leti. Rad imam tisto, kar mi je oče pustil.«

Jasno, da mu je najbolj všeč ravno tak mlin, v kakršnem je preživel številne nadloge, ki so nekdanje pestile lastnika srednje velikega mlina. Med te še kako spadajo davki. V stari Jugosla-viji so morali mlinarji kar precej odšteti državi. Marsikdaj so morali manjši mlini mesečno pri-spevati celo več, kot je znašal celomesečni mli-narjev zaslužek. To je bila težja stran mlinar-skega življenja, ki so si jo po svoje lepšali. Kolikor to zadeva računovodstvo, so si mnogi pomagali s prikrievanjem »prometa« v mlino. Vendar so nad dogajanjem neutrudno bdeli fi-nancarji, in če se jih ni dalo prelistiti, je država vzela, kar si je štela za svoje. Ako denarcev ni bilo, pa je financer zaplenil živinče. Feliks, ki pravi, da so bili davki resnično previsoki, je v tistih časih kratko malo moral zamenjati veliko obvestilno tablo svoje firme z dosti manjšim na-pisom. Tako si je nekoliko zmanjšal eno od da-jatev, ki jo je davkarija vedno nabijala glede na velikost napisa.

Oblast ima enkrat take muhe in drugič dru-gačne. Mlin pa mora biti ves čas enak, se pravi čimbolj podoben tistemu, ki so ga bili postavili Kreglji, kot meni Feliks. Čisto po starem nema-ra ne more biti, vendar, kot je prepričan Feliks,

morajo kamni ostati. H kamnom pa pripadajo tudi ostali prvotni deli mehanizma, zato napra-vijo nove kar se da po starem vzorcu. Tako bo-do tudi pri novem kolezu, ki ga bodo naredili sami Kregljevi hišni mojstri, kajpak pazili, da bo vsaka lopatica prav vstavljena in vsaka za-gozda zataknjena po pravih večjih izdeloval-cev takih naprav. Mlinarski mojster z dolgolet-no prakso, kakršen je 1910. leta rojeni Feliks Kregelj, skorajda ne more drugače kot zašči-tniško gledati mlina na kamne. Ta preverjeno deluje zanesljivo in prav, medtem ko se o val-jčnem tega pravzaprav ne more trditi, ker je iz nekega drugega časa, jasno.

Če bo Kregljevemu mlino usoda naklonje-na, bo res obdržal precej prvotne podobe. V tem primeru bi lahko sčasoma celo postal pravcati muzej na prostem, ki bi ljudi pritegnil ne samo s

staro drobilno tehnologijo, ampak tudi z mirno loko in lepim potokom v okolici. Tak muzej na prostem bi bil nemara sprejemljiv tudi za usta-nove za varovanje naravne in kulturne dedišči-ne in za etnologe. Če kaj sodi o tem možnem »živem« muzeju na primer dr. Janez Bogataj, ni znano, vendar temeljiti poznavalec narodnega izročila načelno podpira take zamisli. Vsaj v Trebnjem ob letošnji razstavi izdelkov domače obrti, se je navduševal nad možnostjo, da bi po-leg takih predmetov prikazali v izvirnem okolju tudi celoten postopek, v katerem te stvari nastajajo. Delovanje mlina se sicer razlikuje od na-stajanja košare, vendar tako kot suhokranjsko pletenje sodi tudi mlinarstvo v slovensko doma-čo obrt.

Feliks Kregelj verjetno ne bi imel ničesar proti, če bi njegov še delujoči mlin tako pre-dstavil radovednim obiskovalcem. Zamisel o tem, da bi se v Kregljevem mlino kdaj ustavljali ljudje, kar dosti ljudi, ki bi morda ob tej prilož-nosti pomalicali doma pečen kruh iz doma na-rejene bio moke, se Kregljevim mlini ne zdi ne-ureničljiva. Mlin, ki ima na vratih še zdaj pribito tablo Kregljeve obrtniške mlinarske firme, v nekaterih podrobnostih na moč spomi-nja na mlin na Trubarjevi domačiji na Raščici, ki mu ne manjka obiskovalcev. Roženberk si-cer nima Trubarjevine, vendar bi bil morda komu vseeno zanimiv.

Mlin so si že ogledovali ljudje, ki skrbje za varovanje kulturnih spomenikov, neki obisko-valci so si prišli tja nekaj prerisovat, kot povedo Kregljevi. Kolesa, vodne zapornice ter »grot« in kamni pa »pajkelji« in drugo ob Kregljevem mlino in v njem so očitno zanimive naprave vsaj za ljubitelje starih mojstrov. Mogoče bi se splašalo mlin temeljito obnoviti? Toda kaj bi sledilo temu? Mletje? Ljudstvo poje sedaj manj žgancev, kot jih je pred stoletjem, planilo je na meso ter sadje in zelenjavo pa hamburgerje in kokakolo. Kolikor moke vseeno potrebuje, mu jo nameljejo veliki mlinski sistemi in manjši valjni mlini. Bi se res dalo zgodovino mlina kako vkati v sedanjí čas? Človek ima v glavi sto zamisli o prihodnosti in kdo ve, katero naj izbere, da bo najbolj prav.

Veliko na boljšem kot tisti, katerih mlini se še vrte, so oni, ki so tako napravili že izročili zo-bu časa. V takih primerih odpade skrb, kaj sto-riti, da se kolesa ne vrte »v prazno«.

M. LUZAR

NAGRADA NA JESENICE

Žreb je izmed reševalcev 18. nagradne križanke izbral CIRILA LAVRIČA z Jesenice. Za nagrado bo prejel knjigo Lena Deightona Berlinska igra. Nagradjencu čestitamo.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 10. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 20.

REŠITEV 18. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 18. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: SPA, SRAKA, IVAN CANKAR, INGOT, URA, RIEL, OMOT, NA KLANCU, HALA, JELEK, SALDO, PLATANA, KRAJ, ARIS, CON, RAPA, HAVARIJA, ARC, SAVA, AJKA, KAI, UTO, CAEN.

MISLI

Če svoje telo, svojo nprav dobro poznaš, tedaj si sam samemu sebi najboljši zdravnik.

R. NEEDHAM
Čim bolj krepostna je krepot, toliko bolj je sebična.

F.M.DOSTOJEVSKI
Ena volja nikdar ni volja vseh ljudi.

J. MENART
Človek se ne bi smel nikoli pustiti vpreči v voz nobene ideologije ne glede na njen predznak; doseči mora avtonomijo duha.

Ž. PETAN
Pesem je komentar človeka.
IZIDOR CANKAR

NAGRADNA KRIŽANKA

20

DL	RASTUNSKA JED	LADJA NA TRI VRSTE VESEL	NIVO	JAN NERUDA	VPSHOLLOGI PODOBA O SEBI	NAGOTA GOLOTA	LAT. PRAV TAKO	VOJNA NIMA	PREBIVALEC VETNAMSKA POKRAJINE
STROK									
VRSTA OPICE									
LUAK					PREKRVALO MOTNE PRI HOU ZARADI BOLEZNI MOZGANOV				
POVRŠINA MOJTOVA BARVA						VERSKI POGLAVAR SITOV			
						VRSTA JAVORJA			
							DANEUVO V MEDICINI SVETKE VATE ZA USTAVITVE KRVAVITVE		
DL	LESTVICA	UTEŽNA MERA SOLDAT			SOL OCETNE KISLINE V ST. VERU RIM PROVINCIA				
ZENN BRAT				ZBRANJE MRENU NEVAREN ZAJEDALEC				SL. SIKAR IMPRESIONIST (MATJAN)	GR. MIT. SIN TEBANSKEGA KRALJA LAJA
TUR. DVOREC					INTIMNI DEL TELESNA AVSTRI. TISK AGENCIJA				
POGAN				RIM. VARIJI OGNUSKA			DL	NAJDLJUSA ITAL. REKA KARL. KRAUSE	
SL. PISATELJ (IVAN)				MAMLO			TRGOVSKI POMOČNIK		
GORSKI REŠEVALCI COUL				ŠTAJERSKA REKA			RUDAR		

Naj raste tudi divje žito

Svetovno kmetijstvo je zelo ranljivo zaradi osiromašenega izbora pridelkov — Genske banke rastlinstva sveta — Nove sorte iz starih in divjih

Zelena revolucija je pred slabimi tremi desetletji prinesla veliko dobrega, a tudi nekaj zelo vprašljivega. Strokovnjaki so vzgojili nove sorte poglavitnih poljščin: koruze, krompirja in žit ter omogočili, da se je tudi v revnih državah kmetijstvo bistveno popravilo. S sortami, odpornimi na škodljivce in bolezn, se je pridelke močno povečal in omogočil kmetijstvu, da je prehranilo vse več lačnih ust. Nove sorte pšenice in riža so denimo Indiji in Indoneziji, ki sta bili vse do šestdesetih let veliki uvoznici hrane, omogočile prehranitev prebivalstva. Indija celo ustvarja presežke za izvoz.

Vendar nove sorte poljščin niso popolne. Insekti in virusi so se prilagodili razmeram in mutirali tako, da lahko prebijajo genetsko zaščito novih semen. Strokovnjaki morajo ves čas odgovorjati z novimi, izboljšanimi sortami. V tem boju jim pomaga najodbojnejša tehnika genskega inženjeringa. Z njo hitreje in učinkoviteje kot s klasičnim križanjem izboljšujejo in ustvarjajo nove sorte. Znanstveniki delajo prave male čudeže. Iz rastlin, ki so razvile naravno odbojnost za škodljivce ali imunost za bolezni, izločijo za te lastnosti odgovorne gene ter jih presadijo v gensko strukturo kulturnih rastlin in jim tako podelijo zaželjene lastnosti.

Vendar človek nečesa ne zmore, kar zna samo narava — človek ne more ustvariti gena, lahko ga samo odkrije v rastlini, izloči in uporabi za obdelavo drugih rastlin. Zato je še kako pomembno, da ostane na svetu kar največ različnih kultivarov in divjih rastlin. Zato divje kot kulturne rastline so namreč nad vse dragocena banka genov, v kateri lahko strokovnjaki najdejo potrebne gene za svoje posege. Iz genskih bank, ki so jih ustanovili na več koncih sveta, že zajemajo, še bolj pa bodo vanje posegali v prihodnosti. Da bi bile genske banke kar najbogatejše, skupine raziskovalcev nabirajo znane in neznane rastline po vsem svetu.

Ena takih genskih bank stoji v Los Banosu na Filipinih, in sicer banka

Mednarodnega raziskovalnega inštituta za riž. V nji hranijo 86.000 vrst in sort domačega in divjega riža, torej vse, kar rižvega raste na svetu. Zgradba je narejena iz železobetona in je najtrdnjša zgradba med Tokiom in Frankfurtom. To dovolj zgovorno kaže, kakšen pomen ji pripisujejo.

Poznavalci so namreč zelo zaskrbljeni zaradi prehude enoličnosti, genetske uniformnosti kulturnih rastlin, ki je zavladala v svetovnem kmetijstvu. Valjar zelene revolucije je povzročil na tisoče

Kakšne so perspektive kruha? Ga bo dovolj za vse ali ne in kdo bo kriv?

sort kulturnih rastlin, ki so stoletja dajale vsakdanji kruh ljudem na različnih koncih sveta. V Sri Lanki so kmetje pred zmagoslavnim pohodom zelene revolucije gojili kakih 2000 sort riža, zdaj na poljih raste samo pet sort. V Indiji so kmetje sadili 30.000 različnih sort domačega riža, zdaj tri četrtine celotnega indijskega pridelka riža daje manj kot deset sort. Genetsko osiromašenje svetovnega bogastva kulturnih rastlin je očitno tudi pri drugih poljščinah in kulturnih rastlinah. Pomislimo na izginule sorte sadja ali žit pri nas.

Profesor biologije na univerzi Massachusetts Garrison Wilkes, strokovnjak za genetsko erozijo, kot se pravi izginjanju kulturnih rastlin, primerja uvajanje maloštevilnih novih sort na račun številnih in genetsko pestrih starih

sort z ruvanjem kamnov iz temeljev za popravilo strehe. Če se bo nadaljevalo sedanje početje, bo v naslednjih nekaj desetletjih izginilo ali se pomaknilo na rob izginotja 60.000 rastlinskih sort. To se lahko hudo maščuje človeštvu, saj bo lačnih ust vse več. Ko je človek pred 10.000 leti kultiviral prve poljščine, je človeštvo šlo 4 milijone ljudi, danes se jih trikrat toliko rodi vsak mesec. Vsa ta usta pa bo mogoče prehraniti le, če bo zadosti pridelka.

Poznavalci se boje, da lahko pride do poljedelske katastrofe, ki bi bila strahovita prav zaradi tega, ker je prehrana človeštva odvisna od vse manjšega števila kulturnih rastlin. Poglejmo primer zelo razvitega ameriškega kmetijstva. Ves ameriški pridelke koruze sloni v bistvu le na nekaj identičnih sortah. Tako lahko ena bolezen ali razmah enega škodljivca ogrozi ves pridelok. To se je potrdilo leta 1970, ko je neka gliva uničila polovico pridelka koruze od Floride do Teksasa ter kmetijstvu povzročila za milijardo dolarjev škode. Arheologi opozarjajo, da je po vsej verjetnosti enaka nadloga uničila majevske civilizacije pred tisoč leti. Stari Maji so gojili le nekaj sort koruze, epidemija neke virusne bolezni pa je v nekaj letih uničila polja in s katastrofalno lakoto dotokla cvetočo civilizacijo.

Da do takšnih katastrof ne bi prihajalo in da bi človeštvo imelo dovolj hrane, bo mogoče doseči s pridobivanjem novih vrst kulturnih rastlin, pridobili pa jih bodo lahko samo iz ta čas še divjih ali iz starih kultiviranih, a zdaj izginjajočih rastlin.

Račun, ki ga je zastavila zelena revolucija, se v bodočnosti ne bo več izšel. Treba ga bo spremeniti in dati veljavo tudi tistemu, kar ta hip ni videti donosno ali uporabno.

Še ropajo

Morski gusarji ali pirati so v glavnem doma v burni domišljiji pisateljev in filmarjev, ki spravljajo na papir in na filmski trak zgodbe o zakladih in roparskih pohodih divjih bradatih mož. Piratskih kapitanov z leseno nogo in s skritimi bajnimi zakladi, zakopanih na tajnih mestih na neobljudenih otokih razen v domišljiji, knjigah in v filmih ni nikjer več, vendar pa gusarji niso izginili. Še vedno žive in delujejo, le da na sodobnih morskih roparjih ni prav nič romantičnega, nasprotno, to so okoreli kriminalci, pripravljeni na umazana dejanja tudi za majhne denarce.

O sodobnem piratstvu govori poseben dokument, ki ga je pred kratkim izdalo Mednarodno združenje brodarjev iz Londona. V njem brodarji zahtevajo več zaščite za ladje, ki plujejo po morjih ob obalah zahodne Afrike in Brazilije ter v Južnokitajskem morju. Ladje, ki plujejo po teh morjih, namreč napadajo in ropajo gusarske tolpe, ki so opremljene s hitrimi gliserji, s pomočjo katerih se hitro približajo ladji in po končanem ropu tudi hitro izginijo. Pri ropanju so tolpe grobe in neusmiljene, zato se mornarji in njihovi častniki upravičeno boje ne samo za gmotne dobrine, marveč tudi za svoja življenja. Med žrtvami sodobnih piratov so že bili tudi naši mornarji, katerim so jim pobrali ves denar v ladijski blagajni.

Rak in onesnaževanje

Onesnaženo morje povzroča pri morskih želvah črepah nevarno bolezen — Danes želve, jutri mi?

Skrivnostni in smrtonosni tumorji napadajo orjaške črepah od Floride do pacifiških obal Severne in Srednje Amerike. Ta vrsta morskih želv je že tako po vsem svetu ogrožena in redka (nekaj primerkov so opazili tudi v Jadranskem morju), zdaj pa se je na nesrečne živali skupala še ta nadloga. Bolezen so strokovnjaki prepoznali kot fibropapilomatozo, za katero je značilna rast množine tumorjev. Na posamezni živali jih zraste tudi do 50. Nekateri tumorji dosegajo velikost po več deset centimetrov. Sami po sebi niso maligni, vendar so kljub temu usodni, saj zarastejo oči, gobec ali izločila živali, kar ji onemogoči prehranjevanje oziroma običajno delovanje organizma. Če tumorji zrastejo v notranjosti organizma, želvo še prej pobere.

Orjaškim črepaham skušajo pomagati. V floridskem mestu Marathon so preuredili bazen nekega hotela v začasno željno bolnišnico, kamor prinašajo obolele živali. Tu čakajo na operativno odstranitev tumorjev. Žal večini želv operacija ne pomaga, kljub posegu jih 90 odst. pogine.

Zakaj želve obolevajo? Po izčrpnih analizah je veterinar Elliott Jacobson z univerze Florida prišel do zaključkov,

MINI ZANIMIVOST:

NAJSTAREJŠE GLEDALIŠČE

Švedski znanstvenik Georges Cristea trdi, da je najstarejše gledališče na svetu delovalo v Sahari. Na 8000 let starih risbah, ki so jih arheologi odkrili na visoki planoti Tassili na jugozahodu alžirske Sahare, se nahajajo motivi, ki bi lahko predstavljali gledališke prizore. To trditev podpira tudi najdba 7000 let stare obredne kulne maske.

Nova mravlja

Odkrili so jo v pisarni v Washingtonu

Navajeni smo, da prihajajo vesti o novih živalskih vrstah iz daljnih eksotičnih krajev. Raziskovalci in znanstveniki se vse pogosteje odpravljajo v Amazonijo in druge tropske predele, da bi vsaj zabeležili še neznane živalske in rastlinske vrste, ki pospešeno izginjajo zaradi uničevanja tropskega deževnega gozda, in tako rekoč vsak teden odkrijejo kakšno novo vrsto. Tropski deževni gozd je res poln neznanega, vendar se kdaj kaj najde tudi na domačem dvorišču.

Kathryn Fuller, predsednica Svetovnega fonda za varstvo divjine, je odkrila novo vrsto mravelj kar v svoji pisarni v Washingtonu. Lepega dne je opazila svetlo rumene mravljinčke, ki jih je pritegnila njena torbica z malico. Poklicala je žuželkoslovca, strokovnjaka posebej za mravlje, ki je nekaj mravljinčkov vzel s seboj v laboratorij na univerzi Harvard. V laboratoriju je živalice natanko preučil in presenečen ugotovil, da gre za vrsto, doslej neznan biologom. Mravlje je uvrstil v rod Pheidole, vrsto pa je poimenoval po imenu gospe Fullere. Mravlje so pri znanstvenem krstu dobile ime Pheidole fullerae.

»Če lahko najdemo novo živalsko vrsto v pisarni v Washingtonu, potem je številna vrst, ki čakajo v naravi, da jih odkrijemo, zares izredno,« je komentirala dogajanje mravljinčja botra Kathryn Fuller.

da je bolezen posledica oslabljenega imunskega sistema, tega pa je krivo onesnaženo okolje. Vse obolele želve, pri katerih so ugotovili neobzdrano rast tumorjev, so iz območij, kjer je morje zelo onesnaženo.

Narava nam pošilja novo opozorilo! Danes želve, jutri ljudje?

Dimljena trupla

Mumificiranje umrlih z dimom in ilovico

Mumificiranja umrlih niso poznali le stari Egipčani, marveč mnoga druga ljudstva od Inkov do Eskimov. Nekatera primitivna ljudstva še dandanes opravljajo ta prastari običaj, kot denimo gvinejsko pleme Anga.

Angi, ki prebivajo v oddaljenih vaseh na Papui — Novi Gvineji poskrbe za svoje ugodne mrtve vaščane tako, da njihove posmrtno ostanke temeljito prekadajo v dimu, jih na debelo namažejo z ilovico in nato trupla, tako zaščiten pred insekti in razkrojem, odnesejo na posebna mesta zunaj vasi, kjer jih postavijo na visoke odre, da so mrtvi varni še pred mrhovinarji. Občasno vsemu prekajenemu občestvu umrlih prednikov obnovijo ilovnat oblog, za kar skrbijo starejši vaščani.

Običaj so v mnogih vaseh opustili, ker so vladni predstavniki in misionarji odločno odsodili to početje kot nehigiensko in nevarno zdravju. Mumificiranje namreč spremlja dokaj nenavaden običaj. Ko se mumija v prvi fazi suši, se iz nje cede telesni sokovi, ki jih vaščani zbirajo v posebne posode. S to tekočino se potem kolektivno mažejo po telesih v znamenje, kot pravijo, žalovanja za umrlim. Običaj ostaja živ le v najbolj oddaljenih vaseh.

Človek je v razvoju svoje kulture v bistvu vedno iskal rešitev za eno vprašanje — kako utemeljiti in urediti svojo svobodo.

J. PUČNIK

V KOČEVJU MERIJO RADIOAKTIVNOST

KOČEVJE — Naprave za ugotavljanje stopnje radioaktivnosti v naravi so delavci inštituta Jožef Stefan iz Ljubljane vgradili minuli ponedeljek, 27. maja, pri vremenski opazovalnici v Kočevju. Vodja vremenske opazovalnice Stane Lukavečki nam je povedal, da je predvsem zadnje obdobje veliko ljudi vpraševalo, kakšna je radioaktivnost ozračja, saj je vedno več opozoril o možnosti nesreč v jedrskih centralah pa tudi radioaktivnega onesnaževanja zaradi drugih vzrokov. To je verjetno botrovalo odločitvi o namestitvi takih naprav po Sloveniji. Med prvimi jo je dobilo prav Kočevje, sicer pa bodo postaje v 50 občinah po Sloveniji.

J. P.

GOZDNI REZERVATI

KOČEVJE — Občinska skupščina je na zadnjih sejah zborov sprejela odločbo, da sodita v gozdne rezervate pragozova Krokra (v gozdni enoti Ravne, meri 72,77 ha) in Strmec (v enoti Koče, 15,55 ha) ter naravno rastišče narcis Krempa (enota Ravne, meri 4,60 ha). To so zdaj gozdovi s posebnim pomenom, njihovo varstvo pa je predlagalo Poslovno Srečanje Kočevska Reka. Ti gozdovi so izločeni iz izkoriščanja in so namenjeni predvsem ekološkim raziskavam.

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Marija Nemanič: LONEC ZLATA

Sestra mojega moža živi v starem podeželskem mestu. Večkrat jo obiščem in tako sem se seznanila tudi z njeno čudnaško sosedo, za katero skrbi. Ostarela sosedja je vdova in razen sestre, živeče v Ljubljani, nima sorodnikov. Ljudje so o nji govorili, da ima neke v svojem stanovanju zakopan lonec cekinov. Te govorice so nastale najbrž zaradi njene velike varčnosti.

Ko sta bili še obe sestri mladi, se je ena, Mica, poročila v Ljubljano, druga, Lojza, pa na dom. Lojza je tako postala hišna gospodarica, Mica pa mestna gospa. Nikoli se nista obiskovali. Mica se ni zanimala ne za dom in ne za Lojzo. Nekoč je Lojza želela obiskati Mico v Ljubljani, a je ni našla. Lojza ni razumela, da je postala njena sestra v Ljubljani gospa Marija. Prišla je do njenega stanovanja, a ko je opazila, da na tablici stanovanja ni imena njene sestre, se je vrnila. Tako z obiskom ni bilo nič.

Ko je še živel Lojzin mož, so sosedje kdaj pa kdaj videvali Lojzo v mesnici in peka-

riji, vendar je kupovala le star kruh, češ da je cenejši, v mesnici pa sem jo nekoč sama slišala, da je naročala mesarju: »Prosim za dva kovača kosti. Decem bi rad jedel meso!«

Tudi je nekoč imela zelo lepega edinca, ki pa je umrl pri dvajsetih. Ko sem Lojzo spoznala, je bila že sama, brez svojcev. Moja žlahtnica ji je prinašala jest. Nekoč mi je zaupala, da ji bo mogoče starka iz hvaležnosti za skrb zapustila tisti lonec zlatnikov.

»Le kaj ti pade na pamet! Ko bo Lojza umrla, se bo javilo še in še dedičev, čeprav jih zdaj ni nikjer. Sploh pa, od kod reči cekini?«

Pozabili sva na Lojzin lonec s cekini.

Nekega dne pa se je pomeščanjen Mica le spomnila svoje sestre in jo je prišla obiskat.

Lojza je molčala. Povprašala sem jo, zakaj je dopustila, da je sestra odšla.

Lojza je skoraj zakričala: »Zakaj neki? Tako našemljeni ne bom nikdar odprla vrat!«

»Zaradi obleke je niste pustili v hišo?« sem vprašala.

»Ja! Stari babi v rožnati obleki in s klobukom na glavi nikoli ne odprem vrat!« je zabrusila starka.

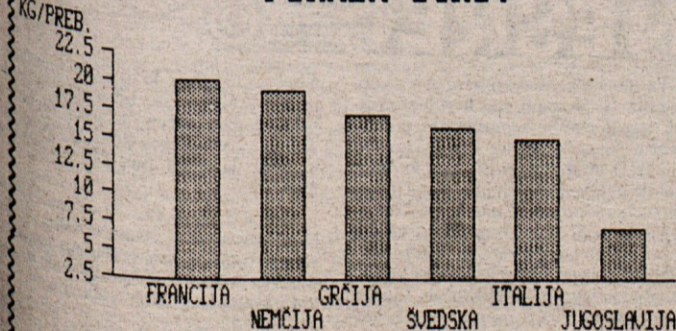
»Tako se vendar nosijo dandanes gospe v mestu,« je rekla moja svakinja, a Lojza na to, da je to nič ne briga! »V našo hišo ne bo šla v rožnati obleki, ker je že stara baba. Pride naj v temni, pa ji bom odprla!« se je jezila starka.

Po tistem obisku Mice ni bilo več v rodno mesto. Če je prišla na Lojzin pogreb, ne vem.

Nekoga jutra so našli čudnaško Lojzo mrtvo v njeni hiši. V kuhinji je bila razbita stena in v skrivni preji zaznani niši se je videlo nekaj kakor sled lonca. Ali je bil to tisti slavn lonec zlatnikov, ga je odnesel, pa se ni nikoli zvedelo.

svet v številkah

PORABA SIROV

Mlekarstvu se obetajo lepi časi, saj poraba mlečnih izdelkov v Evropi še narašča oziroma se umirja in ne upada več, kot je bil primer z maslom. Za Slovenijo, ki ima razvito mlekarstvo, so te ugotovitve kmetijske zveze za Evropo razveseljevale. Vendar se po porabi mlečnih izdelkov še ne moremo primerjati z evropskimi državami, kar ponazarja tudi današnji graf, ki prikazuje porabo sira na prebivalca v nekaterih državah in pri nas.

dežurni poročajo

OSKUBEN MOTOR — Neznani storilec je v času do 24. maja razstavil kolo z motorjem, ki je domovalo na Velikem trgu. Lastnik Jože Erlih je s tatvino dobil 4 tisočake.

OGINILA TORBICA Z DOKUMENTI — 24. maja med 15.30 in nekaj ur po polnoči je nekdo pri Krkinem hramu v gori vloril v osebni avtomobil NM 647. Lastnica Rujka Markovič iz Novega mesta je bila ob usnjeno torbico z dokumenti, oškodovana je za 4 tisočake.

ODPELJAL KOLO — 21. maja med 21. uro se je nekdo neznan kam odpravil z nezaklenjenim kolesom Rog, ki ga je Matjaž Grum iz Novega mesta pustil na igrišču na Loki. Grum je ob drugi tisočaki.

SPRIJALJENA ŠE DVA VLOMA — Serija vlomov v zidnice po Trški gori, Golušniku, Vinjem vrhu očitno tudi s prijateljem S. S. še ni končana. Minule dni sta namreč do novomeških miličnikov prijavili še dve prijavi. Tako je bilo na Golušniku pri Otočju v zidnico ljubljanske Srečka Trunklja, ki je bil oškodovan za 5 stotakov, in v vikend Novomeščana Franca Šmida, kateremu je nekdo 24. maja med 13.30 in 18.30 iz denarnice zmaknil kar 8.900 din. Kdo stopa po stopinjah S. S., ni znano.

BREZ MOTORNIH KOLES

BREŽICE, KALCE-NAKLO — V noči na 21. maj je Ivan Pavlovič iz Brežic ostal brez kolesa z motorjem Tomos avtomatik M3, ki je bil na videz varno parkiran v kleti stanovanjskega bloka. Pavlovič je oškodovan za 4.500 din. Med 20. in 23. majem pa je brez svojega vozila ostal tudi Sandi Colarič iz Kalce-Naklega. Motorno kolo Tomos 15 SC je stalo na domačem dvorišču, tatvina je bila »težka« 15.000 din.

PRAZNA GARAŽA

KRŠKO — V noči na 25. maj je nekdo vloril v garažo Marije Vernik v Krškem in odpeljal neznan kam osebni avto Z-101 z registrsko oznako LJ 587-297. Vozilo je bilo bele barve, dodajmo pa še, da je bil predzrež tudi v hiši in iz torbice v predsobi zmaknil 1.500 din.

UKRADLI GOLFA

KRŠKO — Še neznani zmikavci v noči na 26. maj v Krškem ukradel osebni avto golf JX bele barve z registrsko oznako NM 119-407. Vozilo je last Mihaela Rostoharja, ki je tako ob 180 tisočakov, za nameček pa tudi ob lovsko puško, ki je bila v prtljžniku.

ŠE NEPOJASNJENA SMRT

MRČNA SELA — Kriminalisti krške UNZ zaenkrat še raziskujejo okoliščine, v katerih je 25. maja okoli 21. ure umrl Stanko Šosterič iz Mrčnih sel. Možakarja so namreč našli mrtvega doma, o ugotovitvah krških kriminalistov bomo poročali v prihodnjih številkah.

Zasebna firma izigrala Dano?

Je bivša tehnologinja in vodja oddelka v Dani, sedaj direktorica firme »Prim«, ukradla recepturo in prodajala svoje namesto Daninih proizvodov?

MIRNA — Da premore sedaj veljavni kazenski zakon Republike Slovenije tudi člen, ki govori o kaznivem dejanju izdaje in neupravičene pridobitve poslovne tajne, vemo že nekaj časa, vemo tudi, da je tovrstnih dejanj v času ustanavljanja zasebnih firm in podjetij, ki čudovito sovpadajo s časom zakonodajne in pravne anarhije na tem področju, za malo morje, žal pa ne vemo za primer, ko bi to kaznivo dejanje našlo tudi pot med sodniške klopi. Bomo na Dolenjskem dočkali tudi ta »čudež«? Vse kaže tako, led je namreč prebit.

Novomeški temeljni javni tožilec je te dni vložil zahtevek za preiskavo zoper 45-letno Jano P. z Mirne. Dogledek sega v lanski maj, ko je bila Jana P. zaposlena kot tehnologinja in vodja oddelka »Interrom« v Tovarni rastlinskih specialitet in destilacije Dana Mirna, hkrati pa je imela na skrbi tudi sodelovanje s firmo »Esarom« iz avstrijskega Oberrohrbacha pri Dunaju, s katero je imela Dana sklenjeno pogodbo o

dolgoročni proizvodni kooperaciji. Zahtevek za preiskavo pravi, naj bi Jana P. zasebni firmi »Prim« d.o.o. Mirna, katere soustanoviteljica in direktorica je sama, izročila recepturo za izdelavo arome pijače »Tonic Water«. Njeno zasebno podjetje je nato med junijem in oktobrom 1990 proizvedlo in kupcem prodalo kar 574 kilogramov te arome, narejene po ukradeni recepturi. Slednja je bila namreč poslovna tajnost v okviru sodelovanja Dane z Avstrijo, njena izdaja bi kaj lahko pomenila prekinitve kooperacijske proizvodnje, okrnila in omajala pa tudi ugled Dane v poslovnem svetu. Narejena je ocena, po kateri naj bi bilo zavoljo takšnega njenega ravnanja izpada prihodka v Dani za 146.700 din. To pa še ni vse.

Že omenjeni zahtevek za preiskavo prinaša tudi povelje, ki govori o tem, kako naj bi Jana P., ki je bila lani kot vodja oddelka »Interrom« zadolžena še za sprejemanje naročil in prodajo teh Daninih proizvodov, zlorabila tudi to svoje de-

lovno mesto. Namesto da bi ponujala in prodajala proizvode Dane, je po besedah zahtevka za preiskavo zasebnikom in firmam prodajala in ponujala proizvode svojega zasebnega podjetja »Prim«. Omenjenih je kar 14 takih primerov, za njihovo naštevane je prostora premalo, za- pišimo le, da naj bi imela mirenska Dana s takim početjem najmanj 204.154 din izpada prihodka oziroma za 151.391,10 din manjši dohodek.

Ne da bi hoteli preudicirati razplet kazenskega postopka zoper Jano P., prinašajo te vrstice vendarle kanček upanja, kako je mogoče ob še takšnem pravem in zakonodajnem kaosu vendarle najti pot za zaščito poslovnosti, ugleda in ne nazadnje kapitala tako imenovanih družbenih podjetij. Na Zahodu je izdaja ali kraja poslovne tajnosti uvrščena med najhujša kazniva dejanja, temu primerne so seveda sodbje.

B. BUDJA

S sekiro napadel bivšo taščo

Božidar-Darko Čepin je krivca za ločitev videl v ženini mami — Z rezilom sekire zasekal v roko in hrbet — Tri leta in 6 mesecev zapora

REŠTANJ, NOVO MESTO — Dobro leto je od krvavega dogodka, ki je po Reštanju in Senovem nemalo razburil krajanje. Božidar-Darko Čepin iz Reštanj se je namreč s sekiro spravil nad nič hudega slutečo bivšo taščo, hotel jo je umoriti, a se je ženska na srečo le rešila najhujšega. Čepinovo početje je te dni dobilo sodni epilog pred senatnom novomeškega temeljnega sodišča, ki mu je predsedovala Ljuba Tiran.

Kot da vsi pomembni datumi Čepinovega življenja segajo v april. 30. april 1983 je bil ko se je takrat 22-letni Darko priženil v hišo nevestinih staršev, Antona in Jožefe Kolar. Poldrugo leto kasneje se jima je rodila hčerka, toda navzlic temu se je zakon pričel krhati. Prepripi so postajali del vsakdanjika. Darko je vse pogostejše segal po kozarcu, zapravljal je denar in izostajal od

doma. Za nameček tudi v službi niso bili najboljši odnosi, zaposlitve je menjaval kot po tekočem traku, nazadnje je delal v krškem Vidmu. Nič čudnega, da je ob takšnem življenju ženi Andreji lepega dne prekipelo. Po šestih letih zakona je predlani vložila zahtevo za razvezo, istočasno pa se tudi izselila iz njunega stanovanja ter se preselila v stanovanje staršev, seveda v isti hiši. 14. marca predlani sta bila Čepinova ločena; sodišče je hčerko prisodilo Andreji, s takšnim razpletom se Darko nikakor ni mogel sprijazniti, in se je še bolj vdal pijači. Nekaj časa je še prebival v stanovanju, kjer je živel z ženo, nato se je tudi sam preselil k svojim staršem. Ko je uvidel, kam pelje takšno življenje, je

pristal na zdravljenje alkoholizma; dneve med 10. julijem in 27. oktobrom 1989 je preživel v Nevropsihiatrični bolnišnici Vojnik, žal brez uspeha. Alkohol je postal njegov gospodar, zaradi zlostankov v službi je konec leta 1989 izgubil še zaposlitev.

Čepin je ves ta čas iskal stike z ženo, čakal jo je po končani službi, nagovarjal, naj se vrne k njemu. Večkrat je pijan zakoral tudi v hišo Kolarjevih, tam razgrajal, grozil s sekiro in razbil vhodna vrata. Zgodilo se je celo, da je tasto grozil z motorno žago. Kolarjevim tako ni preostalo drugega, kot da so večkrat poklicali na pomoč miličnike. Zavoljo kršitev javnega reda in miru je bil Čepin večkrat obravnavan, temeljno javno tožilstvo je zoper njega sprožilo tudi preiskavo.

Lanskega 25. aprila se je moral oglašiti zaradi zasljanja pri preiskovalnem sodniku v Krškem. Beseda je tekla o njegovem zadnjem napadu na tasta. Na zasljanje so bili vabljivi tudi Kolarjevi, a se takrat s Čepinom niso srečali, pač pa popoldne, ko so skupaj sedli na avto, ki je ob 15.15 odpeljal proti Senovemu. Darko je bil takrat že vinjen, saj je po zasljanju popival v Krškem in s praznjenjem kozarcev nadaljeval še na Senovem. Tam se je z bivšo ženo in njenimi starši znova srečal v slaščičarni, popil še dve pivi in odšel v drug lokal. Kazalci na uri so se bližali 17.00, ko se je Čepin odpravil proti domu. Nesreča je hotela, da je med potjo dohitel prav Kolarjevo družino. Nič ni rekel, le prehitel jo je, stopil v domačo hišo, si nadel delovno obleko, stopil v dvoravno po sekiro in se tako oborožen skril v grmovje ob poti. V njem je dozorel sklep, da obračuna s taščo; ona naj bi bila po njegovem vir vsega zla, nagovarjala naj bi Andrejo k ločitvi. Sedemnajst je bila ura, ko je Andreja s staršema stopala po poti mimo hiše v Reštanju s številko 35. Takrat je iz grmovja planil Božidar-Darko Čepin. S sekiro je zamahnil nad glavo Jožefe Kolar. Slednja je zadnji hip v bran postavila roko in rezilo je zasekalo v podlaket. Med begom je Čepin s sekiro Kolarjevo udaril tudi po hrbtu; rana je bila dolga kar sedem centimetrov in je segala do kosti. Vendar je ženska uspelo pobegniti in si rešiti življenje. Napadalec pa je s krvavo sekiro v rokah zamomljal: »Vse je fergit«. Odšel je domov, med krmiljenjem živine v hlevu so ga prijeli miličniki.

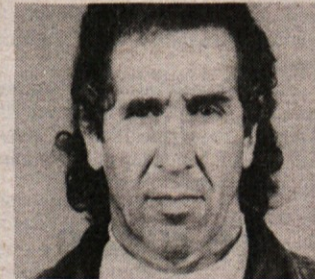
Čepin ni imel kaj dosti tajiti. Sodniki so ugotovili, da je dejanje storil v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti, in mu izrekli kazen treh let in šestih mesecev zapora. Pripor, v katerem je bil od 25. aprila od 19. ure do sojenja, so mu vseli v kazni. Sodba je še pravomočna.

B. BUDJA

Vlomilec v cerkve pobegnil iz zapora

Horst Gerald Berghofer je izginil med nedeljskim obiskom

NOVO MESTO — Rumeni »hrošč«, s katerim sta se v nedeljo do novomeških zaporov na obisk pripeljali hčerka in prijateljica Horsta Gerald Berghofera, avstrijskega državljanca, ki ga javnosti ni potrebno posebej predstavljati, verjetno še danes stoji pred zgradbo na Jerebovi 1. Le Berghoferja, vlomilca v slovenske cerkve, ki mu je so-

dišče dokazalo devetnajst takšnih dejanj in ga obsodilo na 5 let zapora, v novomeških zaporih ni več.

Po prijavi, ki so jo novomeški UNZ posredovali uslužbenci zapora, naj bi bil Horst Gerald Berghofer pobegnil v nedeljo okoli 12.45 med obiski. Kako in kam, ni znano. Za njim se je izgubila slehera sled. Pobeg je bil, očitno, načrtovan, možakar je bržkone vedel, da ga že v kratkem čaka še pot pred ptujske sodnike, ki bi se prav tako želeli z njim pogovoriti o še kakšnem nočnem obisku cerkve in izginotju dragocenih sakralnih predmetov. Berghofer je bržkone že onkray meje, v spomin na enoletno bivanje v novomeških zaporih pa je zapustil sveže prepletkane hodnike, okna in vrata. Pleskarski mojster iz Avstrije je namreč notranjosti novomeških zaporov dal novo podobo, do delodajalcev je bil vsaj toliko pošten, da je dela dokončal pred pobegom.

Novomeška UNZ pravi občane, ki bi karkoli vedeli o pobeglem obsojencu, naj to sporočijo najbližji postaji milice ali obvestijo upravo za notranje zadeve, telefon 92.

B. BUDJA

AVTO IN TATU NAŠLI

RAKOVNIK — Neznani storilec je 23. maja okoli 11.30 izpred gostilne Javornik na Rakovniku neznan kam odpeljal osebni avto Z — 101, last Jožeta Progarja s Sel pri Zagorici. Tat se ni dolgo prevažal, na podlagi obvestila, ki ga je na Studio D poslal občan, so miličniki kmalu prijeli storilca. Vozilo je ukradel 34-letni F. N. z Mirne, stoenka pa je bila nepoškodovana vrnjena lastniku.

POPRAVEK

NOVO MESTO — Iz novomeške UNZ smo prejeli popravek prejšnji teden objavljene vesti o razbijanju v gostilni Henigman v Črmošnjicah pri Dolenjskih Toplicah. Dogledek je namreč pripetil v gostilni Pod Drčo v Črmošnjicah pri Semiču, lastnica gostilne pa je Milena Henigman iz Dolenjskih Toplic. Za napako, ki ni nastala po naši krivdi, se prizadetim opravičujemo.

Zelena luč za sporni kiosk

Sodna poravnava med skupščino občine Črnomelj in lastnikom kioska Janezom Ivanetičem

ČRNOVELJ — Na kiosku za prodajo hitro pripravljene hrane in pijače, ki ga je na Črnomaljski avtobusni postaji brez ustreznih dovoljenj postavil Janez Ivanetič, so se med Črnomaljski precej dolgo lomila kopja. Medtem ko so bili eni za odstranitev, so drugi nergali, zakaj kiosk ne začne z delom. Pred kratkim pa sta Janez Ivanetič in skupščina občine Črnomelj na sodišču sklenila sodno poravnavo, s katero Oddelek za družbeni razvoj skupščine občine Črnomelj dovoljuje Ivanetiču začasno uporabo kioska. S tem pa se obveže izdati tudi ustrezno obrtno dovoljenje takoj, ko bo Ivanetič zadostil zahtevam pristojne komisije v postopku za izdajo obrtnega dovoljenja.

Kot je razvidno iz sodne poravnave, imata Ivanetič in njegova žena pravico delati v kiosku, dokler ne pridobita pravne in dejanske možnosti obratovanja kioska na drugi lokaciji v Črnomlju. Občina jima priznava pravico do izbire druge lokacije izmed vseh za tovrstno dejavnost predvidenih lokacij kioskov v mestu takoj, ko bodo pravno uveljavljene in sprejete zasnove lociranja kioskov v Črnomlju. Ivanetič je dolžan izbrati drugo lokacijo in zaprositi za

lokacijsko dovoljenje v osmih dneh po vročitvi pismene ponudbe. Skupščina občine se je obvezala, da od Ivanetiča ne bo terjala plačila prispevkov, ki jih je že poravnal za sedanjost lokacije kioska, Ivanetič pa se je obvezal, da bo sam trpel stroške tehnične izvedbe priključkov na električno, vodovodno in kanalizacijsko omrežje ter za ureditev okolice.

Ivanetič se je tudi obvezal postaviti kiosk na novem mestu v poldrugem mesecu po pravomočnosti lokacijskega dovoljenja za postavitev novega kioska. Sedanji kiosk pa bo moral odstraniti v mesecu dni po prej omenjeni pravomočnosti ter urediti zemljišče, kakršno je bilo pred postavitvijo kioska. Če tega ne bo storil v dogovorjenem času, lahko kiosk odstrani skupščina občine na lastne stroške, ob tem pa Ivanetič prepušča kiosk, razen notranje opreme, v njeno last.

Takšna je torej sodna poravnava, kakšno pa je mnenje ljudi o postavljanju kioskov v Črnomlju, predvsem pa v starem mestnem jedru, bo nedvomno pokazala tudi današnja javna obravnava o zasnovi lokacije kioskov.

M. B.-J.

Je denar odtekal mimo odbora?

Tožilec vložil zahtevek za preiskavo zoper Brežičana Bojana Petana — Sredstva naj bi delil nepooblaščen in mimo odloka ter odbora

BREŽICE — Verjetno so Brežičani, še bolj pa tamkajšnji občinarji, po malem že siti pranja umazanega perila v brežiški občinski upravi, ki se je pričelo s serijo obtožb na račun Bojana Petana, sekretarja za gospodarstvo v skupščini občine in člana odbora za usmerjanje sredstev za pospeševanje gospodarskega razvoja brežiške občine, zbranih na prehodnem računu občinskega proračuna. Občani žele čistega vina, upati je, da jim ga bo našel postopek, ki so ga pričeli uslužbenci UNZ Krško, sedaj pa ga očitno nadaljuje novomeški temeljni javni tožilec.

Najsi so se v Petanov bran še tako zavzeto postavili celo občinski liberalni demokrati, ki so bili za cast in ugled svojega someščana pripravljeni izstopiti kar iz koalicije vladajočih strank, je bilo vendarle že na prvi pogled dokaj jasno, kako je tam, kjer je toliko dima, tudi vsaj nekaj ognja. In če je soditi po zad-

njem ravnanju novomeškega temeljnega javnega tožilca, ki je te dni podal zahtevek za uvedbo preiskave zoper 30-letnega Bojana Petana, potem takšna predvidevanja niso bila daleč od resnice. In česa bremeni Petana zahtevek za preiskavo?

Letošnjega 22. januarja naj bi bil v nasprotju z odlokom SO Brežice, ki govori o kriterijih za usmerjanje sredstev za pospeševanje gospodarskega razvoja, in seveda brez upoštevanja predpisanih kriterijev, za nameček pa še nepooblaščen v imenu že omenjenega odbora za usmerjanje teh sredstev v gospodarski razvoj občine, izdal sklep o dodelitvi kar 880.000 din nepovratnih sredstev. Čeprav je bil Petan le član tega odbora, naj bi bil tudi odredil takojšnjo realizacijo tega sklepa. Levji delež omenjenega zneska, kar 200.000 din nepovratnih sredstev, naj bi dobilo zasebno podjetje Betro

iz Brežic, ostali denar naj bi šel zasebnikom in zasebnim podjetjem, z nekaterimi naj bi imel Petan, bolje rečeno njegova družina, kar tesne sorodstvene in prijateljske vezi. Tako naj bi en zasebnik dobil 65.000 din, zasebna stanovanjska zadruga Novi dom 200.000, spet drugi zasebnik 40.000, eno zasebno podjetje 90.000, drugo 50.000, tretje 75.000 in četrto 160.000 din. Imena vseh navsezadnje niso tako pomembna, bolj to, ali je Petan denar res delil nepooblaščen in mimo vseh javnih kriterijev, opredeljenih v odloku. Odgovor bo dala preiskava, bržkone bo v njej zajeto še kakšno ime in še kakšno dejanje, navsezadnje so kriminalisti krške UNZ spisali kar lep kup kazenskih ovad. Njeni rezultati, najsi bodo takšni ali drugačni, pa bodo za posavsko javnost zagotovo sila zanimivi.

B. BUDJA

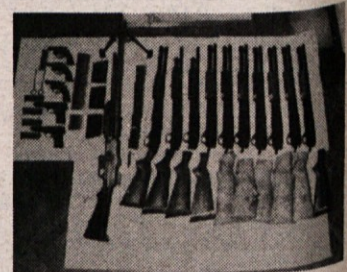
Je bivši agent tihotapec?

V avtomobilu Nurifa Rizvanovića našli skladišče orožja

NOVO MESTO — 42-letni Nurif Rizvanović iz Novega mesta je bil še lani medijasa zvezda nekaterih slovenskih časnikov, ki so o njem pisali kot žrtvi brezobzirnega obračuna službe državne varnosti s svojim sodelavcem in agentom, kateremu so naprtili vohunstvo v korist italijanske in zahodnonemške obveščevalne službe. Rizvanović je bil obsojen na 7 let zapora, kazni je prestal na Dobu, v tem času pa pisaril na razne naslove in skušal dokazati, da je za rešetkami po nedolžnem. Nova oblast ga je lanskega 28. novembra predčasno in pogojno odpustila s prestajanja zaporne kazni, možakar je kmalu zatem v Novem mestu odprl zasebno detektivsko agencijo »Laufer«.

Do tod vse lepo in prav, toda Nurif Rizvanović se je minule dni znova znašel za rešetkami, novomeški miličniki in kriminalisti so ga osumili tihotapljenja orožja. V osebem avtomobilu R-18, s katerim se je prejšnjo sredo v zgodnjih jutranjih urah peljal proti Zagrebu, so našli kar deset poteznih pušk — slednje uporabljajo tudi policaji, kot tudi teroristi, dve pištoli kalibra 7,62, tri revolverje španske izdelave in celo puškomitraljez. Da revolverja, ki ga je imel Rizvanović za pasom, ne omenjamo. Kam in komu

je bilo orožje namenjeno, uslužbenci novomeške UNZ še raziskujejo. Rizvanović je zatrjeval, da so puške in pištole namenjene dvema, ki bi ga morala čakati pred Zagrebom, tega, kje je orožje dobil, se ni »spomnil«. Verjetno bo konkretnije odgovore dala preiskava. Zapišimo še, da so možje postavili orožje in avto zasegli, Rizvanovića pa predali preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča, ki je zanj, seveda, odredil pripor.

OROŽJE V PRTLJAŽNIKU — V osebem avtomobilu R-18 Novomeščana Nurifa Rizvanovića po prejšnjo sredo odkrili pravo orožarno, omenimo samo deset poteznih pušk in puškomitraljez.

ODNESEL TELEVIZOR IN PREPROGI

BREŽICE — V noči na 20. maj je neznani storilec vloril v stanovanjsko hišo Andreja Simčiča na Gubčevi ulici v Brežicah. Nepridiprav je odnesel barvni televizor in dve preprogi, tako da je skupne škode za 30.000 din.

KRIVEC PO NEZGODI POBEGNIL

GORENJI MOKRONOG — V nedeljo, 26. maja, okoli 2. ure ponoči se je še neznani voznik osebne avtomobila peljal s Trebelnega proti Mokronogu. V levem in nepreglednem ovinku je z vozilom zapeljal na levo stran ceste, takrat pa je nasproti na kolesu z motorjem pripeljal 18-letni Igor Grebenc iz Mokronoga. Neznani avtomobilist je motorista zadel in zbil, pri čemer se je Grebenc poškodoval, krivcev pa je po nezgodi pobegnil. Prvi podatki kažejo, da je nezgodo povzročil voznik katorce, novomeška UNZ pa prosi občane, ki bi o nesreči karkoli vedeli, naj to sporočijo na najbližjo postajo milice ali UNZ Novo mesto, telefon 92.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- V Bruni vasi pri Mokronogu so imeli minule dni vlomilca. Obiskal je stanovanjsko hišo Hilde Redenšek in ukradel zlato verigo, za obesek pa vzel še nekaj mesa. Škode je za 2.500 din.
- Neznana storilka je 22. maja popoldne iz zasebne trgovine Mirjane Balabančič v Smihelu ukradla tri zgorje dele trenirke. Kdaj bo prišla po hlače, doslej še ni sporočila.
- Enako neznani storilec je v neugotovljenem času z električnega daljnovoza v Gotni vasi ukradel osem opornih kotnih profilov iz nerjavne kovine. Novomeški Elektro je vsaj ob 7.500 din. Tatov elektrika očitno ne trese.
- Maščevanje Pionirjevih delavcev nad razmerami in plačami v kolektivu se je pričelo. Za začetek je nekdo v Potočni vasi s ostrim predmetom preluknjati pločevinasti 200-litrski sod z ibitolom in Pionirja oškodoval za 2 tisočake. Če bo po- četje direktorju, ki si lahko za svojo plačo privoščil vsaj trideset ali več takšnih sodov, seglo do srca, je seveda drugo vprašanje.
- Mirnapeški lovci so ogorčeni. Nekdo je prejšnji teden vloril v njihovo lovsko kočjo pri Globodolu in odnesel dva zaboja piva ter dinarskih bankovcev v vrednosti dveh tisočakov. Mirnapeška zelena bratovščina je morala vsled takšnega razvoja dogodkov povišati letni plan odstrela divjadi.

KRONIKA NESREČ

Verjame, ali ne, minuli teden je na dolenjskih cestah minil brez hujših prometnih nezgod, da rubrika ne bi ostala prazna, so se v njej našle nesreče druge vrste.

AVTO BREZ KOLES — Ob črnomaljskem Dinusu je minule dni stal parkiran osebni avtomobil Zastava 750. Nema- ra je kdo sodil, da spada na odpad, zato je vozilo mirno odvil tri kolesa in tako lastnica, 44-letnega Mirka Božiča iz Črnom- lja, oškodoval za poldrugi tisočak. Tatvina je osumljen 35-letni Zvonko R. z Lokve pri Črnomlju.

NE AVTA NE KOLES — Še zanimivejšje je nadaljevanje te zgodbe. V njem se kot glavna oseba pojavlja 19-letni Henček K. z Lokve. Slednji je v soboto, 25. maja, do Božičevega avtomobila ob Dinusu pri-

nesel vsa tri kolesa, ki so vozilu manjkala, jih montiral, nato pa v fičko sedel in se od- peljal domov. Očitno je sodil, da je bil Zvonko s krajo zgolj koles preskromen, ko pa se da vendar brez težav ukrasti cel avtomobil.

OB OGLEDALO — V noči na 21. maj je neznani storilec vloril v osebni avtomobil Antona Krnca iz Novega mesta in iz vozila odnesel vzvratno ogledalo ter nekaj tekstila. Krnc je bil ob 1.500 din.

KJE JE LUČ? — V nedeljo, 26. maja, med 9. uro in 17.30 je nekdo s tovornjako parkirane na Temeniški poti v Trebelniku, odvil in odnesel neznan kam desno prednjo luč. Podjetje Traig iz Ivančine Gorice je ob tisočaku.

Lončar je shodil v letu

Lani ustanovljeno športno društvo se je v enem letu postavilo na lastne noge — Športni poligon

DOLENJA VAS — Čeprav je za-
logaj, v katerega so lanskega marca na
ustanovitveni skupščini Športnega dru-
štva Lončar v Dolenji vasi ugriznili
tamkajšnji krajan, izgledal prevelik,
danes tega ni več mogoče trditi. Po le-
tu dni dela so člani pred dnevi pregle-
dali prehojeno pot, Tone Prus, dose-
dani in tudi prihodnji predsednik
društva, jo ocenjuje takole:

»Težkim časom navkljub smo za-
stavljene naloge domala stoddostno
izpolnili. Priznam, apetiti so bili lan-

Tone Prus: »Lani so naši apetiti res
izgledali veliki, danes lahko rečem,
da smo plane celo presegli.«

skega marca veliki, toda ko danes po-
gledam, koliko tega smo naredili, smo
lahko več kot zadovoljni. « Prva akci-
ja, ki so se je lotili, je bila evidentiranje
članstva in pridobitev novih moči za
ureditev in gradnjo športnih igrišč
v kraju. Tako so v bližini gasilskega
doma in prostorov krajevne skupnosti
asfaltirali igrišče za male športe, kot so
rokomet, košarka, tenis in odbojka,
postavili pa tudi žično ograjo. Tako je
nastal športni poligon, ki bo na voljo
vsem krajanom Dolenje vasi.

»Posebej razveseljuje dejstvo, da
bo ta objekt koristen za vse, tako
učence tukajšnje štiriletno osnovne šole
kot člane ŠD Lončar in krajane same.
Želimo v društvu pospešiti delo z
nekaj selekcijami, kajti med mladimi
v kraju je zanimanje za domala vse
športne aktivnosti. « Čeprav so člani
društva prispevali levi delež k izgradnji
športnega poligona, je nedavno
občni zbor pokazal, kako so njihove
vrste še zmeraj prereditve. Prva naloga
bo torej okrepiti jih, druga obdržati

tesne stike z ribniško ZTKO, Rikom,
skupščino občine Ribnica, krajevno
skupnostjo in drugimi, ki so se s svojo
pomočjo že doslej z velikimi črkami
zapisali v športno življenje Dolenje
vasi. Lončar je torej shodil, upati je,
da bodo njegovi koraki sčasoma še
večji in trdnjši.

M. GLAVONJIČ

Dobovčan Glaser najboljši strelec lige

Pravkar končanemu
prvenstvu v SRL na
rob

Prvenstva v moški republiški ro-
kometni ligi je konec, prvak je, kot
je bržkone znano, irboveljski STT
Rudar, medtem ko ligo zapuščajo
ekipe Krškega, Velike Nedelje in
Emens Dola, v naslednji sezoni jih
bodo zamenjale vrste Mokerca, Čr-
nomlja in Kroga.

Takšen je razplet po odigranih
182 tekmah, ki je dolenjskemu ro-
kometu prinesel pričakovan iztržek.
Najugodnejše presenečenje so seve-
da igralci Dobove, mlada vrsta Inle-
sa Rika je pred pričetkom sicer ci-
ljala na naslov, a je tudi tretje mesto
v ligaskih obračunih za nezkušeno
vrsto Ribničanov lep uspeh, medtem
ko je bilo v krški ekipi premalo vo-
lje, zavzetosti in tudi športne sreče,
da bi si zagotovili obstanek v ligi.
Sicer pa odigranih šestindvajset kol
kaže, da je bil najboljši strelec lige
Bruno Glaser iz Dobove, ki je dose-
gel kar 206 zadetkov, domala osem
na tekmo, drugi na listi najboljših
strelcev je Peter Lesar iz Inlesa Ri-
ka, ki je nasprotnikovo mrežo zatre-
sel 193-krat. Na lestvici fair playa
najdemo na vrhu republiške prveke,
ekipo STT Rudarja, kar četrti na tej
lestvici so Krčani z 42 opomini in
okrog 300 minutami izključitev; In-
les Riko je v minuli sezoni nabral 36
opominov in 306 minut izključitev,
povsem pri dnu pa je Dobova z le 34
opomini in 308 minutami izključit-
tev. Kot zanimivost dodajmo, da je
bil največkrat izključeni igralec pr-
venstva Dušan Večerič iz Dobove,
ki je na klopi za kaznovane igralce
presedel kar 52 minut ali kar 4 mi-
nute na tekmo, ob tem pa si je pri-
služil še dve diskvalifikaciji. S 46
minutami kazni in dvema diskvali-
fikacijama je na tej lestvici Tomaž
Tomšič, igralec Inlesa Rika, na vi-
sokem tretjem mestu.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

- Novica sega še v prvomajске praznike, ko so bili novomeški alpinisti v Paklenici pri Starigradu blizu Zadra. Tradicionalni plezalni tabor se ni domala v ničemer razlikoval od tovrstnih prireditvev v preteklosti. Letošnji je motilo le malo vreme, tako da so mnogi predčasno končali plezati in se odpravili domov, in seveda zadnji dogodki na Hrvaškem, ki so vrste planincev kar krepko razredčili; Novomeščani so imeli ob Štajercih najštevilnejši odsek.
- Največ časa in tudi moči sta za plezanje porabila Novomeščan Marjan Grah in Krčan Miloš Kolšek, ki sta tudi splezala prvenstveno smer v največji steni v kanjonu Pakle-
nice, v Anica Kuku. Zanj sta s presledki porabila kar pet dni, smer, ki je visoka 140 m, ocenjena pa z A 3 in A 2, pa poimenovala »Sreča«.
- Med ostalimi pomembnejšimi vzponi omenimo, da so prav vsi člani tabora preple-
zali najbolj znano klasično Mosorsko smer, visoko 250 m in z oceno do V+. Še posebej
dragocena izkušnja je bila to za tečajnike, ki so se tako prvič spoznali z višjimi stenami in
hkrati tudi z napor, ki jih zahteva takšno plezanje. Jože Jaki in Marko Hrovat sta v petih
urah preplezala Velebiško smer (300 m in VII-), ki je med najtežje prosto preplezljivimi
in visokimi smermi v Paklenici. Stopnjo lažja in tudi nekaj krajša je smer Karabore; ob
Hrovatu in Jakiju so jo zmogli še Mojca Šlana, Marjan Grah, Ali Pečavar in Janez
Hrovat.
- Med kratkimi športnimi smermi omenimo Hare Ramo, visoko 30 m in s sedmo
stopnjo težavnosti, preplezala pa sta jo Jože Jaki in Marko Hrovat.
- In še tekev? V šestih plezalnih dneh so dolenjski planinci v Paklenici opravili 35
vzponov in ponovitev med četrto in sedmo težavnostno stopnjo, splezali pa tudi eno pr-
venstveno smer. Nemara še pomembnejše od tega pa je spoznanje, da je letošnji plezalni
tabor v Paklenici minil varno in brez najmanjše poškodbe.
- Alpinizem je drag šport, to seveda najbolj občutijo tisti, ki so jim gore in plezanje
pri srcu. Običaj je, da si alpinisti osebno in zvečine tudi tehnično opremo sami priskrbijo,
prvi vrhovi običajno priskočijo na pomoč matično planinsko društvo. Novomeško je letos
za nakup opreme navzlic težkim časom primaknilo 800 DEM, alpinisti bodo tako boga-
tejši za štiri nove vrvi.

Navzlic poškodbi do zlate medalje

Igor Primc zmagal na finalu APS v metu diska — Žižek drugi

KRANJ — Novomeščani tudi na letošnjem finalu APS niso ostali brez zma-
govalca. Zadnja leta najboljši slovenski metalec diska Igor Primc je tudi tokrat
zmagal z veliko prednostjo in za začetek sezone kljub rahli poškodbi dosegel
odličan rezultat 54,72 m.

Drugi najboljši atlet novomeške eki-
pe je bil Primož Žižek, ki je sicer še
mladinec, a je s članskim kladivom že
tretjič letos izboljšal dolenjski absolutni
rekord, ki je zdaj 53,89 m. Bil je drugi
za Brežičanom Kevom, ki je na tej tek-
mi dosegel slovenski rekord 63,60 m.
Tretji je bil Darko Malnar (49,52 m)
četrti pa Žižkov trener Slavko Malnar.

Ostali rezultati: moški — 100 m —
9. Božič 11,48 s; kopje — 6. Lenart

PORAZ PO DVEH ZMAGAH

NOVO MESTO — Košarkarice no-
vomeškega Laboda so v 3. kolu mladinske
republiške lige doživele prvi poraz. Na
domaćem parketu jih je s 44:50 (23:29)
ugнала ekipa Ježice. Koše za Labod so do-
segle: Zupančič 6, D. Verstovšek 4, Žagar
19, Cavlovčič 3, Birs 2, J. Verstovšek 10.

PRVENSTVO PARAPLEGIKOV V ATLETIKI

NOVO MESTO — Jutri, 31. maja, bo
na novomeškem atletskem stadionu v
Portovaldu odprto prvenstvo v lahki ate-
tiki za paraplegike. Pričelo se bo ob 15.
uri, nastopili pa bodo paraplegiki regijskih
društev iz Slovenije in Hrvaške.

Vrste planincev se redčijo

PD Lisca Sevnica — Krško navkljub osipu članstva
med velikimi

SEVNICA — Čeprav je planinsko
društvo Lisca Sevnica — Krško z 842 čla-
ni še vedno eno izmed močnejših v Slove-
niji, pri vodstvu ne morejo biti zadovoljni
z osipom članov; v primerjavi z letom
1989 jih je bilo lani 146 manj.

Razveseljivo pa je, da se vse bolj uve-
ljavljajo nekatere planinske skupine, ka-
kršna je denimo tista s Planine, ki jo vodi
Janja Kolar. Naposled pa se lahko pri PD
Lisca vselej zanesejo tudi na svoje vodni-
ke, ki so sposobni organizirati varne izlete
v naše gore. Lani jebilo na 84 izletih in po-
hodiših kar 1765 planincev! Dobro za pri-
hodnost PD Lisca je, da postaja njegov
mladinski odsek znova steber tega dru-
štva. In kdo ne bi cenil dela markacistov, ki
skrbijo, da je več kot 250 km planinskih
poti primerno označenih? Del sevniske
planinske poti s Planine do Sevnice je pre-
vezla že omenjena skupina s Planine, v
vodstvu društva pa si želijo, da bi pridobili
še koga za 12 poti.

Na zadnjem običnem zboru PD Lisca
Sevnica — Krško, ki so ga pozdravili šte-
vilni prijatelji planin okoliških društev ZA-
savja in Posavja ter planinske zveze Slove-
nenije, so se pridružili pobudi o prepovedi
kajenja v planinskih kočah. Posebej pa so

se zahvalili svojima dolgoletnima priza-
devnima članicama, in sicer Andreji Flajs,
ki je kar od leta 1964 uspešno opravljala
tajniške posle, ter Marjetki Perc, ki je več
kot 15 let neutrudno »premetavala«
številke kot knjigovodkinja društva. V imenu
sevniske osnovne šole Sava Kladnika se je
Anica Pipan zahvalila PD Lisca za voden-
je interesnih dejavnosti, planinskih sku-
pin, za veliko delo na vzgojnem področju.
P. P.

ČRNOMALJSKI HITROPOTEZNI TURNIRJI

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini
so začeli pripravljati redne mesečne ša-
hovske hitropotezne turnirje. Na majskem
turnirju je sodelovalo presentenljivo veliko
šahistov, kar 15. Prvo mesto je zasedel
Danko Bujbnić iz Črnomoja, 2. mesto pa
Andrej Štublar iz Semiča. V prihodnje
bodo turnirji vsak prvi ponedeljek v me-
secu, junjski pa bo v Starem trgu. Vablje-
ni tudi šahisti iz drugih občin!

NAJMLAJŠI SO ŠAHIRALI

KRIŽE — ŠD Krize je pred dnevi pri-
pravilo v prostorih OŠ Mali Slatnik tek-
movanje v šahu za pionirje in pionirje. Pri
fantih je zmagal Igor Simić pred Rober-
tom Šaleharjem in Davidom Nosetom,
med dekleti pa Saša Gorše pred Leo Dre-
nik in Majo Kum.

V finišu zapravili zmago

Nogometaši Elana vodili že z 2:0, a se morali na kon-
cu zadovoljiti s točko — Obstanek zagotovljen

Vsega pet minut je nogometaše novo-
meškega Elana delilo do druge, še kako
pomembne točke v boju za obstanek v
slovenski nogometni ligi. Žal so se morali
namesto zanesljive zmage zadovoljiti z de-
litičjo točko z nasprotnikom, ki se prav ta-
ko krčevito bori za mesto v družbi najbolj-
ših republiških ligašev.

Elanovci so nedeljsko tekmo proti Mu-
ri pričeli brez dveh standardnih igralcev
prve enajsterice: neigranje Pavlina, stebra
obrambe, in Plevnika, od katerega običaj-
no pričenjajo vsi napadi, so nadomestili z
borbenostjo in srčnostjo. Z zadetkoma
Bracovića v 23. in Milanovića v 47. minu-
ti in enajstmetrovke so povedli že z 2:0 in
to prednost uspešno branili vse do devet-
najste minute pred koncem tekme. Sobo-
čani, ki jim po takšnem razpletu ni pre-
ostalo drugega, kot vse sile vreči v napad,

ŠPORTNE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

• Nogometaši Kočevja v končni-
ljublanske medobčinske lige igrajo neko-
liko slabše, kar kažejo tudi zadnji rezultati.
Minulo soboto so izgubili derbi tekmo v
Dobu z rezultatom 0:1, toda zanesljivo dr-
žijo vrh prvenstvene tabele, saj imajo tri
točke prednosti pred drugouvrščeno Belo
krajino. V torek so igrali zaostalo tekmo z
Ježico, medtem ko v zadnjem kolu v so-
boto gostujejo v Dramljah.

• V Osilnici je bil sedmi Gorankin
turnir v šahu, na katerem je nastopilo 20
igralcev. Tudi tokrat so imeli največ uspe-
ha šahisti iz Zagreba, za njimi pa so se vr-
stili Kastelic in Janko iz Novega mesta ter
Luzar iz Kočevja, ki so osvojili po 4 točke.

• Športna delegacija iz Kočevja, ki jo
je vodil župan Dr. Mihael Petrovič, se je v
nemškem mestu Erkcenshvilku udeležila
prvih mednarodnih igel prijateljstva, na
katerem so nastopile ekipe iz Anglije,
Francije in Nemčije. Kočevci so v močni
konkurenci osvojili prvo mesto.

M. G-č

Tek miru 7. junija tudi na Dolenjskem

Svetovna prireditev bo
letos prvič obšla tudi
naše kraje

NOVO MESTO — V petek, 7. ju-
nija, bo prvič na Dolenjsko prispela
bakla miru. Pot jo bo tega dne vodila
iz Zadra preko Reke, Postojne, Ljub-
ljane, Trebnjega, Mirne Peči, Novega
mesta in Šentjerneja naprej v krško
občino in nato do Zagreba in Osijeka,
kjer se bodo združile vse štiri jugoslo-
vanske bakle in v eni plamenici pot
nadajevale naprej do Budimpešte in
Dunaja.

Mednarodni Sri Chinmoy Marat-
hon Team je organizator letošnjega,
po vrsti že tretjega Teku miru, ki bo
tokrat zajel tudi naše kraje. Gre za ne-
komercialno in nepolitično priredi-
tev, katere namen je, da ljudje vsega
sveta s tekom izrazijo svojo prepad-
nost ideji miru in sožitja. Letošnja ba-
kla miru je svojo pot pričela konec
aprila v New Yorku, tja se bo znova
vrnila 7. avgusta, prepotovala pa bo
preko 150.000 kilometrov po sedem-
desetih državah sveta.

»Glede na globoko humane cilje
Teku miru 91 pozivam vse organizaci-
je v naši občini, da se v okviru svojih
možnosti vključijo v organizacijo teka
in spremljajočih prireditev, enako vse
prebivalce, da se vključijo v prireditev
ter tako na simboličen, a iskren način
izrečejo svoj DA za mir in sožitje med
ljudmi, ne glede na njihovo narodno,
politično, versko ali socialno oprede-
litev,« je v popotnico prireditelj zapisal
novomeški župan Marjan Dvornik.

Prvi korak k naslovu je narejen

Rokometašice IMV v prvi tekmi finala play offa za naslov republiškega prvaka
ugnale Krim z 28:27 (15:15)

Rokometašice novomeške IMV so na pragu velikega uspeha, naslova repu-
bliških prvakinj, ki ob sedanjih organiziranosti, seveda — neposredno vodi v II.
zvezno ligo. V soboto je bila namreč v novomeški športni dvorani pod Maro-
fom prva tekma finala play offa, ki so jo po razburjivi končni igri dobile gostite-
ljice z 28:27 (15:15).

Pravzaprav si lepšega zaključka sezone
v ženski republiški ligi nismo mogli zamis-
liti. Na rešetu sta ostali dve zares najboljši
ekipi, ki bosta v medsebojnih obračunih
odločili o naslovu prvakinj in novem dru-
goligašu. Nobena skrivnost ni, da je bil cilj
novomeških igralrk finala play offa, vse
je bilo podrejeno tej želji. Tudi to, da je klub-
ska uprava izbrala igranje v nekoliko lažji
vzhodni skupini, kjer se je ekipa uigravala
in stopnjevala formo do zaključnega
obračuna štirih najboljših ekip vzhodne in
zahodne skupine. V polfinalu so Novo-
meščanke in Ljubljankanke oviri uspešno

preskočile, njun sobotni medsebojni obra-
čun pod Marofom pa je prinesel izredno
izenačeno in razburljivo tekmo. Ekipi sta
se vseskozi menjavali v vodstvu, končne-
mu uspehu so bile bližje gostje; še pet mi-
nut pred koncem tekme so vodile s 26:24.
Novomeščankam je uspelo v zadnjih mi-
nutah ob bučni podpori maloštevilnih
gledalcev izid izenačiti, zmagoviti zadetek
pa je prav v zadnjih sekundah dosegla
Slavica Turk. Z rezultat sam pove, da sta
bili obrambi slabša dela obeh ekip, vrata-
rke tokrat niso imele svojega dne. Na srečo
pa se je Hočevarjeva prebudila še
pravi čas in bila na koncu celo med
najzaslužnejšimi za uspeh svoje ekipe; v
odločilnih trenutkih je namreč ubranila
dve sedemmetrovki.

Povratno srečanje obeh ekip bo to so-
boto v Ljubljani, če je soditi po novomeš-
kem obračunu, se znova obeta trd in iz-
enačen dvoboj, v katerem pa je prednost
vendarle na strani igralrk Krma. Če bo
slednjim uspelo zmagati, bo letošnjega re-
publiškega prvaka in novega člana II.
zvezne lige odločilo tretje srečanje, ki bo
na nevtralnem terenu v novi športni dvo-
rani v Smartnem pri Litiji. Novomeščanke

NOVOMEŠČANKAM TRETJE MESTO

ŽALEC — Ekipa Žalca je močno
zmagala na finalnem turnirju štirih naj-
boljših ekip starejših pionirk v rokometu
za naslov republiških prvakinj. Mlade
igralke Novega mesta so vknjižile vsega
eno zmago, kar je bilo dovolj za tretje me-
sto. Rezultati: Velenje — Kranj 12:8, Ža-
lec — Novo mesto 11:7, Kranj — Novo
mesto 8:9, Velenje — Žalec 9:15, Žalec —
Kranj 17:10, Novo mesto — Velenje 9:16.
Vrstni red: Žalec, Velenje, Novo mesto,
Kranj.

MAJSKI

TURNIR KRANJCU

SEVNICA — Zmagovalec hitropotez-
nega šahovskega turnirja ŠK Milan Maj-
cen za mesec maj je Toni Kranjec, ki je
zbral 12 točk, sledijo pa: Lazič 11,5, Šorli
11, Kuzmič 11, Derstvenšek 9,5 itd. To-
krat je sodelovalo 16 igralcev, vrstni red
po petih turnirjih pa je naslednji: Lazič 46,
Derstvenšek 37, Kranjec 29, Kolman 29,
Kuzmič 18 itd. Naslednji turnir bo 16. ju-
nija ob 9. uri v sevniskem TVD Partizan.
J. B.

V NEDELJO KARATE

TREBNJE — V nedeljo ob 15.30 bo v
dvorani tukajšnje osnovne šole odprto re-
publiško prvenstvo v karateju, na katerega
bodo poslali ekipe vsi slovenski klubi, v
katerih vadijo sankukai karate. Tako bo-
do nastopili tekmovalci iz Ljubljane,
Domžal, Ivančne Gorice, Kamnika, Hrast-
nika, Kočevja in Komende.

Šport

Mladinci v članskem vrhu

Mlada topliška atletska vrsta je imenitno začela le-
tošnjo sezono — Državni rekord Djuričeve v troskoku

DOLENJSKE TOPLICE — Pričetek
letošnje atletske sezone je bil za mlado in
izredno obetavno topliško vrsto, ki nasto-
pa v dresih IBL Olimpije, več kot uspešen.
Ne le da je zabeležila nekaj imenitnih re-
zultatov in uvrstitev, pač pa posega celo
po državnih rekordih.

Ustavimo se najprej v Celju, kjer sta se
pred dnevi pomerili atletski reprezentanci
Slovenije in Hrvaške. Mlada Topličanka
Gordana Djurić, še včeraj pionirka, je kot
prva jugoslovanska mladinka v troskoku
preskočila mejo dvanajstih metrov in z re-
zultatom 12,05 m seveda postavila nov
mladinski državni rekord. Gordana je
imenitno skakala tudi v daljino, kjer je s
553 cm dosegla tretje mesto. Uspešno to-
pliško bero so na tem tekmovanju zaokro-
žili še Boštjan Šimunič, ki je v troskoku
dosegel rezultat 13,96 m, Irena Špelič v
skoku v višino s 155 cm in Vanja Lukšič,
ki je disk vrgla na 32,60, kopje pa na
39,16 metra.

Na ekipnem mladinskem prvenstvu
Slovenije, ki je bilo 22. in 23. maja v Ljub-
ljani, je ekipa IBL Olimpije s topliški at-
leti gladko zmagala in se uvrstila v zvezni
finale, kjer je prav tako kandidat za prvo
mesto. Vnovič se je izkazala Gordana
Djurić, ki je v skoku v daljino krepko iz-
boljšala svoj osebni rekord in pristala kar
na 577 cm, s čimer si je priskakala tudi
perspektivni razred. V troskoku je Gor-
dana potrdila celjski rezultat, tokrat je bila
z 11,92 krajša le za 13 centimetrov. Pri
mladinah je v troskoku Boštjan Šimunič
krepko zmagal in z rezultatom 14,20 m
napovedal, da bo letošnja sezona še
uspešnejša od lanske. Pomembne točke
sta svoji ekipi prispevali tudi Lukšičeva in
Špeličeva; prva je disk vrgla na 33,56 m
in kopje na 39,60 metra, druga pa je v višino
skočila 155 cm.

In še pogled na finala članskega pokala
Slovenije, ki je bil minuli vikend v Kranju.

Čeprav bo mlada topliška vrsta še tri se-
zone tekmovala v mladinski kategoriji, je
že tokrat v članski kategoriji pobrala tri
medalje. Prvo Gordana Djurić, ki je bila v
troskoku z 11,90 druga, svojo drugo član-
sko medaljo pa si je priskakala v daljini,
kjer je bila s 552 cm tretja. Prvo člansko
medaljo v karieri si je v troskoku z rezulta-
tom 14,26, kar je tudi njegov osebni re-
kord, priboril Boštjan Šimunič. Bil je na-
mreč tretji, s tem dosežkom pa je postavil
tudi najboljši rezultat v državi med mlaj-
šimi mladinci. Vsi naštetih so si seveda pri-
borili nastop v zveznem finalu, kamor se je
uvrstila še Irena Špelič, ki je bila z 11,67 m
četrt v troskoku. Omenimo za konec še
osebni rekord Vanje Lukšič v metu diska s
35,56 m, kar je bilo dovolj za četrto mesto,
v metu kopja pa je bila z 38,31 metra peta.

GORDANA DJURIĆ — Letošnjo
tekmovalno sezono je pričela z novim
državnim mladinskim rekordom v tro-
skoku.

potihem upajo, da v Šmartno ne bo po-
trebno potovati.

Poglejmo še sobotno postavo in strelke
novomeške ekipe: Butala, Popadič 6, Re-
pinc, Klobučar 2, Hvala, Derčar 7, Veselič
4, Pate 3, Turk 5, Tomas 1, Hočevar.

RIBNICA DRUGA, METLIKA TRETJA

VELIKA NEDELJA — Na finalnem
turnirju ekip starejših pionirjev v rokome-
tu so bili mladi ribniški igralci le za las ob
naslov republiških prvakov. Z vsega za-
detkom razlike so izgubili odločilno sre-
čanje proti gostiteljem, ki so si tako pri-
igrali prvo mesto. Poglejmo rezultate:
Velika Nedelja — Bakovci 9:9, Ribnica
— Metlika 10:7, Ribnica — Bakovci
13:11, Velika Nedelja — Metlika 13:8,
Metlika — Bakovci 10:9, Velika Nedelja
— Ribnica 9:8. Končni vrstni red: Velika
Nedelja, Ribnica, Metlika, Bakovci. Naj-
boljši strelec prvenstva je bil Ribničan
Škaper, najboljši vratar pa njegov kolega
iz ekipe Djukić.

Znova lep uspeh sevniskih karateistov

6 odličij na regijskem
prvenstvu

TRBOVLJE, IDRJA — Sevniski ka-
rateisti so uspešno nastopili na regijskem
in republiškem prvenstvu za pionirje. Na
tekmovalju v Trbovljah, kjer se je pome-
rilo preko 40 tekmovalcev iz posavskih in
zasavskih klubov, je Sevnican Iztok Busar
v konkurenci mlajših pionirjev osvojil
srebrno kolajno, njegov klubski tovariš
Robert Grubenšek pa bronasto. V naj-
močnejši konkurenci je pri starejših pio-
nirjih že tretjič zmagal Igor Božič, pri sta-
rejših pionirih pa je bila Sevnica
Andreja Auer srebrna. Zlato kolajno so
osvojili Sevnici v ekipni konkurenci, in
sicer so postali regijski prvaki za leto 1991
pri mlajših pionirjih Danilo Lisec, Dejan
Uranjek in Denis Orač, pri starejših pio-
nirjih pa brata Igor in Iztok Božič ter Iztok
Busar.

V Idriji pa so se pred dnevi zbrali naj-
boljši karateisti pionirji iz vseh sedmih re-
gij Slovenije. Sevnici so se tudi tu, v
konkurenci preko 100 tekmovalcev iz 25
klubov, dobro odrezali. Pri mlajših pionir-
jih je Busar s 5. mestom dosegel doslej
najboljšo uvrstitev za sevniski karate in le
za las zgrešil uvrstitev in nastop na držav-
nem prvenstvu. Ekipno so bili mlajši pio-
nirji sedmi, to mesto pa je osvojila tudi
Auerjeva pri starejših pionirih.

Sevniski karate klub se ob tej prilož-
nosti zahvaljuje za pomoč pri udeležbi na re-
gijskem in republiškem prvenstvu sevnis-
kima podjetjema Lisci in Gostinskemu
podjetju.

P. P.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 31. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 15.05 — 0.40 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
KLOBUK KLOBUK
VELIKI ZASUK, ponovitev 6. de-
la franc. nadalj.
11.00 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.10 NOVOSTI ZALOŽB
18.20 HČI MORSKIH VALOV,
norveška nadalj., 5/6
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 PLAYBOJEV KONEC, angl.
dok. oddaja
21.15 V CITYJU, angl. naniz., 3/13
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
DRAGI JOHN, amer. naniz.,
15/23
SPOVEDOVANJE, zadnji del
angl. nadalj.
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
Maribor — 19.00 Videomeh (ponovitev)
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Koncert sim-
fonikov RTV Slovenija — 21.50 Oči kri-
tike — 22.35 Yutel — 23.35 Satelitski
programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Živeti kakor vsi normalni ljudje — 10.00
Šolski program — 12.00 Poročila —
12.20 Reprizni program — 15.00 Norma
(opera) — 16.30 Video strani — 16.45
Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00
Pogovori o znanosti — 17.30 Živeti kakor
vs normalni ljudje — 18.00 Hrvaška dan-
es — 18.45 Prvi vtisi (amer. naniz., 2/8)
— 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 —
20.00 Oborožen rok (angl. film) — 21.30
Duoprija — 22.20 Dnevnik 2 — 22.40
Dokumentarna oddaja — 23.40 Yutel —
0.40 Poročila

SOBOTA, 1. VI.

SLOVENIJA 1

8.10 — 1.30 TELETEKST
8.25 VIDEO STRANI
8.35 TV MOZAIK
8.35 ANGLEŠČINA - FOLLOW
ME, 15. lekcija
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 ZRCALCE
9.25 NORČIJE V ŽIVALSKEM
VRTU
9.30 ČELIST GOSHU (japonska
pravljica)
9.50 ALF, zadnji del
10.15 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.30 EX LIBRIS: NEKOČ JE
BILA SLOVENSKA POPEVKA
12.20 VEČERNI GOST: MAG.
ANDREJ ROT
13.00 OČI KRITIKE
13.40 VIDEO STRANI
14.10 VIDEO STRANI
14.20 MARLBORO MUSIC SHOW,
ponovitev
14.45 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 TRNULJČICA, amer. mlad. film
18.00 SLOVENSKE GLASBENE DNEVI
18.30 SKOZI HUDIČEVA VRATA, po-
novitev zadnjega dela angl. dok.
oddaje
18.55 ŽE VESTE?
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 ŽELVIN DAN, glasbena komedija
HTV
22.00 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.25 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz.,
14/30
TWIN PEAKS, amer. nadalj.,
20/21
CIGAN, franc. film
1.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 19.00 Mup-
pet show — 19.30 Dnevnik — 20.15
Filmske uspešnice: Pod zročim soncem
(angl.-amer. film) — 21.50 Preprosta res-
nica (koncert za Kurde, 2. del) — 23.30
Yutel — 0.20 Satelitski programi

HTV 1

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Sporod za otroke — 10.00 Izbor šolskega
programa — 11.30 Izbrali smo za vas
— 12.45 Obarvani hribi (amer. mlad.
film) — 14.15 Mikser M (zabavna odda-
ja) — 15.00 Sedmi žut — 15.10 Branko
Ružič (dokum. film) — 15.40 Narodna
glasba — 16.10 Teden — 16.25 Poročila

— 16.30 TV dražba — 18.00 Vrnitev na
otok zakladov (TV nadalj., 7/10) —
18.55 Denver, poslednji dinosaver (amer.
risana serija) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00
Pogovor tedna — 20.15 Kitajski porcelan
(franc. film) — 21.40 Dnevnik 2 — 22.00
Športna sobota — 22.20 Silnice — 23.00
Fluid (zabavnoglasbena oddaja) — 23.40
Yutel — 0.45 Poročila

NEDELJA, 2. VI.

SLOVENIJA 1

8.20 — 0.05 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ŽAV
HČI MORSKIH VALOV, nor-
veška nadalj., 5/6
10.20 BOLJŠE ŽIVLJENJE, humor.
nadalj. TV BG, 1/14
11.00 CELJE: MLADINSKI PEVSKI
FESTIVAL
12.00 OBZORJA DUHA
12.20 ALPSKI VEČER - BLED 91, 2/6
12.50 VIDEO STRANI
13.10 ONA + ON, ponovitev
14.40 SAGA O FORSYTHIH, nadalj.,
20/26
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 TECI, ZAJEC, TECI, avstrijski
film
18.25
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 DIPLOMA ZA SMRT, nadalj.
HTV, 3/3
20.50 EPP
20.55 ZDRAVO
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.40 SOVA:
KREMLJI IN PRASKE, amer.
naniz., 14/16
TAGGART, škotska naniz.
23.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.00 Športno popoldne — 19.30 Dnev-
nik — 20.00 Allegro con fuoco (igrani
dok. film) — 21.15 Ciklus filmov R. W.
 Fassbinderja: Lola (nemški film) — 23.10
Športni pregled — 23.55 Yutel

HTV 1

9.30 Panorama — 9.45 Poročila — 9.50
TV koledar — 10.00 Nedeljsko dopoldne
za otroke — 12.00 Kmetijska oddaja —
13.00 Poročila — 13.05 Serijski film —
13.55 Družinska oddaja — 14.25 Sesta-
nek brez dnevnega reda — 18.45 Risana
serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnev-
nik 1 — 20.00 Dramski program —
21.20 Boj za demokracijo (dok. serija) —
22.20 Dnevnik 2 — 22.40 Glasbena
oddaja — 23.40 Športni pregled — 0.10
Yutel; poročila

PONEDELJEK, 3. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.35 in 14.40 — 0.25 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.25 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ZDRAVO, ponovitev
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
UTRIP, ZRCALO
18.35 SPORED ZA OTROKE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VEČER MLADIH AVTORJEV -
FILMI AGRFT
21.10 OSMI DAN
21.55 DNEVNIK 3
22.20 400 LET SLOVENSKE GLAS-
BE, 19. oddaja
22.55 SOVA:
SIMPSONOVI, amer. animirana
naniz., 1/15
TAGGART, škotska naniz.
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00
Radi ste jih poslušali (1. oddaja) — 20.35
Po sledeh napredka — 21.05 Sedma steza
(športna oddaja) — 21.25 Omizje — ...
Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar —
10.00 Ameriško-angleški jezik (1/26) —
10.30 Zlata nit (otroška serija) — 11.00
Poletni program — 14.45 Poročila —
14.50 TV koledar — 14.55 Prezli ste, po-
glejte — 18.00 Poročila — 18.15 Zlata nit
— 18.45 Alpe-Jadran — 19.15 Risanka
— 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Boljše živ-
ljenje — 20.50 Zunanja politika — 21.20
Dnevnik 2 — 21.45 Kinoteka — 23.15
Yutel ...Poročila

Slovenija
Moja dežela.

TOREK, 4. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 16.00 — 23.30
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.05 SEDMA STEZA
10.25 OSMI DAN
11.10 OMIZJE
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK - ŠOLSKA TV
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 IME MI JE STEVEN, amer. na-
dalj., 4/4
20.55 NOVOSTI ZALOŽB
21.05 GLASBENI PORTRET: ARSEN
DEDIČ
21.40 DNEVNIK 3, VREME
22.05 SOVA:
PUJSOVI DOSJEJI, angl. naniz.,
1/14
TAGGART, škotska naniz.
23.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
2 Koper — 19.00 Mladinski pevski festi-
val Celje — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ža-
rišče — 20.30 Zrebanje lota — 20.35
Umetniški večer: Portret Jožeta Babiča in
Pogreb (slov. film) — 23.45 Yutel

HTV 1

9.30 Otroški program — 9.45 Poročila
— 9.50 TV koledar — 10.00 Ameriško-
angleški jezik, 2/26 — 10.30 Majhen svet
— 11.00 Poletni program — 14.45 Poro-
čila — 14.50 TV koledar — 15.00 Prezli
ste, pogledajte — 18.00 Poročila — 18.15
Majhen svet — 18.45 Znanost in mi —
19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 —
20.00 Zgodbe Jezna Gionota (franc. na-
niz.) — 20.55 Zrebanje lota — 21.00 V
velikem planu (kontaktna oddaja) —
22.05 Dnevnik 2 — 22.30 Kino-klub —
0.00 Yutel; poročila

SREDA, 5. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.50 in 16.00 — 23.50
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIVŽAV
9.55 FILMI AGRFT
10.50 IME MI JE STEVEN, amer. na-
dalj., 4/4
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 KLUB KLOBUK, kontaktna od-
daja
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
NAJBOLJŠI MET, amer. film
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA:
ALF, amer. naniz.
TAGGART, škotska naniz.
23.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 12.00 Pariz: GP v tenisu
17.30 Satelitski programi — 18.30 Mo-
stovi - 19.00 Studio Maribor — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žarišča — 20.30
Športna sredi — 22.00 Svet poročja
— 22.45 Yutel

ČETRTEK, 6. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 16.00 — 23.55
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.45 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK
PO SLEDEH NAPREDKA
18.35 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VELIKI ZASUK, franc. nadalj.,
7/8
21.10 TEDNIK
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
VI ŠTE PA NAJBŽRŽ NJEN
MOŽ, angl. naniz., 2/7
TAGGART, škotska naniz.
23.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 14.00 Pariz: GP v tenisu
17.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ža-
rišče — 20.30 Slovo od polne zaposleno-
sti (izobr. oddaja, 1/3) — 20.55 Mali
koncert — 21.05 Retrospektiva TV dram
Jožeta Babiča - Koža megle — 22.35
Yutel

zavarovalnica tilia d.d.
ново mesto

SPOROČILO ZAVAROVANCEM

Veliko je bilo letos že napisanega o preobrazbi zavarovalstva, predvsem na področju občin Čr-
nomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto in Trebnje. Kljub vsemu pa še vedno prihaja do nespora-
zumov oz. do nekorektnega delovanja zastopnikov drugih zavarovalnic.
Z željo, da se boste ob sklepanju zavarovanja lahko odločili za vašo dosedanjo zavarovalnico,
posredujemo naslove naše mreže.

NASLOVI IN TELEFONSKE ŠTEVILKE NAŠIH ZASTOPNIKOV

• Sedež Zavarovalnice TILIA d.d. Novo mesto je na Cesti herojev 1 v Novem mestu, tel.
(068) 22-152, (068) 24-615, (068) 23-726, na področju občine Novo mesto pa delajo na-
slednji zastopniki:

ZORAN Jože	Šmarjeta 2	68220 Šmarješke Topl.	068 73-136
HRASTAR Ivan	Kristanova 49b	68000 Novo mesto	068 22-467
KOS Vinko	Ločna 7	68000 Novo mesto	068 23-129
ANTONČIČ Alojz	Gor. Kronovo 4	68222 Otočec	068 73-082
LUZAR Stane	Orehovica 33	68310 Šentjernej	068 42-688
MIKEC Jože	Mali Slatnik 22	68000 Novo mesto	068 22-187
AJDIŠEK Franc	Stranska vas 56	68000 Novo mesto	068 43-659
KAVŠČEK Stane	Pod vinogradi 2	68351 Straža	068 86-125
KREN Janez	Vavta vas 10	68351 Straža	—
ŠINKOVEC Ciril	Brezov dol 21	61303 Zagradec	—
RAZDRH Mirko	Dobrava 4	68211 Dobnič	—
MEDLE Jože	Slavka Gruma 56	68000 Novo mesto	068 27-857
TURK Jože	Dobravica 7	68310 Šentjernej	068 42-561
PARKELJ Marjan	Vihre 2	68216 Mirna Peč	—
KAPŠ Ivan	Slakova 2a	68000 Novo mesto	068 24-248
MEDIC Jože	Rakovnik 13	68000 Novo mesto	068 43-514
ABOLNAR Stane	Adamičeva 29	68000 Novo mesto	068 21-002

• poslovna enota Črnomelj, Staneta Rozmana 2, 068 51-720, z zastopniki:

RAUH Jože	Sadinja vas 7	68333 Semič	068 56-483
KOCJAN Zvone	Dragatuš 17	68343 Dragatuš	068 57-318
LUIČ Josip	Moša Pijade 6	68340 Črnomelj	068 51-109
BRUS Boris	ul. 21. oktobra 17a	68340 Črnomelj	068 51-963
MORAVEC Franc	Podklanec 7	68344 Vinica	—
KOBE Miha	Predgrađ 26	68342 Stari trg ob Ko.	061 803-718

• poslovna enota Kočevje, Ljubljanska 20, 061 851-052, z zastopniki:

KOŠOROG Franc	Koblarji 27	61332 Stara cerkev	—
PUGELJ Ivan	Kuželj 14	61302 Kuželj	051 837-207
IVANEŽ Srečko	Breg 20	61332 Stara cerkev	—
ŽAFRAN Dušan	Ljubljanska 20	61330 Kočevje	—
LAVRIČ Polde	Veronike Deseniške 6	61330 Kočevje	061 852-367

• poslovna enota Metlika, Partizanski trg 3, 068 58-584, 068 58-219, z zastopniki:

ŽUGELJ Anton	Otok 13	68332 Gradac	068 57-204
ČERNIČ Slavko	CBE 84	68330 Metlika	—
RENKO Franc	Klošter 11	68332 Gradac	068 57-128

• poslovna enota Trebnje, Goljev trg 4, 068 44-352, z zastopniki:

STUŠEK Ciril	Gorenja vas 25	68323 Mirna	068 47-744
GLUŠIČ Zvone	Gor. Jesenice 26	68232 Šentrupert	068 49-234
ZOREC Miro	Rimska cesta 1	68210 Trebnje	068 44-453
ZUPANČIČ Miha	Rakovnik 2	68232 Šentrupert	068 47-553
GRIČAR Stane	Hastovica 10	68230 Mokronog	068 49-251

Obveščamo zavarovance, da izplačujemo škode na naših predstavništvih
v Črnomlju, Kočevju, Metliki in Trebnjem.

**SIMBOL PRIJAZNE
USODE**

Poletna šola tujih jezikov in tenisa

Poleti na Otočcu

Akademija za življenje zveni kot naslov za poletno šolotujih jezikov in tenisa, ki bo na Otočcu, morda malce učeno. Toda vsebuje vse, kar želi poletna šola, namenjena osnovnošolcem in srednješolcem, doseči. To pa je, skozi zabavo, prijetno druženje z vrstniki pod vodstvom strokovnjakov, vzgojiti razgledane mlade ljudi, ki se bodo znali prav spoprijeti z življenjskimi problemi. Ali če povemo z besedami vodje programa »Akademija življenja«, doc. dr. Otmarja Kugoniča: »Poletna šola bo otrokom pokazala, kako pomembna za zdravje v fiziološkem in mentalnem smislu je prava zveza z naravo. Nudila jim bo možnost srečevanja z ljudmi tistih kriterijev in omogočila intenzivno učenje tujih jezikov in tenisa.« Čepur bo v Sloveniji julija in avgusta kar nekaj poletnih tečajev tujih jezikov, sta se za tako obliko izobraževanja odločila tudi Hotel Grad Otočec in T. A. Pionir Tours. Poletna šola bo trajala vsakič po deset dni. Namenjena je učencem od prvega do osmega razreda in srednješolcem, prijavljali pa se bodo lahko za angleški ali nemški jezik. Cena programa je 850 nemških mark in jo je možno plačati v obrokih. Za osnovnošolce so predvideli tri termine v juliju in avgustu in za srednješolce dva v avgustu. Prijave sprejema T. A. Tours d.d. Novo mesto, Kettejev drevored 37.

Pionir prodaja tudi počitnice

Počitniške zmogljivosti GIP Pionir zdaj samostojnega podjetja Pionir Tours — V pripravi lastna kreditna kartica — Akademija zdravega življenja z Otočcem

NOVO MESTO — Počitniške zmogljivosti GIP Pionir Novo mesto — gre za 400 postelj na 12 lokacijah — letos prodaja nova turistična agencija Pionir Tours. Prodaja teče po tržnih principih tudi za Pionirjeve delavce, ki bi se jim moralo dobro poslovanje nove delničarske družbe poznati v plačilnih kuvertah. Zaenkrat se jim obeta v naših sedanjih razmerah vsaj naravnost briljantna, okrog 70-odstotna zasedenost kapacitet.

»Družba Pionir Tours se je izvila iz projekta Turizem, ki je bil v Pionirju vezan na izgradnjo turističnega naselja Stinice. Ker smo pač gradili na zalogo, smo enote do prodaje opremili in ponudili na trgu, sprva preko Komposa,

Marjan Šonc

kasneje pa preko novogoriške enote Slovenijaturista, ki nam je že v prvem letu sodelovanja zapolnil 30 apartmajev za vso sezono z italijanskimi gosti. Tudi na ta račun smo v Stinica precej obogatili gostinsko, zabavno in športno ponudbo. Lani smo projekt Turizem razširili na vse Pionirjeve počitniške kapacitete. Prva reakcija na ekonomsko

cene letovanja za vse je bila huda, a so jo pozitivni rezultati poslovanja umirili. Žal so splošne razmere, v katerih posluje na trgu tudi Pionir, preprečile, da bi se ta pozitiven rezultat poznal v boljših plačah pionirjevcev,« pravi direktor nove družbe Pionir Tours — Marjan Šonc.

Pozitivni rezultati »Turizma« so rodili idejo o samostojnem podjetju. Razmišljali so o družbi z mešanim kapitalom, a so se zaenkrat znašli na vmesni poti, ko je Pionir kot lastnik kapacitet prevzel vlogo ustanovitelja podjetja in ima seveda tudi večinski delež v upravljanju in dobičku družbe, počitniškim željam Pionirjevih delavcev pa skušajo ustreči v kar največji meri. Pripravljajo pa se že na povečanje kapitala družbe, delnice bodo lahko kupili tudi posamezniki.

Družba Pionir Tours, ki se, kot reče-

PROTEST SREDNJEŠOLCEV — Pretekli teden ni bilo živahno le v slovenski skupščini, ampak tudi okoli stavbe parlamenta. Ravno v času, ko so v sosednjem Cankarjevem domu na prvem kongresu zasedali Sivi panterji Slovenije, nasproti v republiškem parlamentu pa poslanci, so se na protestnem zborovanju ob Maximarketu zbrali slovenski srednješolci. Seveda niso manjkali niti oni z obale niti iz dolenske metropole. Vsi pa so terjali moratorij za zaključne izpite in utemeljevali razloge za to zahtevo. Med številnimi govorniki je pri srednješolcih skoraj najbolj »vžgal« predsednik kandidata na zadnjih volitvah Ivan Kramberger. Ko pa je srednješolcem okoli poldneva prekipelo, so za kakšne četrte ure, kljub ogradam, ki jih je namestila proti demonstrantom policija, prodrli na sicer zelo prometno ulico pred skupščino in jo blokirali. Poslancem in raznim gostom, ki so prihajali in odhajali iz parlamenta so izdatno žvižgali, krakoačali pa so se z dokaj hrupno glasbo. Rezultat protestov srednješolcev je zdaj že znan — zaključni izpiti bodo, a precej okrnjeni, manj zahtevni. Tak je pač kompromis med pogajalci srednješolcev in slovensko vlado. (Foto: P. Perc)

DAN MLADIH VARČEVALCEV

ŠMARJETA — Ljubljanska banka — Dolenjska banka že vrsto let pripravlja srečanje predstavnikov šolskih hranilnic in njihovih mentorjev. Zadnjih nekaj let so si za ta dan izbrali 25. maj. Tudi letos je bilo tako. V soboto se je prek 100 varčevalcev iz Dolenjske in Bele krajine zbralo v osnovni šoli. Najprej so odprli stalno razstavo 6. srečanja mladih likovnikov — kiparjev, zatem so podelili priznanje in nagrade najuspešnejšim šolskim hranilnicam. Največ točk so zbrali mladi varčevalci s Prevol, iz Metlike in Šole »Dragotin Kette« iz Novega mesta. Udeležencem srečanja so člani turističnega krožka na osnovni šoli v Šmarjeti predstavili svoj kraj, zatem pa so se mladi na športnih objektih Zdravilišča Šmarješke Toplice pomerili v različnih igrah. Za konec so pripravili še kviz o poznavanju bančnega poslovanja. Med šestimi ekipami sta bila najboljša predstavnika iz Mirne Peči, ki se bosta v oktobru udeležila republiškega tekmovanja delavcev šolskih hranilnic Ljubljanske banke.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ

V Šentrupertu je bila razstava fotografij Janeza Juvana. Mojster fotografije je razstavil 86 del. Namen razstave je bil prikazati fotografijo kot umetnost, morda pa bo vzpodbuda, da bi se tudi na naši šoli ustanovil fotografski krožek, saj ga zdaj pogrešamo.

BRANKA AHLIN, 5. r. nov. krožek
OŠ dr. Pavla Lunačka
Šentrupert

DAN ZA EKOLOGIJO

V soboto, 25. maja, smo imeli učenci OŠ Žužemberk drugi ekološki dan. Najmlajši so spoznavali in nabirali zdravilna zelišča; pripravili so celo domač zdravilni sirup. Učencem 5. in 6. razreda je g. Marjan Šmrke povedal mnogo novih podatkov o ekoloških problemih. Šii so pogledali »živo« črno smetišče na Jami. Sledila je očistevalna akcija v Žužemberku. Pobirali so smeti in vsaj za kratek čas olepšali kraj. Pet učencev je v tem času izdelalo ekološki stencas. Druga skupina je iz plastičnih posod izdelovala koše za smeti. Učenci 7. razreda so mikroskopirali in merili, osmošolci pa so spoznali in razstavili zdravilne rastline. Najlepsi del dneva je bila razstava malih živali.

ALENKA GRIVEC, 7. c
OŠ Žužemberk

Je belokranjski črni proteus, edinstven na svetu, ogrožen, še preden smo ga spoznali?

Črni proteus je ogrožen

Proteus ali človeška ribica je že sam po sebi naša velika znamenitost, saj je ta izjemno redka živalska vrsta znana le na območju dinarskega krasa. Od leta 1768, ko je močerila ali človeško ribico prvič na kratko opisal Laurenti kot nov rod in novo vrsto z znanstvenim imenom Proteus anguinus, se je o tej živalici nabrala obsežna literatura, a še danes znanstveniki o tej redki živali ne vejo vsega. Zato so o njej zanimiva vsakršna nova spoznanja, tudi drobni podatki. Med lokalitetami, kjer so našli človeško ribico, jih je nekaj tudi na Dolenjskem in v Beli krajini.

Zato je jeseni 1986 novica o najdi črnega proteusa v izviru Dobljice pri Črnomlju toliko bolj odjeknila v znanstvenem svetu. Slo je za edinstveno najdbo, za svetovno, planetarno posebnost. Črno človeško ribico so našli delavci Inštituta za raziskovanje krasi iz Postojne, ki so delali črpalne poskuse, s katerimi naj bi ugotovili, ali je mogoče dobiti iz izvira Dobljice kaj več pitne vode. Ob tem so po besedah delavcev, ki so enega črnega močerila ujeli in shranili, videli še tri te živali, ki pa so jih pustili. Prof. dr. Boris Sket, sedanjí dekan ljubljanske Univerze, ki se je kasneje v izviru Dobljice potapljal, kljub skrbnemu pregledovanju ni našel nobene te živali več. Edini najdeni primerki črnega proteusa je bila nedorasla samica, dolga 17,8 cm, enotno in brez vzorcev močno pigmentirana po vsem telesu, enako po hrbtini in trebušni strani, po repu, glavi in nogah. Njena barva je podobna barvi trebuha pri močeradu. Žival so vzeli v preiskavo na Inštitut za biologijo. O tej osupljivi najdbi je takrat pisal tudi naš časopis.

Da pa pri črnem proteusu iz izvira Dobljice ni šlo za enkratno naključno igro narave se je kmalu potrdilo z najdbami črnih proteusov v

bližnjem izviru Jelševnišče pri Jelševniku blizu Črnomlja. Ob visokih vodah bruhalnik v tem izviru prinese na dan črne proteuse in Inštitut za biologijo iz Ljubljane zadnje čase to redno spremlja. Tudi za vzorčenje oziroma lovljenje teh živali je izvir Jelševnišče veliko primernejši kot izvir Dobljice. Preiskave in raziskave črnega proteusa opravlja Inštitut za biologijo ljubljanske Biotehnične fakultete, vodi pa prof. dr. Sket, ki naj bi v kratkem objavil svoje izsledke.

Žal pa obstaja strah, da bo človeška nemarnost, ki res ne pozna meja, lahko škodila ali celo uničila tudi to svetovno redkost. Ob zadnjem deževju in visoki vodi je iz bruhalnika v izviru Jelševnišče bruhala črna voda. Pa ne črna od črnih proteusov; ampak od umazanije. Najverjetneje gre za izpiranje odpadkov z Beltove deponije, ki jo je ta črnomaljska livarna naredila kar iz bližnjih vrtáč, od izvira oddaljenih komaj kakih 600 m. Ne samo, da je ta izvir izjemna lokaliteta črnega močerila, ampak je tudi eden od pomembnih potencialnih virov za preskrbo s kvalitetno pitno vodo. Zato je še toliko pomembnejše, da takoj preprečijo nadaljnje onesnaževanje in s tem novo ekološko katastrofo v Beli krajini. To od pristojnih služb zahteva Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta, je pa seveda taka zahteva povsem na mestu in v skladu z zakoni.

Ob vsem tem se s Krupo, razen tega, da je bila tudi izredno pomemben vir pitne vode za Belo krajino, vsiljuje še ena primerjava: samo v izviru Krupe so v Sloveniji našli podzemsko skoljko congerio. Izvir Jelševnišče pa je tako rekoč edina svetovna lokaliteta črnega proteusa. Ali bi morali zadnji stavek že zapisati v preteklem času?

A. BARTEJ

• Sedanji odmik od socialne države je velik korak nazaj. (P. Kovarčič-Peršin)

• Krepost staršev je dragocena dota. (Horac)

Tekmovali mladi tehniki

Kar 365 tekmovalcev iz 11 regij se je pomerilo — Dobro uvrstitve Dolenjcev in Posavcev

BRŠLJIN — Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije je skupaj s sorodno organizacijo v Novem mestu pripravila dvodnevno 15. srečanje mladih tehnikov iz osnovnih in srednjih šol. Srečanja se je udeležilo 365 tekmovalcev iz enajstih regij, med katerimi je bilo tudi 110 mentorjev tehnične vzgoje, ki so pripravili okroglo mizo o mestu in vlogi tehnične vzgoje v našem izobraževalnem procesu.

Prireditve je bila skupna manifestacija na področju politehnične, delovne in proizvodne vzgoje, razvijanja čuta odgovornosti za lepšo in varnejšo naravo in okolje ter razvijanja in širjenja tehnične kulture kot sestavnega dela splošne kulture. Novomeščani so srečanje pripravili ob pomoči kolektivov novomeških osnovnih šol in staršev otrok, kolektiva Dijaškega doma Majde Šilc in drugih pod pokroviteljstvom občinske skupščine Novo mesto.

Zmagovalci iz dolenjske in posavske regije: **tehnični postopki:** 3. Košiček, Rifelj, Juršič, iz Katje Rupene; **elektrotehnika:** 1. Jovanovič, Gorenc, Katja Rupena; **informativna in propagandna oprema:** 1. Klemenčič-Rukšč, Brunšnice; **učna tehnologija:** 3. Golob, Debevc, Martinčič iz Škocjana; **proizvodni proces, konstr.** Fischer: 1. Franci Konček iz Dolenjskih Toplic; **»dobro jutro, elektronika«:** 3. Iztok Suhorepec z OŠ Grm; **konstrukcijske zbirke (lesno-lego):** 3. Aljoša Motore iz Artič; **fotografija:** 1. Andrej Križ iz OŠ Katja Rupena; **avtomodeli na elek. pogon:** 3. Matej Dulc iz Škocjana; **raketni modeli:** 8. Jernej Guštin z OŠ Grm; **ploščati zmaj:** 3. Breznik iz Trebnjega; **ladijski modeli:** Uroš Mali z OŠ Grm; **arg-mladinci:** 1. Špela Jenko iz Gimnazije Novo mesto. J. P.

PRIČETEK KOPALNE SEZONE?

SEVNICA — Če se bo vreme izboljšalo, bodo te dni začeli polniti vodo v sevnški olimpijski in otroški bazen. Na kopališču, s katerim upravlja ABC Pomurka — Gostinsko podjetje Sevice, so opravili vsa nujna vzdrževalna dela, v recepciji podjetja pa so že naprodaj sezonske karte za kopališče. Za odrasle stane karta 900 din, za otroke pa 700 din.

PRED STARTOM — Srečanje mladih tehnikov je stikalo mnoga nova poznanstva in se je bilo na koncu kar težko posloviti. Mnogi mladi so se ob gledanju tekmovalnih panog navdušili za kaj novega. Morda so si zaželeli, da bi že jutri imeli takšno radijsko vođeno letalo, ki je v zraku nad Bršljinom delalo prave vragolije. (Foto: J. Pavlin)

SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE NOVO MESTO
Ul. Milke Šobar 30
68000 NOVO MESTO

RAZPISUJE PROSTA DELA IN NALOGE

- 2 učitelja slovenskega jezika in književnosti profesor
- 1 učitelja strokovnih predmetov za lesarstvo dipl. inž. lesarstva, dve leti delovnih izkušenj v lesni industriji
- 3 učitelje matematike profesor matematike
- 2 učitelja fizike profesor fizike
- 1 učitelja zdravstvenih strokovnih predmetov VS program zdravstvena nega in visoka izobrazba organizacijske, pedagoške ali sociološke smeri

Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. Vsi, ki se bodo prijavili na razpis, bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

Po receptih babic

Na Suhorju odpirajo domačo pekarno

SUHOR — Te dni bo pri Markovičevih na Gornjem Suhorju pričela obratovati prva zasebna pekarna v metliški občini in edina pekarna v občini nasploh. Posebnost pekarnice bo v tem, da bo iz nje prihajal domač bio kruh po receptih naših babic. V njem ne bo nikakršnih dodatkov za večji volumen, primernejši vonj, barvo in obstojnost kruha, ki so v sodobnem pekarstvu tako rekoč nepogrešljivi.

»Pri nas bomo pekli kruh v pečeh na bukova drva, vse delo razen gnetenja testa pa bo ročno. V prihodnje

načrtujemo celo, da bi bila moka domača, zmleta na kamnih,« pove Milena Markovič. Seveda Markovičevi ne nameravajo biti konkurenca Dolenjski pekarni, ampak se dogovarjajo, da bi dopolnjevali njihovo ponudbo z domačim kruhom in pecivom. Zanimivo je, da so se pri Markovičevih prej ukvarjali z izdelovanjem izolacijskega materiala, za pekarno pa so se odločili zato, ker se jim zdi v današnjih razmerah to bolj gotov kruh. Sicer pa se jim zdi sedaj najpomembnejše, da preživijo.

V suhorski pekarni naj bi spekli dnevno 1000 do 1500 kg kruha, vendar ga sami ne nameravajo prodajati. Z njim bodo zalagali le druge prodajalne, da pa bi izvedeli, kakšen kruh potrošnikom najbolj ustreza, so pripravili tudi anketne lističe, ki jih bodo razdelili med kupce, ko bo peka kruha stekla. Seveda bo prva štruca ali hlebec za pokušnjo zastoj, Markovičevi pa bodo tako razdelili okrog tona kruha. Obljubljajo, da bodo želje kupcev zanje edino vodilo pri delu.

M. B.-J.

Milena Markovič

KAJ BO S ŠOLO?

Osnovna šola Globoko je majhna. Je že precej stara, a vendar privlačna in udobna. Je lepo urejena, zato se v njej in njeni bližini dobro počutim. A te misli je skalila novica o ukinitvi šole. Naši odmorci so polni razgovorov o šoli, a smo na žalost spoznali, da mi ne moremo veliko pomagati pri odločanju. V sebi sem začutila neko iskro, ki se mi vbada v srce. Počutila sem se, kot da bi mi vzeli nekaj, kar sem občudovala, kar mi je v čast. Krajani so z izmučenimi in žuljavimi rokami pomagali graditi šolo, saj so hoteli, da bi bila prihodnost njihovih otrok lepša. Upam, da bodo delegati glasovali proti ukinitvi šole.

PETRA ŠULER, 7. r.
OŠ Globoko

DAN ODPRTIH VRAT

Na OŠ Mirana Jarca v Črnomlju smo imeli 17. maja dan odprtih vrat. Kljub slabemu vremenu je bilo zelo živahno. Učenci so se ukvarjali tako z varovanjem narave kot z gospodinjstvi opravili. Raziskovali so zgodovino naše šole v obdobju pred cesarico Marijo Terezijo do današnjih dni. Predstavili so se tudi folkloristi, ki so izdelovali piščalke in prikazovali pastirske igre, ter likovniki, matematiki, telovadci, jezikoslovci, modelarji, fiziki in kemiki ter člani dramskega in novinarskega krožka. V šolski knjižnici je bila razstava starih listin in knjig. Najstarejša knjiga se je ponašala z letnico 1838. Ko je bilo delo v delavnicah končano, je tov. ravnateljica podelila knjižne nagrade in priznanja učencem, ki so med letom dosegli uspehe na različnih področjih.

OŠ Mirana Jarca, Črnomelj

OBRAMBNI DAN

Učenci predmetne stopnje smo imeli športni dan. Osemnajst ekip učencev 7. in 8. razreda se je pomerilo v znanju obrambnih vsebin, sedemindvajset ekip od 5. do 8. razreda pa je odšlo na pohod.

PETRA ZALOŽNIK, 6. c
OŠ Trebnje

NEBESA IN ZEMLJA

Neko noč nisem mogla zaspati. Odšla sem na vrt in začela plezati po največjem drevesu. Dolgo sem plezala, a vrha ni bilo nikjer. Naenkrat sem zagledala svetlobo. Najprej sem pomislila, da je sonce, čeprav se mi je zdelo čudno, da bi svetilo ponoči. Prišla sem do zlatih vrat, potkala, in odprla so se. Za vrati je stal sv. Peter. »Le vstopi, če nisi grešnik,« me je povabil. »O, sv. Peter, zlagala bi se, če bi rekla, da nisem grešnik. Mi je pa zelo žal, da sem tolikokrat grešila.« »Oproščeno ti je, lahko vstopiš v nebasa.« »Ne, hvala, za nebasa pa še nisem pripravljena. Še nekaj časa bi rada ostala na Zemlji.« »Pa nič,« je rekel sv. Peter in zaloputnil z vrati. Hotela sem se spustiti po drevesu, a ga je medtem že nekdo odstranil. Verjetno sam Bog. Iz zagate sem se rešila tako, da sem skočila. Dolgo sem padala, tako dolgo, da sem padla v jutro. Še sedaj se nisem izkopala.

ALENKA ŠEGA

(P. s.: žirija na letošnji mirenski privedivi Kljukec je ta sestavek ocenila za najboljši prispevek v skupini »dolenjska laž«.)

OB DVAJSET TISOČAKOV

PRELOKA — V času do 21. maja je nekdo na Preloki pri Črnomlju vliomil v vikend Zdenke Smole iz Ljubljane. Predhrznej je odnesel več orodja in drugih stvari v skupni vrednosti kar 20.000 din.

TAT V DIJAŠKEM DOMU

NOVO MESTO — 17. maja med 8. din 12.30 je še neznan osebja z originalnim ali ponarejenim ključem odklenila sobo v dijaškem domu v Šmihelu, v kateri prebival 17-letni B. Z. iz Osredka. Tat je prebivalcu zmaknil denarnico z gotovino in osebnimi dokumenti, nato pa sobo zaklenil in izginil.

KRAJA V STANOVANJU

NOVO MESTO — Neznane JE v času med 20. in 24. majem iz stanovanja Jožice Kuplenik v Ulici Slavka Gruma v Novem mestu ukradel 300 din in 630 DEM. Kuplenikova je tako skupaj ob 8.400 din, račun je seveda po uradnem tečaju.

OB DENAR ZA ŠOLSKO MALICO

NOVO MESTO — D. L., učenka sedmega razreda Osnovne šole Grm, je v času med minulim torkom in sredo ostala brez kuvert, v katerih je imela spravljen denar, ki ga je zbirala od učencev za šolsko malico. Ali sta kuverti izginili v šoli ali kje drugje, še ni znano, znano je le, da je bilo v eni 1.040 din, v drugi pa 650 din. Možje postave še iščejo tatu.

OSTAL BREZ GOLFA

ČATEŽ — Noč na 24. maj je nekdo izkoristil za tatvino osebnega avtomobila golf turbo diesel temno modre metalik barve, ki je stal pred Čateškimi Toplicami. Vozilo je last Ljubljancina dr. Petra Kumpa, golf pa je imel registrsko oznako W 652968. Škode je za 260.000 din.

OSTAL BREZ AVTOMOBILA

ŽUŽEMBERK — Še neznan storilec je pred dnevi sedel v osebni avto Jožeta Hočevarja iz Žužemberka, ki je svoje vozilo pustil parkirano na dvorišču bifeja Marije Ponikvar na Dvoru. Tat ni imel težkega dela, v avtu so bili kontakti ključ, tako da se je lahko nemoteno odpeljal proti Podgozdu. Tam je avto zapustil, še prej pa odtrgal vzvratno ogledalo in poškodoval brisalec.

VARUJTE SE BRUSILCEV

RIBNICA — Že večkrat in v različnih krajih se je izkazalo, da ne kaže zaupati raznim brusilcem nožev in popraviljavcem dežnikov, ki po hišah ponujajo svoje usluge. To je 20. aprila občutila tudi 77-letna Pavla Hočevar iz Brinovščice v Slemenih. Takrat so ji ponudili svoje usluge trije neznanzi: brušenje nožev so ji zaračunali 500 din. Ženica je šla v spalnico po denarnico, da bo plačala. Takrat pa ji je en izmed neznancev iztrgal denarnico s 30.000 dinarji, nakar so vsi trije »nabrusili še pete« in se odpeljali z avtom. Na srečo so jih že naslednji dan prijeli v Ivančni Gorici. To so bili 27-letni D. Hašiminović, 28-letni D. Alimanović in 20-letni S. Alimanović, vsi iz Bjeline v BiH.

- Vprašate, kje so meje demokracije. Odvečno vprašanje, ona mora biti brezmejna.
- Naši ubijalci so smog, ki nas duši, gospodarstvo, ki nas davi, in kmetijstvo, ki zateguje uzde.

D. STARČEVIĆ

PEŠKANJE IN POVRŠINSKA ZAŠČITA KONSTRUKCIJ, kamionov in kmetijskih strojev po konkurenčni ceni. Tel. (068) 50-381. (P21-14MO)

KEMIČNA ČISTILNICA — KOMISIJSKA TRGOVINA, Marija Jevnikar, Baragov trg 1, Trebnje, tel. 44-956, obvešča cenjene stranke, da bo lokal zaradi adaptacije zaprt od 10. 6. do 13. 7. 1991. Stranke prosimo za razumevanje, želimo ostati vedno prvi v kvaliteti in vam biti vedno na uslugo.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 4. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 30. marec 1991, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Odlok o davkih občanov občine Črnomelj
- Odlok o proračunu občine Črnomelj za leto 1991
- Odlok o uvedbi melioracijskega postopka Dobliče—Jerneja vas
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi nalog, ki jih od 1. 1. 1990 začasno opravljajo organi samoupravnih interesnih skupnosti

OBČINA METLIKA

- Odlok o gospodarjenju z javnimi potmi
- Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o določitvi povprečne gradbene cene stanovanj, vrednosti zemljišč in povprečnih stroškov komunalnega urejanja zemljišč na območju občine Metlika v letu 1991
- Odlok o zaključnem računu proračuna občine Metlika za leto 1990
- Odlok o uvedbi agromelioracijskega postopka Metlika II na območju naselij Jugorje, Lokvica in Suhor
- Odlok o davkih občanov občine Metlika
- Sklep o oddaji metliškega ribolovnega okoliša v upravljanje ribiški družini »Kolpa« iz Metlike
- Sklep o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občanov občine Metlika za leto 1990
- Odlok o proračunu občine Metlika za leto 1991
- Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v občini Metlika

OBČINA NOVO MESTO

- Odlok o organizaciji upravnih organov občine Novo mesto
- Odlok o ureditvenem načrtu Zgodovinsko jedro Dolenjskih Toplic
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o prekrških zoper javni red in mir v občini Novo mesto
- Sklep o razpisu nadomestnih volitev za zbor združenega dela skupščine občine Novo mesto v 16. volilni enoti
- Sklep o določitvi povprečne gradbene cene za 1 m² stanovanjskih površin in povprečnih stroškov komunalnega urejanja zemljišča na območju občine Novo mesto
- Sklep o ustanovitvi, nalogah, sestavi in številu članov odbora za družbene dejavnosti
- Sklep o ustanovitvi, nalogah, sestavi in številu članov odbora za gospodarstvo in infrastrukturo
- Sklep o ustanovitvi, nalogah, sestavi in številu članov odbora za praznovanje 500-letnice novomeškega Kapitlja

OBČINA RIBNICA

- Odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje planskih celot R 1 — KS Sv. Gregor in R 2 — KS Velike Poljane
- Odlok o davkih občanov za leto 1991

OBČINA TREBNJE

- Sklep o razpisu nadomestnih volitev delegatov v zbor združenega dela skupščine občine Trebnje
- Odlok o zaključnem računu občine Trebnje za leto 1990
- Odlok o proračunu občine Trebnje za leto 1991
- Sklep o vrednosti točke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 1991 (od 1. 1. 1991 do 30. 6. 1991)
- Odlok o prostorskih pogojih za območje občine Trebnje (planske celote 1, 3, 4, 5)
- Odlok o davkih občanov občine Trebnje
- Odlok o varstvu naravnega okolja pred požari
- Odlok o spremembi odloka o načinu oplojevanja živali na območju občine Trebnje
- Odlok o pogojih dobave, načinu odjema in oskrbi naselij s pitno vodo na območju občine Trebnje

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Odredba o izvajanju preventivnih ukrepov zaradi odkrivanja in preprečevanja živalskih kužnih bolezni v letu 1991

V 5. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 24. april 1991, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
- Sklep o valorizaciji višine nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 1991

OBČINA METLIKA

- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
- Odlok o pogojih za priložnostno opravljanje gostinske dejavnosti in o minimalnih tehničnih pogojih za prodajo in pijač zunaj poslovnih prostorov
- Odlok o ravnanju z odpadki na območju občine Metlika

OBČINA NOVO MESTO

- Sklep o oblikovanju najemnin za poslovne prostore ob upoštevanju con oz. območij lokacij poslovnih prostorov
- Odredba o ureditvi prometa na nekaterih cestah in ulicah v Novem mestu
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka prostorskih ureditvenih pogojev za območje historičnega jedra Novega mesta

OBČINA RIBNICA

- Odlok o proračunu občine Ribnica za leto 1991

OBČINA TREBNJE

- Sklep o povprečni gradbeni ceni stanovanj in povprečnih stroških komunalnega urejanja zemljišč na območju občine Trebnje

V 6. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 10. maj 1991, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje 14/2 »Avtobusna postaja Črnomelj«
- Sklep o javni razgrnitvi spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin srednjeročnega plana občine Črnomelj 1986—1990

OBČINA NOVO MESTO

- Odlok o davkih občanov občine Novo mesto
- Odlok o ureditvenem načrtu pokopališča Srebrniče — 1. faza
- Odlok o lokacijskem načrtu primarne mreže plinovoda v Novem mestu — 2. faza
- Odlok o spremembi odloka o organiziranju javnega podjetja Komunala Novo mesto
- Sklep o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občanov občine Novo mesto za leto 1990
- Odredba o spremembi odredbe o delovnem času upravnih organov občine Novo mesto

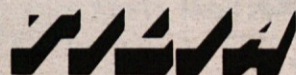
PRETEKLOST ZA PRIHODNOST
OBRTNIKI IN PODJETNIKI!

V MERKURJEVI

ponudbi rabljene opreme boste našli stroje za brizganje plastike, za žaganje, rezanje, krivljenje univerzalne revolver stružnice, stružne avtomate, rezalnike vrtalnike, brusilke, stiskalnice, livarsko opremo, biro in računalniško opremo, elektroopremo, lesnoobdelovalne stroje...

Na konsignacijo ali na odkup sprejmemo stare stroje v svoje skladišče.

Pokličite nas na telefon (064) 212-773 (Merkur Kranj, Gregorčičeva 8) in brezplačno Vam bomo poslali naš KATALOG.

zavarovalnica tilia d.d.
ново mesto

RAZPISNA KOMISIJA ZAVAROVALNICE TILIA, D.D. NOVO MESTO

RAZPISUJE

delovno mesto: direktorja družbe

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo in 5 let delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu
- da imajo organizacijske sposobnosti, potrebne za uspešno vodenje poslovanja, ter da so se z dosedanjim delom izkazali v uspešnosti
- da je predložen program pozitivno ocenjen

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev posredujejo RAZPISNI KOMISIJI Zavarovalnice TILIA, d.d. Novo mesto, 68000 NOVO MESTO, Cesta herojev 1, v roku 8 dni po objavi z oznako »za razpis«.

Razpisna komisija
ZAVAROVALNICE TILIA, D.D. NOVO MESTO

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da je po sklepu Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto, sprejetem na seji dne 23. 4. 1991 (Skupščinski Dolenjski list, št. 5/91)

JAVNO RAZGRNJEN

OSNUTEK PROSTORSKIH UREDITVENIH POGOJEV ZA HISTORIČNO JEDRO NOVEGA MESTA

v času od 24. aprila 1991 do 24. junija 1991:

- v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, 1. nadstropje ter
- prostorih krajevnih skupnosti Center, Kandija — Grm, Majde Silc in Mestne njive.

JAVNA OBRAVNAVA

osnutka prostorskih ureditvenih pogojev bo v

četrtek, 6. junija 1991, ob 18.30

v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Novi trg 6 (soba 67/III).

Do poteka javne razgrnitve osnutka lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na kraju razgrnitve ali pa jih pošljete Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Novo mesto, Ljubljanska 2.

Na javni obravnavi bodo navzoči izdelovalci prostorskih ureditvenih pogojev, ki bodo k osnutku podali podrobnejšo obrazložitve in prisotnim dajali pojasnila.

Vabljeni.

Zavod za družbeno planiranje
in urbanistično načrtovanje
občine Novo mesto

DA SE VAM NE BI NIKDAR ZGODILO

Lani so v Sloveniji v 9960 tatvinah roparji posameznike in družbo oškodovali za 121 milijonov dinarjev.

V 5761 vlomih so tatovi okradli 2578 avtomobilov, 1041 stanovanj, 890 počitniških hišic, 525 trgovin, 287 lokalov, 186 šol in 15 pošt.

ZAVAROVANJE JE NAJBOLJŠE VAROVANJE.

Vse informacije za vašo osebno varnost ter varovanje vašega imetja na sejmu

Gospodarsko razstavišče

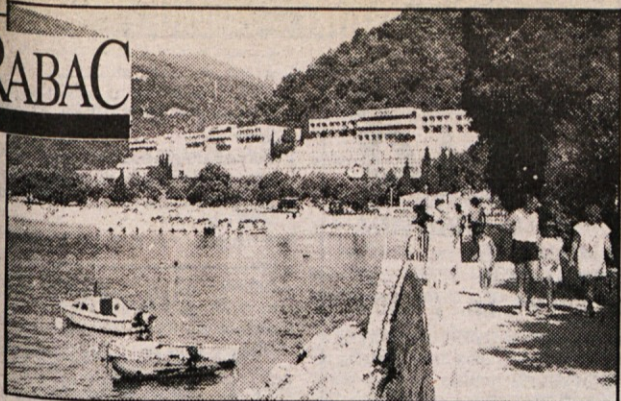
VAROVANJE SECURITY

Ljubljana, 28.5. - 1.6.1991

Brezplačne vstopnice za ogled sejma lahko prevzamete v poslovnih enotah zavarovalnice triglav d.d. v Novem Mestu, Zagrebška 2.

RABAC

Pojdite z nami na vzhodno obalo Istre, kjer vas čaka vrsta turističnih objektov v RABACU. V zalivu Maslinica, prav v bližini peščne plaže, so trije hoteli B kategorije – MIMOSA, HEDERA in NARCIS. Ob hotelih so številni športni objekti, veliko je priložnosti za sprehode in zabavo. Morda še to, v hotelu HEDERA je pokrit bazen s sladko vodo in trim kabinetom, v hotelu MIMOSA pa pokrit bazen z morsk vodo.

V vseh hotelih so nadvse ugodni tedenski aranžmaji!

Cene polpenzionov v sobah 1/2 za eno osebo na dan:

MIMOSA in HEDERA

junij	julij/avgust	september
270–347 din	456–568 din	324–416 din

NARCIS

junij	julij/avgust	september
237–281 din	403–489 din	284–337 din

Posebni tedenski aranžmaji tudi za upokoence: polni penzion za eno osebo na dan:

junij
1/1 310 din
1/2 260 din

informacije in rezervacije:
telefon: 052/872-226, 872-206
telex: 25347 yu rabac
telex: 052/872-561

Poiščite biser, ki je prav blizu – v školjki Kvarnerskega zaliva.

AS

ERVIS
ADMINISTRATIVNI

SAVNIK MARICA NOVO MESTO UL.TALCEV 2

FOTOKOPIRANJE

ADMINISTRATIVNE STORITVE

ZASTOPSTVO

SERVIS VAKO
Kolodvorska 56
68340 ČRNOMELJ
Tel. 068/52-073, 52-555
Telefax: 068/52-073

Cenjene potrošnike obveščamo, da smo pripravili izredne ugodnosti za uporabnike naših storitev:

1. Ukinitve obračuna kilometrine, delovne ure po najkonkurenčnejših cenah.
2. Pri prejemu računa dobite kupon s številko. Vsako zadnjo soboto v mesecu bo izžrebano 6 števil. Pri vsakem žrebanju bodo prisotni trije lastniki kuponov, prav tako pa bodo udeleženi pri žrebanju, ki bo v Studiu D. Čas žrebanja bo objavljen po radiu.

Zadeti prvega žrebanja:

- skrinja 380 l
- hladilnik,
- dve popravili servisa do vrednosti 2.500,00 din,
- tri popravila do vrednosti 1.500,00 din.

Kupone shranite do konca leta za novoletno žrebanje. Se priporočamo!

SGP ZIDAR KOČEVJE
»v stečaju«
Trg zbora odposlancev 56
61330 KOČEVJE

ODDAJA V NAJEM

opremljene poslovne in proizvodne prostore v Kočevju

Predmet oddaje so naslednji prostori:

1. pisarniški prostor v izmeri	13,88 m ²
2. pisarniški prostor v izmeri	13,73 m ²
3. pisarniški prostor v izmeri	21,94 m ²
4. pisarniški prostor v izmeri	76,84 m ²
5. pisarniški prostor v izmeri	43,59 m ²
6. pisarniški prostor v izmeri	135,64 m ²
7. pisarniški prostor v izmeri	55,50 m ²
8. pisarniški prostor v izmeri	33,50 m ²
9. proizvodni prostori v izmeri	1.236,00 m ²
10. skladišni prostori v izmeri	72,00 m ²
11. del parcele v izmeri	411,00 m ²

Pogodbe bodo sklenjene za določen čas 3 mesecev z možnostjo podaljšanja.

Prednost pri najemu imajo osebe, ki bodo sklenile delovno razmerje z odpuščenimi delavci SGP »ZIDAR« Kočevje.

Informacije po telefonu 061 855-261.

Pisne ponudbe pošljite na naslov: SGP ZIDAR Kočevje »v stečaju«, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje, v 8 dneh po objavi.

KRKA tovarna zdravil p.o.
Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo

razpisuje

javno licitacijo,

na kateri želi razprodati rabljeno hotelsko opremo (postelje, kavče, nočne omarice, fotelje in drugo).

Licitacija bo v torek, 4. 6. 91, ob 14.30 v prostorih Krkine Vinske kleti na Bajnofu.

Osnovna šola ing. Janeza Marentiča Podzemelj
68332 Gradac

razpisuje prosti delovni mesti

1. UČITELJA 1. RAZREDA

— za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
Pričetek dela 1. 9. 1991.

2. UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA
Z DOPOLNJEVANJEM

— za določen čas (od 1. 9. 1991 do 30. 6. 1992) s polnim delovnim časom.

Prijave na razpis z dokumentacijo pošljite v roku 15 dni po objavi razpisa.

V SPOMIN

Dragi Janko,
otožno je brez tebe,
žalost nas mori,
potreben si, a tebe ni.

27. maja je minilo žalostno leto, odkar si zapustil svoje drage, naš ljubi mož, oče, sin in brat

JANKO ŠUTEJ

Kovačji Grad 1, Vinica

Tujina te je vzela, tvoji družini pa je zadala žalost. V našem domu je praznina, v srcih naših bolečina, spomin pa živi, ker tebe več med nami ni. Iskrena hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, prižigate svečke in mu krasite grob s cvetjem.

Žalujoci: žena Marica in otroci Stanka, Oliver in Nikoli, mama, brat Mirko, brat Jure z družino, brat Jože z družino in sestra Anica z družino

Nemčija, Ostrack, Kovačji Grad, Kanada

Živiva, če je to življenje,
žalost in bolečina.
Živiva, toda za kaj in za koga,
ko pa nimava tebe — ljuba hčerka

V SPOMIN

naše ljube

BRANKE KNEZ

iz Krmelja 23

Tako rada si živila, a morala v najlepšem mesecu, maju, si umreti. Saj ne moreva tega doumeti, da je danes, 30. maja, že pet let od krute resnice, da te ni več. Hvala vsem, ki se je spominjate in obiskujete njen grob.

Neutolažljivi vsi tvoji

Krmelj, 30. maja 1991

En teden dobrih novic zastonj!

Slovenske novice so edini dnevnik, ki izhaja v barvah. Dobesedno in v polnem pomenu besede. Saj res ne gre, da nam bi vzeli vse veselje do življenja.

Izpolnite tale kupon in prihranite 72din!

Morda so vaša pričakovanja drugačna. Nič hudega, saj se lahko prepričate. Izpolnite tale kupon in v treh dneh po tem, ko ga bomo prejeli, vam bomo teden dni brezplačno pošiljali naš časnik. Peti dan prejemanja vas bomo povprašali po vašem mnenju o vsebini časopisa in o tem ali se boste nanj morda naročili.

Pošiljajte mi teden dni brezplačno in brez obveznosti Slovenske novice.

DOLENJSKI LIST

Ime in priimek _____

Ulica in hišna številka _____

Poštna številka in kraj _____

Telefon doma _____

Letnica rojstva _____

1 Izobrazba: osnovna srednja višja visoka

Katerega od dnevnih časopisov berete?

DELO LJUBLJANSKI DNEVNIK VEČER

Podpis: _____

P.S. Dovoljujem, da na moj naslov občasno pošiljate

neobvezno propagandno gradivo: DA NE

STIK - razvojno trženje, Titova 35, 61000 Ljubljana

tedenski koledar

Četrtek, 30. maja — Ivana Petek, 31. maja — Angela Sobota, 1. junija — Justin Nedelja, 2. junija — Evgenij Ponedeljek, 3. junija — Drago Terek, 4. junija — Kristina Sreda, 5. junija — Ferdinand

LUNINE MENE
5. junija ob 16.30 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 31. 5. in 1. 6. (ob 20. uri) ameriška akcijska drama Bele noči. 2. 6. (ob 18. in 20. uri) francoski kriminalni film Nikita.

kmetijski stroji

TRAKTOR TV 523, malo rabljen, s frezo, plugom in plugom za sneg prodam. Novak, Bršljin 58, ☎ 23-339. 3456
MLATILNICO, lahek most z lestvijo in nahrbtnik škroplilnico Stihl, vse rabljeno, vendar izpraznjeno, ugodno prodam. Alojz Bizjak, Kočno 4, Krško, ☎ (0608) 32-209. 3468
KOSILNICO BCS in vino, rdeče in belo, prodam. Žonta, Potov Vrh 4, Novo mesto. 3483
MOTOKULTIVATOR Goldoni Mondial LPS (8 KS), s frezo in plugom, prodam. ☎ 24-368. 3488
TRAKTOR AIHER (19 KM), potreben popravila, prodam. ☎ 47-081, po 15. uri. 3505
PRIKOLICO SIP 17 prodam. Anton Kovarčič, ☎ 42-800. 3508
KOSILNICO dvojni nož SCT prodam ali menjam za rotacijsko 165. Andrej Turk, Brod 4, Podbočje. 3519
MLATILNICO s popolnim čiščenjem prodam. Stanko Uršič, Škrlevo 5, Sen-trupert, ☎ 40-072. 3521
TRAKTOR TV 523 s frezo in plugom prodam. Jože Srebrnjak, Hrušica 24, Novo mesto. 3533
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO (17 m3) prodam. ☎ 41-006. 3540
BCS DIESEL in 170 l kompresor prodam. ☎ 56-612. 3561
ŠKROPLILNICO za traktor Tomo Vinkovič 420 prodam. ☎ (068)60-179, zvečer. 3571
KROŽNE BRANE, 24 diskov, dobro ohranjene, prodam. ☎ 76-178. 3600

kupim

SENO na rastilu, na relaciji Žabja vas, Smolenja vas, Slatnik, kupim. ☎ 26-729. 3541

motorna vozila

Z 101, letnik 1978, obnovljeno, prodam za 1000 DEM ali v dinarjih. ☎ 42-621. 3457
OPEL KADET 1,3 GLS, letnik oktober 1987, prodam. ☎ 068/56-332. 3457
PRODAM ZASTAVO 128, letnik 88, po ugodni ceni. ☎ 43-514 (popol. ali zvečer). 3458
126 P, letnik 1985, prodam. Franc Banič, Konec 18, Novo mesto. 3458
LADO 1300 S in **Z 750 S** prodam. ☎ (0608)79-893. 3459
FIAT 126 P, letnik 1987, prodam. Se-la 43, Straža. 3463
MINI AUSTIN 1100 special, brezhiben, neregistriran, letnik 1979, prodam. Jože Plančan, Vel. Cerovec 9, Novo mesto. 3465
ZASTAVO 750, neregistrirano, v voznom stanju, hrastove plohe in smrekove deske prodam. ☎ 23-777. 3469
LADO 1200 S, dobro ohranjeno, letnik 1987, prodam. ☎ (068)25-722, popoldne. 3470
126 P, letnik 1987, registriran do aprila 1992, prodam. ☎ 43-588. 3471
126 P, letnik 6/1986, registriran do 17. februarja 1992, 36000 km, prodam. Cena 3000 DEM. ☎ 22-950, popoldne. 3473
TOVORNI AVTO Mercedes 11-13, letnik 1976, nanovo registriran, prodam. ☎ 43-515. 3474
JUGO KORAL 45, letnik 1988, prodam. Jože Muhič, Vihre 47, Mirna Peč. 3475
GOLF DIESEL, letnik 1983/8, dobro ohranjen, z dodatno opremo, prodam. ☎ 26-687, popoldne. 3476

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.

UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartel, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragas, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 22 din, naročnina za 2. trimesečje 250 din; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 500 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 280 din, na prvi ali zadnji strani 560 din; za razpise, licitacije ipd. 300 din. Mali oglasi do deset besed 250 din, vsaka nadaljnja beseda 25 din.

ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefax: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNomeLJ: 31. 5. (ob 20. uri) ameriški triler Skandal v Hollywoodu. 2. 6. (ob 18. uri) ameriška komedija Rockn Roll detektiv. 2. 6. (ob 20. uri) ameriški psihološki triler Ko jagenjčki utihnejo.

KRŠKO: 30. 5. (ob 21. uri) ameriški erotični film Seksualne dileme. 2. 6. (ob 18. uri) ameriško znanstvenofantastični film Robocop II. 4. 6. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Bull Durham.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 30. (ob 18. in 20.15) in 31. 5. ter 1. in 2. 6. (ob 20. uri) ameriška melodrama Havana. 31. 5. ter 1. in 2. 6. (ob 18. uri) ameriški akcijski triler Ozki prehod. 1. in 2. 6. (ob 16.30) ameriška celovečerna risanka Pepelka.

SEVNICA: 31. 5. in 2. 6. ameriška komedija K-9.

GOLF XD, letnik 86/87, prodam. ☎ 27-405. 3477

ŠKODO 120 LS, letnik 1982, prodam. Franc Ajdišek, Ornuška vas 8, Trebelno. 3479

JUGO KORAL 55, letnik april 1989, prodam. ☎ (068)27-501. 3482

GOLF DIESEL, 11/89, 32000 km, prodam. ☎ 84-575. 3484

JUGO KORAL 45, letnik avgust 1989, 16000 km, rdeč, odlično ohranjen, nujno in ugodno prodam. ☎ 21-858. 3486

126 P, letnik 1981, registriran do marca 1992, prodam. Gazvoda, Šentjošt 10, Novo mesto. 3487

ZASTAVO 850, letnik 1983, prodam. Branko Kolenc, Dol. Kamence 61/b, Novo mesto. 3491

R 4 GTL, november 1989, prodam. Informacije na ☎ 27-866, popoldne. 3492

R 4, letnik 1979, registriran do maja 1992, prodam. ☎ 42-234. 3493

JUGO 45 A, maj 1987, opravljen tehnični pregled, ugodno prodam. ☎ 24-834. 3494

R 11, letnik 1987, rdeče barve, prodam. ☎ (068)86-139. 3497

Z 128, letnik 1987, registrirano do januarja 1992, prodam. ☎ 25-371, zvečer. 3507

126 P, dobro ohranjen, letnik 1986, prevoženih 17000 km, prodam. ☎ 27-716. 3510

Z 101 GTL 55, letnik 1983, registrirano do 2/92, prodam. ☎ 23-686, interna 321, od 8. do 15. ure. 3512

TORI TRX, malo rabljen, prodam. Informacije na ☎ (068)51-087. 3514

126 P, december 1989, prodam. Lindič, Vel. Brusnice 58 a. 3517

126 BIF, vodno hlajenje, prodam. ☎ (068)46-534. 3518

Z 101 GTL, letnik 1985, registrirano, prodam. Na žago 2, Šentjernej. 3520

126 P, december 1987, prodam. Lenka Gašperšič, Podgora 23, Straža, ☎ 87-462, v četrtek popoldne. 3522

R 4 GTL, letnik 1988, prodam. ☎ (068)23- 585. 3525

LADO 1200, letnik 1976, z obnovljenim motorjem, registrirano do oktobra, prodam. ☎ 65-317. 3525

JUGO 45, letnik 1989, registriran do maja 1992, prodam. ☎ 51-767. 3526

MINI SPECIAL, letnik 1979, prodam ali menjam. Marjan Bukovec, Ljubljanska c. 15, Novo mesto. 3527

JUGO 55, april 1988, prodam. Jakša, Cesarjeva 37, Novo mesto. 3530

GOLF DIESEL, julij 1989, rdeč, 4 vrata, odlično ohranjen, prodam. Medic, Volčičeva 2, Novo mesto, ☎ 22-737. 3531

LADO SAMARO, letnik 1987, registrirano do oktobra, prodam. ☎ (068)59-711. 3532

FIAT 126 P, letnik november 1986, prodam. Matjaž Kovačič, Mali Slatnik 33, Novo mesto. 3535

JUGO, letnik 1990, karamboliran, prodam. ☎ 25-324. 3537

MOTOR ATX 50 C, star 14 mesecev, dobro ohranjen, za 1380 DEM prodam. ☎ 26-150. 3538

GOLF, letnik 1982, prodam. ☎ 57-150. 3542

MZ ETZ 125 L, letnik 1990/91, z dodatno opremo, prodam. ☎ (0608)75-573. 3543

VESPO MERI 4, športno kolo na 10 prestav, prodam. ☎ 44-877. 3544

ALFA ROMEO 33 1,5 TI, letnik 1987, 70000 km, bele barve, prodam. ☎ (068)53-211. 3545

TOMOS AVTOMATIK in tomos Kros ugodno prodam. ☎ 73-666. 3546

Z 101 GTL, letnik 1986, in R 4, letnik 182, neregistriran, prodam. ☎ 26-944. 3548

KADETT 1,3 S, letnik 1984, registriran do maja 1992, prodam. ☎ 84-334. 3550

MOTOR CTX, letnik 1989, prodam. ☎ (0608)32-287. 3551

VESPO P 200 E, letnik 1983, prevoženih 7700 km, prodam za 1500 DEM. ☎ 23-522. 3553

OPEL KADETT 1,3 GLS, letnik 11/86, prodam. ☎ (0608)70-343. 3556

R 4 LTS, letnik 1980, registriran do 3/92, prodam. Ogled pri Nadž, Nad mlini 44, Novo mesto, po 19. uri. 3558

JUGO 60, star 14 mesecev, prodam. ☎ 27-487. 3559

VW 1200, letnik 1975, prodam. Marjan Podvinski, Dol.Kamence 89, Novo mesto. 3560

Z 750, letnik 1980, registriran do maja 1992, prodam. ☎ 26-786, popoldne. 3562

126 P prodam. ☎ 21-208. 3564

JUGO 45, letnik 1987, registriran, prodam. ☎ 20-486. 3565

R 4, letnik 1981, v nevoznom stanju prodam. ☎ 27-586. 3566

JUGO 55, letnik 1989, rdeč, prevoženih 18000 km, prodam. Jordan, Grajska 27, Kostanjevica. 3568

DIANO, letnik 1979, in R 4, letnik 1979, prodam. ☎ 25-894, popoldne in 43-767. 3569

AVTO ALEKO, star 15 mesecev, prodam. Božo Sušteršič, K Roku 82, Novo mesto. 3570

ZASTAVO SKALA, letnik 1988, prodam ali menjam za cenejše vozilo jugo 45. ☎ 44-756. 3572

GOLF, letnik 1987, dobro ohranjen, rdeč, prodam. ☎ 85-126, popoldne. 3575

ZASTAVO 101, letnik julij 1973, ohranjen, prodam. ☎ 27-738. 3576

GOLF, letnik 1986/87, prodam. Gor. Kamence 1, Novo mesto. 3577

MOTOR CTX 80, nov, in dve strešni legi 1 = 7 m1, poceni prodam. ☎ 47-222. 3578

R 9 GTD, letnik 1984, prodam. Muhaber 45. 3579

JUGO 45, letnik 1988, prodam ali zamenjam. ☎ 20-411. 3583

126 PGL, letnik 1987, prodam. ☎ 25-113. 3584

OPEL KADETT 1,6 D, letnik 1987, prevoženih 53000 km, registriran do 4/92, prodam. ☎ (0608)33-691. 3585

126 P, letnik 1989, registriran do 2/92, prodam. Jerman, Dol. Kamence 86, Novo mesto. 3586

TAM 6500, letnik 1975, in TAM 5500, letnik 1974, ugodno prodamo. Breza, Bučka, ☎ 76-078. 3588

ZASTAVO 101 SKALA, letnik november 1988, rdeče barve, 15000 km, dobro ohranjeno, ter nov elektromotor (5,5 KS) in novo trobeno Amati prodam. ☎ 44-506. 3591

MOTOR ETZ 250, star dve leti, ugodno prodam. ☎ 86-189. 3592

GOLF DIESEL, letnik 1990, rdeč, 4 vrata, prodam. ☎ 52-329. 3593

VESPO PX 200 E, letnik 1988, registrirano za celo leto, ugodno prodam. ☎ 27-393. 3594

JUGO KORAL 45, letnik 1988, in traktor Zetor 50/11, letnik 1983, prodam. Groblje 38, Šentjernej. 3595

LADO 1300, letnik 1983, registrirano do 19. marca 1992, prodam. ☎ 49-294. 3596

ZASTAVO 750, letnik 1982, generalno obnovljeno, prodam. ☎ (0608)61-930. 3597

LADO 1200, letnik 1987, ohranjeno, prodam. ☎ 65-324, po 15. uri. 3598

FURGON IMV 1600 R, registriran do 3/92, ugodno prodam. ☎ 22-488, po 19. uri. 3604

AVTOMEHANIKA, POZOR! Navozni kanal, prikolico za prevoz vozil in vojaško prikolico za jepp ugodno prodam. ☎ 23-529. 3605

obvestila

POMOČ PRI ZBIIRANJU dokumentacije in urejanju zadev v upravnih postopkih (pridobivanje lokacijske dokumentacije, lokacijska in gradbena dovoljenja, priprave del...) vam nudi pisarna Elice Skenderović, Kettejev drevored 3, Novo mesto, ☎ 21-040, interna 390. 3563

TAPETNIŠTVO, Pristavice 9, Šentjernej. Tapeciranje in preoblačenje tapetiranja in oblaganja pohištva. Delovni čas od 8. do 16. ure, sobota od 8. do 10. ure. ☎ 86-263. 3590

MATURANTI

NUDIMO VAM BELE MAJICE S TISKOM PO VAŠEM NAROČILU.

CENA ZA KOS: BREZ DAVKA OKOLI 60 DIN
Z DAVKOM OKOLI 70 DIN
Informacije tel.: 84-455 ali 23-585

V soboto ob 8. uri bo vrata kupcem odprla nova trgovina

MGM — SHOP

na Partizanski 3 v Novem mestu.

V njej boste našli bižuterijo, kozmetiko, posterje, darilni in šolski program, predvsem pa igrače.

Igrčke za vsako starost — MGM-shop na Partizanski 3 v Novem mestu!

DELAVNICO in dvoje nedokončanih STANOVANJ, skupno 531 m², prodamo v JESENICAH na Dolenjskem. Informacije na telefon (041) 333-809.

VISTA 21

Center za fotografijo

Fuji, Agfa, Kodak, Efke, Orwo filme dobite najceneje v prodajalni VISTA 21, Prešernov trg 5, v Novem mestu.
Prav tako bomo poskerbeli, da bodo vaši filmi hitro in kvalitetno razviti.

Foto trgovina, laboratorij, galerija

UGODNA CENA EVROPSKA KVALITETA

GORSKO KOLO

18 PRESTAV zensko ali moško

ZA SAMO 6.450 din

in HOLLAND LOOK (travni) 3.550 din

Za skupni nakup nudimo popust in obroke

INFORMACIJE BESS - PRO MARKET

in LJUBLJANA, SMARTEVSKA 11

PRODAJA TEL: 061 310 935 FAX: 302 556

Vredni smo zaupanja!

BIRO 5 d.o.o. TRGOVINA Vrhovčeva 9, Novo mesto tel: 25-901, 25-496 fax: 25-901

IZREDNO UGODNO

-računalniki
-telefexi
-modemi
-diskete
-in ostale računalniške potrebščine

najcenejši LAPTOPI

TAKOJŠNJA DOBAVA!
MOŽNOST NAKUPA
TUDI NA KREDIT!

Ali že veste, da lahko na enem mestu izberete in si izposodite klasično, moderno ali ekskluzivno poročno obleko?

Vjenčana posudiona (izposojevalnica poročnih oblačil), Vlaška 70, Zagreb, tel. 418-014.

d.o.o.

TREBNJE, Kolodvorska 1,

tel. 068 44 003

Obveščamo cenjene kupce, da izdelujemo in vgrajujemo vse vrste betenov po konkurenčnih cenah. Pri nas lahko naročite tudi ostali gradbeni material. Pokličite na tel. 44-003 ali se oglasite osebno.

skandinavski konfekcijo

BLAGOVNICA NOVO MESTO Komandanta Staneta 18

ODDAJA

v najem poslovne prostore v izmeri 70 m² neto površine. Prostor je v blagovnici Komandanta Staneta 18 ter je primeren za predstavništvo, razstavni salon, trgovino itd. Svojo ponudbo pošljite na zgornji naslov. Vse ostale informacije dobite v blagovnici ali na telefonsko številko 21-775.

TILIA

TEHNIČNA TRGOVINA IN MONTAŽA INSTALACIJ
Bršljin 21, tel.: 21-503

Ugodno:
VODOVOD OGREVANJE ELEKTRIKA BELA TEHNIKA KMETIJSKA OPREMA

S tem oglasom dobite **6% POPUSTA** za nakup gorilca ali mikrovalovne pečice

NOVO V MOKRONOGU!

Podjetje Opal d.o.o. izvaja naslednja dela:

ŠTEDILNIK na trda goriva (levi) in prvi televizor ugodno prodam. Majde Silc 5, Novo mesto. 3480

IVERNE DESKE (79 m2) prodam. 24-658. 3490

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (4 KW), rabljeno, 50 l boiler in električni štedilnik s pečico ugodno prodam. 24-834. 3495

MEŠALEC BETONA prodam. 44-688. 3499

TELEVIZOR GORENJE, črno-bel, z daljinskim upravljanjem, prodam za 2.500 din. Lamovšek, Ulica Cankarjeve brigade 39, Trebnje. 3500

SEDEŽNO GARNITURO (trosed, dvosed, enosed) poceni prodam. 23-756. 3511

STABILNI MOTOR ARAN 12 PS, generalno obnovljen, prodam. 65-494, popoldne. 3513

BETONSKO GARAŽO Strežnik, staro dve leti, vgrajena dodatna okna in vrata, prodam. Primerno tudi za počitniško hišico. (068)25-392, popoldne. 3536

KLAVIRSKO HARMONIKO Delica, 120—basno, novo, in novo kotno brusilko (1000 W) prodam. (0608)61-662. 3539

KOZO s tremi mladiči prodam. 23-233. 3549

DRVA prodam. 20-557, od 20. do 22. ure, vsak dan. 3552

STROJ za kemično čiščenje MS 7/8 zelo ugodno prodam. 49-582. 3554

PRODAM 3 m³ suhih smrekovih plohov. 42-375. 3557

MLADO KRAVO šivko prodam. Franc Jeralič, Šmarje 26, Šentjernej. 3573

STROJ za varjenje PVC vrečk z izrezom, Viro PR—400, agregat 1.5 KW in bencinski motor Tomos, primeren za vrtno kosilnico, prodam. 27-990. 3582

UGODNO PRODAJAMO hidraulične čelne planirane deske za vse vrste traktorjev. Do 15. junija 1991 nudimo dodatni popust. Breza, Bučka, 76-078. 3587

BRAKO KAMP PRIKOLICO, staro štiri leta, prodam. (0608)31-032. 3589

ENOBRAZDNI OBRAČALNI plug za traktor Tomo Vinkovič (30 KS) ter žrebo, staro dve leti, vozno, pripuščeno, prodam. (0608)33-500. 3599

BOROVO OSTREŠJE za gospodarstvo poslojpe (10 X 10) in nov »šiberdah« prodam. 76-554, zvečer. 3601

FRANCOSKO POSTELJO in tri-delno omaro, skoraj novo, prodam. 58-550. 3602

razno

PREPOSTA, KMEČKA dekleta in ženske, ali imate srca za dolenske fante? Oglasite se AFRODITI v Kranju in osrečite njih in sebe. (064)324-258. 3460

ODDAM LOKAL v Novem mestu. Ponudbe pod Šifra: »LEPA LOKACIJA« 3516

NA PROMETNI TOČKI v središču Dvora oddam v najem več prostorov za mirno obrt. 87-303. 3528

STAREJŠI UPOKOJENEC želi spoznati žensko od 50 do 65 let za streljbo in kratek čas. Ostalo po dogovoru. (068)56-138. 3547

INSTRUIRAM matematiko in fiziko za osnovne in srednje šole. (068)22-481. 3555

KOKRŠPANJELA oddamo družini z lastno hišo z vrtom. 22-783. 3581

PROSTOR (26 m2), takoj vseljiv, oddam v najem. Bršljina 21, Novo mesto, 21-503. 3603

službo dobi

NUDIM vam dober zaslužek na terenu. Pogoji: delo ob vikendih z lastnim avtomobilom. Javite se na (068)84-791. 3378

POTREBUJEMO še nekaj potnikov za prodajo konfekcije na terenu. Velika izbira artiklov, odlični zaslužki s takojšnjim izplačilom provizije. 85-325, po 20. uri. 3404

MLAJŠE DEKLE v strežbi honorarno zaposlim. Partizanska 21, Novo mesto, 28-550. 3498

POTREBUJEM sposobne agente za prodajo iskanih artiklov na območju Posavja in Dolenjske. Provizija od 30 % naprej. (0608)81-082. 3501

ČE IMATE lasten prevoz in želite zaslužiti, pokličite na (0608)34-896. 3503

IŠČEMO potnike za prodajo tekstila na terenu. Lasten prevoz, dober zaslužek. 23-640. 3504

KOMERCIALISTI in potniki, pozor! Čaka vas izreden zaslužek. 27-905. 3567

stanovanja

NAJAMEM STANOVANJE ali hišo za več let. 28-006 popoldne. 3496

STANOVANJE v Novem mestu oddam za dve leti. Šifra: »PREDPLAČILO«. 3496

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam ali zamenjam za gradbeno parcelo. 22-349, popoldne. 3506

PROSTOR ZA VAJE IGRALCEV

RIBNICA — Še pred tremi leti je bil prostor pod odrom v domu TVD Partizan v Ribnici skladišče navlake; amaterska kulturna dejavnost, predvsem člani dramske skupine in pevci, pa niso imeli primerne prostora za vaje. Zato so člani KUD Gallus sklenili, da bodo ta okoli 80 kv. metrov velik prostor temeljito preuredili in ga koristno uporabili. Za pomoč so zaprosili domača podjetja in druge. Največ so prispevali in pomagali z delom kolektivi Inlesa, Rika in ITTP, seveda pa tudi drugi in celo telesnokulturna skupnost. Nanovo pridobljeni prostor so svečano odprli konec aprila, zdaj pa že v njem vadi dramska skupina, ki bo jeseni nastopila z dramatisiranim Jančarjevim Galjotom. Predstava bo posvečena 400-letnici smrti Jakoba Gallusa-Petelina in bo prikazovala predvsem življenje v tistem, Gallusovem, času.

● *Izgubil sem penzijo. Pošten najditelj naj z njo živi ves mesec. (J. Klemenčič)*

ZAHVALA

Po dolgi in nepremagljivi bolezni je umrla naša draga

MARICA IVIČIČ

iz Metlike

Zahvaljujemo se njenim zvestim prijateljicam za izredno skrb in pozornost, sosedom, sodelavcem in znancem, ker so jo obiskovali, darovali cvetje ter jo spremili na zadnji poti. Hvala osebu Doma starejših občanov v Metliki, ki so jo negovali in ji lajšali bolečine ob pomoči oseba Zdravstvenega doma v Metliki. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete pesmi.

Žalujemo: oče Nikola, sin Branko, brat Slavo, Ivan in sestra Ana z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ni bilo časa reči zbogom, tudi roke nisi nam podal, smrt vzela te je iznenada a v srcih in spominu našem za vedno boš ostal, ko mirno boš počival in v temnem grobu spal.

18. maja je v 83. letu tiho in za vedno odšel od nas dragi ata, stari ata in dedek

FRANC MURN

iz Podturna pri Dolenjskih Toplicah 65

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom za nesebično pomoč, prijateljem, znancem in vsem, ki ste počastili spomin nanj, ga zasuli s cvetjem, nam izrekli sožalje, ter ga pospremili na poti k zadnjemu počitku. Hvala kolektivom GG Podturn, Zdravilišče Dolenjske Toplice, Iskra Tenel Novo mesto, Društvu upokojencev in Zvezi borcev za podarjene vence. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala Slavku Fabijanu in Niku Golešu za ganljive poslovljne besede in pevske zboru iz Šmihela za zapete žalostinke. Hvala za organizacijo pogreba in vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: hčere, sinovi in vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA JAMNIK

roj. KRALJ, iz Zbur 1

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sosedom, sodelavcem Togrela in Avtohiše Pionir za vence, cvetje in pomoč, župniku za opravljen obred in vsem za izraze sožalja.

Vsi njeni

V SPOMIN

Pomlad na vrt bo tvoj prišla in čakala, da prideš ti. Sedla bo na rožna tla in zajokala, ker te ni.

LEOPOLD ROŽIČ

iz Črnomlja

29. maja je minilo žalostno leto, odkar je v našem domu ostala praznina, žalost in neminljiva bolečina, le grob tvoj so še naša srečanja s teboj.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica, teta in svakinja

JOŽEFA ŽAGAR

upokojenka po poštnem uslužbencu iz Kostanjevice na Krki

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, pokojnici podarili cvetje in jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja Domu starejših občanov v Novem mestu, njenim najbližjim sestanovalkam, g. župniku za opravljen obred in pevcem moškega zbora iz Šmihela za zapete poslovljne pesmi.

Žalujemo: sinova Ljubo in Jernej ter hčerki Vera in Joža z družinami

ZAHVALA

V 80. letu starosti je tiho odšel od nas naš

JANEZ MEDLE

iz Novega mesta, Adamičeva 28, vrtnar v pokoju

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, osebno in pisno, mu darovali cvetje. Zahvala zdravstvenemu osebu internega in visceralnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za nego in skrb, predvsem dr. Žuniču. Posebno se zahvaljujemo sosedom iz Adamičeve ulice za nesebično pomoč. Hvala tudi pevcem in g. župniku za opravljen obred in vsem, ki ste ga spemili na zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustila

FRANCKA ZUPANČIČ

rojena Meglič

iz Grobelj (prej z Broda) pri Novem mestu

Od nje smo se poslovili na pokopališču v Šmihelu v ponedeljek, 27.5.1991. Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom iz Grobelj, vaščanom Broda, prijateljem in sodelavcem Ljubljanskih mlekar, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno pospremili na zadnji poti. Hvala tudi pevskeemu zboru Šmihel in g. župniku Mežanu za lepo opravljen obred.

Žalujemo: hči Danica in sin Ciril z družinama

ZAHVALA

V 94. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

TEREZIJA ZALOKAR

rojena Radešček iz Šmarja 1, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje ter pokojno pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo gospodu kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujemo: sin Janez, hčerka Jelka in vnuk Rado z družino

ZAHVALA

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

V 73. letu nas je po težki bolezni zapustil dragi oče, stari oče, brat in stric

JOŽE RŽEN

iz Gabrijel pri Krmelju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje. Posebno se zahvaljujemo sosedom, govorniku za poslovljne besede in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: vsi njegovi

ZAHVALA

Močnejša je bila bolezen, kakor tvoje upanje, da boš ozdravel.

V 70. letu nas je zapustil naš dragi mož, ata, brat in dedek

FRANC KLATNUS

z Vrhka pri Trzišču

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali v težkih trenutkih. Hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvala smo dolžni družini Štih, osebu ZD iz Krmelja, podjetju Mercator Sevnica, Metalni Krmelj ter gospodu župniku za lepo opravljen obred in govorniku za poslovljne besede. Vsem skupaj še enkrat hvala!

Žalujemo: vsi njegovi

ZAHVALA

Mamica je zlata, četudi nima nič zlata, a je bogata, ona ima srček zlat, njen srček je močno bogat.

V 79. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša dobra mama, stara mama in tašča

HERMINA PRAZNIK

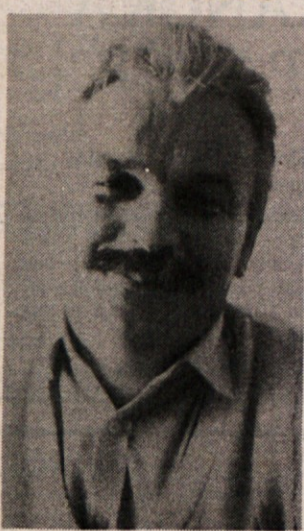
iz Gabrijel

V globoki žalosti, prežeti z neutolajljivo bolečino in grenkobo, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ob smrti naše dobre mame sočustvovali z nami. Hvala zdravstvenemu osebu internega oddelka intenzivne nege bolnišnice v Novem mestu za ves izkazan trud v boju za ohranitev življenja naše mame, DRFD Novo mesto in Lisci Krmelj, gospodu župniku za opravljen obred, govorniku, pevcem za zapete žalostinke in Društvu upokojencev Krmelj. Hvala za vaše stiske rok, za vse izraze sožalja, za vsak cvet, za vsak korak do preranega groba. Hvala vsem, ki ste kakorkoli pokazali, da ste jo imeli radi. Hvala vsem in vsakemu posebej.

Žalujemo: vsi njeni

Niko Vrlinič

od okrog sto Bojančanov, ki sme govoriti v imenu vseh vaščanov, saj jih presneto dobro pozna. Velja namreč za enega od tistih v vas, ki so gonila sila, ko gre za delovne akcije, s pomočjo katerih je v Bojance prišel razvoj. Pravzaprav se ta vas prav nič ne razlikuje od ostalih belokranjskih vasi, ko morajo ljudje na udarno delo. »Res pa je, da smo Bojančani bolj trdni, tradicionalno vezani na našo vas, zato mi je bilo toliko lažje iti do ljudi, ko smo morali opraviti prostovoljno akcijo,« pohvali Niko, ki je bil član vseh vaških gradbenih odborov v zadnjih letih, od leta 1986 do 1990 pa tudi predsednik sveta viniške krajevne skupnosti. In ko seštevamo udarne ure, ki so jih opravili člani 34 gospodinjstev, jih našteje kar okrog 20 tisoč.

Pred približno štirimi stoletji in pol so si predniki Bojančanov našli drugi dom sredi belokranjskih stelnikov, le nekaj kilometrov od Vinice. Živeli so, čeprav s svojo kulturo, v jeziku, zlošno za Belokranjce, z njimi delili dobro in zlo, veselje in žalost, se prebijali skozi bedo in se skupaj z njimi razvijali. Bili so in niso bili drugačni, kajti njihova drugačnost je zlasti na kulturnem področju, v folkloru, predstavljala vedno prijetno popestritev v sicer bogati zakladnici belokranjskega ljudskega izročila. Živeli so se v novo okolje, gostoljubni Belokranjci so jih vzeli za svoje. Nihče ni nikoli pomislil, da bi lahko bilo drugače, a si ne eni ne drugi niti ne želijo, da bi bilo.

»V zadnjih letih je iz Srbije prihajalo veliko podkanih o tem, kako zapostavljeni in podvrženi asimilaciji večinskega, torej slovenskega naroda, smo Bojančani, ki smo sicer srbskega porekla. Same laži! Kdor je želel spoznati, kako razmišljamo, se je lahko prepričal ob zadnjih volitvah in plebiscitu, zato je škoda izgubljati besede,« pravi Niko Vrlinič, eden

Niko, ponosen na svojo vas, vaščane, otroke, kot zna biti ponosen vsak Bojančan, se vedno znova vrača k očitkom, ki jih vaščani ne morejo požreti, se z njimi ne morejo sprijazniti. »Je greh, če naši otroci hodijo v slovensko šolo? Tudi jaz sem jo obiskoval kot številne generacije pred menoj in za mano. Pa zaradi tega nisem bil prav nič prikrajšan. Tudi šolanje sem, tako kot ostali, nadaljeval v slovenski šoli, se zaposlil, kot moji sokrajani, v črnomaljski tovarni in že 23 let sem zvest Beltu,« pove Vrlinič, sicer referent nabave. »In naša večstoletna kultura? Bi jo ohranili, če je takšne, kot je, ne bi sprejeli naši sosedi? Nekateri deli naših narodnih noš so stari že po sto let. Ni to zaklad, ki ga ne cenimo le mi, ampak vsi, ki živijo z nami v deželici ob Kolpi? Se večji zaklad pa sta sožitje in mir, v katerem smo živeli doslej in ki ga ne dovolimo kaliti z vznemirjanjem z juga pod prevežo, da nam hočejo dobro.« Takšne in podobne želje je bilo slišati iz ust Bojančanov že velikokrat in ni dvoma, da so zares mislili še kako iskreno.

M. BEZEK-JAKŠE

Jutrišnji dan bo brez cigarete

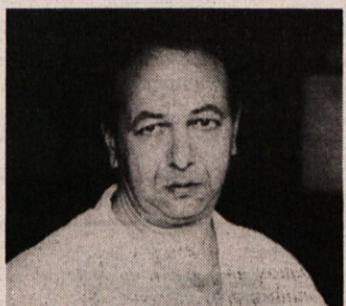
Ogorčeno pismo bralca in naš primer — Sporočilo svetovne zdravstvene organizacije: »Javni prostori in promet — bolje brez tobaka« — Prva šola brez dima?

NOVO MESTO — Pred dnevi nam je naš sodelavec Janko Blas v imenu sevnškega društva nekadilcev poslal prispevek prijatelja Petra Stariča iz Ljubljane. Ta ogorčen piše, da je dan brez cigarete brez pravega haska, saj je zahteva po omejevanju kajenja brez pravega smisla. Svoje pismo pa začne takole: »Kdor se pri nas loti pisanja o brezobzirnosti kadilcev, nima veliko možnosti, da bi njegov članek tudi objavili. Ne vem, če je v Jugoslaviji kako uredništvo, kjer ne bi kadili. Kako naj potem kak urednik, ki kadi kot Turek ne le v uredništvu, temveč povsod, kjer le more, kako naj ne bo pristranski, ko dobi v roke tak prispevek.«

Če Peter Starič želi videti takšno uredništvo, se lahko oglasi kar na Dolenjskem listu. Med petnajstimi novinarji sta le dva kadilca.

Letošnji 31. maj, svetovni dan brez cigarete, ima letos naslednje sporočilo: »Javni prostori in promet — bolje brez tobaka!« Stališče svetovne zdravstvene organizacije je, da mora imeti prav vsak pravico do vdihavanja zraka brez tobačnega dima na javnih mestih in v javnem prometu. V prid te akcije govorijo dejstva, da v svetu tobak vsako leto umori najmanj tri milijone ljudi. »V deželah, kjer je kajenje že dolgotrajna raz-

vada, je kajenje krivo za okrog 90 odstotkov smrti zaradi pljučnega raka, več kot 80 odstotkov je primerov kroničnega bronhitisa, 25 odstotkov pa še koronarnih srčnih bolezni in smrti zaradi infarkta. Številne druge bolezenske težave, vključno z dihalnimi, ranami na želodcu in zapleti med nosečnostjo, prav tako

Dr. Anton Glücks: »Pri moških je še vedno najpogostejši rak na pljučih.«

povezujejo s kajenjem. Dolenjci smo po številu raka na pljučih na repu med slovenskimi pokrajinami. V lanskem letu je bilo s pljučnim rakom odkritih 54 bolnikov, letos do maja meseca že 26, nam je ob obisku povedal predstojnik pljučnega oddelka novomeške bolnišnice dr. Anton Glücks.

Kajenje ni nevarno samo za kadilca, ampak tudi za bližnje nekadilce. Poleg

toga, da takoj učinkuje na oči in draži grlo, »pasivno« kajenje poveča možnost za nastanek pljučnega raka in boleznih srca in ožilja. Še posebej so občutljivi otroci.

V svetu so se prve akcije proti kadilcem lotili v ameriški državi Arizoni. Ta je že leta 1973 postala prva zvezna država, ki je omejila kajenje na številnih javnih mestih. Arizono so v naslednjih letih posnemali še v drugih državah. Marsikje so sprejeli zakone in tako zaščitili nekadilce. Danes je že v dveh tretjinah držav prepovedano kajenje v zdravstvenih ustanovah, v eni tretjini držav je prepovedano kaditi v kinematografih in gledališčih, pred tobakom so varne državne in privatne šole, v eni petini držav pa so delno zavarovani pred tobakom tudi delovni prostori. Še najdalj so šli v Singapuru, kjer so prepovedali kajenje na javnih mestih, kar se je izplačalo. Uživanje tobaka se je samo med mladimi zmanjšalo za 13,6 odstotka.

Slovensko zdravniško društvo si letos predvsem prizadeva za trajno proti-

kadilsko dejavnost v šolah. Ravnatelj naj bi vsem v šoli in šolskih prostorih prepovedal kaditi. Za čas prehoda na tako strog režim naj bi bilo v takšni referenčni šoli dovoljeno kaditi v posebnem prostoru. Slovensko zdravniško društvo bo skupaj z Rdečim križem in društvom nekadilcev šolam brez tobačnega dima podelilo posebno priznanje.

J. PAVLIN

Pokličite 23-304

NOVO MESTO — Mladost poleg svoje lepote in navidezne brezskrbnosti skriva otrokom tudi temne strani, ki jih morajo prebraditi skupaj s starši. Včasih tudi nam odraslim manjka le spodbuda ali odkrit pogovor z osebo, ki nas razume in pove, da smo na pravi poti ali pa jo po pogovoru lažje poiščemo. Pogovor po telefonu 23-304 zagotavlja vašo anonimnost in danes, v četrtek, vas med 18. in 20. uro spet čaka psihologinja Renata Bačar. Če imate težave, jo pokličite. Sedanja izkušnja telefona »Klic v silo«, ki ga pripravlja Zveza prijateljev mladine iz Novega mesta, je pokazala pot enajstim mladostnikom, ki so imeli raznovrstne težave. Doslej so mladim in staršem svetovali: psihologi Irena Mohorovič in Renata Bačar in Marjan Stokanovič ter pedagoginja Marija Gabrijelčič in Olga Jukič. Prav zaradi raznovrstnosti pogovorov pa so k sodelovanju pritegnili še socialni delavki Ivanko Vene in Mojco Papič.

XI. SREČANJE TAMBURAŠEV

PORTOROŽ — V portoroški restavraciji Ljubljana je bilo v soboto, 25. maja, XI. srečanje tamburaških skupin Slovenije. Sodelovalo je dvanajst skupin, med njimi dve z območja, ki ga redno pokriva Dolenjski list. To sta tamburaška skupina Glas iz Sodražice, ki jo vodi Milan Štupica, in tamburaška skupina »Ivan Navratil« iz Metlike pod vodstvom Staneta Križa.

TEČAJ MEDITACIJE

NOVO MESTO — Društvo za transcendentalno meditacijo iz Ljubljane bo 13. junija ponovno organiziralo tečaj transcendentalne meditacije v Novem mestu. Prijave za tečaj zbira na tel. 068-265-93 od 8. do 9. ure zvečer. Na tečaju se bodo udeleženci seznanili s to miselnostno tehniko joge, ki pomaga k notranjemu ravnotežju.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca!«

S cesto še ne bo nič — Če je bilo res, se bo g. Bobič opravičil — Rastresen natak — Koliko se jih vozi v Ljubljano? — Plin, pot in drugo

Sprva je kazalo, da bo malo klicev: četrtkov zaplet z vojsko v Mariboru se je blizal vrhuncu, ljudje so najbrž spremljali, ali se bo slovenski živelj dal sprovcirati srbskim specialcem. Proti koncu ure, odmerjene za besedovanje z novinarjem »Dolenjca«, pa beležka slednjega vseeno ni bila prazna.

Krajana iz Dol. Nemške vasi je zanimalo, zakaj so policaji iz Trebnjega tega dne ob 2.30 jutraj po vasi brzeli za nekim osebnim avtom, a ne samo z utripajočimi modrimi lučmi, ampak tudi s prižgano sireno. Da so ljudje skočili pokonci, misleč na najhujše, je jasno. Na trebnjski policiji nam niso pojasnili, zakaj je bila pri zasledovanju nujna zavijajoča sirena, o drugem pa v t.i. interesu preiskave tudi še ni mogoče pisati.

Stanko Kralj, sicer živeč na Pivki, očitno dobro pozna slabosti ceste, ki vodi iz Spodnjih Laknic proti Škocjanu. Cesto nameravajo popraviti, novomeški cestarji so lani že pluzili po makadamu, zdaj pa nihče na nadaljuje del in voda še bolj odnaša že tako razdrapano cestišče, ki je ko nalašč za nesrečo. Peter Lavrič, direktor inženiringa pri novomeškem cestnem podjetju, pravi, da ta regionalna cesta za letos ni v načrtu pri republiški upravi za ceste, zato do nadaljnjega z deli ne bo nič.

Marijana iz okolice Škocjana je hotela prejšnjo soboto v škojanski mesnici pri Bobiču kupiti meso. Lokal je bil prazen, za mesarskim pultom pa dva

fanta, in namesto da bi postregla stranki, sta dekle začela nadlegovati — z besedami, da ne bo pomote. Ako Marjani res ne bi bilo do mesa, bi ju že zdavnaj poslala nekam in šla, tako pa je morala slišati na svoj račun prenekatero pikro, preden sta ji čez slabe pol ure odvagala tisto, brez česar ne bi bilo nedeljskega kosila. Taka postrežba res ni na ravni ugleda te mesarije, zato smo za pojasnilo prosili lastnika Bobiča. Po njegovem zagotovitju se kaj takega ni moglo zgoditi, vsaj ne, kot je opisano, kajti v mesnici je zaposlen le en mesar, občasno pa še blagajničarka. Ako Marjana vztraja pri svojem opisu neljubega dogodka, jo g. Bobič prosi, naj se oglasi pri njem, za devoto bosta skupaj preverila.

Gospodična Sonja se je pred kratkim odpravila s sošolkjo v novomeško pizzerijo na Glavnem trgu. Malo po poldnevu sta naročili slastno jed in dve kokakoli. Namesto tolikanj opevane pi-jace jima je natak prinesel stil; ko sta ga opozorili, da hočeta piti le »kokakola je to«, sta pijaco dobili, a nato na pizzi čakali debelo uro. Prej so bili postreženi vsi, ki so prišli za njima. Tako se torej zgodi gostom, ki niso zadovoljni z raztresenim natakem, za današnje čase pa ne bi bilo nič čudnega, če bi se omenjenemu in podobnim natakem zgodilo, da bi jih zamenjali brezposelni, delavljni mladi gostinci.

Dane iz Žužemberka se vsak dan vozi na delo v ljubljansko Cankarjevo založbo. Pot ni ne kratka ne lahka, pa ga zanima, ali mu kdo lahko pošteže s kakim statističnim podatkom, od kod vse in koliko ljudi se vozi dnevno na delo v slovensko prestolnico. Očitno bo do pravega podatka težko priti, Ljubljana je pač veliko mesto, njene tovarne in druge službe »požrejo« veliko ljudi, čeprav je že veliko delavcev »na cesti«, kdor pa še ima delo, ga ne bo pustil, četudi je treba vstati še pred prvim petelinom.

Tine iz Žabje vasi stanuje v bližini parkirnega prostora, na katerem bo zasebnik v kratkem odprl prodajalno plina. Tovrstna dejavnost, pri kateri nesreče niso nikoli izključene, po njegovem ne sodi v urbano naselje, zato se sprašuje, kdo je omenjenemu zasebniku izdal vsa potrebna dovoljenja.

Taka dovoljenja je dobil tudi zasebni prodajalec plina v Kočevju, izrazil pa jih je tako, da je pri njem plin veliko dražji kot drugod. Na to je opozoril kočevski bralec, ki je v tej rubriki že sprasoval, kam je šel denar za zaklonišča. Kratke odgovore lahko prebere na 5. strani.

Brez pojasnila ne bi rad ostal niti bralec z Drske, ki se ne more strinjati z dejstvom, da so pri gradnji novega novomeškega mostu pozabili na pot proti Loki. Po njegovem mnenju prejšnje poti ni bilo nujno uničiti, nanjo bi lahko naredili le primeren dohod z novega mosta.

D. R.

POKAL PRIJATELJSTVA V KOČEVJE

KOČEVJE, OER-ERKENSCHWICK — V Oer-Erkenschwiku v Nemčiji so bile pred dobrim tednom dni »Igre prijateljstva«, na katerih so sodelovale 20-članske ekipe pobratenih mest North Tyneside (Velika Britanija), Ville d'Halluin (Francija), Lübenau (bivša vzhodna Nemčija) in domačini ter ekipa Kočevja, s katerim Oer-Erkenschwicu že štiri leta prijateljsko sodeluje. Podrobnije o zanimivostih iger in okoli njih prihodnosti, tokrat pa naj le zapišemo, da so zmagali in osvojili prehodni pokal tekmovalci iz Kočevja. Igre so potekale le pod zastavo Evrope in ne posameznih držav. Naslednje take igre bodo čez dve leti v Franciji, vprašanje pa je, če bodo na njih mladi iz Kočevja sploh branili letos osvojeni pokal. Kočevska občina je namreč tako revna, da za take namene sploh nima denarja in tudi za letošnje igre so mladim iz Kočevja in spremljevalcem plačali prevoz in stroške bivanja v Nemčiji gostitelji, se pravi občina Oer-Erkenschwicu.

USPEH ANSAMBLA SLAVKA PLUTA — Z izidom prve kasete »Šopek cvetja« se je ansambl Slavka Pluta iz Semiča, nekdanjega harmonikarja in komponista ansambla Slavček, pričelo delo kar kopiciti. Skladbe s kasete — Pod Semiško goro, Preko plota, Mirna gora, Šopek cvetja id. — se pridno vrstijo po številnih radijskih postajah, najti jih je na Marjanci, Lojtrci, lestvici Studia D in še kje, pričeli so tudi igrati na veselicah, prihodnji teden pa bodo v Semiču gostili ekipo ljubljanske televizije, ki bo ansambel Slavka Pluta posnela za oddajo Videomeh. Zanimivo je, da je ansambel, ki ga sestavljajo člani iz Gorenjske, Dolenjske in Bele krajine, lepo sprejelo občinstvo v vseh koncih Slovenije. (Foto: D. Vovk)

kozerija

LE DOMA SE NE MORE DOGOVORITI

— Ate, naši politiki pa so sposobno nesposobni, kajne?
— Govoriš nelogičnosti, Mali.
— Niti ne. Naš zunanji minister je bil zadnjič v Nemčiji.
— Bil je. Pa kaj?
— Pri Dnevniku so rekli, da se je vse dogovorilo.
— Verjetno se je res.
— Pa v Avstriji tudi.
— Kaj je bilo v Avstriji?
— Tudi tam se je gospod minister vse dogovoril.
— V Italiji tudi.

— Molči, na živce mi greš!
— V Ameriki ni bilo nič slabše, ate.
— Ne boš trdil, da je bil naš minister celo v Ameriki.
— Pa je bil, da veš. In kar je najpomembnejše: vse se je dogovorilo.
— Gotovo ti je prišel to osebno povedat.
— Ne posmehuj se, ate, pa raje beri časopise.
— Bom.
— Pa na Madžarskem.

— Na Madžarskem govorijo madžarsko.
— Spet tvoja šala, ate. Hotel sem reči, da je bil naš gospod minister na Madžarskem.
— Naj se od navdušenja vržem na trepalnice?
— Tvoj problem. Toda tudi na Madžarskem se je vse dogovorilo.
— Lepo.
— Ni lepo, je pa čudno.
— A to te preseneča, da se je gospod minister vse dogovoril tudi na Madžarskem?

— Da. Čudno se mi zdi, da se naš gospod minister lahko vse dogovori v Avstriji, Italiji, Nemčiji, Ameriki, na Madžarskem. Vse se dogovori.
— Zato je tudi šel v beli svet.
— Bil pa je tudi v Beogradu, Skopju, Splitu, na Bledu pri Kranju.
— Zakaj pa ne bi bil, saj to je vendar njegova domovina?
— Je, toda s potovanja se je vrnil, ne da bi se dogovoril kar koli.

TONI GAŠPERIČ

Tretji radio gre v Štefan — Janezu Mišiču

Še dve Emiliji, nato pa bo nekdo bogatejši za televizor

NOVO MESTO — Najbolj prijetno ponedeljkovo opravilo v Dolenjskem listu je že nekaj časa žrebanje, ki pokaže, kdo od številnih naročnikov je na vrsti za nagrado.

Tokrat je med plačane položnice segel novinar Martin Luzar in kajpak čisto po naključju za dobitnika tretjega radiokasetofona Emilia izbral nekoga iz trebanjske občine, iz katere sicer poroča. Tako si je gospod novinar naložil še dodatno, a zagotovo ne težko opravilo, radijsko Emilio bo namreč moral dostaviti sam, in sicer Janezu Mišiču iz Štefana 10, ki je že dvajset let zvest »Dolenjcu«.

Za prihodnje nagrade sta torej ostala še dva od petih radiokasetofonov, ki jih je za nagradno akcijo prispevala Račka, z računalniškim in drugim blagom dobro založena firma, o katere pestri in po cenah ugodni ponudbi se lahko prepričate na Cesti kom. Staneta 34 v Novem mestu ali po telefonu in telefaksu 21-058.

Ko pa bodo svoj dolg do Dolenjskega lista v 2. trimesečju poravnali domala vsi naročniki, bo žreb dočel, kdo od njih bo bogatejši za barvni televizor, ki ga prispeva Novotehna, največje dolenjsko podjetje za trgovino na debelo in drobno ter servisne storitve, njene poslovalnice s tehničnim in gradbenim blagom pa so v Novem mestu, Trebnjem, Metliki, Krškem in Kostanjevici.

DOMA NAJMANJ — Da ni nihče prerok v svoji domovini, dokazuje tudi Toni Verderber, ki po lastnih izjavah še najmanj nastopa v rodni Beli krajini. Verderber je krepko prebil Gorjance, osvojil je celo zahtevno in dokaj zaprto gorenjsko tržišče, krepko popularen pa je predvsem v Prekmurju, kamor ga vabijo nastopat domala vsako soboto. Bend se pripravlja na smanjanje polurne televizijske oddaje »Bela krajina v Verderberjevi glasbi«, a imajo starostni fantje doslej še premalo zbranega denarja. Slovenska TV-bajta zahteva za takšno oddajo, recni in piši, deset tisoč mark. Fantje se tolažijo, da gre za protidinar-sko vrednost. (T. G.)

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado FRANCIJU ZUMRU iz Celja. Nagrajencu čestitamo! Lestvica je ta teden takšna:

- (3) Lepa so jutra — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
- (1) Dom je zavetje sreče — LIPA
- (2) Prvi poljub — ANSAMBEL I. SLAKA
- (4) Pod Gorjanci pa nismo pijanci — FIS
- (5) Po Koroskem — ANSAMBEL A. ISKRE
- (8) Venček narodnih — TONČEK PLUT
- (7) Ohcet — ANSAMBEL J. ŠUMAHA
- (6) Pri nas se poje — ANSAMBEL R. PRAPROTNIKA
- (10) Srmežljivi zapeljivec — ANSAMBEL VESNA
- (—) Kaj je sreča — MARELA

Predlog za prihodnji teden: Šopek cvetja — ANS. S. PLUTA

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.